

ΚΗ' ΒΕΡΟΙΑΣ

99.

Αρχαία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

εἰς μὲν τοῦ Κ. Ν. Κανακίου.

Ευχαριστίας τοῦ

Ανδρ. Κανακίου

Λυρίδος Ν. Τριαντάφυλλου

ἐν Βεροῖα τῇ 10^ῃ Μαΐου 1902.

ἡμέρα πέμπτη.

ἐν Βεροῖα τῇ

Κανακίου

Ανδρ. Κανακίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

7 20
γρ. 7 20
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Χ. ΣΕΜΙΤΕΛΟΥ

Δ. Φ. ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ
ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΚΡΙΘΕΙΣ

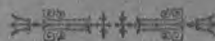
ἐν τῷ τοῦ ΔΩΠΗ' διαγωνισμῷ τῶν διδαντικῶν βιβλίων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΝΑΤΗ

— Ε —

ΕΚΔΟΣΤΗΣ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Αριθ. 10629

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1896.

ἐν μοίρα
κρατίσασα
τῶν Ῥω-
ποντακτη-
Ρωμαϊκῶς
γλωσσῶν
οἱ κατὰ
ἢ τὴ Ἰτα-
τογαλική.
αὐτὸ δ' ἔστι
τὸ πρὸς
ἐν λέξεων,
τικῇ ὁμοί-
ῶς
αἰμαμάτων.
ὅς μεχρ-
οὐστὸς λέ-

ὅς συνί-

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Χ. ΣΕΜΙΤΕΛΟΥ

Δ. Φ. ΠΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ
ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΙΜΩ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

ΕΝ Τῷ Τῷ ΑΩΠΗ' διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΝΑΘΗ

ἐν μοίρᾳ
κρατήσασα
τῶν Ῥω-
πόντακτη-
Ρωμικῶν
γλωσσῶν
οἱ κατὰ
ἢ τε Ἱτα-
τογαλικῇ.
αὐτὸ δ' εἴη.
τὸ πρὸς
ἐν λέξεων,
τικῇ ὁμῶς
ἐλθὺν ὡς
καμμάτων.
ὅσοι μέχρι
οὐστὸς λέ-
γονται συνή-

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ἰουνίου 1888.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Δ. Χ. Σεμετέλον

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ΑΜΒ' Νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους Β'. Διατάγματος περὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 9 καὶ 14 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ἐκθέσεως τῆς πρώτης ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι τὴν εἰς τὸν διαγωνισμόν ὑποβληθεῖσαν Γραμματικὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ὑμῶν ἐγκρίνομεν ὅπως εἰσαχθῇ ἐπὶ τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ὡς μόνον διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων τοῦ κράτους, δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν. Καλεῖσθε δὲ ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ΑΜΒ' Νόμου καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ΑΧΓ' Νόμου τῆς 20 Δεκεμβρίου 1887 καὶ πρὸς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Β'. Διατάγματος καὶ τὸ ἄρθρον 17 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ὡς ἀντικατεστάθῃ συμπληρωθὲν δι' ὁμοίου τῆς 4 Ἰουνίου 1884.

Ὁ ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

Ὁ Διακπεραιωτῆς
ΣΤΕΦ. Μ. ΠΑΡΙΣΗΣ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ΠΡΟΙΜΙΟΝ

Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπεχωρίαζεν ἐν μοίρᾳ τινὶ τῆς μέσης Ἰταλίας, τῷ Λατίῳ, ἔπειτα δὲ ἐπικρατήσασα πρὸς ἐν εἰς ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῶν Ῥωμαίων ὑπερχόουσε, περὶ δὲ τὴν ἕκτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκκτονταετηρίδα ἐξέλιπε τελείως ὑπὸ βαρβάρων ἐθνῶν, εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς μεταναστάντων χώρας, παραφθαρεῖσα καὶ μετὰ τῶν γλωσσῶν τῶν ἐθνῶν τούτων ἀναμιγρεῖσα, ὅθεν νέαι γλῶσσαι διάφοροι κατὰ μικρὸν ἐσχηματίσθησαν, αἱ Ῥωμαϊκαὶ λεγόμεναι, ἥ τε Ἰταλικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ καὶ ἡ Πορτογαλικὴ. Ἐν τῷ μακρῷ λοιπὸν ἐκείνῳ χρονικῷ διαστήματι, καθ' ὃ ἐξῆλθε, πολλὰς ἔπαθε μεταβολὰς ἡ Λατινικὴ γλῶσσα κατὰ τε τὸ πρὸς ὅν καὶ τὰς σημασίας καὶ τὰς μορφὰς καὶ τὴν σύνταξιν τῶν λέξεων, ἐν μέρει δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐκφώνησιν. Ἐν τῇ γραμματικῇ δὲ ταύτῃ πραγματευόμεθα τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καθ' ὅλου ὡς αὕτη ἐγράφετο ἐν τῷ ἀρίστῳ αἰῶνι τῶν Ῥωμαϊκῶν γραμμάτων, τῷ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Καίσαρος καὶ Κικέρωνος μέχρι μικροῦ μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν, ὅστις καὶ χρυσοῦς λέγεται.

Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν δηλαδὴ γραμμάτων διακρίνοντες συνήθως πέντε περίοδοι ἢ αἰῶνες·

α') ὁ ἀρχαῖος αἰὼν, ἐξ ἀρχῆς μέχρι Κικέρωνος.

β') ὁ κατὰ Κικέρωνα αἰὼν.

γ') ὁ χρυσοῦς αἰὼν, ἦτοι ὁ κατ' Αὐγούστον.

δ') ὁ ἀργυροῦς αἰὼν.

ε') ὁ σιδηροῦς αἰὼν.

Ἡ δὲ ἀνάπτυξις τῆς τῶν Ῥωμαίων ποιήσεως καὶ λογογραφίας κατὰ τοὺς αἰῶνας τούτους ἔχει τυπωθῶς ὡς ἑξῆς:

α') Ἀρχαὶ δ' αἰών. Μετὰ τινὰ ἀτελῆ λυρικὴν ποίησιν καὶ εἰδὸς τι σατυρικοῦ δράματος ἀτελὲς (fabulae Atellanae) καὶ μετὰ ἀτελεστοτέρας ἔτι ἀρχαῖς τοῦ πεζοῦ λόγου (annales Pontificum ἢ annales maximi Pontificum maximorum καὶ libri lintei) ἤρξατο κυρίως παρὰ Ῥωμαίοις ἡ ποίησις καὶ λογογραφία περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου Φοινικικοῦ πολέμου, ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τινὰ χρόνον ἦλθον εἰς μεγάλην πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιμυξίαν. Ἦδη δὲ ἐκ μὲν τῶν εἰδῶν τῆς ποιήσεως κατὰ πρῶτον ἐγεωργήθη τὸ δράμα. Καὶ τῆς μὲν τραγωδίας οἱ ἐπισημώτατοι τῆς περιόδου ταύτης ποιηταὶ ἐγένοντο ὁ Τίτος Λίσιος Ἀνδρόνικος (περὶ τὸ 240 πρὸ Χριστοῦ), ὁ Γναῖος Νάσιος († περὶ τὸ 204 πρὸ Χριστοῦ), ὁ Κόϊντος Ἐννιος († περὶ τὸ 169), ὁ Μάρκος Πακούριος († 130) καὶ ὁ Λεύκιος Ἀττιος († 87). τῆς δὲ κωμωδίας, ἧς διεπειράθησαν ἅμα καὶ τινες τῶν μνημονευθέντων τραγικῶν, καὶ ἄλλοι μὲν τινες, μάλιστα δὲ ὁ Μάνκιος Πλαῦτος († 184 π. X.) καὶ ὁ Πόπλιος Τερέντιος ὁ Αἰῶς (P. Terentius Afer), γεννηθ. τῇ 192 π. X. οἱ ἐπισημώτατοι πάντων τῶν Ῥωμαίων κωμωδοποιῶν τῆς δὲ σατύρας ὁ Γάιος Λουκίλιος (148—103 π. X.). Ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου διὰ τε τὴν φύσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας καὶ τὸ ἦθος τῶν Ῥωμαίων κατὰ πρῶτον καὶ πρωΐμως ἐγεωργήθη ἡ ῥητορικὴ (ὁ Μάρκος Πόρκιος, Κάτων ὁ Κηρωρῖνος (234—149 π. X.), ὁ Σέριος Σουλπίκιος Γάλλος, ἀμφοτέρωι οἱ Γράκχοι, ὁ Κάτλος, ὁ Λεύκιος Λικίνιος Κράσσος, καὶ ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, ὅστις ὑπάτευσεν τῇ 99 π. X.) καὶ ἡ ἱστορία (μετὰ τὰς ἀτελεῖς ἀρχαῖς τῶν χρονογράφων Κοῖντου Φαβίου Πίκτωρος καὶ Λευκίου Κικελίου Ἀλφμέντου (Q. Fabius Pictor, L. Cincius Alimen-

tus), ἀμφοτέρων περί τὸ 200 π. Χ. ἀκμασάντων, ὁ αὐτὸς Μάρκος Πόρκιος Κάτων καὶ ἄλλοι.)

β') Ὁ κατὰ Κικέρωνα αἰών. Ὁ δὲ δευτέρως αἰὼν τῶν Ῥωμαϊκῶν γραμματίων εἶνε αἰὼν τοῦ πεζοῦ μάλιστα λόγου. Ἐκ τούτου δὲ ἀνεπτύχθη καὶ ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα ἡ ῥητορικὴ (ὁ Κόϊντος Ὁρτήσιος) [Q. Hortensius] † 50 π. Χ., ὁ Μάρκος Τύλλιος Κικέρων [M. Tullius Cicero], ὁ δημιουργὸς τοῦ νεωτέρου πεζοῦ λόγου καὶ ὁ Δημοσθένης τῶν Ῥωμαίων (106—43 π. Χ.), ὁ Μάρκος Κορίλιος Ρούφος, ὁ Λεύκιος Λικίνιος Κάλβουρ [Calvus], ὁ Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ (100—44 π. Χ.), ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, εἰς ὧν τῶν τριῶν ἀρχόντων [triumvir] καὶ ἄλλοι πάντες δὲ οὗτοι ῥήτορες πρώτης τάξεως). Οὐχ ἤκιστα δὲ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ ἱστορία (ὁ αὐτὸς Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ Αὐλὸς Ἰρτίος († 43 π. Χ.), ὁ Κερνήλιος Νέπωρ (γεννηθ. μεταξὺ τοῦ 96 καὶ 86 π. Χ.), ὁ ζηλωτὴς τοῦ Θουκυδίδου Γάιος Σαλλούστιος Κρίσπος (86—35 π. Χ.) καὶ ἄλλοι· ὁ πολυίστωρ καὶ πολυγράφος γραμματικὸς Μάρκος Τερέντιος Οὐάρρων ὁ Πρατίνος (116—27 π. Χ.), ὁ συγγραφεὺς 490 συγγραμμάτων). Ποιητὰς δὲ ὀλίγους παρέσχετο ὁ ταραχώδης οὗτος αἰὼν (ὁ ποιητὴς μίμων Πόπλιος Σῦρος, ὁ διδασκατικὸς Τίτος Λουκρήτιος Κάρος (95—51 π. Χ.) καὶ ὁ λυρικός Κόϊντος Οὐαλέριος Κάτουλλος, γεννηθ. τῷ 87 π. Χ.).

γ') Χρυσοῦς αἰών. Ἀπ' οὗ δὲ ἐπέγηρσεν ἡ κλαγγὴ τῶν ὀπλων καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἡσύχασεν ἐκ τῶν ἐμφυλίων παραχῶν καὶ σπαραγμῶν, ἐδέθη πάλιν καιρὸς εἰς τὴν ποίησιν, ὥστε εὐνοουμένη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ οὐ μόνον πάλιν νὰ ἀνακύβῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν κολοφῶνα νὰ φθάσῃ πρὸς τὰ ἀριστοτεχνήματα τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως, μάλιστα δὲ τοῦ ἔπους καὶ τῆς λυρικῆς, ἀμυλλωμένη καὶ ταῦτα παραδείγματα

καὶ υπογραμμὸν ἔχουσα. Ὅθεν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ κυριωτάτη εἶνε ἡ ποίησις Ἑλληνικὰ παντάπασιν ἔχουσα χρώματα (ὁ Πόπλιος Οὐεργίλιος Μάρων (70—19 π. X.), ὁ Ὀμηρος τῶν Ῥωμαίων, ὁ Ἀλβίος Τίβουλλος (64 ἢ 44—19 ἢ 18 π. X.), ὁ μέγιστος τῶν Ῥωμαίων ἐλεγεῖσποιων, ὁ ἐλεγεῖσποιὸς Σέξτος Προπέρτιος (γενν. περὶ τὸ 46, † περὶ τὸ 15 π. X.), ὁ Κόϊντος Ὀράτιος Φλάκκος (65—9 π. X.), ὁ μέγιστος τῶν Ῥωμαίων λυρικῶν, ὁ διδασκαλὸς Πόπλιος Ὀουίδιος Νάτων (43 π. X.—17 ἄ. X.) καὶ ἄλλοι ἦντο ἐπίσημοι). Ἐκ δὲ τοῦ πεζοῦ λόγου ἡ μὲν ρητορικὴ διὰ τὴν πολιτικὴν τῶν Ῥωμαίων κατάστασιν ἦδη τὴν ἐλευθερίαν ἀποβαλόντων καὶ ὑπὸ αὐτοκρατείαν διατελούντων ἐπαύσατο γεωργουμένη, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἐγεωργήθη καὶ προήχθη ἔτι μᾶλλον ἡ ἱστορία (ὁ Ἐρῶτος Πομπήιος καὶ ἄλλοι, μέγιστος δὲ ὁ Τίτος Λίβιος 59 π. X.—17 ἄ. X.). Τὰ δὲ ἄλλα εἶδη τοῦ πεζοῦ λόγου δὲν ἐγεωργήθησαν παλὺ (Μάρκος Οὐιτρούσιος Πολλίων ὁ ἀρχιτέκτων † 14 ἄ. X.).

δ') Ἀργυροῦς αἰὼν (—138 ἄ. X.). Ἐπ' ὀλίγας ὁμῶς μόνον δεκαετηρίδας ἦκμασεν ἡ παντάπασιν Ἑλληνικῶς κεχωρημένη Ῥωμαϊκὴ ποίησις. Ταύτην δὲ εὐθὺς διεδέξατο ἡ ρητορικὴ, ἥτις καὶ κυριωτάτη εἶνε ἐν τῷ ἀργυρῷ αἰῶνι, οὐχὶ ὁμῶς ἡ φυσικὴ, ἀπλὴ καὶ πολιτικὴ, ἥ ἐν τῷ βήματι τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς γεροσύνης ζῶσα, ἀλλ' ἡ κακότεχνος, ἀηδὴς καὶ περιτρολόγος, ἥ ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις τῶν ρητόρων (σοφιστῶν) ἐπιδεικνυμένη. Ἡ δὲ μεταβολὴ αὕτη τῆς ρητορικῆς ἐγένετο κατὰ μικρὸν διὰ τὴν πίεσιν τῶν πλείστων αὐτοκρατόρων, χεῖρονος ἀεὶ ταύτης γινομένης καθ' ὅλην τε καὶ εἶδος. Καὶ ὁμῶς ἐν τῷ ἀργυρῷ αἰῶνι ἀνέλαμψαν ὡς ἀστέρες ἐκ σκοτεινῶν νεφελῶν μεγάλοι τινὲς ἄνδρες, καὶ μάλιστα ὁ Γάϊος ἢ Πόπλιος Κορνήλιος Τάκιτος (γενν. μὲν περὶ τὸ 50 ἔτος, ἀποθ. δὲ μετὰ τὸ 117 ἄ. X.), ὁ μέγιστος τῶν

Ῥωμαίων ἱστορικῶν· Καὶ ποιηταὶ μὲν ἤκησαν ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ ὁ Τίτος Φαίδρος ὁ Αἰσωπὸς τῶν Ῥωμαίων, ὁ σατυρικὸς
Πέρσιος Φλάκιος (34—62 ἀ. Χ.), ὁ ἐποποιὸς Μάρκος Ἀνναῖος
Λευκανὸς (Lucanus) 38—65 ἀ. Χ., ὁ σατυρικὸς Δέκιμιος Ἰού-
νιος Ἰουβενάλιος (Juvenalis) 42—119 ἀ. Χ.), ὁ ἐπιγράμμα-
τοποιὸς Μάρκος Οὐαλέριος Μαρτιάλιος (γενν. τῷ 40 † περὶ τὸ
100 ἀ. Χ. ἔτος) καὶ ἄλλοι. Πεζοὶ δὲ αἱ ἱστορικοὶ Μάρκος Οὐ-
ελλήσιος Πατέρκουλος (γενν. περὶ τὸ 19 π. Χ.), καὶ ὁ Οὐαλέριος
Μάξιμος (περὶ τὸ 30 ἀ. Χ.), ὁ γεωγράφος Πομπήωνιος Μέλας
(περὶ τὸ 40 ἀ. Χ.), ὁ φιλόσοφος Λεύκιος Ἀνναῖος Σενέκας (†
περὶ τὸ 65 ἀ. Χ.) ὁ ἱστορικὸς Κόϊντος Κούρτιος Πούπρος, ὁ πα-
λυμαθὴς καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας συγγραφεὺς Γάιος Πλίνιος Σε-
κοῦνδος ὁ πρεσβύτερος (23—79 ἀ. Χ.), ὁ ῥήτωρ Μάρκος Φά-
βιος Κοϊντιλιανὸς (Quinctilianus) 42—118 ἀ. Χ., ὁ ῥήτωρ
καὶ ἐπιστολογράφος Γάιος Πλίνιος Καϊκίλιος Σεκοῦνδος ὁ νεώ-
τερος (γενν. περὶ τὸ 62, † περὶ τὸ 110 ἀ. Χ.), ὁ ἱστορικὸς ῥή-
τωρ καὶ γραμματικὸς Γάιος Σουητώνιος Τράγκυλλος (Traqu-
villus), ὅστις ἤκησεν ἐπὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ, καὶ ἄλλοι.

ε') Σιδηροῦς αἰὼν (138—476 ἀ. Χ.). Κατὰ δὲ τὸν τι-
θηροῦν αἰῶνα ὑπὸ μὲν τῆς δεσποτείας ἐκολούθη ἐπὶ μᾶλλον ἢ
ἐλευθέρᾳ ἀνάπτυξιν τῆς τῶν Ῥωμαίων διανοίας, ὑπὸ δὲ τοῦ χει-
μάρρου τῶν βαρβάρων ἐθνῶν τῶν εἰσβαλόντων εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν
κράτος, τῆς παρακμῆς αὐτῆς τῶν Ῥωμαίων καὶ τῆς ἐν ταῖς ἐ-
παρχίαις ἀναβλαστανούσης ἰδίας ζωῆς καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ γλῶσσα
παρεφθάρη καὶ ἡ Ῥώμη ἐπαύσατο νὰ εἴναι ἡ ἐστία τοῦ φωτὸς
καὶ ἡ πηγὴ τῶν ναμάτων τῆς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους παιδείας.
Ὅθεν καὶ τὰ ἔργα τῶν Ῥωμαίων τὰ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, τὸ
γῆρας τῶν Ῥωμαϊκῶν γραμμάτων, ἐν ᾧ κυριωτάτῃ ἢ περὶ τὴν
γραμματικὴν σπουδῇ. δὲν εἶναι ἀξιόλογα οὔτε κατὰ τὴν ἐννοιαν
οὔτε κατὰ τὴν μορφήν. Ἐν χρόνῳ ὁμοῦ παρασημειωθῆσιν ὅτι

ναβλαστάνει αἰφνης νεαρός τις βλαστός, ἔπειτα δὲ τὸ μὲν παλαιὸν στέλεχος θάπτον ἀποξηραίνεται, θάπτον δὲ ἀναθάλλει τὸ νέον ἀναβλάστημα. Τοῦτο συνέβη καὶ ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ τῆς νεαρᾶς Χριστιανικῆς ποιήσεως καὶ λογογραφίας, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἔχουσιν ὅμως οἱ Χριστιανοὶ γλῶσσαν ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων τὸ μὲν οἶαν τὴν τοῦ παρχιμάζοντος Λατινισμοῦ, τὸ δὲ καὶ βαρβαρικὴν.

Εἶνε δὲ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἀρχῇθεν τὰ μάλιστα συγγενῆς καὶ ὡς εἰπεῖν ἀδελφὴ τῆς Ἑλληνικῆς- καὶ ὕστερον δέ, ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι ἔμαθον τὰς Ἑλληνικὰς ἐπιστήμους καὶ τέχνας καὶ ὅλως τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, παρέλαβον ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πολλὰς λέξεις. Ἀμφότεραι δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὸ αὐτὸ γλωσσικὸν γένος, εἰς ὃ καὶ ἡ Γερμανικὴ καὶ ἄλλαι γλῶσσαι, ἥ τε ἀρχαιοτάτη Σανσκριτικὴ ἢ τὸ πάλαι ἐν τῇ Ἰνδικῇ ὁμιλουμένη, ἥ δὲ καὶ ἑκπαλαι ἐκλελοιπυῖα, καὶ ἡ ἐν τῇ Περσίᾳ Ζενδική. Λέγονται δὲ νῦν ἅπασαι αἱ γλῶσσαι αὗται κοινῇ ὀνόματι Ἰνδο-γερμανικαὶ ἢ Ἰαπέτια (ἀπὸ τοῦ Ἰάπεθ).

ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

1. Ὡς ἡ Ἑλληνικὴ καὶ πάσης τινὸς ἄλλης γλώσσης γραμματικὴ οὕτω καὶ ἡ Λατινικὴ (grammatica Latina) περὶ τῆς μορφῆς καὶ τῆς συνταξέως τῶν λέξεων ἐν τῷ λογῷ πραγματευομένη εἰς δύο μέρη διαιρεῖται, τὸ τεχνολογικὸν καὶ τὴν σύνταξιν.

2. Τὸ δὲ πάλιν τεχνολογικὸν τῆς Λατινικῆς γλώσσης διαιρεῖται, ὥς καὶ τὸ τῆς Ἑλληνικῆς, εἰς τρία μέρη. ὧν τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῆς ἰδίως καλουμένης γραμματικῆς τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ἥτοι περὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς γραφῆς καὶ ἐφυνήσεως αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν συνισταμένων λέξεων· τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῆς κλίσεως καθ' ὅλου, ἥτοι τῆς κλίσεως ὀνημάτων τε καὶ ῥημάτων· τὸ δὲ τρίτον περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως τῶν λέξεων. Τούτοις δὲ ἐπιφέρονται ἐν τέλει ὡς ἐν ἐπιμέτρῳ τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Η ΙΔΙΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΕΚΦΩΝΗΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

3 Η Λατινικὴ γλῶσσα εἶμι τὰ ἐπόμενα τρία καὶ εἴκοσι γράμματα (litterae litterae) A a ἄ, B b βέ, C c σέ, D d ντέ, E e έ, F f έ, G g γέ, H h ἔ, I i ιέ, J j ιού, K k κά, L l έλ, M m έμ, N n έν, O o ού, P p πέ, Q q κου, R r ρέ, S s ές, T t τέ, U u ου, V v βού, X x έξ, Y y ύ-φύ, Z z ζήτα.

4. Διαιροῦνται δὲ τὰ γράμματα τῶν Λατίνων, ὡς καὶ τὰ τῶν

Ἑλλήνων, εἰς φωνήεντα, ἐξ ὧν γίνονται καὶ δίφθογγοι, καὶ εἰς σύμφωνα.

5. Καὶ φωνήενια μὲν (litterae vocales λίττεραι οὐοκάλαι) εἶνε τὰ εἰς ταῦτα, α, ε, ι, ο, υ, γ (*), ἐκρωνούμενα ὡς τὰ Ἑλληνικὰ α, ε, ι, ο, ου, υ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ φωνήεν ι, ὅπερ ἐκρωνεῖται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν ἰῶτα, εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ συμφώνῳ ι, ἥτοι τῷ j ἐκρωνεῖται δὲ τὸ σύμφωνον ὡς τὸ Ἑλληνικὴν γάμμα, ἀλλ' αἰεὶ οὕτως, ὡς αἰεὶ εἶπετο μετὰ τὸ γάμμα τὸ ἰῶτα· εἰν janus (ἰάνους) Ἰανός, jejunus (γεγιούνους) νηστis, jocus (γιοίκους) παιδικά (*).

ΣΗΜ. β'. Τὸ φωνήεν υ ἐκρωνεῖται ὡς ου, εἰν unus (οὔνοος) εἷς, καὶ εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ συμφώνῳ υ, ἥτοι τῷ v Ἀλλ' ὅμως τὸ σύμφωνον ἐκρωνεῖται μετὰ τοῦ αἰεὶ ἐπομένου φωνήεντος οὐκ διακεκριμένως ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν μιᾷ συλλαβῇ, καὶ πλησιάζει εἰς τὴν ἐκρώνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βήτα, διαφέρει δὲ αὐτοῦ κατὰ τοῦτο ὅτι δὲν ἀπτονται ἐντελῶς ἀλλήλων τὰ χεῖλη ὡς ἐν τῇ ἐκρώνῃ τῷ βήτα, ἀλλὰ προσεγγίζουσι μόνον πολὺ πρὸς ἀλλήλα· εἰν vetus (νέεος) παλαιός (*).

(1) Τὸ Ἑλληνικὸν φωνήεν γ εὐρίσκεται ἐν τῇ Λατινικῇ γλῶττι μόνον ἐν καθάρῳ Ἑλληνικῷ, λέξεσιν, οἷον syllaba, pyramis, xistus, labyrinthus, ἄλλως ἐν ταῖς ἀνολογοῖς περιστάσεσι μεταφράζεται ἂν αὐτὸς ἡ Λατινικὴ γλῶσσα τὸ υ· οἷον mus-mus, fug-fugio, lacrima-lacruma, κυπριστος-cypresses, Κύμη-Cumae (ἀλλ' ὅμως ἀγνοεῖται).

(2) Τὸ ι καὶ ὡς φωνήεν (i) καὶ ὡς σύμφωνον (j) ἐγράφετο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὕτω ε, ἡ δὲ διέκρισις ἐγένετο ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις. Εἶνε δὲ τὸ ι σύμφωνον (j) ἐν τῇ ἀρχῇ Λατινικῶν λέξεων πρὸ παντός φωνήεντος, πλὴν ἐν τῇ μετοχῇ iens. Ὡσαύτως δὲ ἐν τῇ μέσῃ τῶν λέξεων μετὰ τὸ ὄνομα φωνήεντων (maior, Pompejus καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικαῖς ὀνόμασιν Achijs, Gruius, Maius, Ajax Iroji), πλὴν τῶν λέξεων tenuis, tenuior, assiduis. Ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ Ἑλληνικῶν λέξεων πρὸ φωνήεντος εἶνε φωνήεν (i-anibur ἱαμβός).

(3) Τὸ υ καὶ ὡς φωνήεν (u) καὶ ὡς σύμφωνον (v) ἐγράφετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ οὕτω γ, ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις διακριθὲν. Εἶνε δὲ σύμφωνον ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν λέξεων πρὸ φωνήεντος (vadit, ἐν μέσῃ τῶν λέξεων μετὰ τὸ ὄνομα φωνήεντων (avidus*, μετὰ τὸ υg, i καὶ r (angvis ἄγγυς, solvo arguam), δὲν ὅμως τὸ υ δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κατάληξιν (οἷον αἰεὶ ἄλλως εἶνε φωνήεν, οἷον colui, δπ.υ τὸ υἱ εἶνε κατάληξις) καὶ τέλος ἐν τῇ ἀρχῇ λέξεων τινῶν μετὰ τὸ s (syades, snavis, sveseo, Suetonius).

6 Δίφθογγοι δὲ (diphthongi d. φθόγγοι) ἐν χρήτει εἶνε αἱ τέσσαρες αὗται, æ œ, au, eu (')

7. Καὶ ἡ μὲν æ ἐκφωνεῖται ὡς ἡ Ἑλληνικὴ αι, δηλαδή ὡς ε μακρὴν αὐτ' ἀνοικτοῦ στόματος καὶ διεστῶτων χειλέων εἰν Ρηαδ-
drus (Φ. δ'ρους) Φαῖδρος

8 Ἡ δὲ œ ἐκφωνεῖται ὡς ε μακρόν, σκοτεινότερον ὅμως καὶ μετὰ κεκλεισμένου πρὸς στόματος καὶ χειλέων, ὡς δηλαδή ἡ Γαλλικὴ eu οἶον Boeotia (Βευίτια) Βοιωτία

9. Αἱ δὲ au καὶ eu ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ταχέως ἐκφωνούμενα ζου καὶ ζου' οἶον causa (καύουζα) νίττι, Eurus (Ἐυρους) Ἐδρος(').

10 Τὰ δὲ σύμφωνα (litterae consonantes λίττεραι κόνσο-
νάντες) διαίρεται διττῶς.

- α') μὲν κατὰ τὰ ἄγαντα, δι' ὧν ἐκφωνοῦνται, εἰς
χειλόφωνα (labiales λοβιλέες), b, p, f, [v], m
γλωσσόφωνα (linguales λινγουάλες), d, t, l, n, r, s, καὶ
οὐρανιοφωνα (palatinae πάλαινα), c, g, k, q.
β') δὲ κατὰ τὰς ιδιότητας, ἧτοι τὴν φύσιν αὐτῶν, εἰς
εἴρη (liquidae λίκουιδαι), l, m, n, r, s, καὶ εἰς
ἄφωνα (mutae), τὰ λοιπὰ.

ΣΗΜ Το x εἶνε το μόνον διπλοῦν σύμφωνον, ὅπερ ἔχει ἡ Λατινικὴ γλῶσσα συνέστηκε δὲ ἐκ τοῦ cs (l., ἐκ τοῦ ducis ἐγένετο το duz), ἢ ἐκ τοῦ gs (l., regis-rez). - Τ. δὲ z (= ds) κεῖται μόνον ἐν ξι-
ναῖς λέξεσιν. Ὡς zona, Zama. ἄλλως ὁ φθόγγος οὗτος εἶνε ἄχρηστος ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ.

11. Ἐκφωνοῦνται δὲ τῶν συμφώνων τὰ μὲν
f, k, l, m, n, p, r, x, z

ὡς τὰ Ἑλληνικὰ φ, κ, λ, μ, ν, π, ρ, ξ, ζ.

12 Το δὲ h ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Γαλλικὸν h ἢ τὸ Ἑλληνικὸν π, ὅταν προηγῇται, μ, ὡς π χ ἐν τῇ λέξει ἀμπελος, ἐν ᾗ τὸ π ἐκ-

(1) Ἡ οἱ κεῖται μόνον ἐν τῷ ἐπιφωνήματι hei, πρὸς δὲ τὴν Ἑλληνικὴν δί-
φθογγον εἰ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ἀς περιέλαβον οἱ Λατίνοι, ἀντιστοιχεῖ
πρὸς συμφώνων, μὲν τὸ μακρόν ἰ πρὸς φωνηέντων δὲ τὸ ἀκακόν ἢ τὸ μακρόν ε.
οἶον Heracles, Euclides, Aristogiton, eel psis, Dareus καὶ Darius, Alexan-
drea καὶ Alexandra, Aristoteles καὶ Aristoteles' ἢ δὲ οἱ κεῖται μόνον ἐν
ταῖς λέξεσιν huie καὶ cui καὶ ἐν τῷ ἐπιφωνήματι hui

(2) Ἡ eu κεῖται ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις λέξεσιν heus, heu, eheu, eeu,
seu, nen neuter, neutrum.

φωνοῦμεν τραχύτερον παρὰ τὸ σύνθεσις καὶ ὡς που τὸ Γαλλικὸν *b* εἶναι *biho* πίνω.

13. Τὸ δὲ *c* ἐκφωνεῖται πρὸ συμφώνων μὲν καὶ τῶν φωνηέντων *a*, *o*, *u*, ὡς τὸ Ἑλληνικὸν *c* εἶναι *cras*, (κράς) *aŕctior*, *canis* (κάνεις) *κύων*, *cor* (κόρ) τὸ *cūr* (καὶ *δία*), *cupio* (κούπιω) *ἐπιθυμῶ*· πρὸ δὲ τῶν *e* *i* *y* *ae*, *eu* καὶ *oe* ὡς τὸ εἶναι *cedrus* (τσέδρους) *κέδρος*, *cibus* (τσέβους) *τροφὴ*, *Cyrus* (Τύρους) *Κύρος*, κτλ. (*)

14. Τὸ δὲ *d* ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Γαλλικὸν *d* ἢ τὸ Ἑλληνικὸν *τ*, ὅταν προηγείται *n*, ὡς π. χ. ἐν τῇ λέξει *ŕarctior*, ἐν ᾗ τὸ *τ* ἐκφωνοῦμεν τραχύτερον παρὰ τὸ σύνθεσις καὶ ὡς που τὸ Γαλλικὸν *d* εἶναι *do* *δίδωμι*.

15. Τὸ δὲ *g* ἐκφωνεῖται ὡς γγ ἢ γκ, χωρὶς ὅμως νὰ ἀκούηται τὸ *n*, ἀλλ' ὡς τραγὺ γι, ὡς ἐν τοῖς ἡμετέροις *γαλιόζω* καὶ *γκέμε*· εἶναι *Gades* (Γάδες) τὰ *Γάδειρα*.

16. Τὸ δὲ *h* οὔτε φωνῆεν οὔτε συμφώνον ὡς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δασύ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκφώνησις τούτου ἀπώλετο παρ' ἡμῖν, λέγομεν ὅτι πρέπει νὰ ἐκφωνῇται ἐκπεπομένου δασέος πνεύματος ἔνδοθεν ἐκ τῶν πνευμόνων χρεῖα ὅμως προτοχῆς, ὅπως μὴ ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἡμέτερον *χ*, ἀλλ' ἀνοσιτοῦ μένοντος τοῦ στόματος· οἷον *heros* (ἥρος) *ἥρως*.

17. Τὸ δὲ *k* ἔγραζον τὸ παλαι μόνον ἐν τῇ ἀρχῇ λέξεων τινων ἐπομένου *a*· εἶναι *kaput* (κάπουτ), *kalumniā* (καλούμνια), *Karthago* (Καρθῆγι)· νῦν δὲ διέμεινεν ἐν ῥοῇ μόνον ἐν συντομίαις λέξεων· εἶναι *K*=*Kaeso* (Καῖζο). *K* ἢ *Kal*=*Kalendae* (Καλένδαι)· ὥπερ παλιν νῦν συνθίσσετον γράφονται δια τοῦ *c*.

18. Τὸ δὲ *q* ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν κάππα. Τὸ δὲ *q* μετὰ τοῦ γρόμματος *v* (*) καὶ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· μίαν ἀποτελοῦντα συλλαβὴν ἐκφωνοῦνται καὶ τὰ τρία ὡς ἐν μιᾷ συλλαβῇ εἶναι *aqva* (ἄκουα) ὕδωρ.

(1) Τὸ *c* ἐκφωνεῖτο ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν Λατίνων ὡς τὸ Ἑλληνικὸν κάππα κατὰ τὸν δευτέρον ἐξ ἀπὸ Χρ. αἰῶνα ἢ ἔτι το πρῶτον νὰ ἐκφωνῇται ὡς τὸ πρὸ τοῦ *c*, *i*, (*y*), *ae*, *eu*, *ce*.

(2) Συνῆθαι ὅμως γράφουσιν ἐντεῦθα τὸ φωνῆεν (*u*) ἐντὶ τοῦ συμφώνου (*v*), καὶ ὡς· πάλιν πολλοὶ παντοχοῦ μεταχειρίζονται ἐν τῇ γραφῇ τὸ φωνῆεν καὶ αὐδότερι τὸ συμφώνον· ἀλλ' ἡ δ' ἀκριβὴς, ἢ ποιούμεθα ἀνωτέρω, φαίνεται ἡμῖν ἐπιτηδαιότερα.

19. Τὸ δὲ s ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν σ' μετὰ ζῷ ὅμως δύο φωνηέντων ἐν τῷ μέτῳ τῆς λέξεως ἐκφωνεῖται ὡς ζ'. οἷον *Musa* (Μούζα) *Μοῦσα*.

20. Τὸ δὲ t ἐκφωνεῖται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν τ. ἀλλ' ἡ συλλαβὴ ti, ἐπομένου φωνήεντος, ὡς τσι· οἷον *conditio* (κοδῖτισις) *συνθήκη*· προηγουμένου δὲ ἐτέρου t ἢ s ἢ x, ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ὀνόμασι καὶ ὅταν τὸ i εἶναι μακρόν (¹), ὡς τι· οἷον *hostia* (ἡστία) *ἱερεῖον*, *Bruttii* (Βρούττιοι) *Βρέττιοι*, *mixtio* (μίξις) *μίξις*, *Mitriades* (Μιτριάδης) *Μιτριάδης* *totius* (τοτίους) *ἁλόν* (²).

21. Τὰ δασέα σύμφωνα τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, θ, ς, χ κυρίως εἰπεῖν δὲν ἔχει ἡ Λατινικὴ γλῶσσα (³)· τούτων ἡ χεῖρη (th ἀντὶ θ, ph ἀντὶ φ, ch ἀντὶ χ) εἰσῆχθη ὑπερὸν εἰς αὐτὴν τὸ μὲν ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ὡς παρέλαβεν ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς, τὸ δὲ καὶ ἐν πᾶσι ὀλίγαις Λατινικαῖς. Ἐκφωνοῦνται δὲ τὰ μὲν ph καὶ ch ὡς φ καὶ χ, τὸ δὲ th ὑπὸ μὲν τῶν Γερμανῶν καὶ ἄλλων ὡς t, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ ἐκφωνώμεν αὐτὸ ὡς τὸ ἡμέτερον θ· οἷον *Themistocles* (Θεμιστοκλῆς) *Θεμιστοκλῆς*, *Philosophia* (φιλοσοφία) *φιλοσοφία*, *Chabrias* (Χαβρίας) *Χαβρίας*· Ἀντὶ δὲ τοῦ δασυνομένου ῥ μετεχειρίζοντο οἱ Λατῖνοι τὸ rh οἷον *Rhodus* (Ῥόδος) *Ῥόδος*, *Pyrrhus* (Πύρρος) *Πύρρος*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΠΟΣΟΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΩΝ QUANTITAS SYLLABARUM

22. Ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλῶσσῃ πᾶσα συλλαβὴ εἴτε ἢ βραχεῖα (υ), ἢ μακρά (—), ἢ κοινὴ (=), ἢν ἀπλᾶ δὴ

(1) Καὶ πρὸ τοῦ προσηματισμοῦ er ἐν ταῖς παθητικαῖς ἀπαρμυφάταις· οἷον *nitier* (νίτιερ) ἔρε (δὲ σ θ α ι, *quatier*) σέ (ε σ θ α ι).

(2) Καὶ ἡ συλλαβὴ ti ἀτέλεστον ἐκφωνεῖτο ὡς τι· τὸ πρῶτον δὲ κατὰ τὸν 6 μ. X. αἰῶνα ἤρκατο, ἐπιμένου φωνήεντος, νὰ ἐκφωνεῖται ὡς τσι.

(3) Τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον ἐπέλασε μὲν ἀρίστως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν Κυρίων καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Διωρίων, ὅμως δὲ τῶν Ἑλληνικῶν δασέων, ὡς γραμμάτων τοῦλάχιστον δὲν γίνετο εὐθὺς χρῆσις ἐν τῇ Λατινικῇ γλῶσσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπερίσταντα πάντα ἐν αὐτῇ κατ' ἀρχαίαν αἰὶν τῶν ἑλλήνων αἶον σφιγχατῆρ-spinifer· θέω-jus· πολ. Λατ. *Aciles*, *Tesses*, προσέτι *Cartago*.

οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται κατὰ βούλησιν, ὅτε μὲν ὡς μακρὸν, ὅτε δὲ ὡς βραχὺ.

23 Καὶ βραχέεται μὲν συλλαβαὶ εἴνε αἱ ἔχουσι βραχὺ ρωνῆεν (1)· οἷον *et cāgo, nīhī lēro*.

ΣΗΜ. Β. α ὁ εἶνε πᾶν φωνῆεν, μεθ' ὃ ἐπιτίθεται ἕτερον φωνῆεν *Vocalis ante vocalem brevis est*· οἷον *dēus, fīlius pīus rūo, corripīo*· ὡσπερὶ *trāho, contrāho, vēho advēho*, ἵνα τὸ *h* εἶνε ἀπλοῦν δακτύλιον καὶ οὐχὶ σύμφωνον. Τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχουσιν αἱ ἐξῆς ἐξαίρεσεις· α') τὸ ρωνῆεν *e* ἐν τῷ *ehen* εἶνε πάντοτε μακρὸν, συγχῶς τὸ *o* ἐν τῷ *olie*, ἐνίοτε τὸ *i* ἐν τῷ *Diana* β') τὸ *e* τῆς καταληξέως τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτ. τῶν εἰς *ies* ληγόντων ὀνομάτων τῆς ε' κλίσεως εἶνε μακρὸν· ἵ. *in diei, speciei*· γ') τὸ *a* εἶνε μακρὸν ἐν τῇ ἀπηργασμένῃ καταληξεί τῆς α' κλίσεως αἱ ἀντὶ *ae*· ἵ. *in aurai pictai* παρὰ Οὐεργιλίῳ· δ') τὸ *a* καὶ *e* ἐν τῇ καταληξεί τῆς κλητικῆς αἱ καὶ εἰ τῶν εἰς *ajus* καὶ *ejus* ληγόντων ὀνόματων εἶνε μακρά· ἵ. *in Gai, Pompei* (πρὸς *Kēp. Z*)· ε) αἱ γενικαὶ εἰς *iūs*, πλὴν τοῦ *alterius* ἔχουσι τὸ *i* ἐν τῇ καὶ ἡ ἐκφωνήσεται μακρὸν, οἱ ποιηταὶ ὅμως μεταναεοῖζονται τὰ *illius, istius, ipsius*, ὡς καὶ τὰ *unius, totius, ullius utrius* ἀδικόρως. Τῆς συντολῆς τοῦ *solius* εὐρίσκονται μόνον ἀθέεκα παραδείγματα, τὸ *allius* οὐδέποτε βραχύνεται ὡς συνηρημένον ἐκ τοῦ *allius* τούναντίον τὸ *alterius* ἐνίοτε μνησκύεται· στ') τὸ ῥῆμα *fiō* ἔχει τὸ *i* μακρὸν ἐκτὸς ἂν ἀκολούθῃ μετ' αὐτὸ *ēr*· ἵ. *in fiō, fam, κτλ. fieri, κτλ.*

Ἀπὸ τῶν χρόνων ὅμως τοῦ Σύλλα ἤρξατο νὰ γίνηται χρῆσις καὶ τῶν διαιρέσεων, ὅθεν π. γ. *puleer* καὶ *puleher, braccium* καὶ *braceium*, *Graceus* καὶ *Gracchus, triumphus* καὶ *triumphus*, καθ' ἑαυτὸν δὲ ἑλλην. λέξεις, αἱ παρὰ αὐτὸν ἢ *Δατ.* γινώσκοντα εἶνε π. γ. *cithara, theatrum, aether, phalanx, chorus Achilles, Aethusa, P oebus*.—Καὶ ὁ φθόγγος *sch* δὲν ἦτο χρῆσιμος ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἰ μὴ μόνον ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, οἷον *scheda, schema, schola*. Τὸν φθόγγον τούτον πρέπει ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, νὰ ἐκφωώμεν ὡς *σχ*.

(1) Ἡ καὶ βραχυνομένην, αἱ εἶνε αἱ μακραὶ συλλαβαὶ ἢ αἱ διαιρούμεναι ἐπὶ τέλους λέξεως (ἐπὶ τῇ ἀρσῇ τῶν ποδῶν), διὰν ἐπιφέρειται ἄλλη ἀπὸ φωνῆεντος ἀρχομένη. Αἱ συλλαβαὶ αὗται συνήθως βραχυνοῦνται πρὸς τοὺς ποιητάς, ἐν ᾧ αἱ βραχέαι τελικαὶ συλλαβαὶ ἴδιαν ὄλην δὴ καὶ αὖται δὲν ἔχωσι τελικὸν σύμφωνον) πρὸ ἄλλης λέξεως· ἀπὸ φωνῆεντος ἀρχομένης κανονικῶς ἐκθλίβονται τὸ φωνῆεν ἐν τῇ ἐκφωνήσῃ· πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δυσπρόσετον χι-σμιρῶδας (*hiatus*), ἥτις γινώσκται ἐκ τῆς συμπτώσεως διὰ φωνῆεντων, τοῦ μὲν τελικοῦ ὄντος τῆς προηγουμένης, τοῦ δὲ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπιφερομένης.

24. Μικραὶ δὲ συλλαβαὶ εἶνε αἱ ἔχουσαι μακρὸν φωνῆεν ἢ διφθογγον οἷον *ver, caedo*.

ΣΗΜ Μικρὰ εἶνε πάντα τὰ ἐκ συκοπῆς καὶ συναιρέσεως γεννώμενα φωνήεντα· οἷον *cōgo* (ἐκ τοῦ *cōgō*), *malo* (ἐκ τοῦ *manōlo, tibi-cen* (ἐκ τοῦ *tibiicen*), *bigae* (ἐκ τοῦ *bijūgae*), *būbus* καὶ *bō-bus* ἀντὶ *bivibus*, (*dis* ἀντὶ *diis*, *gratis* ἀντὶ *gratiis*, *nihil* ἀντὶ *nihil*

25. Πλὴν τῶν βραχειῶν καὶ τῶν φύσει μακρῶν συλλαβῶν ὑπερχουσι καὶ θέει μικραὶ. Τοιαῦται δὲ εἶνε ὅσαι ἔχουσι βραχὺ φωνῆεν, μετ' ὃ ἐπιφέρονται ὅμο ἢ καὶ πλείονα σύμφωνα, ἢ εἰς μίαν ἀνήκοντα συλλαβὴν, ἢ εἰς δύο ἢ καὶ εἰς δύο διτφόρους λέξεις *fert* (= *fēr-l*), *ducunt, sūpter, dōctus, ferret—que, per—lego* ὡσαύτως *dūx, gaza*, διότι *x* καὶ *z* εἶνε διπλᾶ σύμφωνα *stabit lupus* (*sta-būt*), *passūs sum* (*passūs*).

ΣΗΜ Ἐντός μιᾶς συνθέτου λέξεως τὰ ἐπιφερόμενα δύο σύμφωνα ἀποτελοῦσι θέσει μακρὰν τὴν προηγουμένην συλλαβὴν, καὶ ἂν ταῦτα ἀνήκωσιν εἰς τὴν ἐπομένην συλλαβὴν· εἶν *re-sto, respicio* (ἀπ' ἐναντίας *rē sisto, rēcipio*). Ὅταν ὅμως τὸ βραχὺ φωνῆεν εἶνε τελικὸν λέξεώς τινος, τὰ δὲ σύμφωνα ἀρκτικά τῆς ἐπιφερομένης, τότε σπανίως καὶ βοηθεῖα τοῦ ρυθμικοῦ τόνου τῆς θέσεως τοῦ ποδοῦς μηκύνεται τὸ βραχὺ φωνῆεν (πρβλ. *Verg. Bucol 4, 51*), συνήθως δὲ μένει βραχὺ· οἷον *undiqv̄e stridor, undā Seamandri, praemiū scribae*.

26. Ὅταν δὲ ἐντός τῆς αὐτῆς λέξεως συλλαβὴ τις ἄρχηται ἀπὸ δύο συμφώνων, ὧν τὸ μὲν πρῶτον εἶνε ἄρωνον, τὸ δὲ δεύτερον τὸ ὑγρόν *l ἢ r*, τότε ἡ προηγουμένη βραχεῖα συλλαβὴ γίνεται κοινὴ (*syllaba enceph*), αἱ ποιηταὶ δὴλα δὴ, ὡς εἶπομεν, μεταχειρίζονται αὐτὴν ἐν τῷ μέτρῳ ὅτε μὲν ὡς βραχεῖαν, ὅτε δὲ ὡς μακράν, ἐν ᾧ ἐν τῇ πεζῇ γλῶσσῃ λαμβάνεται πάντοτε ὡς βραχεῖα· οἷον ἐν ταῖς λέξεσι *pātrēm, mediō-cris, volū-cris, tenebrae, cere-brum, lugū-bris, integri* (¹)· π. χ. ὁ Ὀσίδιος (*Metam. 13, 607*) λέγει ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ.

Et primo semilis volū-cri, nox vera volū-eris.

ΣΗΜ. Τοῦναντίον τὸ προηγουμένον βραχὺ φωνῆεν ἀποτελεῖ θέσει

(1) Ἄλλ' ὅμως πάντες *ambulacrum, ianacrum, delacrum, inuolacrum, salubris*, διότι τὸ *u* εἶνε φάσει μακρόν.

μακρὰν συλλαβὴν, ὅταν τὰ δὴν σύμφωνα εἶνε διηρημένα εἰς δύο συλλαβάς ἢ καὶ εἰς δύο λέξεις, ὡς ὁ *re-po*, *sūb le-go*, *ma-crescit re-bus o-pi-mis* — Οὐδέποτε ὅμως τὸ ἄρωνον μετὰ τοῦ ὕψου ἀποτελεῖ θέσει μακρὰν τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν, ὅταν ἀμρότερον ἀνήκωσιν εἰς τὴν ἐπομένην λέξιν, ὥστε *divā tri-formis eā flumina ilicē glandis*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

ΠΡΟΣΩΔΙΑ ACCENTUS.

27. Ὡς οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, οὕτως καὶ οἱ Λατῖνοι διέκρινον τρεῖς τόνους ἐν τῇ γλώττῃ αὐτῶν, τὸν ὀξύν (*accentus acutus*), τὸν βαρὺν (*accentus gravis*), καὶ τὸν περισπώμενον (*accentus circumflexus*). Ἐκ τούτων κύριος τόνος εἶνε ὁ ὀξύς (ὥστε καὶ ὁ περισπώμενος, ὅστις εἶνε διπλοῦς ἐκ δύο ἁπλ. τόνων συγκαίμενος, τοῦ τε ὀξέος καὶ τοῦ βαρέος), δευτερεύων δὲ ὁ βαρὺς. Πᾶσα λοιπὸν λέξις ἔχει ἐν μιᾷ συλλαβῇ τὸν κύριον τόνον, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς τὸν δευτερεύοντα. Ὁ μὲν ὀξύς δύναται νὰ πίπτῃ καὶ ἐπὶ μακρᾶς συλλαβᾶς, ὁ δὲ περισπώμενος μόνον ἐπὶ μακρᾶς. Ὁ ὀξύς ἀναβιβάζεται μέχρι τῆς προπαραλήγουσσης, ὁ δὲ περισπώμενος μόνον μέχρι τῆς περικληγουσσης. Αἱ διτύλλαβοι δὲ καὶ ὑπερδυσύλλαβοι λέξεις οὐδέποτε δέχονται τὸν κύριον τόνον ἐπὶ τὴν λήγουσαν.

28. Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις αἱ μὲν ἔχουσι φύσει μακρόν φωνῆεν περισπῶνται· οἷον *ōs* (*ōris*), *sōl*, *mōs*, *jūs*, *lēx* (*lēgis*), *plūs*, *nōn*, *qvīn*· αἱ δὲ ἔχουσαι βραχὺ ἢ θέσει μακρόν φωνῆεν ὀξύνονται· οἷον *vir*, *cor fel*, *os* (*ossis*), *dūx dūcis*, *ars*, *qvot is*, *id*, *fac*, *fēr*, *dat*, *ēs*, *ōst*, (= *est*, ἐστὶ ἐκ τοῦ *sum* *ēs* ὅμως καὶ *ōst* = *esthies*, *ēstheis*, ἐκ τοῦ *edo*).

29. Αἱ δυσύλλαβοι λέξεις, ὅταν ἡ μὲν παραλήγουσα (*penultima*) εἶνε φύσει (οὐκ ἐπὶ θέσει) μακρά, ἡ δὲ λήγουσα (*ultima*) βραχεῖα, δέχονται τὸν περισπώμενον τόνον ἐπὶ τὴν παραλήγουσαν· οἷον *māter*, *mūsā*, *lēvis*, *dūcīt*· εἰ δὲ μή, δέχονται τὸν ὀξύν· οἷον *lēges*, *du-cunt* (διότι εἶνε μὲν τὸ *c* καὶ *u* τῆς παραλήγουσσης μακρόν, ἡ λήγουσα ὅμως εἶνε μακρά, ἡ μὲν φύσει, ἡ δὲ θέσει), *pāter*, *rēgit*, *lēvis*, *du-cem* (διότι *ā*, *ē* *ū*)· ὡσαύτως *artē*, διότι ἡ παραλήγουσα εἶνε μόνον θέσει μακρά.

30 Αἱ τρισύλλαβοι καὶ ἐπὶ πλέον λέξεις, ὅταν μὲν ἡ παραλήγουσα εἴνε βραχεῖα, δέχονται τὸν ὀξύν τόνον ἐπὶ τὴν προπαραλήγουσαν (an-tepenultima)· εἶν homīnes, hominībūs, alieui, mediocris (ὅταν ἡ παραλήγουσα δὲν ἀποτελῇ θέσει μακράν), mediocrītas, philo-sophīa. Ὅταν δὲ ἡ παραλήγουσα εἴνε φύσει ἢ θέσει μακρά, τότε ἡ προσωδία ὑπάγεται εἰς τὸν προηγούμενον περὶ τῶν δυσσλλάδων λέξεων κανόνα· εἶν laudārē, puerōrūm, incēdit· ἀλλ' ὅμως te-gūntūr, tegēntes, ὥσαι τως perdūcunt, incēdens, perlegē-runt (ū, e) παροξύνονται.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἐτόνιζον οἱ Λατῖνοι τὰς λέξεις ἐν τῷ λόγῳ· ὅτι ὅμως συνέβη ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ἀνάλογον συνέβη καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ· μὲ τὸν χρόνον δηλ. ἕνεκα τῆς μὴ τηρήσεως τῆς ποσότητος τῶν συλλαβῶν ἀπώλετο καὶ ἡ εἰρημένη διάκρισις τῆς προσωδίας, ὥστε τανῦν ὁ τονισμὸς ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ γίνεται κατὰ τὸν ἐξῆς κανόνα· αἱ μὲν δισύλλαβοι λέξεις τονίζονται πάντοτε (ἤτοι δέχονται τὸν ὀξύν τόνον) ἐν τῇ παραλήγουσῃ· εἶν léges, mīsa (μοῦζα οὐχὶ mīsa) αἱ δὲ ὑπερδισύλλαβοι λέξεις τονίζονται ἐν τῇ παραλήγουσῃ μὲν, ὅταν αὕτη εἴνε μακρά, ἐν τῇ προπαραλήγουσῃ δὲ, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἴνε βραχεῖα· οἷον laudārē (οὐχὶ δὲ laudārē), pū-pūlūs. Οὕτω δὲ νῦν χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ δὲν ἔχει τις χρείαν εἰ μὴ νὰ γινώσκῃ μόνον τὴν ποσότητα τῆς παραλήγουσας τῶν πολυσυλλαβῶν λέξεων, διότι αἱ μὲν μονοσύλλαβοι δηλὸν ὅτι δὲν δύνανται ἀλλαγῇ νὰ τονισθῶσιν, αἱ δὲ δισύλλαβοι τονίζονται πάντοτε ἐν τῇ παραλήγουσῃ, οὐδέποτε δὲ ἐν τῇ ληγουσῃ.

31. Ὅταν προσαρτῶνται εἰς τὰς λέξεις τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια — quē τε, — ve ἢ, — nē (ἐρωτηματικὸν μόριον), nam (ὅπερ προσκατάρται εἰς ἐρωτηματικὰς λέξεις, εἶν qvisnam, eqvisnam, qvandōnam uīdinam), — per ὅπερ προσκατάρται εἰς τὸ parum καὶ paulis), οἱ προσχηματισμοί — te, — ce, — met, — pte, (οἷτινες προσαρτῶνται εἰς ἀντωνυμίας), τότε ταῦτα μεταβιβάζουσι τὸν τόνον αὐτῶν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως, αὕτη δὲ ἀποβάλλει τὸν εἰσέειν τόνον. Ἐπειδὴ οὕτως ἀποτελεῖται ἐκ δύο μία λέξις, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ τονισμὸς γίνεται κατὰ τὸν κανόνα. Παρὰ τὸν κανόνα δὲ γίνεται ὅταν ἡ λήγουσα τῆς προηγουμένης λέξεως εἴνε βραχεῖα καὶ ἐκ τῆς προσαρτήσεως τῶν ἐγκλιτικῶν μορίων δὲν ἀποτελεῖται θέσει μακρά συλλαβή, ἀλλὰ μὲν βραχεῖα· οἷον rosaque (ἀντὶ rosaque), hominē

pve, quinqvéne, itaqve=οὕτω τε, ubiqve=ὅπου τε, (ubiqve ὁμως=πανταχοῦ).

ΣΗΜ. Πρὸς τοὺς ἔμπροσθεν (29, 30,) κανόνας ἀπευθύνεται καὶ ὁ τονισμὸς λέξεων τινων, ὧς ἡ συνήθεια μόνον ἤνοισεν εἰς μίαν, ἄλλως δὲ εἶνε δύο γωοιταὶ λέξεις· οἷον tam-qvam, intér dum, etiám-si, tamen-étsi, vél-útí, ní-mirum. ejús-modi, qvó-modo, qvomodo-cumqre, qvo circa, intér ea proptér-ea. ób-ví-am. multi-modis, καὶ (πρὸς διέκρισιν τοῦ μνημονευθέντος itaqve=οὕτω τε) itaque=ὁθεν.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Η ΚΛΙΣΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΛΙΣΙΣ, ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ.

32. Ἐν τῇ Λατινικῇ γλώττῃ τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε ὅστω, τὰ ἑπομένα· ὄνομα οὐσιαστικόν (nomen substantivum), ὄνομα ἐπίθετον (nomen adjectivum), ἀντωνυμία (pronomen), ῥῆμα (verbum) ἐπίρρημα (adverbium), πρόθεσις (praepositio), σύνδεσμος (conjunctio), ἐπιρώνημα (interjectio).

ΣΗΜ. α'. Τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα διαιροῦνται εἰς συγκεκριμένα (substantiva concreta) καὶ ἀρρηγμένα (substantiva abstracta)· οἷον virtus ἀρετή. Τὰ δὲ συγκεκριμένα πάλιν διαιροῦνται εἰς δύο, εἰς ὀνόματα προσηγορικά (nomina appellativa), ὅλον τι εἶδος σημαίνοντα· οἷον homo ἄνθρωπος, lupus λύκος· καὶ εἰς ὀνόματα κύρια (nomina propria), ἐν τι ὀρισμένον πρᾶγμα δηλοῦντα, δηλ. ἄνθρωπόν τινά, ἢ πόλιν, ἢ ὄρος, ἢ ποταμὸν κτλ. οἷον Caesar, Roma, Aetna, Rhenus.

ΣΗΜ. β'. Αἱ πρόθεσις, οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἀντωνυμιῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα καλοῦνται καὶ μόρια (particulae).

33. Τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὰ μὲν ὀνόματα (') καὶ ῥήματα εἶνε κλιτά,

(1) Κατ' ἀκολουσίαν καὶ τὰ ἀριθμητικά, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν εἶνε ἐν χρήσει ὡς ἐπίθετα, ἐνώστε δὲ καὶ ὡς οὐσιαστικά, καὶ αἱ ἀντωνυμίαι, ἅτινες εἶνε ἐν χρήσει καὶ ὡς οὐσιαστικά καὶ ὡς ἐπίθετα.

τὰ δὲ ἐπιρρήματα, αἱ ποιήσεις, αἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ ἐπισημνήματα ἄκλιτα (indeclinabilia). Λέγονται δὲ κλιτὰ τὰ ὀνόματα καὶ ῥήματα, διότι κλίνονται (Nectuntur, declinantur), ἥτοι μεταβάλλονται κατὰ τὴν μορφήν, ἵνα σημάνωσι τὰς ἐν τῷ λόγῳ διαφόρους σχέσεις καὶ συναρθείας τῶν λέξεων καὶ τὴν διάφορον τοῦτον τῶν λόγων. Ἡ δὲ μεταβολὴ αὕτη ἥτοι κλίσις καθόλου (declinatio) γίνεται συνήθως μόνον ἐν τῷ τελευταίῳ μέρει τῆς λέξεως, σπανιωτέρον δὲ μεταβάλλεται τὸ ἄλλο μέρος αὐτῆς(*).

34. Ὅταν δὲ ἐκ τινος λέξεως κλιτῆς ἀραιεθῶσιν αἱ ἐν τῷ τέλει μεταβληταὶ προσθήκαι ἢ καταλήξεις, τὸ ὑπολειπόμενον, ἐν ᾧ ἔγκειται ἡ τῆς λέξεως σημασία, λέγεται θέμα (thema) οἷον τοῦ *lectōres* ἀραγιώσται τὸ μὲν *lector* εἶνε τὸ θέμα, τὸ δὲ *es* ἢ κατὰλήξις τοῦ *leg-o* ἀραγιώσχω τὸ μὲν *leg* εἶνε τὸ θέμα, τὸ δὲ *o* ἢ κατὰλήξις. Τοῦ δὲ θέματος διακριτέον τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως ἥτοι τὴν ῥίζαν (*radix*), τὴν ἀπλὴν ὀφθαλμῶς καὶ ἀρχικὴν λέξιν, ἣτις οὐδεμίαν κατ' αὐθεῖαν πρὸς ἑαυτὴν αὐξήσκειν οἷον *leg* εἶνε τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως *lector-es*, ἢ θέμα τὸ *lector*, ἔτυμον δὲ καὶ θέμα εἶνε τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ῥήματι *leg-o*.

Α'. ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΟΙΣ ΟΝΟΜΑΣΙ.

35. Τὰ παρεπόμενα τοῖς Λατινικοῖς ὀνόμασιν, ὡς καὶ τὰ παρεπόμενα τοῖς Ἑλληνικοῖς, εἶνε γένος (genus), ἀριθμὸς (numerus), πᾶσις (casus) καὶ κλίσις (declinatio).

36. Α'. Γένος. Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων(*) εἶνε καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώττῃ τριττόν, ἀρσενικόν (masculinum), θηλυκόν

(1) Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ γίνεται μόνον ἐν ταῖς ῥήμασιν ἢ δι' ἐκτάσιν τοῦ βραχέος φωνήεντος οἷον *venio* ἐρχομαι παρακ. *veni* ἢ δι' ἀναδιπλασιασμοῦ οἷον *lingo* θίγγω παρακ. *teſſi*.

(2) Κατ' ἀκολουθίαν καὶ τῶν μετοχῶν, αἵτινες κατὰ τὴν κλίσιν δὲν δια-

(femininum) καὶ οὐδέτερον (neutrum). Καὶ τὰ μὲν ἐπίθετα συνήθως ἔχουσιν ἰδίαν κατὰλῃξιν σύμψηφον πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀνήκουσι, τῶν δὲ οὐσιαστικῶν μίαν κατὰλῃξιν ἐχόντων τὸ γένος διακρίνεται κατὰ μέρος μὲν ἐκ τῆς σημασίας, ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον δὲ ἐκ τῆς καταλήξεως ἢ ἄλλως πέπεισι νὰ μάθῃ τις οὐτό. Ὡς ἐκ τῆς σημασίας ἄρα, χωρὶς νὰ ἀποβλέψῃ τις εἰς τὴν κατὰλῃξιν, δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν ὡς ἐξῆς·

α') ἄρσενικά μὲν εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρσενικῶν ὄντων, τῶν ἀνέμων, ποταμῶν, ἐθνῶν καὶ μηνῶν· εἶναι poeta ποιητής, puer παῖς, Persa Πέρσης, Rhodanus Ροδάδος, Auster Νότος, Aprilis Ἀπρίλιος.

Κ α ν ὶ ν.

Ἄρσενικά ὀνόματ' εἶνε τὰ ἀνδρῶν,
καὶ τὰ ἀνέμων, ποταμῶν, ἐθνῶν, μηνῶν.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ. Θηλυκὰ ὅμως εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν μυθικῶν ποταμῶν Styx καὶ Lethe· προσέτι δὲ Allia, Albula καὶ Matrōna.

β') θηλυκὰ δὲ εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν καὶ θηλυκῶν ὄντων, τῶν δένδρων, πόλεων, χωρῶν καὶ νήσων· εἶναι soror ἀδελφή, pinus πίνος, Karthāgo Καρχηδών, Aegyptus Αἴγυπτος, Rhodus Ρόδος.

Κ α ν ὶ ν.

Ὀνόματ' εἶνε θηλυκὰ τὰ γυναικῶν,
πρὸς δὲ τὰ δένδρων, νήσων, πόλεων, χωρῶν (1).

(1) ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ.

α') Εξαίρεσεις δένδρων καὶ θάμνων.

Ἐκ τῶν δένδρων εξαίρονται γένους ὄντ' ἄρσενικο ὁ oleaster καὶ pinaster καὶ τὸ Styrax πανταχοῦ.

ἔτι τῶν φυτῶν ὀλίγα, ἅπερ λήγουσιν εἰς us,

spinus, amarantus, dumus, intibus, asparagus·

ἔτι calamus καὶ rhamnus, τέλος δὲ helleborus.

Γένους αὐτοῦ δὲ ὅπου ὅμως εἶνε τὰ εἰς um, καθότι

alium ξάπυνος (ἡ γογγύλη), alium τὸ σκρόβορον.

γ') κοινὰ δὲ (communia) εἶνε ὅσα ὀνόματα δια τῆς αὐτῆς κατα-
λήξεως ἠηλοῦσιν ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ πρόσωπα· οἷον adolescens ὁ
νεὸς καὶ ἡ νεανίς, sacerdos ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ ἱέρεια.

δ') substantiva mobilia. Λέγονται δὲ οὕτω τὰ ἔχοντα ἴδιον
τύπον διὰ το ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν. Καὶ ὅταν μὲν τὸ ἀρσενικὸν λήγῃ
εἰς tor, τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται εἰς trix· οἷον

inventor ὁ εὑρετής — inventrix ἡ εὐρέτις

victor ὁ νικητής — victrix ἡ νικήτρια.

Ὅταν δὲ τὸ ἀρσενικὸν ἔλῃ πᾶσαν ἄλλην κατὰ λήξιν, τὸ θηλυκὸν λή-
γῃ εἰς a· οἷον

servus ὁ δοῦλος — serva ἡ δοῦλη.

magister ὁ διδάσκαλος — magistra ἡ διδάσκαλος.

rex ὁ βασιλεὺς — regina ἡ βασίλισσα

ΣΗΜ. Τῶν δὲ ὀνομαστικῶν τῶν ζώων

α') ἔτι μὲν εἶνε mobilia· οἷον cervus ὁ ἐλαφός, cerva ἡ ἐλα-
φος· galus ὁ ἀλεκτρυών, gallina ἡ ἀλεκτορίς, leo ὁ λέων,
leona ἡ λέαινα.

ἔτι δὲ καὶ τῶν τῆς τρίτης ὁσα λήγουσιν εἰς er,

ὥς τὸ siser καὶ τὸ acer, ἔτι δὲ τὸ zingiber.

oleaster ὁ κότινος, pinaster ἡ ἀγρίκ πίττα, Styrax ὁ στόρχξ, spinus ἡ ἀγρία
κοκκυμήλα, amarantus ὁ ἀμάραντος, damus ἡ βέτος, intubus ἡ σέρις,
asparagus ὁ ἀσπάραγος, calamus ὁ κάλαμος, rhamnus ἡ ῥάμνος, helleborus
ὁ ἐλλέβορος. — siser τὸ σισαρον, acer ἡ σπίνδαμνος, zingiber ἡ ζιγγίβερις.

β') Εἰς αἰρέσεις πόλεων

Ἄς ἀρσενικαὶ δὲ πόλεις ἐξαιρουντ' αἱ Frusino,

Croto, Hippo, Narbo, Sulmo, Tunes καὶ Vesontio·

καὶ αἱ πληθύνονται εἰς i, ὥς Argi καὶ Puteoli,

ὡς δὲ τερ' εἶνε αἱ εἰς um, ὥς Ilum καὶ Tusculum·

ἔτι αἱ εἰς e καὶ ur, Praeneste, Caere, Anxur, Tibur·

καὶ αἱ πληθύνονται εἰς a, ὥς Susa καὶ Ecbatana.

γ') Τῶν δὲ χωρῶν οἱ εἰς um λήγουσι εἶνε οὐδενὸς γένους· οἷον
Latium τὸ Λάτιον· ἀρσενικὸν δὲ τὸ Isthmus, Bosporus, Pontus καὶ
Hellespontus.

Ε') εἶνα δὲ ἔχρουσι διὰ τὸ θηλυκὸν ἄλλην λέξιν· οἷον *taurus* ὁ ταῦρος, *vacca* ἡ βοῦς· *aries* ὁ κριός, *ovis* ἡ οἶς, *haedus* ὁ ἔριφος, *capella* ἡ καί.

Υ') ἄλλα δὲ εἶνε κοινὰ ἀρσενικά ἢ θηλυκὰ κατὰ περίστασιν ὄντα· οἷον *bos* καὶ ὁ ἡ βοῦς, *mus* μῦς, *lepus* λαγός, *elephantus* ἐλέφας.

δ') ἄλλα δὲ ἔχρουσι δι' ἀμρότερα τὰ γένη μόνον εἷα τύπον ὡς ἱμενίου τινὸς γένους, ὅπερ πάντοτε τὸ αὐτὸ μένει, εἴτε ἀρσενικόν, εἴτε θηλυκόν ζῶον ἐννοεῖται· ταῦτα δὲ ὀνομάζονται ἐπίκοινα (*epicoena*)· οἷον τὰ μὲν *turdus* κίχλη, *passer* στρένθος, *corvus* κόραξ, εἶνε πάντοτε ἀρσενικά· τὰ δὲ *vulpes* ἀλώτῃξ, *anas* νῆττα, *aquīa* ἀετός, *rana* βάτραχος πάντοτε θηλυκὰ· ὅταν δὲ τις θέλῃ νὰ διακρίνῃ τὸ φυσικόν καὶ ἀληθὲς γένος, πρέπει νὰ προσθέτῃ *mas* ἢ τὸ ἐπίθετον *masculus*, *a*, *um*, ἄρρεν· ἢ *femina* ἢ θήλεια· οἷον *vulpes mascula*, *vulpes femina*.

ε') ὀνόμερα δὲ εἶνε πάντα τὰ ἔχοντα οὐσιαστικά· εἶναι *fas* ὁσίον, *nefas* ἀνόσιον· ἐτι δὲ πᾶσαι αἱ λέξεις καὶ φράσεις, αἵτινες μὴ οὔσαι ὀνόματα ἐκλαμβάνονται ὡς οὐσιαστικά· οἷον *scire tuum* τὸ σὸν εἰδέναι· Ὡσαύτως δὲ καὶ πᾶσαι λέξεις, ὅταν σημαίνονται ἁπλῶς ἢ ἐξωτερικῇ αὐτῆς μορφῇ· εἶναι *arx* *est monosyllabum* τὸ *arx* μονοσύλλαβον ἐστί.

37. Β. Ἀριθμός. Ἀριθμοὶ δὲ ἔχρουσι τὰ ὀνόματα (καθὼς καὶ τὰ ῥήματα) τῆς Λατινικῆς γλώττης δύο, ἐνικόν (*numerus singularis*) καὶ πληθυντικόν (*numerus pluralis*)

38. Γ'. Πτώσις. Πτώσεις αἱ ἔχρουσι τὰ ὀνόματα τῆς Λατινικῆς γλώττης ἐν ἑκατέρῳ ἀριθμῷ ἔξ, οἵτινες εἶνε αἱ ἐπόμεναι ὀνομαστικῇ (*nominativus*), γενικῇ (*genetivus*), δοτικῇ (*dativus*), αἰτιατικῇ (*accusativus*), κλητικῇ (*vocativus*), ἀραιρετικῇ (*ablativus*). Τούτων δὲ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ ὀνομάζονται συνήτως πτώσεις *eūthēai* (*casus recti*) αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις *πλάγαι* (*casus obliqui*)⁽¹⁾. Τὴν δὲ ἀραιρετικὴν ἀναπληροῖ ἐν τῇ πλάγι· Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν ἡ δοτικὴ, ἐν μέρει δὲ ἡ γενικὴ.

(1) Καίτοι ἡ αἰτιατικὴ καὶ κατὰ τὸν τύπον καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν προσεγγίζει μᾶλλον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἢ εἰς τὰ ἄλλα πτώσεις.

39. Δ'. *Κλίσις* (declinatio) (1) Κλίσεις δὲ ἔχει ἡ Λατινικὴ γλῶττα πέντε, ὧν αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις εἶνε αἱ ἐπόμεναι.

Singularis.

ἀ κλίσις.	β'. κλίσις.	γ'. κλίσις.	δ'. κλίσις.	ε. κλίσις.
		οὐδ.	οὐδ.	
Nom.	ā ūs, ēr ūm	--	ūs'	ū ēs
Gen.	ae	īs	ūs	ei
Dat.	ae	i	ūi'	ū ei
Accus.	ām	ēm, im. ὡς ἡ ὄν	ūm'	ū ēm
Voc.	ā ē, ēr ūm	ὡς ἡ ὀνομαστικὴ	ūs'	ū es
Abl.	a	ē, i	ū	e

Pluralis.

	οὐδ.	οὐδ.	οὐδ.	
Nom	ae i	ā es	ā, iā ūs	ūā es
Gen.	arūm	orūm	ūm ἢ iūm	ūūm
Dat.	is	is	ibūs	ibūs (ūbūs)
Accus.	as	os	ā, iā ūs	ūā es
Voc.	ae i	ā es	ā, iā ūs	ūā es
Abl.	is	is	ibūs	ibūs (ūbūs)

40 Περὶ Πλῶτων δὲ τῶν κλίσεων σημειωτέον

α') οἱ ἡ κλητικὴ εἶνε πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ ἐκτὸς τῆς ἐνικῆς κλητικῆς τῶν εἰς us ὀνομαζέτων τῆς δευτέρας κλίσεως.

β') ὅτι ἡ δοτικὴ καὶ ἀραιρετικὴ τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε ὁμοιοι.

γ') ὅτι τὰ οὐδέτερα λήνουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ εἰς a

(1) Ἡ λέξις declinatio εἶνε ἐν χρήσει καὶ ἐν γυναικωτέρῳ σημασίᾳ καὶ ἐν εὐδαιμονοτέρῳ ὡς ἐνταῦθα, καθὼς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ λέξις κλίσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

41. Τὰ μὲν Λατινικὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς a, τὰ δὲ Ἑλληνικὰ εἰς e, as καὶ es

Α'. Καὶ τὰ μὲν Λατινικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἐπόμενον παράδειγμα, mensa τράπεζα

Singularis		Pluralis	
Nominativus	mens-ā	Nom.	mens-ae
Genetivus	mens-ae	Gen.	mens-arūm
Dativus	mens-ae	Dat.	mens-is
Accusativus	mens-ām	Acc.	mens-as
Vocativus	mens-ā	Voc.	mens-ae
Ablativus	mens-a	Abl.	mens-is

ΣΗΜ. α'. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἡ γενικὴ ἔληγεν ἐνίοτε ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἰς as διέμεινε δὲ ὁ τύπος οὗτος ἐν τῇ λέξει familia οἰκογένεια, ὅταν εἶνε σύνθετος μετὰ τῶν λέξεων pater, mater, filius, filia, εἶον paterfamilias, πατὴρ τῆς οἰκογενείας, οἰκοδεσπότης γεν. patrisfamilias, οἰκ. patremfamilias κτλ. πληθ. ὄνομ. patresfamilias γεν. patrumfamilias κτλ. ἀλλὰ καὶ ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ paterfamiliae κτλ. ὄνομ. τοῦ πληθυντ. patresfamiliarum, κτλ. Ἐτέρα δὲ κατάληξις τῆς γενικῆς ἀρχαίᾳ εἶνε ἡ ai εἶον terrai γῆς ἀντί terrae.

ΣΗΜ. β'. Τὰ ὀνόματα amphora ὁ ἀμφορίων καὶ drachma ἡ δραχμή μετ' ἀριθμητικῶν ὄντα ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς um ἀντί arum· εἰάν δὲ τὸ ἀριθμητικὸν κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, ἔχουσι um· εἶον duum amphorum δύο ἀμφορέων ἀντί duarum amphorarum. Παρὰ τοῖς Ποιηταῖς δὲ σχηματίζονται οὔτοι καὶ αἱ λέξεις αἱ σύνθετοι ἐκ τοῦ gēma (ἀπὸ τοῦ gigno γεννᾶν) καὶ cōla (ἀπὸ τοῦ cōlo ἐργάζομαι) εἶον terrigēna γηγενής, caelicolā οὐρανίων· καὶ τὰ πατρωνυμικά εἰς des· εἶον Aeneadum ἀντί Aeneadarum· πῶς τούτοις δὲ καὶ τινὰ Ἑλληνικὰ ἐθνικά· εἶον Lapithum ἀντί Lapitharum.

ΣΗΜ. γ'. Ἐνία πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τῶν τῆς δευτέρας κλίσεως ἀρ-

σενικῶν ἔχουσιν ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ τοῦ πληθ., τὴν κατὰ-
ληξιν abus' ἀξιωμαθήμενον δὲ μέλιστα εἶναι τὸ dea θεὰ καὶ filia
θυγάτηρ⁽¹⁾· οἷον diis deabusque τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς filiis
et filiabus τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσιν. Ὅταν δὲ μηδεμία σύγ-
χυσις πρὸς τὸ ἀρσενικὸν εἶναι δυνατὴ, κλίνονται κανονικῶς.

Τὰ δὲ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ κλίνον-
ται κανονικῶς, ὡς τὰ Λατινικὰ, ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ κατὰ τὰ ἐπόμενα πα-
ραδείγματα epitōme ἐπιτομή, boreās βορρᾶς, pyrites πυρίτης·

Nom. epitom-ē	bore-as	pyrit-es
Gen. epitom-es	bore-ae	pyrit-ae
Dat. epitom-ae	bore-ae	pyrit-ae
Acc. epitom-en	bore-am(am)	pyrit-en(am)
Voc. epitom-e	bore-a	pyrit-e(a)
Abl. epitom-e	bore-a	pyrit-a(e).

ΣΗΜ. α'. Τῶν προσηγορικῶν εἰς θ τὰ πλεῖστα καὶ μέλιστα τὰ ὀνό-
ματα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἰς ce οἷον musice, logice ἔχουσι
καὶ τὸν Λατινικὸν τύπον εἰς a, ὅστις εἶναι καὶ βελτίων (musica, lo-
gica, αἰτιατ. musicam, κτλ. Τῶν δὲ κυρίων ὀνομάτων ἕνα μὲν
ἔχουσι σχεδὸν πάντοτε τὸν Λατινικὸν τύπον· εἷον Helena, Creta·
ἕνα δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν Ἕλλην. οἷον Circe· Καθ' ὅλου δὲ οἱ
συγγραφεῖς ἐν τοῖτοις δὲν συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους.

ΣΗΜ. β'. Ἡ Ἑλληνικὴ ὀνομαστικὴ as μετεβέβητο εἰς οὗτο ἐπὶ τῶν
ἀρχαιοτέρων συγγραφέων εἰς ā· εἷον Mena, Apella· Ἡ δὲ αἰτιατικὴ
τούτων παρὰ τοῖς πεζοῖς λήγει ὡς ἐπὶ το πλείστον εἰς am, παρὰ δὲ
τοῖς ποιηταῖς εἰς an.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς es (ης) ὀνόματα, τὰ τε κύρια καὶ τὰ προσηγορι-
κὰ, ἔχουσι σπανίως τὴν ὀνομαστικὴν εἰς a (ὅθεν ἐέλτιον Aetes, so-
phistes ἢ Aeeta sophista) πλὴν τῶν ὀνομάτων, ἅτινα ὁλως ἐξε-
λατινίσθησαν καὶ οὐδέποτε ἔχουσιν Ἑλληνικὸν τύπον· εἷον poëta
ποιητής.

ΣΗΜ. δ'. Τῶν εἰς es κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ
κλίνονται κατὰ τὴν πρῶτην κλίσει, ἕνα μὲν κλίνονται ἐν τῇ Λατινικῇ
γλώσσῃ κατὰ τὴν τρίτην, ὡς Aeschines, Apelles, τὰ μὴ πατρω-

(1) Σπανίως δὲ τὸ liberta (θηλοκὸν τοῦ libertus ἀπελευθερωσ) a-
nima ψυχῇ, nata θυγάτηρ, mola ἡ ἡμίονος εἶμα ἡ ἱππος a-
sina ἡ ὄνος.

νομικά εἰς des, ὡς Alcibiādes, Euripīdes, Miltiādes, Simo-
nides, καὶ τὰ βάρβαρα Astyāges, Xerxes (πάντων ὁμῶς τούτων
κεῖται ἐνίοτε καὶ ἡ εἰς ἐν αἰτιατικῇ κατὰ τὴν πρώτην κλίσειν καὶ ἡ
εἰς ὁ ἀραιρετικῇ)· ἐνία δὲ κλίνονται καὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ κατὰ
τὴν τρίτην, ὡς τὸ Orestes, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κλίνεται κατὰ
τὴν τρίτην.

42 Τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως τὰ μὲν Ἑλληνικά φυλάτ-
τουσι καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώττῃ τὸ αὐτὸ γένος, τὰ δὲ Λατινικά εἶνε
θηλυκὰ πλὴν τῶν ὀνομάτων τῶν ἀνδρῶν καὶ πρῆκτων (scriba γρα-
φεύς, Sequāna Σηκουάνας)—Τὸ δὲ Hadria ὁ Ἀδριακὸς εἶνε γένους
ἀρσενικοῦ, ἐν ᾧ ἡ ὁμώνυμος πόλις θηλυκοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

43 Τὰ ὀνόματα τῆς 6^{ης} κλίσεως λήγουσιν εἰς us, er καὶ um· ἐν
δὲ εἰς ir, τὸ vir ἀνὴρ (¹), καὶ ἐν εἰς ur, τὸ ἐπιθετικὸν satur πλήρης.

Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis.</i>
Nom	ann-ūs ἔτος	ann-ī
Gen.	ann-ī	ann-ōrum
Dat	ann-ō	ann-is
Acc	ann-ūm	ann-ōs
Voc	ann-ē	ann-ī
Abl	ann-ō	ann-is
Nom	bell ūm πόλεμος	bell-ā
Gen	bell-ī	bell-ōrum
Dat	bell-ō	bell-is
Acc.	bell-ūm	bell-ā
Voc.	bell-ūm	bell-ā
Abl	bell-ō	bell-is.

(1) Εἰς ir λήγουσι καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ vir ὅσον triumphir εἰς τῶν
πρῶτων ἀρχόντων κτλ. καὶ τὸ ἐθνικὸν Trevir Τρεβίρις κτλ.

44. Τὰ εἰς *er* ὀνόματα ἢ προσλαμβάνουσι τὰς πτωτικὰς καταλήξεις εἰς ἀμετάβλητον τὴν ὀνομαστικὴν· οἷον *puer* ὁ παῖς γεν. *pueri* κτλ ἢ ἀποβállουσιν ἐν τῇ κλίσει τὸ *e* πρὸ τοῦ *r* εἶν *ager* ἀγρὸς γεν. *agri*, κτλ.

Singularis.

Nom.	<i>puer</i> ὁ παῖς
Gen.	<i>puer-i</i>
Dat.	<i>puer-o</i>
Acc.	<i>puer-um</i>
Voc.	<i>puer</i>
Abl.	<i>puer-o</i>

Pluralis.

<i>puer-i</i>
<i>puer-orum</i>
<i>puer-is</i>
<i>puer-os</i>
<i>puer-i</i>
<i>puer-is</i>

Nom.	<i>ager</i> ἀγρὸς
Gen.	<i>agr-i</i>
Dat.	<i>agr-o</i>
Acc.	<i>agr-um</i>
Voc.	<i>ager</i>
Abl.	<i>agr-o</i>

<i>agr-i</i>
<i>agr-orum</i>
<i>agr-is</i>
<i>agr-os</i>
<i>agr-i</i>
<i>agr-is</i>

45. Τῶν εἰς *er* τὰ μὴ ἀποβállοντα τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει εἶνε ὅλιγώτερα τὰ ἑπόμενα·

<i>socer</i> πενθερὸς	<i>Liber</i> Διονύσιος	<i>καὶ τὰ ἐπίθετα</i>
<i>gener</i> γαμβρὸς	<i>puer</i> παῖς	<i>miser</i> ἄθλιος
<i>adulter</i> μοιχὸς	<i>vesper</i> ἑσπέρα	<i>tener</i> τρυφερὸς

lacer λακερὸς *asper* τραχὺς *prosper* εὐτυχὴς *liber* ἐλεύθερος (καὶ τὰ ἀπὸ *mortifer* θανατηφόρος καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ *fero* καὶ *gero* σύνθετα εἰς *fer* καὶ *ger*, οἷον *frugifer* ὀπλοφόρος *armiger* καρποφόρος).

ΣΗΜ. α'. Τὰ εἰς *ius* καὶ *ium* οὐτικτικὰ (οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα) ἔληγον ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ εἰς *eu i*· οἷον *Appi*, *ingeni*, *bonsili*, ἀντὶ *Appii* (γεν. τοῦ *Appius*) *ingenii* (γεν. τοῦ *ingenium* φθασ. ἀρχήνοια, *consilii* (γεν. τοῦ *consilium* βουλή) ὑπερὸν ὅμως κατέστη ἀρχητος ὁ τυπὸς οὗτος, μεταχειρίζονται δὲ αὐτὸν μόνον οἱ θέλοντες νὰ ἀρχαίωσι.

ΣΗΜ. β'. Ἡ κλητικὴ τῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς *ius* καὶ *jus* προσέτι δὲ καὶ τῶν *filius* υἱός, *genius* δέμων ἐν *Feretrius*, παρὰ τὸν κανόνα λήγει εἰς *i* ἀντὶ *ie* ἢ *je* οἷον *Tullius*, *Tulli* *Titius*.

Titi· Pompejus Pompei· fili, geni, Feretri. Τὰ Ἑλληνικὰ ὅμως κύρια ὀνόματα εἰς ius (ειος). οἷον τὸ Arius Ἀρειος, καὶ τὰ ἀντὶ κυρίων λαμβανόμενα ἐπιθετα, οἷον τὸ Cynthus Κύνθιος λήγουσιν εἰς ie. Τὸ δὲ deus ἔχει πάντοτε τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ὀνομάτων τῶν σημαίνοντων νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμά, ὅταν ταῦτα εὐρίσκωνται μετ' ἀριθμητικῶν, λήγει εἰς um ἀντὶ orum· οἷον sestertius ὁ σιστέριος, denarius τὸ δανάριον, cadus ὁ κάδος (αἵνου μέτρον), modius ὁ μόδιος, talentum τάλαντον, jugerum πλεθρον γέν. πληθ. sestertium, denarium, cadum modium talentum, jugerum· ἐν δὲ τὰ μετὰ τούτων εὐρίσκόμενα ἀριθμητικὰ κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, λήγουσι καὶ ταῦτα εἰς um· οἷον denum denorum denariorum κτλ.—Καὶ τῶν liberi οἱ παῖδες καὶ dii οἱ θεοὶ πολέαις ἢ γέν. πληθ. εἶνε liberum καὶ deum (¹).

ΣΗΜ. δ'. Τὸ δὲ deus ἔχει ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, δοτικῇ καὶ ἀναιρετικῇ τοῦ πληθυντικοῦ τριπλοῦν τύπον dei, dii, di· deis, diis, dis.

(46 Ἑλληνικὰ ὀνόματα

α') Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς os, ὃν μεταβάλλεται ὑπὸ τῶν Λατίνων εἰς us, um· οἷον taurus ταῦρος, antrum ἄντρον Homerus Ὅμηρος Corinthus Κόρινθος κτλ. Ἐνία ὅμως Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς os, ὃν φυλάττουσιν ἐνίοτε ἐν τῇ ὀνομ. καὶ αἰτ. τὰς Ἑλληνικὰς· καταλήξεις ἀντὶ τῶν συνθέτων Λατινικῶν us, um· οἷον ὀνομ. Delos, Ilion, αἰτ. Delon Ilion.—Τὰ δὲ Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς os προηγουμένου συμφώνου λήγουσιν ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ συνθέτως (παρὰ τοῖς περὶ οὖς δὲ πάντοτε) εἰς er· οἷον Alexander Teucer, Meleager· ἐξαίρεται δὲ τὸ Codrus καὶ diamētrus.

β') Τα εἰς os, οὗς Ἑλληνικὰ ὀνόματα λήγουσιν ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ ἄλλοτε μὲν εἰς ous, ἄλλοτε δὲ εἰς us Alcinous Panthus.

γ') Τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας Ἀττικῆς κλίσεως εἰς ὧς λήγουσι καὶ

(1) Παρὰ ποιηταῖς κεῖται καὶ virum ἀντὶ virorum (γέν. πληθ. τοῦ vir) καὶ τῶν ἰωνικῶν Argivi, Pelasgi κτλ. ἢ γέν. πληθ. Argium, Pelasgium ἀντὶ Argiorum, Pelasgorum.

ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἰς os' εἰ ν Androgēos, Teos, Ceos, Cos
Αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις εἶνε ἄλλοτε μὲν (ὅπερ καὶ συνηθέτερον) κατὰ
τὴν Ἑλληνικὴν κλίτην, γεν. Androgeo, δοτ. Androgeo αἰτ. An-
drogeo (Androgeon), ἄλλοτε δὲ κατὰ τὴν συνήθη Λατινικὴν, γεν.
Androgei κτλ.—Τὸ δὲ Athos ἔχει συνήθως αἰτιατικὴν Athōnem
καὶ Ἀραιοετικὴν Athone

δ') Τὰ Ἑλληνικὰ κυρία ὀνόματα εἰς eus λήγουσιν ἐν τῇ κλητικῇ
εἰς eu οἷον Orpheus Orpheu Prometheus Prometheu.

ε') Ἡ Ἑλληνικὴ γεν. τοῦ πληθ. εἰς on ἀντι orum καίται ἐν ἐπι-
γραφαῖς βιβλίων· οἷον libri Georgicon)

Γένος τῶν ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως

47 Τὰ μὲν εἰς us καὶ er ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως εἶνε
ἀρσενικά, τὰ εἰς um οὐδέτερα. Ἐξαιροῦνται δὲ ἐκ τῶν εἰς us τὰ
ἐπόμενα·

Α'. ἐκ τῶν εἰς us εἶνε θηλυκὰ μὲν

α) Τὰ ὀνόματα alvus κοιλία, carbāsus ἡ χάρπασος, colus
ἡ λακάτη, ὅπερ σπανίως καὶ ἀρσενικόν, hōmus γῆ καὶ vannus τὸ
λέκτρον.

β') Τὰ ὀνόματα πάντων τῶν δένδρων καὶ τινων θάμνων.
οἷον ficus συκῆ, malus μηλιά, pirus ἡ ἄπιος, populus λεύκη,
ulmus πεύκα, nardus ἡ νάρδος, papyrus ἡ πάπυρος.

γ') Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ νήσων· οἷον Corinthus Κό-
ρινθος, Rhodus Ῥόδος, ὡσαύτως δὲ καὶ Aegyptus, Chersonē-
sus Epīrus, Peloponesus, καὶ καθόλου αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις, ὅσαι
καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ εἶνε γένους θηλυκοῦ· οἷον methōdus dialectus
diphthongus paragraphus

Β'. Οὐδέτερα δὲ virus χυμός, δηλητήριον, vulgus ὄχλος,
ὅπερ εἶνε σπανίως καὶ ἀρσενικόν, καὶ pelāgus πέλαγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΚΛΙΣΕΩΣ.

48. Εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κλίσειν ἀνήκουσι καὶ τὰ τοιαυ-
τάληκα ἐπίθετα εἰς us, a, um, καὶ er, a, um, ἐτι δὲ καὶ τὰ μνη-

μονευθέν satur satūra, satūrum. Καὶ αἱ μὲν καταλήξεις, us, er, ur εἶνε τῶν ἀρσενικῶν, ἡ δὲ a τοῦ θηλυκοῦ, καὶ ἡ um τοῦ οὐδέτερου. Καὶ τὰ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλί-
σιν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην. Πρὸς ἀσκήσιν δὲ ἔτρωσαν τὰ
ἐπόμενα παραδείγματα, altus ὄψιλος, aeger νοσῶν

Singularis.

Nom. alt-us,	alt-a,	alt-um
Gen. alt-i,	alt-ae,	alt-i
Dat. alt-o,	alt-ae,	alt-o
Acc. alt-um,	alt-am,	alt-um
Voc. alt-e,	alt-a,	alt-um
Abl. alt-o,	alt-a,	alt-o

Pluralis.

alt-i	alt-ae,	alt-a
alt-orum,	alt-arum,	alt-orum
alt-is,	alt-is,	alt-is
alt-os,	alt-as,	alt-a
alt-i,	alt-ae,	alt-a
alt-is	alt-is,	alt-is.

Singularis.

Nom. aeg-er	aegr-a,	aegr-um
Gen. aegr-i,	aegr-ae,	aegr-i
Dat. aegr-o,	aegr-ae,	aegr-o
Acc. aegr-um,	aegr-am,	aegr-um
Voc. aeg-er,	aegr-a,	aegr-um
Abl. aegr-o,	aegr-a,	aegr-o

Pluralis.

aegr-i,	aegr-ae,	aegr-a
aegr-orum,	aegr-arum,	aegr-orum
aegr-is,	aegr-is,	aegr-is
aegr-os,	aegr-as,	aegr-a
aegr-i,	aegr-ae,	aegr-a
aegr-is,	aegr-is,	aegr-is.

40. Ἐπίθετα δὲ τινε, ἢ ἐπίθετά τινα ἀντωνυμικὰ σχηματίζουσιν ἀνωμαλῶς καὶ εἰς τὰ τρία γένη μόνον τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς ἰus καὶ τὴν δοτικὴν εἰς i ('') ὅσον ὄνομα. solus, a, um, γεν. solius, solius, solius. δοτ. soli, soli, soli τὰ δὲ λοιπὰ ὁμαλῶς. Τούτων τὰ συνηθέστερα εἶνε unus ἓξ, solus ὁμότος, totus ὁλότος, ullus τις nullus οὐδεὶς, alius, alia, aliud, γεν. alius, δοτ. alii, ἄλλος, η, ο, uter, utra, utrum πότερος, α, ον, alter, ἕτερος, ἕτερον, ἕτερος, α, ον, neuter, neutra, neutrum οὐδέτερος, α, ον.--Τοῦ δὲ alterūter, alterūtra, alterūtrum, ἢ altera utra, alterum utrum ἢ κλίνονται ἀμρότερα τὰ μέρη, γεν. alterius utrius κτλ, ἢ μόνον τὸ τελευταῖον, γεν. alterutrius κτλ. Περὶ τῆς ποσότητος δὲ τοῦ i τῆς παραληγοῦσης ζῆται ἀκριβέστερα εἰς ΚΕΦ. Β. § 23. ΣΗΜ.

(1) Τοῦ κανόνος τούτου εὐρίσκεται τις ἐξαιρέσις μάλιστα πρὸς τοῖς ἀρχαιο-
τέροις συγγραφεῖς, περὶ οὗ παρατίμωμεν εἰς τὰ ἀρχαία.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ.

50. Τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως πολλὸς ἔχει διαφοράς ἐν τῇ ἀποθέσει ἢ τῇ καταλήξει τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· ἄλλα μὲν ὀνομαστικὸν τύπον ἔχουσιν οὐτὸ τὸ ἴμα αὐτῶν, ὅπερ εὐρίσκεται ἀφαιρουμένης ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς τῆς καταλήξεως IS, ἄλλα δὲ σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν διὰ τὴν προσλήψεως S εἰς τὸ θέμα, ἄλλα δὲ μετὰ τῆς προσλήψεως τοῦ S καὶ ἄλλος τινὲς πάσχει μεταβολάς. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα.

ἡμεῖς γινώσκωμεν: α, εἰς θ, οἱ γινώσκουσιν, ε, ἡμεῖς, εἰς.
A. Ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

α') Ὀνόματα, ὧν ὀνομαστικὸς τύπος εἶνε αὐτὸ τὸ θέμα, αἱ δὲ λοιπαὶ πτωτικαὶ καταλήξεις προστίθενται ἀπλῶς τῇ ὀνομαστικῇ.

Singularis.

Nom. consul ὑπάτος	mulier γυνή	dolor λύπη.
Gen. consūl-is	mulier-is	dolōr-is
Dat. consul-i	mulier-i	dolor-i
Acc. consul em	mulier-em	dolor-em
Voc. cosul	mulier	dolor
Abl. consūl-e	mulier-e	dolor-e

Pluralsi

Nom. consul-es	mulier-es	dolor-es
Gen. consul-um	mulier-um	dolor-um
Dat. consul-ibus	mulier-ibus	dolor-ibus
Acc. consul-es	mulier-es	dolor-es
Voc. consul-es	mulier-es	dolor-es
Abl. consul-ibus.	mulier-ibus.	dolor-ibus.

ΣΗΜ. Ὡσαύτως κλίνεται τὸ exsul γυνάς, sol ἥλιος, anser γῆν, agger πρόχωμα, carcer ἐρκετή, honor τιμή, gubernator κυβερνήτης.

β') Ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ προσλαμβάνουσα S εἰς τὸ θέμα.

Singularis.

Nom. urb-s πόλις.	dux ἡγεμών	lex νόμος
Gen. urb-is	duc-is	leg-is
Dat. urb-i	duc-i	leg-i
Acc. urb-em	duc-em	leg-em
Voc. urb-s	dux	lex
Abl. urb-e	duc-e	leg-e

Pluralis.

Nom. urb-es	duc-es	leg-es
Gen. urb-ium	duc-um	leg-um
Dat. urb-ibus	duc-ibus	leg-ibus
Acc. urb-es	duc-es	leg-es
Voc. urb-es	duc-es	leg-es
Abl. urb-ibus.	duc-ibus.	leg-ibus.

ΣΗΜ. α. Χάριν τῆς καταλήξεως ium ἐν τῇ πληθ. γενικῇ τοῦ τε urbs καὶ ἄλλων ἐρεξῆς βλέπε § 56— Τὸ χ ἐν μὲν τῷ dux ἐγένετο ἐκ τοῦ es, ἐν δὲ τῷ lex ἐκ τοῦ gs.

ΣΗΜ. β. Κατὰ τὸ urbs κλίνεται τὸ trabs δορός, hiems χειμῶν· κατὰ τὸ dux τὸ pax εἰρήνη, radix ῥίζα κατὰ τὸ lex τὸ rex βασιλεύς, conjux ἡ σύζυγος.

γ') Ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ προσλαμβάνοντα es ἢ is εἰς τὸ θέμα·

<i>Singularis</i>	<i>Pluralis.</i>	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis.</i>
Nom host-is πολέμιος	host-es	caed-es	cae-des
Gen. host-is	host-ium	caed-is φόνος	caed-ium
Dat. host-i	host-ibus	caed-i	caed-ibus
Acc. host-em	host-es	caed-em	caed-es
Voc. host-is	host-es	caed-es	caed-es
Abl. host-e	host-ibus.	caed-e	caed-ibus.

ΣΗΜ. Ὡς αὐτως κλίνεται τὸ civis πολίτης, avis ὄρνις, ensis ἔλκος, nubes νεφέλη, rupes πέτρα, glades ἡμέτα.

δ) Ὀνόματα, ἐν αἷ. μετὰ τῆς προσλήψεως ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς τὸ θέμα τοῦ s ἕλα ἀπεβάλλεται πρὸ αὐτοῦ τὸ t ἢ d ἢ τὸ i μεταβάλλεται εἰς e ἢ καὶ ἀμρότερα συμβαίνουσι·

Singularis.

Nom aetā s ἡλικία	lapi-s λίθος	judex δικαστής	mile-s στρατιώτης
Gen. aetāt-is	lapīd-is	judic-is	milit-is
Dat aetat-i	lapid-i	judic-i	milit-i
Acc aetat-em	lapid-em	judic-em	milit-em
Voc aetā-s	lapi-s	judex	mile-s
Abl. aetat-e	lapid-e	judic-e	milit-e

Pluralis.

Nom aetat-es	lapid-es	judic-es	milit-es
Gen aetat-um	lapid-um	judic-um	milit-um
Dat aetat-ibus	lapid-ibus	judic-ibus	milit-ibus
Acc aetat-es	lapid-es	judic-es	milit-es
Voc. aetat-es	lapid-es	judic-es	milit-es
Abl. aetat-ibus	lapid-ibus	judic-ibus.	milit-ibus

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ aetas κλίνεται τὸ civitas πόλις, virtus ἀρετή, sacerdos ἱερεὺς κατὰ τὸ lapis τὸ cassis ἡ κόρυς, pyramis πυραμὶς κατὰ τὸ judex τὸ artifex τεχνίτης, opifex δημιουργός (χειροτέλης)· κατὰ τὸ miles τὸ eqves ἵππεύς, pedes πεζός.

ε) Ὀνόματα οὐδεμίαν μὲν κατέλκυν προσλαμβάνοντα εἰς τὸ θέμα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ὅμως δὲ μεταβάλλοντά πως αὐτό.

Singularis.

Nom. sermo λόγος	homo ἄνθρωπος	pater πατήρ	mos ἥθος
Gen. sermōn-is	homīn-is	patr-is	mor-is
Dat. sermon-i	homīn-i	patr-i	mor-i
Acc. sermon-em	homīn-em	patr-em	mor-em
Voc. sermo	homo	pater	mos
Abl. sermon-e	homīn-e	patr-e	mor-e

Pluralis.

Nom. sermon-es	homin-es	patr-es	mor-es
Gen. sermon-um	homin-um	patr-um	mor-um
Dat. sermon-ibus	homin ibus	part-ibus	mor-ibus
Acc. sermon-es	homin-es	part-es	mor-es
Voc. sermon-es	homin-es	patr-es	mor-es
Abl. sermon-ibus	homin ibus	patr-ibus	mor-ibus

ΣΗΜ. α'. Ἐν μὲν τῷ sermo ἀπεβλήθη ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τὸ π τοῦ θέματος, ἐν δὲ τὸ homo πλὴν τούτου καὶ τὸ ι τοῦ θέματος μετεβλήθη εἰς ο· ἐν δὲ τῷ pater ἐνεβλήθη ε· ἐν δὲ τῷ mos τὸ r τοῦ θέματος μετεβλήθη εἰς s.

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ sermo κλίνεται τὸ leo λέων, pugio ἐγχειρίδιον κατὰ τὸ homo τὸ imago εἰκών, ordo τάξις κατὰ τὸ pater τὸ imber ὄμβρος, venter γαστήρ κατὰ τὸ mos τὸ flos ἄνθος· glos ἡ γάλως (ἀνδραδέληφ) +

εἰ B'. Οὐδέτερα. - ἡ -

Ταῦτα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ οὐδέποτε προσλαμβάνουσι τὸ s εἰς τὸ θέμα, τηροῦσι δὲ ἐν αὐτῇ οὐχὶ πάντοτε ἀμετάβλητον τὸ θέμα τῶν λοιπῶν πτώσεων.

α) Ὄνόματα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ ἀμετάβλητον τηροῦντα τὸ θέμα

Singularis

Nom. fulgur κεραυν	animal ζῷον	exemplar παράδειγμα
Gen. fulgur-is νός	animal-is	exemplar-is μοῖ
Dat. fulgur-i	animal-i	exemplar-i
Acc. fulgur	animal	exemplar
Voc. fulgur	animal	exemplar
Abl. fulgur-e	animal-i	exemplar i

Pluralis.

Nom. fulgur-a	animal-ia	exemplar-ia
Gen. fulgur-um	animal-ium	exemplar-ium
Dat. fulgur-ibus	animal-ibus	exemplar-ibus
Acc. fulgur-a	animal-ia	exemplar-ia
Voc. fulgur-a	animal-ia	exemplar-ia
Abl. fulgur-ibus.	animal-ibus.	exemplar-ibus.

ΣΗΜ. γ'. Χρὴν μὲν τῆς καταλήξεως ι ἐν τῇ ἐνικῇ ἀραιεῖται

βλέπε § 54, γάριν δὲ τοῦ ia ἐν τῷ αὐτῷ, πληθυντικῶς βλέπε § 55, γάριν δὲ τοῦ ium ἐν τῇ γεν. πληθ. βλ. § 56, α.

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ animal κλίνεται τὸ vestigial τέλος (ζόρος) cervical ὑπαρχέριον· κατὰ τὸ exemplar τὸ calcar κέντρον, lacunar γάτρωμα.)

β') Ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μεταβάλλοντα τὸ θέμα:

Singularis.

Nom nomen ὄνομα	aenigma αἰνιγμα	corpus σῶμα	genus γένος
Gen. nomīn-is	aenigmāt-is	corpōr is	genēr is
Dat. nomin-i	aenigmat-i	corpor i	gener i
Acc. nomen	aenigma	corpus	genus
Voc. nomen	aenigma	corpus	genus
Abl. nomin-e	aenigmat-e	corpor e	gener e

Pluralis.

Nom. nomi-na	aenigmat-a	corpor-a	gener-a
Gen. nomin-um	aenigmat-um	corpor-um	gener-um
Dat. nomin-ibus	aenigmat-ibus	corpor-ibus	gener-ibus
Acc. nomin-a	aenigmat-a	corpor-a	gener-a
Voc. nomin-a	aenigmat-a	corpor-a	gener-a
Abl. nomin-ibus	aenigmat-ibus	corpor-ibus	gener-ibus

ΣΗΜ. α. Ἐν τῷ nomen τὸ i τοῦ θέματος μετεβλήθη εἰς e, ἐν τῷ aenigma ἀπεβλήθη τὸ t τοῦ θέματος, ἐν τῷ corpus τὸ or τοῦ θέματος μετεβλήθη εἰς us, ἐν δὲ τῇ genus τὸ er εἰς us

(ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ nomen κλίνεται τὸ flumen ποταμός, carmen ὄσμα· κατὰ τὸ aenigma τὸ poëma ποίημα κατὰ τὸ corpus τὸ tempus χρόνος, facinus ἔργον, (τυνὴθως ἀνόμοιον)· κατὰ τὸ genus τὸ opus ἔργον, vulnus τραῦμα.)

γ') Ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ προσλαμβάνοντα e εἰς τὸ θέμα.

Singularis.

Pluralis

Nom. mar-e θήλασσα	mar-ia
Gen. mar-is	mar-ium
Dat. mar-i	mar-ibus
Acc. mar-e	mar-ia
Voc. mar-e	mar-ia
Abl. mar-i	mar-ibus.

ΣΗΜ. Ὡς αὐτῶς κλίνονται τὸ rete δίκτυον, monile περιδέραιον, conclave δωμάτιον.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙΣΕΩΣ.

51. Κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλίνονται τὰ ἐπόμενα ἐπίθετα.

α') τὰ τριαντάληκτα ἐπίθετα εἰς er, is, e Τὰ ἐπίθετα ταῦτα πλὴν τοῦ celer ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδε-έρον ὡς καὶ ἐν τῇ κλίσει τὸ e- οἶον acer, acris, acre ὄξος, ὀξεῖα, ὄξ'· γεν. acris, acris, acris, δοτ. acri κλ

β') Τὸ δικατάληκτα ἐπίθετα εἰς is, e οἶον facilis ῥᾶδιος, α, facile ῥᾶδιον καὶ τὰ συγκριτικὰ εἰς ior, ius οἶον facilius ῥᾶϊον, facilius ῥᾶϊον.

γ') Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα οὐκ ὄν sapiens σοφός, atrox ἄγριος.

52. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα·

Celer, celēris, celēre ταχὺς, εἶα, ὅ

Singularis.

Nom. celer, celer-is, celer-e	
Gen. celē-is	{ καὶ εἰς τὰ τρία γένη
Dat. celē-i	
Acc. celer-em, celer-em, celer-e	
Voc. celer, celer-is, celer-e	
Abl. celē-i καὶ εἰς τὰ τρία γένη	

Pluralis.

celer-es, celer-es, celeria	
celer-um	{ καὶ εἰς τὰ τρία γένη
celer-ibus	
celer-es, celer-es, celer-ia	
celer-es celer-es celer-ia	
celer-ibus καὶ εἰς τὰ τρία γένη.	

Gravis βαρὺς, εἶα, gravo βαρῶ

Singularis

Nom. grav-is οὐδ. grav e	
Gen. grav-is	
Dat. grav-i	
Acc. grav-em οὐδ. grav-e	
Voc. grav is οὐδ. grav-e	
Abl. grav i	

Pluralis.

grav-es οὐδ. gravi-a	
grav-ium	
grav-ibus	
grav-es οὐδ. gravi-a	
grav-es οὐδ. gravi-a	
grav-ibus	

Συγκριτικόν Altior (ἄρσ. καὶ θηλ.), altius (οὐδ.)

ὕψηλότερος, α, or.

Singularis.

Nom altior οὐδ. altius	
------------------------	--

Pluralis

altior-es οὐδ. altior-a	
-------------------------	--

Gen. altior is		altior um
Dat. altior i		altior ibus
Acc. altior em	ὁδ. altius	altior es ὁδ altior-a
Voc. altior	ὁδ altius	altior-es οὐδ altior a
Abl. altior-e		altior-ibus.

Ἐπίδειξις μορφοκατάληκτου

	Singularis		Pluralis
Nom	felix	ἐνδοκίμων. ον	felic-es οὐδ. felic-ia
Gen	felic is		felic-ium
Dat.	felic i		felic ibus
Acc.	felic em	ὁδ. felix	felic es ὁδ. felic ia
Voc.	felix		felic es ὁδ. felic ia
Abl.	felic-i		felic ibus.

Παραηρήσεις περί τινων πτώσεων τῆς γ' κλίσεως.

53. Ἐν τῇ αἰτιατικῇ τοῦ ἑρικού ἔχουσιν im ἂντι em

δ) ἰσοτύλλαβα τίνα ὀνόματα εἰς is οἷον puppis πρόμα, sitis δι-
ψι, tussis ὁ βήξ, vis βίη.

ε) τὰ ἰσοτύλλαβα ποταμῶν καὶ πόλεων ὀνόματα εἰς is οἷον Tibe-
ris. Albis. Hispalis. Neapolis. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ξενικά Arar
Arārim, Liger Ligērim

Βιλιτιον δὲ im ἢ em ἔχει τὸ febris πυρετός securis πέλεκυς,
turris πύργος.

54. Ε. τῇ ἀφαιρετικῇ τοῦ ἑρικού ἔχουσιν i ἂντι e

α) τὰ οὐσιαστικά τα ἐν τῇ ἐν. αἰτ. μόνον im ἔχοντα.

ΣΗΜ. Τὸ securis ἔχει μόνον securi. Βιλιτιον i ἢ e ἔχει τὸ febris
καὶ turris. Ἐξ ἴσου δὲ καλὸν εἶναι το i καὶ e ἐν τοῖς imber ὄμβρος,
civis πολίτης, navis πῆρ, Ignis πῦρ. Ἰκνότε δὲ igni λέγεται
ἐν τοῖς φράσεσιν ferro ignique, aqua et igni interdicere

β) τὰ οὐδέτεσα εἰς e, al. γεν. alis καὶ ar γεν. aris οἷον mare
θάλασσα ἀρ. mari monile περιθέρσιον, monili vectigal τὸ
τέλος ὁ φόρος. vectigali calcar χειρὶς, calcari.

ΣΗΜ α') Κατ' ἀκολουσίαν δὲν ἔχει i ἐν τῇ ἀρ. τὸ jubar (γεν.
āris) σέλιος nectar (γεν āris) νέκταρ, far (γεν. farris, ἀρ. far-
re) τὸ φάρ (χοιρῶν, ἄλευρον) hepar (γεν. ātis) ἡπαρ.

ΣΗΜ. Ε'). Τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα εἰς e, ὅον Reāte Praeneste, εἶνε ἄκλιτα.

γ') Πάντα τὰ ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως.

ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται δὲ καὶ μόνον e ἔχουσι

1. τὰ συγκριτικὰ, εἶν altior altiore, major majore

2 τὰ ἐπόμενα ἐπίθετα

pauper, deses, sospes, pubes
compos, caelebs. vetus, dives,
princeps, particeps, superstes.

pauper, ēris πένυς, deses, īdis ἀργός, sospes, ītis σῶς, pubes, ēris ἐκτός, compos, ōtis ἐγκαρτής, caelebs, ībis ἄγαμος ve-tus ēris παλαιός, dives, ītis πλούσιος, princeps, īpis ἡγεμῶν, πρόκριτος, particeps, īpis κοινωνός, superstes ītis ἐπιζών.

δ') Τὰ ἄρρηκτῶς ἐπιθετικά τῶν μηνῶν ὀνόματα εἰς is καὶ er καὶ ἐκεῖνα τὰ ἐκλίθετα, ἅτινα εἶνε ἐν γρητέ. ἅμα καὶ ὡς οὐσιαστικὰ προσηγορικὰ εἶν Aprilis Aprili. December Decembri aequalis ἡμερολογεῖς aequali affinis συγγενής affini. annalis (δὲλ. liber) τὰ χρονικά annali familiaris οικίως familiari. natalis (ὡδ. dies) γενέθλιος ἡμετέρα natali Atheniensis Ἀθηναῖος Atheni-ensi

ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται καὶ μόνον e ἔχουσι τὰ ἐξῆς·

1. aedilis ἄγορανόμος, juvenis νέος, senex γέρων· ἀρ. aedile, juvene, sene

2. τὰ ἐπίθετα, ἅτινα ἐγένοντο κύρια ὀνόματα ὅσον Juvenalis, Juvenale, Laterensis, Laterense, Martialis Martiale. Ὡσαύτως ὡς κύρια ὀνόματα τὰ Celer Celere, Felix Felice, Con-stans Constante.

ε) Αἱ ἐπιθετικαὶ μετοχαὶ εἰς ans καὶ ens ὅσον sapiens sapienti.

ΣΗΜ. Ὅταν ὅμως αὗται εἶνε ἐν γρητέι οὐσιαστικὰ ἢ ὡς κύρια μετοχαί, ἔχουσιν e εἶν adulescens νέος, adulescente animans ζωὸν, animante, sapiens σοφός, sapiente. Tarquinio re-gnante Ταρκυνίου βασιλευσσοῦς praesente medico ἰατρὸν πα-ρόντος.

55. Ἐν τῇ πληθυντικῇ ὥσπερ αἰεὶ καὶ κλητ. ἔχουσιν ia ἀντὶ α ἐκεῖνα τὰ αὐδέτερα τῶν οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ἅτινα ἐν τῇ ἐν. ἀρ. ἔχουσιν i.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων ἄτινα ἐν τῇ ἑκ. ἀρχῇ, ἔχουσιν θ, πληθυντικὸν τοῦ οὐδετέρου εἰσάγεται ἔχον μόνον τὸ *vetus (vetera)*· ἔκ δὲ τῶν συγκριτικῶν τὸ *complures συμπληροὺς* πάμπολλοι ἔχει πλὴν τοῦ *complura καὶ compluria*.)

56 Ἐν τῇ γεκ. πληθυντικῇ ἔχουσιν *ium* ἀντὶ *um*.

α) Πάντα ὅσα ἐν τῷ οὐδετέρῳ τοῦ πληθ. ἔχουσιν *ia*.

ΣΗΜ. α'. Τῶν ἐπιθέτων ἐξαίρουνται ἕνα *um* ἐν τῇ γεν. ἔχοντα, οἷον τὸ *celer ταχὺς memor μνήμων, immemor ἀμνήμων, simplex λιέτης, uber δαψιλή, vigil ἀγρυπνος*.

ΣΗΜ. β'. Ἐκ τῶν συγκριτικῶν μόνον τὸ *plures πληροὺς (com- plures)* ἔχει γεν. *plurium (complurium)*.

β) Πάντα τὰ ἱσοσύνθετα οὐσιαστικά· οἷον *nubes νεφέλη, ἐν. γεν. nubis, πληθ. γεν. nubium hostis πολεμικός, hostis, hostium imber ὀμβρός, imbris, imbrium linter ὁ δαυτός, lintris, linterium caro κρέας, carnis, carniū* κτλ.

Ἐξαίρουνται δὲ τούτων εἰς *um* λήγοντα τὰ ἑξῆς·

canis senex, mater, pater,

strues. juvenis καὶ frater.

Εἷτα δὲ συχνὰ τὸ *mensis,*

καὶ τὰ vates, volueris.

canis κύνων, senex γέροντων, mater μητρός, pater πατρός, strues σωρός, juvenis νεανίας, frater ἀδελφός, mensis μην, vates προφήτης, volueris πτηνόν.

γ) Πάντα τὰ οὐσιαστικά τὰ πρὸ τῆς κατελήξεως δι' ὧν ἔχονται τίμα- φωνά· οἷον *dens ὀδοὺς dent-ium, glas βίλαρος gland-ium, pars μέρος part-ium, arx ἀρεα arc-ium, as ἀσσάριον ass-ium, os ὀσθὲν oss-ium, nox νύξ noct-ium* Ὡσαύτως ἔχουσιν *ium* τὰ *faux, eis ἡ γάρυξ, lis, tis ἔρις vis βία, γεν. πληθυντ. virium.*

ΣΗΜ. Τὸ *parentes οἱ γονεῖς* ἔχει γεν. βέλτιον *parentum ἢ parentium.*

δ) Τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα εἰς *as (atis)*, ὡς *Arpinas, Fidenas* καὶ εἰς *is (itis)*, ὡς *Qviris καὶ Samnis*. Ποσάτε *optimates οἱ ἐν εἰρη πολιτεῖα ἀράτιστοι penates ἔρχονται θεοί, (nostras atis) ἡμε- δατός, vestras ἐμ' ἀδελφός, cujas τοῦ αὐτοῦ.*

ΣΗΜ. 4. 'Ενίων θηλυκῶν εἰς *tas* καὶ δεύτερος τύπος εἰς *ium* ὡς *civitatium* ἀντὶ τοῦ συνήθους *civitatum*.

ΣΗΜ. 6. Τὰ μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ εὐχρηστα ἐροτῶν ὀνόματα εἰς *alia* ἔχουσιν ἀντὶ τοῦ *ium* καὶ *orum*: ὡς *Bacchanalia* Διο-
ρχαία (γεν. *Bacchanalium* καὶ *Bacchanaliorum*), *Saturnalia*,
Terminalia.

57. 'Εν τῇ πληθ. δοτ. καὶ ἀφαιρ. τὰ Ἑλληνικὰ οὐδέτερα εἰς *ma* ἔχουσι παρὰ τοῖς δοκιμαστέοις τῶν πεζογράφων *is* ἀντὶ *ibus*: ὡς *poëma poëmātis*, *epigramma epigrammātis*.

58. 'Εν τῇ πληθ. αἰτιατ. τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ τὰ τὴν γεν. πληθ. εἰς *ium* σχηματίζοντα εἶχον ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις τὴν κατὰληξιν *is* (eis) ἀντὶ *es* ὡς *partis*, *omnis*.

59. 'Εκ τῶν ἀνωμάλως κλινομένων σημειωτέον τὰ ἐξῆς: *Juppiter* Ζεύς, *Jōvis* *Jovī*, *Jovem*, *Jove* *bos* βοῦς, *bōvis* κτλ. *boves*, *boum*, *būbus* (*bōbus*): Τὸ δὲ *sus* ὥς ἐν τῇ δοτ. καὶ ἀφ. τοῦ πληθ. ἀποβάλλει συνήθως τὸ *i*, ὥστε ἔχει *sūbus* ἀντὶ *suibus*. Περὶ δὲ τοῦ πληθ. τοῦ *vas*, *vasis* ἀγγείον βλέπε § 76.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Γ'. ΚΛΙΣΕΩΣ.

A) Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ ἐνικοῦ.

60. Τὰ Ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα εἰς ὦν, γεν. *ontos* (*ōnis*) καὶ *onos* (*ōnis*) λαμβάνουσι συνηθέστερον τὸν Λατινικὸν τύπον ὡς ὡς *Plato*, *Dio*, *Laco*, *Agamemno* ἐνίοι ὅμως τῶν συγγραφέων, ὡς ὁ Κορινθίος Νέπωρ, τηροῦσι τὸν Ἑλληνικὸν τύπον ὡς ὡς *Dion*, *Conon*. Οὗτος δὲ ὁ τύπος εἶπε καὶ παρ' ἄλλοις ὡς συνηθέστερος ἐν γεωγραφικοῖς ὀνόμασιν: ὡς *Babylon*, *Lacedaemon*. Τὰ δὲ εἰς ὦν γεν. *ontos* καὶ *ontos* (*ontis*) ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον τηροῦσι τὸ *n*: ὡς *Xenophon*.

B) Περὶ τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ

61. 'Εν τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ μεταχειρίζονται οἱ ποιηταὶ οὐχὶ σπανίως τὴν κατὰληξιν *os*, ἰδίᾳ δὲ ἐν ὀνόμασιν εἰς *is* καὶ *as*, γεν. *idos* καὶ *ados* (ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον ἐν κυρίοις ὀνόμασιν): ὡς *Thetis* *Thetidis*, *Pallas* *Pallados*. Ὡσαύτως δὲ ἐν ταῖς εἰς *ys*, γεν. *yos*.

οἶον Tethys Tethyos· καὶ ἐν κυρίοις ὀνόμασιν εἰς eus, γεν. eos·
οἶον Peleus Pelēos (Λατινιστὶ Peleus Pelei)

Τῶν δὲ ὀνομάτων εἰς sis κεῖται ἡ γενικὴ seos (poësis poëseos)
ὡς παρὰ καλοῖς συγγραφεῦσι.

Τὰ δὲ γυναικῶν ὀνόματα εἰς o (ὦ, οὐς) εἰν Io, Sappho, ἔχουσιν
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν Ἑλληνικὴν γενικὴν ūs· ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν
αἰτιατικὴν, δοτικὴν καὶ ἀναιρετικὴν σχηματίζουσιν εἰς o· οἶον Sap-
pho (αἰτ. Σαπφῶ, δοτ. Σαπφί, ἀν. Σαπφί) ἀπανίως δὲ ἔχουσι τοὺς Λατινικοὺς
τύπους Sapphōnem, Sapphoni, Sapphone.

Τὰ Ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα εἰς es (ης), ἅτινα ἐν τῇ ὀνομ. καὶ
γεν. εἶνε ἰσοσύλλαβα, ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ ἐκτὸς τῆς ὁμαλῆς
καταλήξεως is καὶ τὴν i οἶον Isocrātes, Pericles, Themistō-
cles, Nicōcles, γεν. Isocrati κτλ.

Γ) Περὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἐνικοῦ.

62. α') Ἡ αἰτιατικὴ λήγει ἐνίοτε παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ παρὰ
τις τῶν πεζῶν εἰς a, ὅταν καὶ ὁ Ἑλληνικὸς τύπος εἶνε α, ἐν τῇ
πεζῇ ὅμως λόγῳ ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων· μόνον ἐν κυρίοις ὀνόμασιν·
οἶον Agamemnōna, Babylōna, Periclea (Pericles) Troe-
zēna, Pana, καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς herōa thoraca. Μόνα δὲ τὰ
ὀνόματα aēr καὶ aether ἔχουσι καὶ ἐν τῇ πεζῇ λόγῳ σχεδὸν πάν-
τοτε aēra, aethera.

β') Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς is, γεν. is ἔχουσιν ἐν τῇ αἰτιατικῇ
τὸν Λατινικὸν τύπον im καὶ τὸν Ἑλληνικὸν in· οἶον poësim poë-
sin, Charybdim Charybdin. basim basin.

Τῶν δὲ εἰς is Ἑλληνικῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων τὴν γενικὴν εἰς
idis σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς im (in) πρὸς τῷ ἀπανιωτέρῳ
idem μόνον ὅσα καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἔχουσιν in πρὸς τῷ ida· οἶον
Agis. αἰτ. Agim (Agin) ἀπανιωτέρον Agidem Paris, αἰτ. Pa-
rim (Parin) ἀπανιωτέρον Paridem — Ἰων δὲ εἰς tis εἶνε ἡ αἰτ.
εἰς im καὶ idem ἐπίσης ἐν χρῆσει· οἶον Phthiotis, αἰτ. Phthio-
tim καὶ Phthiotidem.

Τὰ δὲ ἔχοντα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μόνον ida ἔχουσι καὶ ἐν τῇ Λατινι-
κῇ γλώσσῃ idem (ida)· οἶον tyrannis, tyrannidem (tyranni-
da) ὅπως δὲ μάλιστα τὰ θεληκὰ πατριωνυμικά καὶ ἐθνικά· οἶον Ae-
neis Aīniās, Aeneīdem καὶ Aeneīda.

γ') Τὰ εἰς *ys*, γεν. *yis* ὀνόματα ἔχουσιν ἐν τῇ αἰτιατ. *ym* (Λατινιστὶ) ἢ *yn* (Ἑλληνιστὶ) οἷον *Othrym*, *Othryn*.

δ') Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς *es*, *etis* ἔχουσιν ἐν τῇ αἰτιατ. καὶ βραχύτερον τινα τύπον εἶναι *Thales*, αἰτ. *Thaletem* καὶ *Thalem* καὶ *Thalen*, ἀρ. *Thale*.

εἰ) Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς *is* γεν. *ou* Ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν, *es* γεν. *is* Ἄλλ' ὅμως εὐρίσκονται ἐν τῇ αἰτ. πρὸς τῷ *Aeschinem*, *Hyperidem* κτλ. καὶ *Aeschinen*, *Hyperiden* κτλ, οἷον κατὰ τὴν α' κλίσιν.

Δ) Περί τῆς κλητικῆς τοῦ ἐνικου.

63. Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς *is* *ys* καὶ *eus* ἔχουσι τὴν Ἑλληνικὴν κλητικὴν σχηματιζομένην διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ *s* οἷον *Phyllis*, κτλ. *Phylli* *Alexis* *Alexi*, *Cotys* *Coty*, *Orpheus* *Orpheu* Τὰ εἰς *is*, *idos* ὅμως ἔχουσι πολλὰς προσέτι κατὰ τὴν Λατινικὴν κλίσιν τῇ κλητικῇ ἐμείναν τῇ ὀνομαστικῇ· εἶναι *Thais*. Ἀνδρῶν δὲ ὀνόματα εἰς *as*, *antis*, ὧν ἡ κλητικὴ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἶνε *ar* καὶ *a*, ἔχουσιν ἐν τῇ κλητικῇ *a* οἷον *Calchas*, κλητ. *Calha*.

Τὰ δὲ κύρια ὀνόματα εἰς *es* λήγουσιν ἐν τῇ κλητικῇ εἰς *es* καὶ *e* οἷον *Carneudes*, κλητ. *Carneades* καὶ *Carneade*. *Chremes*, γεν. *Chremetis*, κλητ. *Chremes* καὶ *Chreme*.

Ε) Περί τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ πληθυντικοῦ.

64. Ἐν τῇ ὀνομ. πληθύντ. Ἑλληνικῶν λέξεων μεταχειρίζονται συχνὰ οἱ ποιηταὶ βραχὺ *es* (ε:), ἐν ᾧ ἐν τοῖς Λατινικοῖς ὀνόμασιν ἡ κατάληξις αὕτη εἶνε μακρά. Αἱ δὲ Σάρδεις λέγονται Λατινιστὶ *Sardis*, γεν. *Sardium*, τῆς Ἑλληνικῆς καταλήξεως εἰς τρεπομένης ἐν τῇ Λατινικῇ εἰς *is*.

65. Τῶν ὀλίγων Ἑλληνικῶν οὐδετέρων εἰς *os* καὶ *es*, ἅτινα μετέθεσαν εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, σχηματίζεται ὀνομαστικὴ τις καὶ αἰτιατικὴ πλὴθ. εἰς *e* (η) ἀνευ ἄλλης κλίσεως· οἷον *melos* *mele*, *cacoethes* *cacoethe*, *tempe*, *cete* *epe*.

ΣΤ) Περί τῆς γενικῆς τοῦ πληθυντικοῦ.

66. Ἡ Ἑλληνικὴ κατάληξις τῆς γεν. οὗ εἶνε γρήγορος μόνον ἐν ἐπιγραφαῖς βιβλίων· οἷον *Metamorphosēōn libri* *Μεταμορφώσεων Βιβλίου*.

Z) Περὶ τῆς δοτικῆς τοῦ πληθυντικοῦ.

67. Τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς; si (sin) μεταχειρίζονται ποιηταί τινες λίαν σπανίως ἐν θηλυκοῖς ὀνόμασιν εἰς as καὶ is ὡς Troas, ὀνομ. πληθ. Troades, δοτ. πληθ. Troasin Charis, Charites, Charisin.

II) Περὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ πληθυντικοῦ.

68. Ἡ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ λήγει ἐνίοτε μάλιστα παρὰ τοῖς ποιηταῖς ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἰς as ὡς Aethiōpas, pyramīdas. Ἡ κατάληξις αὕτη εἶνε χρήσιμος καὶ ἐν τισι βαρβάρων ἔθνεσιν ὀνόμασιν, ἅτινα κατὰ τύπον εἶνε ὅμοια Ἑλληνικοῖς ὀνόμασιν ὡς Allōbrox, αἰτιατ. πληθ. Allobrōgas Lingon, Lingōnas.

69. Γένος. Καὶ τὰ τῆς γ Λατινικῆς κλίσεως ὡς καὶ τὰ τῶν ἄλλων κλίσεων Ἑλληνικὰ ὀνόματα τηροῦσι καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ τὸ γένος αὐτῶν.

69a. *Al. καταλήξεις τῆς ἐρικῆς ὀνομαστικῆς καὶ γενικῆς τῶν τῆς γ κλίσεως ὀνομάτων.*

e, γεν.	is	οὐδ. mare, maris. θάλασσα.
o, γεν.	ōnis	ἄρσ. sermo sermōnis λόγος, carbo ἄνθραξ, leo λέων, latro ληστής, septentrio ἡ μεγάλη Ἀρκτος, papilio ψυχὴ (τὸ ζῴδιον), vespertilio νυκτερίς, scipio ὁ σκίπων (τὸ σκῆπτρον) unio μαργαρίτης, pugio ἐγγειίδιον, draedo λεηλάτης, spado σάβανον, mango σωματέμπορος.
		Θαλ. oratio λόγος actio πράξις, dictio λέξις, lectio ἀναγνώσις, legio λεγεών, natio ἔθνος, seditio στάσις.
o, γεν.	īnis	ἄρσ. homo ἄνθρωπος, nemo οὐδεὶς, turbo στρόβιλος, Apollo Ἀπόλλων, ordo τάξις, cardo ὁ στρόγγυλος (τῆς θύρας) margo κράσις, πεδόν.
		Θαλ. hirundo γελιδνός, consuetudo συνήθεια, imago εἰκὼν, Carthago Καρχηδὼν, virgo παρθένος
l, γεν.	lis	ἄρσ. sol, sōlis ἥλιος, pugil πύκτης, consul ὑπάτος, sal sālīs ὁ ἅλς, Hannībal, Hasdrūbal Hiempsal (γεν. ālis).

- 1 γεν. Illis· οὐδ. animal, animalis ζῷον.
 οὐδ. mel, mellis μέλι (πληθ. mella), fel, fellis
 χολή (ζ. ευ πληθ.)
 ẽn, » ĩnis· ἄρσεν. pecten κτεῖς, tubicen σαλπικτής, cor-
 nūcen κερατούλγς
 Οὐδ. nomen ὄνομα, carmen ᾠδή, flumen ῥεῦ-
 μα lumen φῶς.
 ẽn, » enis· ἄρσ. ren (συνήθ. πληθ. renes) νεφρός, lien καὶ
 splen σπλῆν, lichen ὁ λειχήν, attāgen ὁ ἀτ-
 ταγήν.
 ar, » āris· ἄρσ. Jār, γεν. lāris ὁ Λάρος γεν. Λάρητος (ἐφέ-
 στιος θεός) Caesar. Hamilcar, Arar.
 Οὐδ. jubar σέλας nectar νέκταρ, far (γεν. far-
 ris, ἄφ. farre) τὸ φάρ (χονδρὸν ἄλευρον) baccar ἡ
 βάκκαρις (κυτόι).
 » » āris· οὐδ. calcar κέντρον, pulvinar προσκεφάλαιον,
 lupanar πορνοδοσκεῖον, torcular στρέβλη.
 er, » ẽris· ἄρσ. carcer εἰρκτή, agger χῶμα.
 Θηλ. mulier γυνή.
 Οὐδ. cadaver πτώμα, tuber ρύμα, uber οὔθαρ,
 verber (μονον. ἐν τῷ πληθ. verbera πληγαί) καὶ
 τὰ βοτανικά ὀνόματα, ὡς acer ἡ σφένδαμνος, pa-
 paver ἡ μήκων, pīner πέπει.
 » » ris· ἔχουσι. τεύτέστιν ἀπιβάλλουσι τὸ e πάντα τὰ εἰς
 ter ὀνόματα πλὴν τοῦ ἄρσ. later, γεν. latēris ἡ
 πλίνθος· οἶον
 ἄρτ. pater. γεν. patris πατήρ, venter, ventris
 γαστήρ, uter, utris ἀσκής.
 Θηλ. mater μήτηρ, linter ὁ λέμβος. Κατὰ ταῦ-
 τα κλίνεται καὶ τὸ ἄρσ. imber (γεν. imbris) ὄμ-
 βος, καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα September κτέ.
 γεν. Septembris κτέ
 or, » oris· ἄρσ. amor ἔρως, dolor λύπη, honor τιμή, le-
 por γκις, ἀπεισιότης, labor πόνος (παρὰ τοῖς
 ἀργαιοτέροις εἰς τῷ Κικέρωνι ἡ ὀνέμ. μάλλον ho-
 nos, lepos).

Θηλ. soror ἀδελφή, uxor σύζυγος, ἑσπείρας

- or γεν. ōris· ἔχει μόνον τὸ ἡλ. arbor (arbos) δένδρον καὶ τὰ
 εὐδύτερα seqvor ἡ ἐπιφανεια τῆς θαλάσσης, τὸ
 πέλαγος, marmor ἡ μάραρος, ador εἶδος ζέας·
 ἐτι δὲ κοί τὸ ἐπίθετον memor μνήμων.
- ur, » ūris· ἄρσ. furfur πίτυρον, turtur ἡ τρυγών, vultur ὁ
 γῖψ, augur οἰωνοσκόπος.
- » » ōris Οὐδ. fulgur ἀστραπή, Tibur τὰ Τίβουρα.
 ἔχουσι μόνον τὰ γέσπαρά οὐδέτερα ebur ἐλέφας (ὁ
 ὁδοῦ τοῦ ἐλέφαντος.) robur δρῦς, βώμη, femur
 μηρός, jecur ἡπαρ (ἡ γεν. πρὸς τῷ jecuris καὶ
 jecinōris, jocineris).
- » » ūris ἔχει μόνον τὸ ἄρσ. fur ὁ σὺ (κλέπτης).
 os, » atis· ἡλ. aetas ἡλικία, humanitas ἀνθρωπότης. li-
 bertas ἐλευθερία, vanitas ματαιότης κτλ.
- es, γεν. is· ἡλ. caedes φόνος, clades ὀλεθρος, ἥττα, flames
 πεῖνα, nubes νεφέλη, rupes ἡ ἀπορρώξ.
- » » itis· Ὀνόματά τινα εἰς es, γεν. is ἔχουσιν ἅμα καὶ is
 ἐν τῇ ὀνομ. ὡς aedes ναός, feles αἰλουρος, vul-
 pes κλώπηξ, καὶ aedis, felis, vulpis.
- » » itis· ἄρσ. miles στρατιώτης, antistes προστάτης· ιε-
 ρεὺς, comes ὁπαδός, eqves ἵππεύς, hospes ξέ-
 νος, pedes πεζός, satelles δορυφόρος, veles γρο-
 σφομαγος. ames ἡ κάμαξ, caespes ἡ χορτόπλι-
 νθος, fomes ἔναυσμα, gurgēs δίνη, limes ὄριον,
 palmes κλήμα (τῆς ἀμπέλου), puples ἡ ἱγνία,
 stipes τὸ στύπος, στέλεχος, termes θαλλός (ἐ-
 λαίας), trames ἡ τρίβος.
 ἡλ. morges ἡ ἄμαλλα (σταχίων δέσμη), tudes,
 γεν. is καὶ itis σφῶρα.
- » » ētis· ἄρσ. paries τοῖχος, aries κριός, interpreς ἐξη-
 γητής.
- » » edis· ἡλ. seges λήιον, abies ἐλάτη, teges σκίπη.
- » » etis· ἡλ. merces μισθός, κοιν. heres ὁ (ἡ) κληρονόμος,
 ἡλ. qvies ἡσυχία, inqvies ἀνησυχία, reqvies
 ἀνάπαυλα. Τὸ ἐπίθετον locuples πολυκτημῶν,
 πλούσιος.

- es, γεν. ἴdis obses ὄμηρος, praeses, προστάτης, deses ἀργός, reses ὁ ἀπολείπόμενος, ἡχοῦ ἄτος.
- is, " is ἀρσ. amnis ποταμός, axis ἄξων, callis ἡ ἀτραπὸς, canalis σωλήν. ὑδραγωγεῖν, cossis ἡ ἄρκυς, caulis καυλός, collis λόφος, crinis κόμη, ensis ξίφος, fascis δέσμη, finis τέλος, follis φυσητήριον, funis ὁ σχοῖνος, fustis σκυτάλη, ignis πῦρ, mensis μῆν. orbis κύκλος, panis ἄρτος, penis τὸ πέος, piscis ἰχθύς, postis παραστάς, φλιά, serobis ὁ βέθρος, sentis ἡ βέτος, torqvis ὁ στρεπτός, torris δαλός, nugvis ὄνυξ, vectis μοχλός, vermis κώληξ. — civis πολίτης, hostis πολέμιος, testis μάρτυς, manes, manium αἱ σκιαί (τῶν θανόντων). — Ἄρσεν. πυγνότερον ἢ θηλυκὰ angvis ὄφις, canis κύων. Ὅτε μὲν ἀρσ. ἡτέρῃ θηλυκὰ corbis ὁ κόβριος, clunis ὁ γλουτός. Τὰ δὲ λοιπὰ εἶνε θηλυκὰ.
- " " ēris ἀρσ. cinis τέσσα, cucūmis (σπαν. γεν. cucumis) ὁ σίκκος, pulvis κόνις, vomis (vomer) ἡ ὕνις.
- " " ἴdis ἀρσ. lapis λίθος. Θηλ. cuspis αἰχμή, cassis ἡ κόρυς, promulsis τὰ πρόδειπνα.
- " " īnis ἀρσ. sanguis αἷμα, (ἔχρηστον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ) παιπάλη.
- os, " ōris ἀρσ. mos τὸ ἔθος, flos ἄνθος, ros ἡ δρόσος. Θηλ. glos ἡ γάλως, ἀνδραδέλη. Οὐδ. ōs στόμα.
- " " ōtis ἀρσ. rhinoceros ῥινόκερως, nepos ἐγγονός, sa-cerdos ἱερεὺς. Θηλ. cos ἀκόνη, bos προῖξ.
- us, " ūtis Θηλ. virtus ἀρετή, juvenus νεότης, senectus γῆρας, salus σωτηρία, servitus δουλεία.
- " " ūdis Θηλ. palus ἔλος, incus ἄκμων, laus ἐπαινος, fraus ἀπάτη.
- " " ēris οὐδ. acus ἄκρον, foedus συνθήκη, spondai, funus τὸ κηδός, genus γένος, glomus τούλη, latus

ἡ πλευρά, munus λειτουργία, χεῖρες, δῶρον, onus
λόγονον (κρῶμή), onus φορτίον, opus ἔργον,
pondus βάρος, rudus γαλίκωμα, scelus καλοῖ-
γμα, sidus ἄστρον, ulcus ἑλκος, vellus πόκος,
viscus πλῆγχνον, vulnus τραῦμα.

ἑηλ. Venus ἡ θεὰ Ἀφροδίτη.

us, » oris. ἄρσ. lepus λαγώς.
Οὐδ. corpus σῶμα. decus εὐπρέπεια, dedecus
ἀπρέπεια, ὀνείδος, facinus ἔργον, fenus τόκος,
frigus ψυχρός litus ἀκτὴ, nemus τὸ νέμος, ἄλλος,
pecus κτήνος, pectus στήρνον, pignus (ἡ γεν.
καὶ pigneris) ἐνέχυρον, stercus κόπρος, tempus
χρόνος.

us, » ūris. ἄρσ. mus μῦς.
Θηλ. tellus γῆ.
Οὐδ. jus τὸ δίκαιον, crus ἡ κνήμη, pus πῦον
rus ἀγρός, tus θυμίαμα.

» » ūis. grus ἡ γέρανος, καὶ sus ὀσούς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
θηλυκός, σπανίως δὲ ἀρσενικός.

ns, » ntis. ἄρσ. mons ὄρος, fons πηγὴ, dens ὀδούς, pa-
rens τοκεύς, oriens, ἀνατολή, occidens, δούσις,
confluens (πυνηθέστερος ὁ πληθ. confluentes)
σύρροια (συμβολή δύο ποταμῶν), torrens χειμάρ-
ρους, rudens ὁ κάλως triens $\frac{1}{3}$, quadrens $\frac{1}{4}$,
dodrens $\frac{1}{2}$. Θηλ. gens γένος, ἔθνος, lens ὁ φα-
κός, frons μέτωπον (ἀρχαῖα. ἄρσ.) mens νοῦς.

» » ndis. Θηλ. glans βάλανος, juglens βασιλικὸν κάρυον,
frons φύλλωμα, lens ἡ κόνις libripens ζυγο-
στάτης.

bs, » bis. Θηλ. urbs πόλις, trabs γεν. trābis δοκός, plebs,
γεν. plebis ὁ δῆμος.

ps, » pis. Θηλ. daps ἡ δαΐς, stirps στέλεχος, ῥίζα.

ceps, » cipis. τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ capio, ὡς princeps πρόκριτος,
ἡγεμών, darticeps κοινωνός. Τὸ δὲ auceps (avis-
capio) ὁρμιδοθήρας ἔχει γεν. aucūpis.

ceps » cipitis. τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ caput, ὡς auceps αὐκίτις.

- λος, ἀμφίβολος praiceps προπετής, biceps δι-
κέφαλος, triceps τρικέφαλος.
- IX, γεν. ācis θηλ. pax εἰρήνη. fornax ὁ ἱπνός. Τὸ δὲ θηλ. fax
ἡ δῆς ἐγει γεν. fācis.
- EX, " īcis ἄρσ. judex δικαστής, apex ὁ λόφος ἐπὶ τοῦ πί-
λου τῶν ἱερέων, τὸ ἄκρον.
Θηλ. ilex ἡ πῆνος, carex βούτομον (εἶδος γλήνης),
forfex ψαλλίς, vitex ἡ λύγος, ἄγνος, pallex παλ-
λακή Κοινά· imbrex σωλήν(σωληνοειδὴς κέραμος),
obex μογλῆς, rumex ὀξάλις, παρὰ τοῖς ποιηταῖς
δὲ καὶ cortex ρλοιός, silex γάλιξ.
- " " ecis θηλ. nex γεν. nēcis φόνος, prex, prēcis δέησις
(ἄχρηστος ἡ ἐν. ὄν.). faex faecis ἡ τριξ.
- " " egis ἄρσ. grex grēgis ἀγέλη, aquīlex, āgis ὑδροσκό-
πος· rex, regis βασιλεύς.
Θηλ. lex legis νόμος.
- IX, " īcis θηλ. calix ἱτέα.
ἄρσ. dalix ἡ κύλιξ, fornīx ἡ ἀψίς, coxendix
μηρός, filix ἡ πτέρις, natrix ἡ ὕδρα, pix ἡ πίσ-
σα. Κοινόν τὸ varīx ὁ κισσός.
- " " īcis θηλ. radix ῥίζα cervix αὐχὴν, cicatrix οὐλή,
cornix κερώνη coturnix ἡ ὀρνυξ, lodix ἡ σι-
σύρα· Προσέτι τὰ γυναικῶν ὀνόματα εἰς trīx, ὡς
nutrix τροφός, victrix νικήτρια. Τοῦ oppendix
παράρτημα ἡ ποσότης εἶναι ἀβέβαιος.
- OX, " ōcis θηλ. vox φωνή, celox ὁ κέλης (εἶδος πλοίου).
- UX, " ucis θηλ. crux, erūcis σταυρός, nux, nūcis κάρυον,
lux, lucis φῶς, faux (ἄχρηστος ἡ ὄνομ.) γεν. fau-
cis φάρυγξ.
Ἄρσ. dux, dūcis ἡγεμών, tradux, tradūcis ἀ-
ναδενδράς, Pollux, Pollūcis Πολυδεύκης.
- " " ugis θηλ. frux, frū gis καρπός (ἄχρηστος ἡ ἐν. ὄνομ.),
conjux, conjūgis ἡ σύζυγος (καὶ ἀρσενικῶς ὁ
σύζυγος).
- X, προηγούμενου συμφώνου, γεν. cis θηλ. arx arcis ἀκρόπολις, calx

χάλιξ, ἡ τίλκνος (ἵπκν, ἄρτ.), falx ἱεπέλη, lanx πλατέιγξ, merx ἐμπόρευμα.

Ἄρσ. τὰ κλάσματα εἰς unx, ὡς deunx $\frac{1}{2}$ quincunx $\frac{1}{4}$, septunx $\frac{1}{8}$ (ἰουτέστιν ἑνδεκα, πέντε, ἐπ. αὐγκιαί)

Ἰδιᾶ δὲ σημειώτωρ τὰ ἐξῆς morad κα

- ο, γεν. nis, τὸ θηλ. caro, carnis κρεας.
 c, " ctis, τὸ οὐδ. lac. lactis γάλα
 " " cis, τὸ οὐδ. alec alecis ἡ ἀλμυρία.
 er, " eris, τὸ οὐδ. ver. veris ἔαρ
 er, " inēris, τὸ οὐδ. iter itinēris (ἵπκν itēris) πορείαι.
 or, " ordis, τὸ οὐδ. cor. cordis καρδία.
 as, " ātis, τὸ θηλ. anas auātis ἡ νήματα.
 " " assis, τὸ ἄρτ. a-s, assis τὸ ἀσάριον.
 " " āris, τὸ ἄρτ. mas, maris ἄρην.
 " " ādis, τὸ ἄρτ. vas vadis ἐγγυητής.
 " " asis τὸ οὐδ. vas vasis ἡγγεῖον (πλ. vasa, vasorum)
 es, " ēdis τὸ ἄρτ. pes. pedis ποῦς.
 " " ēris τὸ θηλ. Ceres. Cerēris Δημήτηρ.
 aes, " dis, τὸ ἄρτ. praes. praedis βεδικιωτής, ἐγγυητής.
 " " ris, τὸ οὐδ. aes. aeris γαλλος.
 is, " iris, τὸ ἄρτ. glis gliris ὁ ἐλειός (ζῶν).
 " " issis, τὸ ἄρτ. semis, semissis τὸ ἡμ.ασάριον.
 " " itis, τὸ θηλ. lis, litis λίαι.
 os, " ōdis, τὸ κοιν. cutos, custōdis, φύλαξ.
 " " ovis, τὸ κοιν. bos bovis βοῦς.
 " " ossis, τὸ οὐδ. os, ossis ὀστοῦν.
 ais, " ūdis, τὸ οὐδ. pecus. pecudis κτήνος.
 ls, " ltis, τὸ θηλ. puls, pultis ὁ πάλτος.
 ms, " mis, τὸ ἄρτ. hiēms, hiemis χειμῶν.
 ut, " ūtis, τὸ οὐδ. caput capītis κεφαλή. Ὡκυτώως καὶ τὰ
 σύνθετα occīput ὀπισθόκρανον καὶ sincī-
 put (semis-caput) βρέγμα.
 ex, " igit, τὸ ἄρτ. remex, remīgis κωπηλάτης.
 " " is, τὸ ἄρτ. senex. senis γέρον.
 " " ectilis, τὸ θηλ. suppellex, supellectilis ἱκεπλῆ, ταβή.
 ix, " īvis, τὸ θηλ. nix, nivis χιών.
 ox, " octis, τὸ θηλ. nox, noctis νύξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

70. Τὰ ὀνόματα τῆς τετάρτης κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς *us* καὶ *u* (οὐδ)· κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐπόμενα παρὰδείγματα, *fructus καρπός, cornu κέρα*

Singularis

Nom	fruct-ūs
Gen	fruct-ūs
Dat	fruct-ūi
Acc	fruct-ūm
Voc.	fruct-ūs
Abl	fruct-ū

Singularis.

Nom.	corn-ū
Gen.	corn-ūs
Dat.	corn-ū
Acc	corn-ū
Voc.	corn-ū
Abl.	corn-ū

Pluralis.

fruct-ūs
fruct-ūm
fruct-ibus
fruct-ūs
fruct-ūs
fruct-ibus.

Pluralis.

corn-ūa
corn-ūm
corn-ibus
corn-ūa
corn-ūa
corn-ibus

ΣΗΜ. α'. Ἡ τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ κατάληξις *us* ἐγένετο ἐκ συναιρέσεως τοῦ *uis*, ἥτις κεῖται ἐνίοτε παρὰ τῆς ἀρχαιοτέρας συγγραφῆς οἷον *anus γραῖα* γέν *anuis*. Ὁμορμάτων δὲ τινῶν καὶ μέλητα τοῦ *senatus* γερουσία καὶ *tumultus* θόρυβος τὴν γενικὴν σχηματίζουσι τινες τῶν συγγραφέων, οἷον ὁ Σαλλούστιος, εἰς ἰ' οἷον *senati, tumulti*.

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῇ δοτικῇ τὸ *ui* πολλάκις συναιρέσθαι εἰς *ū* οἷον *eqvitus*, δοτ. *eqvitatū* *usus* δοτ. *usū*

ΣΗΜ. γ'. Ὄνόματά τινα ἔχουσιν ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἀραιρευτικῇ τοῦ πληθ. τὴν κατάληξιν *ibus* ἀντὶ *ibus*, τὰ ἐπόμενα·

specus, lacus, acus arcus,
pecu, qvercus, artus, partus
 τούτοις πρόσθετος ἔστι *tribus*.)

Τὸ δὲ *portus λιμὴν* καὶ *veru* ὄβελος ἔχουσιν χυροτέροις τοὺς τῶν

ποις ἐν χρήσει, portibus καὶ portubus, veribus καὶ verubus. specus τὸ σπέος (σπήλαιο), lacus λίμνη, acus βελόνη, arcus τόξον, pecu κτήνος, quereus δούξ, artus (σπανίως ἐν τῷ ἐνιαυτῷ) ἄρθρον (ἢ ῥᾶλλον ἄρθρο), partus τοκετός, tribus τριτύς (φυλή).

ΣΗΜ. δ'. Τὸ domus (ῥόμος, οἶκος) τὸ μὲν κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τετάρτην κλίνειν.

Κ α ν ώ ν.

Tolle, me mu mi, mis.

Si declinare d o m u s vis (')

Singularis.

Pluralis.

Nom. domus	domūs
Gen. domūs	domuum καὶ domorum
Dat. domui (σπανιώτερον domo)	domibus
Acc. domum	domos (σπανιώτερον domus)
Voc. domus	domūs
Abl. domo (σπανίως domu)	domibus

Ἡ γενική domi εἶναι μόνον ἐπιρρηματικῶς ἐν χρήσει=οἶκος

ΣΗΜ. ε'. Ἐν ὀνόματά δένδρων τινῶν εἰς us εἶναι τὸ copressus, κυπάρισσος, ficus συκῆ, laurus δάφνη καὶ pinus πίθος, ἔπερ ἄλλως κλίνονται κατὰ τὴν ἑ κλίσειν, λαμβάνουσι καὶ τῆς δ' τῶς πτώσεις τῆς ληγούσης εἰς us καὶ u εἶναι γεν. laurus, ἄρ. lauru, ὄνομα, καὶ αἶτ. πληθοντ. laurus

71 Γένος. Τῶν ὀνομάτων τῆς τετάρτης κλίσεως τὰ μὲν ληγόντα εἰς us εἶναι ἄρσενικά, τὰ δὲ ληγόντα εἰς u αὐδέτερα. Ἐξ τῶν εἰς us ὅμως ἐξαίρουνται δέκα θηλυκά, ἃτινα χάριν εὐκολωτέρας ἀπομνημονεύσεως συμπεριλαμβάνομεν εἰς τὸ ἐξῆς τετράστιχον.

θηλυκά τὰ domus, manus,

idus, tribus, acus, anus,

nurus, socrus καὶ quinqvatrus.

τέλος δὲ τὸ porticus,

manus (μᾶρον) χεῖρ, idus γεν. iduum αἱ εἰδοὶ (ἡ δεκάτη πέμπτη τῶν μηνῶν Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου, τῶν δ' ἄλλων ἡ

(1) Τοιούτων ἐξαιρεῖται (μὴ μεταχειρίζου) τῆς καταλλέουσι Tolle, me, mi, mis, ἐάν θίγητε νὰ κλίνει τὸ domus.

δεκάτη τρίτη), *nurus* (ἡ νύξ) νόμω, *soerus* (ἐυρά) πενθερά, τὰ πληθυντικά *quingvatus* γεν. *quingvatum* Ἀθήναια (ἐργτὴ Ἀθηναῖς ἐν Ῥώμῃ διὰ πέντε ἡμερῶν ἐορταζομένη), *porticus* στοά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' — — —

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

72. Τὰ ὀνόματα τῆς πέμπτης κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μόνον εἰς *es*· κλίνονται δὲ κατὰ τὸ ἐπόμενον παράδειγμα·

*Singularis.**Pluralis*

Nom *di-es* ἡμέρα
Gen. *di-ei*
Dat *di-ei*
Acc *di-ēm*
Voc *di-es*
Abl *di-e*

di-es
di-erum
di-ebus
di-es
di-es
di-ebus,

ΣΗΜ. α'. Πλήρη τὸν πληθυντικὸν ἐν τῇ πέμπτῃ κλίσει ἔχουσι μόνον τὰ δύο ὀνόματα *dies* καὶ *res प्राग्मा*. Τὸ δὲ *acies* ἀκμή, παράταξις, *facies* πρόσωπον, *effigies* εἰκών, *species* εἶδος καὶ *spes* ἐλπίς ἔχουσι μόνον τὰς εἰς *es* ληγουσας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ὀνόματα δὲν ἔχουσι πληθυντικόν.

ΣΗΜ. β'. Τῶν εἰς *ies* παρὰ τὸν κανόνα τὸ *e* τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τοῦ ἐνικοῦ εἶνε μακρόν· οἷον *dies*, *diei*.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ κατὰλήξις *ei* τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς συνεχεῖτο ἐνίοτε ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις εἰς *e* ἢ *i*· οἷον *perniciēs* ὀλεθρος *perniciē* ἢ *pernicii* ἀντὶ *perniciēi*· *fides*, *fide* ἀντὶ *fidei*.

73. *Γένος*. Τὰ ὀνόματα τῆς ε' κλίσεως εἶνε θηλυκὰ πλὴν τῶν ἀρσενικῶν *dies* καὶ *meridies*. Τὸ δὲ *dies* ἐν τῷ ἐνικῷ εἶνε καὶ θηλυκὸν ἐνίοτε, σχεδὸν δὲ πάντοτε θηλυκόν, ὅταν σημαίνῃ χρόνον ἀπλῶς ἢ προθεσμίαν· οἷον *longa dies* μακρὸς χρόνος, *certa dies* ῥητὴ ἡμέρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

+1 ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΚΛΙΣΙΣ

Α') *Indeclinabilia.*

74. *Indeclinabilia* μέν, ἤτοι ἄκλιτα, εἶνε τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Λατινικὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων, εἶν alpha, beta a, b εἶτα δὲ τὸ *las doior, nefas arduior, instar τὸ σχῆμα, δλκην* (τινός), *secus* (τέρος) τὸ γένος, *mane πρωΐαι*, καὶ *pondo* ὅπου εἶνε κυρίως ἡ ἀραιρετική τοῦ ἀχρήστου *pondus* εἶν *uncia pondo τὸν σταθμὸν οὐγκία, quinque pondo auri πέντε λεπτοὶ χρυσοῦ* - Καὶ τὸ *Jesus* Ἰησοῦς εἶνε ἐν μέρει *indeclinabile* ἔχον μόνον τὴν αἰτιατικὴν *Jesum*, τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις *Jesu*

Β') *Defectiva*

75. *Defectiva* δέ, ἤτοι ἁλλελη, λέγονται ὅσα ἢ πάσας τὰς πτώσεις δὲν ἔχουσιν ἢ ἀμφοτέρους τοὺς ἀριθμούς. Εἶνε δὲ ταῦτα

α) *Defectiva casibus* ἑλλελη κατὰ πτώσεις, δια δηλαδή δὲν ἔχουσι πάσας τὰς πτώσεις· εἶον τοῦ *nemo οὐδεὶς* ἡ γενική καὶ ἀραιρετική τοῦ ἐνικεῦ δὲν εἶνε ἐν χρήτει, ἀντὶ τούτων δὲ *nullius, nullo* ἐκ τοῦ *nullus* (') τοῦ *cor* καὶ *pax* λείπει ἡ γενική τοῦ πληθυντικοῦ· τὸ *vis* ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ μόνον τὴν αἰτιατικ, *vim* καὶ τὴν ἀραιρετικὴν *vi* εἰς τοὺς τύπους *vicis τῆς ἐναλλαγῆς vicem, vice, vices*, καὶ *vicibus* λείπει ἡ ὀνομαστική καὶ δοτ, τοῦ ἐλικοῦ καὶ ἡ γεν. τοῦ πληθυντικοῦ

β) *Defectiva numero* ἑλλελη κατ' ἀριθμὸν, ὅσα δηλαδή δὲν ἔχουσιν ἀμφοτέροις τοὺς ἀριθμούς. Καὶ τὰ μὲν ἔχοντα μόνον τὸν ἐκκὸν λέγονται

Singularia tantum εἰδικὰ μόνα. Ταῦτα δὲ εἶνε τὰ ἔνεκα τῆς σημασίας αὐτῶν μὴ ἔχοντα πληθυντικόν, ὡς τὰ ὀνόματα τὰ σημαίνοντα ὕλην καὶ τὰ ἀπαιρημένα (*nomina abstracta*) εἶν *aurum χρυσός, sabulum ἡ ψάμαθος sitis δίψα, justitia δικαιοσύνη pietas εὐσέβεια* Ἐπειὶ οὖν τούτων καὶ τὰ ἐπόμενα ὀνόματα *meridies μεσημβρία, vesper ἑσπέρα, ver ἡ justitium ἡ ἀργία τῶν δικαστηρίων, letum θάνατος, καὶ specimen δείγμα.*

(1) Κετ: α: ὁμοίως *neminis* παρὰ Πλούτῳ καὶ *nemine* παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῖσι (Τακτῳ, Σουητῳ καὶ ἄλλοις).

ΣΗΜ. α'. Ὅταν δὲ τὸ ὄνομα τὸ ὅλον τι σημαῖνον θεωρῇται ἐκ μερῶν συγκεῖμενον, καὶ ταῦτα τὰ μέρη ἐννοῶνται, τότε μεταβλητομένης τῆς σημασίας τοῦ ὀνόματος λαμβάνει τοῦτο καὶ πληθυντικόν οἶον *aes χαλκός, aera χαλκῶ σκεδῆ. χαλκῶ ἀγάλματα, cera κηρός, ceræ κηρωτὸς γραφικὸν πινάκιον.* (Ἐκ τῶν ποιητῶν· δὲ *ora, pectora, corda* περὶ ἐνὸς μόνου) Ὡς αὖτως καὶ ὅταν σημερινῇται ἐπανακληθεὶς τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαυνομένου καὶ τὰ διάφορα εἶδη αὐτοῦ· οἷον *adventūs imperatorum αἱ τῶν στρατηγῶν ἐλεύσεις, exitūs bellorum οἱ τῶν πολέμων ἀποβάσεις, tres constantiae τρεῖς τῆς σταθερότητος εἰδή, omnes avaritiae πᾶρ φιλαργυρίας εἶδος.* — *Nives χιόνες, grandines χιλιδαί, imbres ὄμβροι, frigora ψυχροὶ καιροί.*

ΣΗΜ. β'. Τὰ δὲ κύρια ὀνόματα λαμβάνονται πληθυντικόν, οὐ μόνον ὅταν πολλοὶ ἄνθρωποι ἔμωσιν αὐτὰ (οἶον *Valerii omnes πάντες οἱ Οὐαλέριοι, duo Scipiones Africanī δύο Σκιπίωνες Ἀφρικανοί*), ἀλλὰ καὶ τροπικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων εἶδους τινός· οἷον *multi Cicerones πολλοὶ ἔξοχοι ῥήτορες οἷος ὁ Κικέρων.*

Τὰ δὲ ἔρροντα μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν λέγονται

Pluralia tantum πληθυντικὰ μόρον. Τοιαῦτα εἶνε πᾶσιπολλά, συνηθέστατα δὲ τὰ ἐπόμενα·

<i>arma,</i>	<i>orum</i>	ὄπλα	<i>habenae,</i>	<i>arum</i>	αἱ ἡνίκαι
<i>divitiae,</i>	<i>arum</i>	πλούτη	<i>inimicitiae,</i>	<i>arum</i>	ἐχθραί
<i>insidiae,</i>	<i>arum</i>	ἐνέδρα, ἐνέδραι	<i>valvae</i>	<i>arum</i>	αἱ δικλίδες
<i>minae,</i>	<i>arum</i>	ἀπειλαί	<i>exsequiae,</i>	<i>arum</i>	ἐκπορᾶ
<i>liberi,</i>	<i>orum</i>	τέκνα	<i>induciae,</i>	<i>arum</i>	ἀνοχαί
<i>gemini</i>	<i>orum</i>	δίδυμοι	<i>manubiae,</i>	<i>arum</i>	λεῖα
<i>superi,</i>	<i>orum</i>	οἱ ἄνω	<i>nuptiae,</i>	<i>arum</i>	γάμος
<i>inferi,</i>	<i>orum</i>	οἱ κάτω θεοί	<i>sordes,</i>	<i>ium</i>	ῥύπος, γλίτρη
<i>maiores</i>	<i>orum</i>	πρόγονοι			
<i>poster.</i>	<i>orum</i>	ἀπόγονοι	<i>fores</i>	<i>ium</i>	αἱ θύραι
<i>preces,</i>	<i>um</i>	δεήσεις	<i>tenēbrae,</i>	<i>arum</i>	σκοτίας
<i>moenia,</i>	<i>um</i>	τείχη	<i>excubiae,</i>	<i>arum</i>	φυλακή
<i>viscera</i>	<i>um</i>	τὰ σπλάγχνα	<i>inferiae,</i>	<i>arum</i>	ἐνκεγίσματα
<i>reliquiae,</i>	<i>arum</i>	λείψαντα	<i>fauces,</i>	<i>ium</i>	ἡ φάρυγξ
<i>angustiae,</i>	<i>arum</i>	στενὰ	<i>cervices</i>	<i>um</i>	αὐχνοί

ΣΗΜ. Ἐν ταῖς ὀνόμασι ἔχουσι μὲν ἴδιους τύπους διὰ τὸν ἐν, καὶ πληθ.,

ἐκάτερος ὁμῶς ἀριθμὸς ἔχει διάφορον σημασίαν· οἷον· aedes γεν. is
 ναός, aedes, ium οἶκος auxilium βοήθεια, auxilia ἐπικουρικὰν
 στρατεύματα· carcer ἐγκλή, carceres ἀφ' ὧν τῆρα· castrum φρούριον,
 castra στρατοπέδον copia ἀφθρία, copiae στρατιωτικαὶ δο-
 τῆμαι opera ἔργον, ἐπιμέλεια, operae οἱ ἐργάται· sal ὁ αἶς,
 ὁ ἄλς, sales ἀντιστοιχοὶ λόγοι (οἱ ἄλεις) littera γράμμα litterae
 ἐπιστολὴ pars μέρος, partes πρόσωπον σχῆμα (ἐν τῷ θεατρῷ)
 fortuna τύχη, fortunae τὰ τῆς τύχης δῶρα, τὰ ὑπάρχοντα· (ops)
 opis, δόναμις, βοήθεια, opes πλοῦτος.

Γ') Heteroclita.

76. Heteroclita (ἐτερόκλητα) δὲ λέγονται τὰ ὀνόματα, ἅπεινα τὴν
 οὐτήν ἔχοντα ὄνομα κλίνονται κατὰ διαφόρους κλίσεις· οἷον domus,
 ficius, laurus (πρὸς § 70 ΣΗΜ. ε.) τὸ vas γεν. vasis ἀγγεῖον
 κλίνεται ἐν μὲν τῷ ἐν. κατὰ τὴν γ', ἐν δὲ τῷ πληθ. κατὰ τὴν δ', κλίσιν
 (vasa, vasorum, vasis)· τὸ jugerum πλεῖθρον τὴν ἀπὸ κλίν τὸν
 μὲν ἐνικὸν σηματοῖται κατὰ τὴν δ', τὸν δὲ πληθ. κατὰ τὴν γ'. τὸ
 requies ἀνάπαυλα ἔχει αἶτ. requiem καὶ requietem· καὶ τὸ
 vesper (ὁ κλισ.) ἔχει ἀραιῶ. vespere καὶ vesperi.

Δ') Heterogenea.

77. Heterogenea (ἐτερογενῆ) δὲ λέγονται τὰ ὀνόματα, ἅτινα, χωρὶς
 τὰ μεταβάλλωσι κλίνιν. ἔχουσιν ἐν τῷ πληθυντικῷ ἄλλο γένος· οἷον
 locus, γεν. ἰ παιδιὰ, πληθ. loci καὶ joca, orum locus τόπος,
 χωρίον, πληθ. loci χωρία ἐν βιβλίοις, καὶ δὴ καὶ τόποι, loca,
 orum τόποι· coelum, ἰ οὐρανός, πληθ. coeli· Tartarus, ἰ Τάρ-
 ταρος, πληθ. Tartara orum Τάρταρα· frenum, ἰ χαλινός, πληθ.
 freni καὶ frena, orum· siser (ὡδ.) τὸ οἰσάρον, πληθ. siseres
 (ἄρο.)

ΣΗΜ. Ἐντα ὀνόματα εἶνε ἐτερόκλητα ἕνα καὶ ἐτερογενῆ· οἷον bal-
 neum βαλανεῖον πληθ. balneae, arum καὶ balnea, orum
 Ostrea ὀστρεον, ostreae, arum καὶ ostrea, orum.

Ε') Abundantia.

78. Abundantia δὲ λέγονται τὰ ὀνόματα τὰ ἔχοντα διαφόρους κα-
 τὰ κλίσεις ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἶνε δὲ τριττά, δηλαδὴ
 α) μὲν ἔχουσι διάφορον γένος· οἷον clipeus, γεν. ἰ καὶ clipeum,
 ἰ ἀσὶς pileus, ἰ καὶ pileum, ἰ ὁ πῖλος.

Ε') δὲ κλίνονται κατὰ διαφόρους κλίσεις· οἷον *elephas*, *antis* καὶ *elephantus*, ἢ κατὰ τὴν γ' καὶ Ε' *materia* καὶ *materius* ὕλη, *duritia* καὶ *duritius* σκληρότης, *mollitia* καὶ *mollities* μαλακότης καὶ μαλακότης, *luxuria* καὶ *luxurius* τρυφή, *barbaria* καὶ *barbaries* βαρβαρότης (τὸ μὲν=τόπος βαρβαρῶν, τὸ δὲ=ἔθνη βαρβαρῶν) κατὰ τὴν α' καὶ ε'.

γ') δὲ ἔχουσι διάφορον γένος καὶ διάφορον κλίσιν· οἷον *alimonia*, καὶ *alimonium*, ἢ τρυφή, *tepetum*, ἢ κοῖ *tapes*, *etis* (ἔρσ.) τάρπης *penus*, *us* (βηλ.), *penus* *ōris* (οὐδ.) καὶ *penum*, ἢ πῶ ἐπιτήδεια, τρυφή,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

ΕΠΙΘΕΤΟΝ (NOMEN ADJECTIVUM)

79. Τὰ ἐπίθετα τριγενῆ ὄντα διαιροῦνται εἰς τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.

Α') Ἐπίθετα τρικατάληκτα

80. Καὶ τὰ μὲν τρικατάληκτα ἐπίθετα λήγουσι

α') εἰς *us*, *a*, *um*· οἷον *bonus* *bona* *bonum* ἀγαθός, ἡ ὄν.

Ε') εἰς *er*, *a*, *um*· οἷον *liber*, *libera*, *liberum* ἐλεύθερος α, ον.

γ') εἰς *ur*, *a*, *um* τὸ μοναδικὸν *satur*, *satura*, *saturum* πληθής, ες.

δ') εἰς *er*, *is*, *e*· οἷον *acer*, *acris*, *acre* ὀξύς, εἰ ὁ *celer*, *celeris*, *celere* ταχύς, εἰα, ὅ. Τοιαῦτα δὲ εἶνε μόνα τὰ ἐξῆς·

acer, *alācer*, *eqvester*,

celer, *volūcer*, *pedester*

puter, *celēber*, *campester*,

τὸ *silvester* καὶ *terrester*

τὸ *salūber* καὶ *paluster* (').)

Πάντα τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εὐδετέρου ὡς καὶ ἐν τῇ κλίσει τὸ ε πλην τοῦ *celer*· οἷον *acer*, *acris*, *acre*, γεν. *acris* *acris* *acris* δοτ. *acri* κτλ.,

(1) Ὅτι τῶν ἐπιθέτων τούτων ἔχουσιν ἐνδοτε καὶ *is* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· οἷον ἀντὶ *salūber* λέγεται καὶ *salubris*. Τὰ δὲ *terrestris* καὶ *silvestris* εἶνε δοτικῶς τῶν *terrester* καὶ *silvester*.

alacer ζαηρός, eqvester ιππικός (ἢ τῆς τάξεως τῶν ἵπποτων), volūcer πτερωτός, pedester πεζός. puter σαθρός, celebrer ἐκλεής, campester πεδινός. silvester ὠλώδης, terrester χειρσαῖος, salūber σωτήριος paluster ἐλώδης.

B) Ἐπίθετα δικατάληκτα.

81. Δικατάληκτα δὲ ἐπίθετα εἶνε τὰ λήγοντα

α') εἰς is, e· εἶον facilis (ἄρσ. καὶ θηλ.), facile (οὐδ.) ῥα-
διος, α, ον.

β') τὰ συγκριτικὰ εἰς ior, ius· εἶον facilior (ἄρσ. καὶ θηλ.),
facilius (οὐδ.) ῥάων ῥῶον.

Περὶ τῆς κλίσεως τῶν ἐπιθέτων τούτων ὅρα § 51. 52.

Γ) Ἐπίθετα μονοκατάληκτα.

82. Τὰ δὲ μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι καὶ εἰς τὰ τρία γένη τοὺς αὐτοὺς τύπους, ἰδίαν δὲ κατάληξιν ἔχει τὸ οὐδέτερον μόνον ἐν τῇ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ· εἶον dives πλούσιος, felix εὐτυχής, prudens συνετός.

Περὶ τῆς κλίσεως τῶν ἐπιθέτων τούτων ὅρα § 51. 52.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΚΑΙΣΙΣ.

83. *A) Indeclinabilia.* nequam οὐτιδανής, frugi σόγγρων, praesto ἔτοιμος (μονὸν ἐν συν-σζει μετὰ τοῦ esse), necesse ἀναγκαῖον (μετὰ τοῦ esse καὶ habere) καὶ opus χρεὶν (μετὰ τοῦ esse).

B) Defectiva numero. pauci ποῦροι, ὀλιγοὶ plerique πλείστοι· κεῖται ὅμως καὶ pleraque nobilitas juventus πλείστα τῶν εὐγενῶν, τῆς ἐσότητος, plerumque exercitum (αἰτιατ.) Περόλ. καὶ § 97.

Γ) Defectiva casibus τοῖς cetera, ceterum, καὶ ludicra, ludicrum λείπουσιν αἱ ἐνικαὶ ὀνομαστικαὶ τοῦ ἄρσενικοῦ. Τοῦ δὲ plerique, pleraque pleraque, λείπει ἡ γενικὴ, ἥτις ἀναπληροῦται διὰ τῶν plurimorum, artium, orum. Βιβλιοθήκη Βερολίνου

A) *Abundantia.*

α) Ἐπιτίθεται τινὰ ἔχουσι διπλοῦς τύπους εἰς *us, a, um*, καὶ εἰς *is e* οἷον

<i>exanimus,</i>	<i>a, um</i>	<i>exanimis</i>	<i>e</i> ἀψυχος
<i>semianimus,</i>	<i>a, um</i>	<i>semianimis,</i>	<i>e</i> ἡμιθνής
<i>unanimus,</i>	<i>a, um</i>	<i>unanimis,</i>	<i>e</i> ὁμόφρων
<i>imbecillus,</i>	<i>a, um</i>	<i>imbecillis,</i>	<i>e</i> ἀσθενής, ἀμβλός
<i>inermus,</i>	<i>a, um</i>	<i>inermis,</i>	<i>e</i> ἀοπλος
<i>semisomnus,</i>	<i>a, um</i>	<i>semisomnis,</i>	<i>e</i> ἡμίπνους
<i>hilarus,</i>	<i>a, um</i>	<i>hilaris</i>	<i>e</i> ἱλαρός
<i>proclivus,</i>	<i>a, um</i>	<i>proclivis,</i>	<i>e</i> ἐπιρρεπής.

β) τῶν μονηκαταλήκτων ἐπιθέτων *opulens* εὐτορός, πλούσιος, καὶ *violens*, βίαιος εὐρηστώτερα εἶνε τὰ *opulentus, a, um* καὶ *violentus, a, um*. — Πλὴν τοῦ *dives* καίται καὶ τὸ σπάνιον *ditis, dite*, ἐξ ὧ τὸ *dives*, σηματίζει τὸ οὐδέτερον πληθυντικὸν *ditia*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ.

A') *Βαθμοὶ συγκρίσεως (gradus comparationis).*

84. Τὰ ἐπιθετὰ καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώττῃ ἔχουσι τοὺς βαθμοὺς θετικὸν (*gradus positivus*), συγκριτικὸν (*gradus comparativus*) καὶ υπερθετικὸν (*gradus superlativus*).

85. Τῶν συγκριτικῶν τὰ μὲν ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγουσιν εἰς *ior*, τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς *ius*. Σηματίζονται δὲ τὰ συγκριτικὰ εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ ποσικατωμένης τῆς καταλήξεως *ior, ius* οἷον *altus* ὀψηλός, γέν. *alt-i*, συγκρ. *alt-ior* ὀψηλότερος, *a, alt-ius* ὀψηλότερον· *levis* κοθρός, γέν. *lev-is*, συγκρ. *lev-ior, lev-ius*· *pulcher* καλός, γέν. *pulchr-i*, συγκρ. *pulchr-ior, pulchr-ius*· *antiquus* παλαιός, γέν. *antiqu-i*, συγκρ. *antiqu-ior antiqu-ius*.

86. Τῶν ὑπερθετικῶν τὸ μὲν ἀρσενικὸν λήγει εἰς *issimus*, τὸ δὲ θηλυκὸν εἰς *issima*, τὸ δὲ οὐδέτερον εἰς *issimum*. Σηματίζονται δὲ τὰ ὑπερθετικὰ εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ ποσικατωμένης τῆς καταλήξεως *issimus, issima, issimum* οἷον *altus*, γέν. *alt-i*, ὑπερθ. *alt-issimus, alt-issima, alt-issimum* ὀψηλίστατος ἢ ὀψ. *antiquus*, γέν. *antiqu-i*, ὑπερθ. *antiqu-issimus, antiqu-issima*.

antiq-issimum· levis, γεν. lev-is, ὑπερθ. lev-issimus, lev-
issima, lev-issimum — Κλίνονται δὲ τὰ ὑπερθετικά ὡς τὰ εἰς us,
a, um ἐπίθετα (ὄρα § 48)

87. Ἐξαιρέσεις

α) Ἐκ τῶν εἰς er ἐπιθέτων τῶν ἀποβλλόντων τὸ e ἐν τῇ κλίσει τη-
ροῦν αὐτὸ ἐν τῷ συγκριτικῷ τὸ sinister ἀριστερός καὶ dexter
δεξιός οἷον sinister, γεν. sinistri συγκρ. sinisterior dexter,
γεν. dexteri καὶ dextri, συγκρ. μόνον dexterior.

β) Τὰ εἰς er ἐπίθετα σχηματίζουν τὸν ὑπερθετικὸν εἰς errimus,
a, um προσαρτωμένης τῆς καταλήξεως rimus εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομα-
στικὴν τοῦ ἀσθενικοῦ οἷον pauper πένης, pauperrimus πενέστα-
τος· celeber περίφημος, celeber-rimus miser ἄλ ἡος, miser-
rimus. Καὶ τὸ vetus παλαιός· καὶ nuperus νεαρός ἔχουσι τὸν
ὑπερθετικὸν veterrimus, nuperrimus· τὸ δὲ maturus ὄριμος
ἔχει maturissimus καὶ σπανιότερον maturrimus.

γ) Ἐξ ἐπίθετα εἰς ilis, τὸ facilis, difficilis διαφερής, simi-
lis ὅμοιος, dissimilis ἀνόμιμος, gracilis ἰσχνός καὶ humilis τα-
πεινός, σχηματίζουν τὸν ὑπερθετικὸν εἰς illimus, ἀποβλλομένης
τῆς καταλήξεως is καὶ προσαρτωμένης τῆς limus· οἷον facilis, fa-
cil-limus κτλ.

δ) Ἐκ ἀπὸ τῶν ῥημάτων dico facio καὶ volo σχηματίζουσα
ἐπίθετα εἰς dīcus, fīcus καὶ vōlus σχηματίζουν ἀποβλλομένης
τῆς καταλήξεως us, τὸν μὲν συγκριτικὸν εἰς entior, τὸν δὲ ὑπερ-
θετικὸν εἰς entissimus οἷον maledīcus κακολόγος πυγρός, ma-
ledīc-entior, ὑπερθ. maledīc-entissimus malefīcus κακο-
ποιός, malefīc-entior malefīc-entissimus malevōlus δόσ-
μενής, malevol-entior malevol-entissimus.

Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ beneficus εὐεργέτης benevolus εὐμενής,
munificus μεγαλόδωρος, magnificus μεγαλοπρεπής.

Β) Περιεγραμμένα καὶ ἠόξημένα σύγκρισις.

88 Τὰ εἰς us προηγουμένου συνήεντος ἐπίθετα σχηματίζουν τὸν
συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν οὐχὶ διὰ μεταβολῆς τῶν καταλήξεων, ἀλ-
λὰ περιρρητικῶς, τὸν μὲν συγκριτικὸν προστιθέμενου τοῦ maxime
μάιστα οἷον dubius (a um) ὠχρίως τὸ idoneus ἀρμόσιος,
arduus ἀράτης, necessarius ἀναγκαῖος, noxius ἐυβλαβής, in-
genus ἰδιγενής, εὐγενής, pius εὐσεβής.

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπίθετα δὲν ἔχουσι βαθμοὺς συγκρίσεως, τὸ μὲν διότι ἡ ιδιότης αὐτῶν δὲν ἐπιδέχεται αὐξήσιν, τὸ δὲ διότι παραγωγικαὶ τινες καταλήξεις καὶ τύποι τινὲς τῆς συνθέσεως ἀντιβαίνουν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης, τὸ δὲ ἀνευ πάσης φανερᾶς αἰτίας. Εἰς ταῦτα ἀνήκουσι:

1. Τὰ ἐπίθετα τὰ σημαίνοντα καταγωγὴν καὶ τοπικὴν ἢ χρονικὴν σχέσιν οἷον *paternus* πατρικός, *campester* πεδινός, *aestivus* θερινός.

2. Τὰ πλεῖστα τῶν μετὰ τῶν παραγωγικῶν συλλαβῶν *icus*, *idus*, *ilis*, *alis*, *ilis* καὶ τινῶν ἄλλων οἷον *civicus* πολιτικός, *asticus*, *rapidus* ὁμακτικός, *naturalis* φυσικός.

3. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀπὸ ἑνμάτων ἢ εὐσιαστικῶν σχηματιζομένων ἐπιθέτων οἷον *foedifragus* παράσπονδος, *degener* ἐξεστηκός τοῦ γένους, ἀνάξιος.

4. Ἄνευ καίριος οἰτίας δὲν ἐπιδέχεται σύγκρισιν τὸ *almus* ἐλεητής, *ferus* ἄγριος, *gnarus* εὐδώς, *par* ἴσος, *dispar* ἀνίσος, *trux* ἄγριαυτός καὶ ἄλλα πολλὰ.

89. Αὐξάνεται δὲ ἡ σημασία τῶν ἐπιθέτων ὡς ἐξῆς: τοῦ μὲν θετικῶς προστιθεμένων τῶν ἐπιεπηρεαζομένων *valde* σφόδρα, *imprimis* ἐν πρώτοις, *et* τοῖς μάλιστα, καὶ ἄλλων ἰσοίων οἷον *valde* doctus σφόδρα πεπαιδευμένος.

90. Τοῦ δὲ συγκριτικοῦ ἡ σημασία αὐξάνεται προτιθεμένου τοῦ *etiam* ἔτι, *vel* καὶ τῶν ἀσυνεπικῶν *multo* πολλῶ καὶ *aliquando* ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς οἷον *etiam* major ἔτι μείζων, *vel* major καὶ μείζων, *multo* major πολλῶ μείζων, *aliquanto* majus ἰσχυρῶς μείζων.

Μειοῦται δὲ ἡ σημασία τοῦ συγκριτικοῦ προτιθεμένων τῶν ἀσυνεπικῶν *paulo* μικρῶ, *paululo* μικρῶ τινί, ὀλίγῳ τινί, οἷον *baulo* major μικρῶ μείζων, *paululo* majus μικρῶ τινὶ μείζων.

91. Τοῦ δὲ υπερθετικοῦ ἡ σημασία αὐξάνεται προτιθεμένων τῶν μορίων *longe* μακρῶ, *quam* ὅσον, ὡς, καὶ *vel* καὶ ὡς οἶδ' ἔσθ' οἷον *longe* maximus μακρῶ, πᾶν μέγιστος, *quam* maximus ὡς μέγιστος *vel* maximus καὶ μέγιστος.

+ Γ') Ἀνώμαλος καὶ ἐ.λ.λ.π. ἀσυνεπικῶν.

92. δ) Τὰ ἐπόμενα ἐπίθετα ἔχουσιν ὅπως ἀνόμαλον τὴν συγκριτικὴν καὶ υπερθετικὴν βαθμὴν.

bonus ἀγαθός	melior	optimus
malus κακός	pejor	pessimus
magnus μέγας	major	maximus
parvus παῦρος (ὀλίγος)	minor	minimus
multus πολὺς	plus (ὀδ)	plurimus
nequam (ἄλ.) οὐτιδανός	neqvior	neqvissimus
frugi (ἄλ.) σώφρων	frugalior	frugalissimus
egenus ἐνδεής	egentior	egentissimus
providus προνοητικός	pyovidentior	providentissimus
dives πλούσιος	divitior ἢ ditior	divitissimus ἢ di- tissimus.

ΣΗΜ Τοῦ plus (τυχ. τοῦ multus) εἶνε ἐν χρήσει ἐν μὲν τῷ ἐν. μόνον ἢ ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου plus καὶ ἡ γεν. plūris (μόνον ὡς γενικὴ τῆς τιμῆς), ἐν δὲ τῷ πληθ. πᾶσαι αἱ πτώσεις· ἀρσ. καὶ θηλ. ὀνομ. plures, γεν. plurium κτλ. οὐδ. ὀνομ. plura καὶ pluria, γεν. plurium κτλ.

ζ') Τὰ ἐπόμενα συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ δὲν ἔχουσι θετικόν.

citerior ὁ ἐντός, ὁ ἐγγυτέρω	citimus ὁ ἐγγυτάτω
ulterior ὁ πέραν, ὁ ἐκτός	ultimus ὁ ἔσχατος
interior ὁ ἐνδοτέρω	intimus ὁ ἐνδοτάτω
propior ὁ πλησιαιτέρω	proximus ὁ πλησιαιτάτω
prior πρότερος	primus πρῶτος
deterior χειρῶν	detririmus χειρίστος
ocior ωλύτερος	ocissimus ωλύτατος
potior κρείττων	potissimus κρείττιστος.

ΣΗΜ Ὡς θετικὰ δύναται τις νὰ θεωρήτῃ τῶν μὲν πρώτων εἰς τὰ μόρια citra ἐπὶ τὰδε, ἐντός, ultra πέραν, intra ἐντός, prope πλησίον, prae πρὸ καὶ de κατὰ τοῦ δὲ ocior τὸ Ἑλληνικὸν ὥκυς καὶ τοῦ potior τὸ ἄχρηστον potis δυνατός.

γ') Τὰ ἐπόμενα δὲν ἔχουσι συγκριτικόν.

falsus ψευδής	falsissimus ψευδέστατος
diversus διάφορος, ἐναντίος	diversissimus ἐναντιώτατος
inclitus περίκλυτος, ἐνδοξος	inclitissimus ἐνδοξότατος
invitus ἄκων	invitissimus μάλιστα ἄκων
sacer ἱερός	sacerrimus ἱερώτατος

novus	νέος	novissimus	νέατος, ἔχγατος
nuperus	νεαρός	nuperrimus	νεαρώτατος
vetus	παλαιός, (vetustior)	veterrimus	παλαιότατος

δ) Τὰ πλεῖστα τῶν ἀπὸ ῥηματιῶν παραγομένων εἰς īlis (bīlis) ἐπιθέτων δὲν ἔχουσιν ὑπερθετικὸν· ἴ.ν. agilis εὐκίνητος, docilis εὐμαθής, credibilis πιστευτός.

Ἀνάγνως δὲ λέγει· ὁ ὑπερθετικὸς τοῦ adulescens, οὗ ὁ συγκριτικός adulescentior, τοῦ juvenis, οὗ ὁ συγκριτικός junior, τοῦ senex, οὗ ὁ συγκρ. senior προσέτι τοῦ diuturnus χρόνος, propinquus ὁ ἐγγύς, longinquus ὁ πόρρω, opus πῶρ, insignis ἐπίσημος, salutaris σωτήριος.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ῥηματιῶν ἐπιθέτων εἰς īlis (bīlis) σχηματίζουσι κανονικῶς τὸν ὑπερθετικὸν εἰς issimus μόνον ταῦτα, amabilis ἀξιαγάπητος, mobilis εὐκίνητος ἐμμετάδοτος nobilis εὐγενής, fertilis εὐφροδός καὶ utilis ὠφέλιμος.

ε') Τὰ ἐπόμενα τέσσαρα ἐπιθέτα ἔχουσι διπλοῦν ὑπερθετικόν.

extērus ὁ ἐξω	exterior	extremus καὶ extimus
infērus ὁ κάτω	inferior	infimus καὶ imus
supērus ὁ ἄνω	superior	supremus καὶ summus
postērus ὁ ὑπερ	posterior	postremus ὕστατος καὶ postimus ὀψέχονος.

ΣΗΜ. Τὸ θετικὸν exterus εἶνε εὐχρηστον ἐν μόνῳ τῷ πληθ., τὸ δὲ ὑπερ. extimus σπάνιον· (ὁ) δὲ ἐνικός τοῦ θετικοῦ inferus κεῖται μόνον ἐν τῇ φράσει mare inferum τὸ Τυρρητικὸν πέλαγος, ὥσπερ καὶ τοῦ ἀντιθέτου superus συνήθως κεῖται μόνον ἐν τῇ φράσει mare superum ὁ Ἀδριακός.

ς.) Θετικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὴν δὲν ἔχει τὸ συγκριτικὸν anterior ὁ πρόθετος καὶ seqvior ἡττωρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ--NUMERALIA.

93. Τὰ ἀριθμητικὰ τῆς Λατινικῆς γλώττης εἶνε ἑξαπλᾶ· 1. ἀπόλυτα (numeralia cardinalia)· 2. τακτικά (numeralia ordina-

lia) 3. διανεμητικά (numeralia distributiva) 4. πολλαπλασιαστικά (numeralia multiplicativa). 5 ἀναλογικά (numeralia proportionalia) 6 επιρρήματα ἀριθμητικά (adverbia numeralia)

A') Ἀπόλυτα (numeralia cardinalia)

94 Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸ ἐρωτηματικόν· ὅσον? πόσοι; καὶ τὰ πλεῖστα εἶνε ἄκλιτα. Κλίνονται δὲ μόνον τὰ ἐξῆς· unus, a, um εἰς, μία, ἑ, duo, ae, o δύο, tres, tria τρεῖς, tria ἔπειτα δὲ σπὸ τῶν διακοσίων μέχρι τῶν χιλίων, ἅτινα κλίνονται κανονικῶς ὡς τὰ εἰς us, a, um τρικατάλληλα ἐπίθετα· εἰον ducenti, ae, a (200), trecenti, ae, a (300), quadringenti, ae, a (400), quingenti, ae, a (500), sexcenti, ae, a (600), septingenti, ae, a (700), octingenti, ae, a (800), nongenti, ae, a (900)· πρὸς δὲ τούτοις τὸ milia, ὁ πληθυντικὸς τοῦ ἀκλίτου mille (1000), ὅτε κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν γ' κλίσιν· γεν. milium δοτ. milibus·

Singularis.

Pluralis.

Nom	unus,	una,	unum	uni.	unae,	una
Gen.		unius		unorum,	unarum,	unorum
Dat		uni			unis	
Acc.	unum,	unam,	unum	unos,	unas,	una
Voc	une,	na	unum	uni,	unae,	una
Abl	uno,	una,	nno		unis	

ΣΗΜ. Ὁ πληθυντικὸς τοῦ unus εἶνε ἐν γήρῃ δ' μετ' ὀνομάτων, ἅτινα εἶνε μέγαν πληθυντικὰ (pluralia tantum) ἔχοντα ἐνικού σημασίαν· εἰον unae nuptiae εἰς γάμους, una castra ἐν στρατοπέδῳ· ἑ') μετὰ τῆς σημασίας μόνοι· εἰον uni ex omnibus Sequātur· ῥόοι πάντων οἱ Σηκουνοί γ') μετὰ τῆς σημασίας οἱ αὐτοί (iidem)· οἰον unis legibus vivere κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους ἔφη· δ') μετὰ τῆς σημασίας οἱ μὲν· εἰον uni-alteri οἱ μὲν-οἱ δέ.

Pluralis.

Nom.	duo	duae,	duo
Gen.	duorum,	duarum,	duorum
Dat.	duobus	duabus,	duobus
Acc.	duos καὶ duo.	duas,	duo
Abl.	duobus.	duabus,	duobus

Ὡσαύτως κλίνεται καὶ τὸ ambo, ae, ο ἄμφω.

Pluralis.

	ἄρσ. καὶ θηλ.	ούλ.
Nom.	tres.	tria
Gen.	trium	
Dat.	tribus	
Acc.	tres.	tria
Abl.	tribus.	

95.

1	I unus, una. unum	20	XX viginti
2	II duo, duae, duo	30	XXX triginta
3	III tres. tria	40	XL qvadraginta
4	IV qvattuor	50	L qvinqvaginta
5	V qvinque	60	LX sexaginta
6	VI sex	70	LXX septuaginta
7	VII septem	80	LXXX octoginta
8	VIII octo	90	XC nonaginta
9	IX novem	100	C centum
10	X decem	200	CC ducenti, ae, a
11	XI undēcim	300	CCC trecenti. ae a
12	XII duodecim	400	CCCC qvadringenti, ae, a
13	XIII tredēcim	500	D ἢ ID qvingenti ae, a
14	XIV qvattuordecim	600	DC sexcenti, ae, a
15	XV qvindecim	700	DCC septingenti, ae, a
16	XVI sedecim ἢ decem et sex	800	DCCC octingenti, ae, a
17	XVII decem et septem ἢ septendēcim	900	DCCCC nongenti, ae, a
18	XVIII duodeviginti ἢ decem et octo	1000	M ἢ CIJ mille
19	XIX undeviginti ἢ de- cem et novem	2000	MM ἢ CJCJCJ duo milia
		3000	MMM tria milia
		4000	MMMM qvattuor milia
		5000	IDJ qvinque milia κλτ.

ΣΗΜ. α. Τὰ Λατινικὰ σημεῖα πλὴν τοῦ M (ὅπερ εἶνε συντομία τοῦ mille) ἦσαν τὴν ἀρχὴν αὐθαίρετα σημεῖα λαβόντα ὑπερὸν μορ-
φὴν γραμμάτων. Γραμμὴ τις μετὰ C ἀνестραμμένον (δηλαδὴ ID),
σημαίνει 500 πρὶν δὲ ἂν μετὰ C ἀνестραμμένον ἐκ τῶν δεξίων προστι-

Θέμενον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ 0 τῶν Ἀραβικῶν σημείων οἷον $ΙΙΙΙ=5000$, $ΙΙΙΙΙΙ=50000$. Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν ἐκ τῶν ἀριστερῶν προστεθῶσι τὰ αὐτὰ C, ὅσα εἶνε καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν τῆς γραμμῆς οἷον $CIΙΙ=1000$, $CCIIΙΙ=10000$, $CCCIIΙΙΙ=100000$.

ΣΗΜ. 6'. Οἱ μεταξὺ τῶν 20 καὶ 100 ἀριθμοὶ σχηματίζονται ὡς ἑξῆς· ἢ οἱ μονάδες προσηγοῦνται τῶν δεκάδων καὶ συνδέονται διὰ τοῦ et καὶ, ἢ οἱ μονάδες ἔπονται ἄνευ τοῦ et· οἷον δύο καὶ εἴκοσι λέγεται duo et viginti ἢ viginti duo τέσσαρα καὶ ἑβδομήκοντα quattuor et septuaginta, septuaginta quattuor. Οἱ δὲ ἀριθμοὶ 18, 19, 28, 29, 38, 39, 48, 49 καὶ λοιποὶ συνήθως· ἐκφράζονται δι' ἀκαιρέσεως· εἰν ἀντὶ viginti octo λέγεται συνθηθέτερον duodeviginti, ἀντὶ viginti novem, undeviginti. Ὡς αὐτῶς duo-dequingvagina (38), undeqvadragina (39), duodequingvagina (48), undeqvinqvagina (49), κτλ. Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἑξῆς προσηγεῖται καὶ ὁ μείζων ἀριθμὸς μετὰ τοῦ et ἢ ἄνευ αὐτοῦ, ἀλλ' οὕτως ὥστε τὸ et μόνον ἄπαξ μετὰ τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τίθεται· οἷον 345=trecenti et qvadragina qvinqve, ἢ trecenti qvadragina qvinqve.

ΣΗΜ. 7'. *Χίλιον στρατιῶται* λέγεται *Λατινιστί* mille milites (σπανίως δὲ mille militum). *δισχίλιοι στρατιῶται*=duo milia militum. 5000 ἄνθρωποι=qvinqve milia eqvorum. 2500 στρατιῶται ἢ=duo milia qvingenti milites ἢ=duo milia militum et qvingenti. 21 *στρατιῶται* ἢ=unus et viginti milites ἢ=viginti milites et unus, ἢ=milites viginti unus. 1231 *ὀδόντες*=dentes mille ducenti triginta unus. 131300 *κιστοφόροι*=cistophori centum triginta unum milia trecenti· καὶ 331070 *κιστοφόροι*=cistophorum trecenta triginta unum milia et septuaginta.)

ΣΗΜ. 8'. Τὰς ἐκατὸν, διέκοσις, τριέκοσις κτλ. μονάδας ἐξέφραζον καὶ οἱ Λατῖνοι οὐχὶ δι' ἰδίων ὀνομάτων, ἀλλὰ διὰ πολλαπλασιασμοῦ· οἷον 1000000=decies (δεκάκις) centena milia ἢ decies centum milia. 2000000=vicies centena milia κτλ.

ΣΗΜ. 9'. Sexcenti (sescenti) καὶ mille πολλάκις=μυριοί.

B) Τακτικά (numeralia ordinalia)

96. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸ ἑρωτηματικόν

(Α. ΣΕ ΜΙΛΕΑΟΥ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ)

Βιβλιοθήκη Βερν

quōtus? πρῶτος; καὶ εἶνε ὅπαντα ἐπιθετα τρικατάληκτα εἰς us, a, um

1	primus πρῶτος	60	sexagesimus
2	secundus ἢ alter (ἐπὶ δύο)	70	septuagesimus
3	tertius	80	octogesimus
4	quartus	90	nonagesimus
5	quintus	100	centesimus
6	sextus	200	ducentesimus
7	septimus	300	trecentesimus
8	octavus	400	quadragesimus
9	nonus	500	quingentesimus
10	decimus	600	sexcentesimus
11	undecimus	700	septingentesimus
12	duodecimus	800	octingentesimus
13	tertius decimus	900	nongentesimus
14	quartus decimus	1000	millesimus
15	quintus decimus	2000	bis millesimus
16	sextus decimus	3000	ter millesimus
17	septimus decimus	4000	quater millesimus
18	duodevicesimus ἢ octavus decimus	5000	quingies millesimus
19	undevicesimus ἢ nonus decimus	10000	decies millesimus
20	vicesimus (vigesimus)	100000	centies millesimus
30	tricesimus (trigesimus)	1000000	decies centies millesimus
40	quadragesimus		
50	quingagesimus		

ΣΗΜ. α. Ἀπὸ τοῦ 13 μέχρι τοῦ 19 συνήθως προηγείται ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τοῦ μείζονος ἄνευ τοῦ et· οἷον tertius decimus τρίτος καὶ δέκατος οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἀπὸ τοῦ 20 καὶ ἐξῆς σχηματίζονται ὡς οἱ ἀπόλυτοι· οἷον τέταρτος καὶ εἰκοστὸς = quartus et vicesimus ἢ vicesimus quartus· πέμπτος καὶ τεσσαρακοστὸς = quintus et quatragesimus ἢ = quadragesimus quintus. — Ὁ 18ος, 19ος, 28ος, 29ος, 38ος, 39ος, κτλ. ἐκφράζονται συνήθως δι' ἀφαίρεσεως· οἷον ἀντὶ octavus decimus βέλτιον τι duodevicesimus,

ἀντὶ nonus decimus τὸ undevicesimus. 280;=duodetricesimus, 290;=undetricesimus 380;=duodequadragessimus, 490;=undequingvagesimus κτλ. Ἡ χρῆσις τοῦ primus καὶ secundus εἶνε σπανία ἐν τῇ συνθέσει, ἀντὶ δὲ τούτων τὸ unus καὶ alter οἷον ἀντὶ vicesimus primus καὶ vicesimus secundus τὰ unus et vicesimus καὶ alter et vicesimus unus et tricesimus (310;), alter et tricesimus (320;) κτλ. — Ὁ εἰκοστός δευτερός, τριακοστός δευτερός κτλ. ἐνὶ ταῖς ἐκφράζονται καὶ διὰ τοῦ duo et vicesimus, duo et tricesimus κτλ., ἐνθα τὸ duo μένει ἀμετάβλητον.

ΣΗΜ. β'. Ἡ χρονολογία ἐκφράζεται διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν οἷον τῷ 1866ῳ ἐνικοτῷ=anno millesimo octingentesimo sexagesimo sexto. quota hora est? πόση ὥρα ἐστίν; ἢ πη-
εἰκα ἐστὶ τῆς ἡμέρας; octava hora ἢ ὀγδόη ὥρα.

ΣΗΜ. γ'. Πρὸς τὸ ποσάκις ἀναποκρίνονται τὰ ἀπὸ τῶν τακτικῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα εἰς un (ἢ εἰς o) οἷον primum τὸ πρῶτον, primo τὴν ἀρχήν, tertium ἢ tertio τὸ τρίτον. Ἀντὶ δὲ τοῦ secundum τὸ δευτερον, ἀχρήστου ὄντος, ἐν χρήσει εἶνε τὸ iterum (1).

Γ.) Διαμερητικὰ (numeralia distributiva).

97. Τὰ διανεμητικὰ εἶνε ἐπίθετα *pluralia tantum* εἰς i, ae, a, ἀναποκρινόμενα πρὸς τὸ ἐρωτηματικὸν quotiēni? κατὰ πόσους; οἷον singuli, ae, a κατὰ ἓνα (ἕκαστος) bini, ae, a σὺν δύο ἢ κατὰ δύο ἢ ἀνὰ δύο κτλ.

1 singuli	5 quini
2 bini	6 seni
3 terni (trini)	7 septeni
4 quaterni	8 octōni

(1) Διὰ τῶν τακτικῶν ἐκφράζονται καὶ τὰ κλάσματα, καὶ ὅταν μὲν ὁ ἀριθμητικὸς εἶνε 1, τότε τίθεται εἰς τὸ τακτικὸν ἢ λέξις pars μέρους οἷον 1)3=tertia pars 1)4=quarta pars κτλ. (τὸ δὲ 1)2=dimidia pars). ὅταν δὲ ὁ ἀριθμητικὸς εἶνε μείζων τοῦ 1, τότε ἐκφράζεται διὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν οἷον 2)7=duae septimae, 3)8 tres octavae κτλ. (ἀναπληρωτικῶν partes) ὅταν δὲ ὁ ἀριθμητικὸς εἶνε ἐλάσσων τοῦ περὶνομήτου μόνον κατὰ 1, τότε λέγεται μόνον ὁ ἀριθμητικὸς οἷον 2)3 duae partes τὰ δύο μέρη, 3)4=tres partes, 4)5=quattuor partes, 11)12=undecim partes κτλ.

9 novēni	200 ducēni
10 deni	300 treceni
41 undeni	400 qvadringēni
42 duodeni	500 qvingeni
13 terni deni	600 sexceni
14 qvaterni deni	700 septingeni
15 qvini deni	800 octingeni
16 seni deni	900 nongeni
47 septeni deni	1000 singula milia
18 octonideni & duodevicēni	2000 bina milia
19 novenideni & undeviceni	3000 terna milia
20 viceni	4000 qvaterna milia
30 triceni	5000 qvina milia
40 qvadrageṇi	6000 sena milia
50 qvinqvageni	7000 septena milia
60 sexageni	8000 octona milia
70 septuageni	9000 novena milia
80 octogeni	10000 dena milia
90 nonageni	100000 centena milia
100 centeni	1000000 decies centena milia

ΣΗΜ. α'. Οἱ μεταξύ τοῦ 20 καὶ 100 ἀριθμοὶ σχηματίζονται κατὰ τὸ ἐπόμενον παράδειγμα· κατὰ τέσσαρας καὶ εἴκοσι=viceni qvaterni qvaterni viceni, qvaterni et viceni, viceni et qvaterni.

ΣΗΜ. β'. Μετὰ πλεθυντικῶν μόνον ὁ οὐράκιον (pluralia tantum) ἔχοντων σημασίαν ἑνικοῦ, τίθενται τὰ διανεμητικὰ ἀντὶ τῶν ἀπολύτων· οἷον binae nuptiae δύο γάμοι. Ἐν ταύτῃ ὁμοίως τῇ περιστάσει τίθεται ἀντὶ singuli πάντοτε uni καὶ ἀντὶ terni συνήθως trini οἷον una castra ἐν στρατόπεδον, trinae nuptiae τρεῖς γάμοι· ἀπ' ἐναντίας δὲ tres liberi τρία τέκνα.

ΣΗΜ. γ'. $2 \times 2 = 4$ λέγεται Λατινιστὶ bis bina sunt qvattuor.

ΣΗΜ. γ'. Ἐκ τῶν διανεμητικῶν σχηματίζονται ἐπίθετα εἰς arius, δηλοῦντα ἐκ πόσων ἴσων μερῶν ὅλον τι συνέστηκεν· οἷον numerus binarius ὁ ἀριθμὸς δύο, senex octogenarius γέρων ὁ γοηγορευτός, numus denarius δέκα μοσάδων (asses) νόμισμα.

Δ) Πολλαπλασιαστικά (numeralia multiplicativa).

98. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ ποσαπλοῦς εἶνε ἐπίθετα μονοκατάληκτα καταλήγοντα εἰς plex· εἶν simplex, γεν. simplīcis· Μόνα δὲ τὰ ἐπόμενα εἶνε ἐν χρήσει·

simplex	ἀπλοῦς	quincūplex	πενταπλοῦς
duplex	διπλοῦς	septemplex	επταπλοῦς
triplex	τριπλοῦς	decemplex	δεκαπλοῦς
quadrūplex	τετραπλοῦς	centūplex	ἐκατοσταπλασίον·

Ε) Ἀναλογικά (numeralia proportionalia).

99. Τὰ ἀναλογικὰ ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ ποσαπλάσιος (ποσάκις πλεῖον;) εἶνε ἐπίθετα τρικατάληκτα εἰς us, a, um. Συνήθως δὲ κεῖνται μόνον ἐν τῷ εὐδετέρῳ γένει καὶ κατ' ἀφαιρετικὴν πτώσιν (εἶν duplo major). Μόνα δὲ τὰ ἐπόμενα εἶνε ἐν χρήσει·

simplus,	a, um	ἀπλοῦς
duplus,	a, um	διπλάσιος
triplus,	a, um	τριπλάσιος
quadrūplus,	a, um	τετραπλάσιος
octūplus,	a, um	ὀκταπλάσιος.

Ζ') Ἐπιρρήματα ἀριθμητικά (adverbia numeralia)

100. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸ quōties? ποσάκις; παράγονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι, πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων, εἰς ies. Εἶνε δὲ τὰ ἐπόμενα·

1 semel ἁπᾶς	13 terdecies ἢ tredecies
2 bis δις	14 quaterdecies ἢ quattuordecies
3 ter τρίς	15 quinqviesdecies ἢ quindécies
4 quater τετρακίς	16 sexiesdecies ἢ sedecies
5 quinqvies	17 septiesdecies
6 sexies	18 duodevicies ἢ octiesdecies
7 septies	19 undevicies ἢ noviesdecies
8 octies	20 vicies
9 novies	30 tricies
10 decies	40 quadragies
11 undecies	50 quinqvagies
12 duodecies	60 sexagies

70 septuagies	1000 millies
80 octogies	2000 bis millies
90 nonagies	3000 ter millies
100 centies	4000 qvater millies
200 ducenties	5000 qvinqvies millies
300 trecenties	6000 sexies millies
400 qvandringenties	7000 septies millies
500 qvingenties	8000 octies millies
600 sexcenties	9000 novies millies
700 septingenties	10000 decies millies
800 octingenties	100000 centies millies
900 nongenties	1000000 millies millies.

ΣΗΜ. α'. Ὡν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ ἐλέγετο qvinqviens, sexi-ens κτλ. ἀντὶ qvinqvies, sexies κτλ.

ΣΗΜ. β'. Οἱ μετὰ τοῦ 20 καὶ 30, ἢ 30 καὶ 40 καὶ ἐξῆς ἀριθμοὶ σχηματίζονται κατὰ τὸ ἐπόμενον παράδειγμα· τετράκις καὶ ἑκοσι λέγεται Λατινιστὶ qvater et vicies, vicies et qvater ἢ vicies qvater. Ὁ δὲ ἐλάχιστος ἀριθμὸς πρὸ τοῦ μείζονος ἀνευ τοῦ et τιθέμενος σημαίνει ἄλλο τι εἶναι qvater vicies=ὀγδοηχοτάκις—Sexcenties (sescenties) καὶ millies πολλάκις=μυριάκις, ἡπειράκις

ΣΗΜ. γ'. Τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας τὰ ἐλάχιστα τῶν δέκα ἐξέπρᾶζον οἱ Λατῖνοι ἐνίοτε μὲν διὰ τῶν ἐξῆς· bimus διέτης, trimus τριέτης, qvadrimus τετραετής, συνθέτερον δὲ διὰ τῶν μετὰ τοῦ annus συνθέτων λέξεων, biennis, triennis, qvatriennis, qvinqvennis, sexennis, septennis, decennis· ἐξ ὧν τὰ σύμπασκινά bien-nium, triennium κτλ. Ἐκ δὲ τῆς συνθέσεως μετὰ τοῦ dies καὶ mensis ἐγένοντο αἱ λέξεις biduum δύο ἡμέρας, triduum, qvadruiduum, bimestris δίμηρος, trimestris, qvadrimestris, qvinqvemestris, semestris.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'. 4^η

Ἀντωνυμίαι (pronomina).

401. Αἱ ἀντωνυμίαι εἰναι πενταπλαεῖ 1. προσωπικαὶ (pronomina

personalia)· 2. δεικτικαὶ (pronomina demonstrativa)· 3. αναφορικαὶ (pronomina relativa)· 4. ἐρωτηματικαὶ (pronomina interrogativa)· 5. ἀόριστοι (pronomina indefinita).

A) Προσωπικαὶ (pronomina personalia).

102 Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ἐπόμεναι (1).

Singularis

Nom.	ἐγὼ ἐγώ	tū σὺ	λείπει
Gen.	mei	tui	sui σού
Dat.	mihī	tibi	sibi
Acc.	me	te	se
Abl.	me	te	se

Pluralis

Nom	nōs	vōs	λείπει
Gen	nostrī καὶ nostrum	vestrī καὶ vestrum	sui
Dat.	nōbis	vōbis	sibi
Acc	nōs	vōs	se
Abl.	nōbis	vōbis	se

ΣΗΜ. α'. Αἱ ἀντωνυμίαι κλητικὰς δὲν ἔχουσι πλὴν τῆς τοῦ Ε'. προσωπ. προσωπικῆς, ἧς αἱ κλητικαὶ τὸ tu καὶ vos.

ΣΗΜ. β'. Ἡ τοῦ τρίτου προσώπου ἀντωνυμία λέγεται καὶ αὐτοπαθὴς ἢ ἀντανακλωμένη ἀντωνυμία (pronomēn reflexivum ἢ reciprocum).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ mihi ὑπὸ τῶν ποιητῶν πολλάκις συναίρεται εἰς mi.

ΣΗΜ. δ'. Εἰς ἐμπρασιμὸν τῆς πλείονος ἐπιτάσεως καὶ ἀντιθέσεως πρὸς ἄλλα πρόσωπα προσαρτᾶται εἰς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἢ συλλαβὴ met εἰς egōmet ἔγωγε, tuimet σοῖγε, sibimet αὐτοῖς γε. Ἐἴς τε δὲ προστιθεται καὶ ἡ ipse αὐτός, εἰς temet ipsum σὺ γε αὐτός. Τὸ met ὅμως δὲν προσαρτᾶται εἰς τὰς γενικὰς πληθυντικὰς καὶ εἰς τὸ tu Ἀλλ' εἰς ἐμπρασιμὸν τῆς πλείονος ἐπιτά-

(1) αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται καὶ λατινικῶς pronomina substantiva.

σεως προσαρτᾶται εἰς τὸ tu rò te, ἢ τὸ temet· ὡς tute, tutē-met σύγε — Τὸ δὲ se διπλασιαζόμενον γίνεται sese.

ΣΗΜ. Ἐ. Ἡ πρόθεσις cum σὺν συντασσόμενη μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν πάντοτε ἐπιτίθεται· ὡς mecum μετ' ἐμοῦ, tecum μετὰ σοῦ, secum, nobiscum, vobiscum.

103. Ἀπὸ δὲ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν παράγονται.

α) αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι (pronomina possessiva) meus (κλιτ. mi), mea meum ἐμός, ἐμή, ἐμόν· tuus, tua, tuum· τεός, τέη, τεόν=σός, σή, σόν suus, sua, suum σφός, σφή, σφόν (ἐαυτοῦ, ἡς, οὗ)· noster, nostra, nostrum ἡμέτερος, α, ον· vester, vestra, vestrum ὑμέτερος, α, ον (1).

ΣΗΜ. Εἰς τὴν ἐν. ἀρχήν. τῶν κτητικῶν τούτων ἀντωνυμιῶν (καὶ μάλιστα τῷ γ'. προσ.) προσαρτᾶται ἐνίοτε ἡ συλλαβὴ pte τοι εἰς ἐμφανισμὸν τῆς ἀντιθέσεως· ὡς meo pte ingenio τῷ ἐμῷ τοι πνεύματι, ἢ τῷ ἰδίῳ ἐμαυτοῦ πνεύματι, suo pte pondere τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ βάρει. Εἰς πᾶσας δὲ τὰς πτωσεις τοῦ suus προσαρτᾶται καὶ τὸ met συνήθως ἐπομένου τοῦ ipse· ὡς suismet ipsi corporibus αὐτοὶ τοῖς ἑαυτῶν γε σώμασι, suamet scelera τὰ γε αὐτοῦ κακοῦργήματα.)

β) αἱ τὸ γένος σηκίζονται ἀντωνυμίαι (pronomina genetica), nostras ἡμεδαπός vestras ὑμεδαπός. Ὡς ταύτας δὲ προσθετέον καὶ τὴν ἐκ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας eujas? ποδαπός; Κλίνονται δὲ αἱ ἀντωνυμίαι αὗται ὡς μονοκατάληκτα ἐπιθέτα τῆς τρίτης κλίσεως· ὡς nostras, γεν. nostratis, πληθ. nostrates, γεν. nostratium κτλ. (πρβλ. § 5) δ'.

Β') Δεικτικαὶ (pronomina demonstrativa)

104. Δεικτικαὶ δὲ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι εἰς.

hic, hæc, hoc οὗτος, αὕτη, τοῦτο

(1) Προσέτι δὲ σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀναρρηκτικῆς καὶ ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία eujus, euja, eujum τίνας, οὗ· ὡς eujum pecus; τίνας κτηνός; is, eja, res, est οὗτινας, τὸ πρᾶγμα. Εἶναι ὅμως ἐν χρῆσει ἡ κτητικὴ αὕτη ἀντωνυμία μόνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ δικτατικῇ γλώσσῃ καὶ κατεῖται ἐκτὸς τῆς ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ ἐνικού μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ τοῦ θηλυκοῦ (euja causa) καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ θηλυκοῦ.

ille, illa, illud ἐκεῖνος ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

is, ea, id ἐκεῖνος, αὐτή, τοῦτο.

idem, eādem, idem ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

iste, ista, istud ὁδε, ἡδε, τόδε.

ipse, ipsa, ipsum αὐτός, αὐτή, αὐτό.

105. α.) hic, haec, hoc ἐνός, αὐτή, τοῦτο.

Singularis

Pluralis

Nom	hic,	haec,	hoc	hi,	hae,	haec
Gen.	hujus			horum,	harum,	horum
Dat	huic	(μονοσυλλ.)			his	
Acc.	hunc,	hanc,	hoc	hos,	has,	haec
Abl.	hūc,	hac,	hōc		his	

(ΣΗΜ. Ὁ τελειότερος τύπος τῆς ἀντωνυμίας παύτης, ἦτο hieo haeece, hoce, γεν. hujusce κτλ. Ὁ τύπος οὗτος εἶνε ἐν χρήσει παρὰ τοῖς μετὰ ταῦτα μόνον ἐν τῇ γεωτῇ ἐνικῷ καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ἐν τῇ ὁστ. καὶ ἀραι. καὶ τῇ αἰτ. τοῦ ἀρτ. καὶ θηλυκοῦ εἰς ἐμφαιγεμὸν τῆς πλείονος ἐπιτάξεως, ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὁ τύπος οὗτος κτλ. Προτιθεμένου δὲ τοῦ ἐραννηματιοῦ πο γίνεται μετὰ τροπὴν τοῦ οὗ εἰς οἱ ὁ τύπος hieine κτλ.)

106 γ.) Jile, illa, illud ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

Nom.	ille,	illa,	illud	illi,	illae,	illa
Gen.		illius		illorum,	illarum,	illorum
Dat.		illi			illis	
Acc.	illum,	illam,	illud	illos	illas,	illa
Abl.	illo,	illa,	illo		illis,	

Ὡσαύτως κλίνεται καὶ τὸ iste, ista, istud ὁδε. ἡδε, τόδε (1).

(ΣΗΜ. α. Μετὰ τοῦ ille καὶ iste συντίθενται τὸ hic (2), καὶ οὕτω γίνονται αἱ ἐξῆς τύποι illic, illae, illoc ἢ illuc ἐκεῖνοσιν καὶ istic, istae, istoc ἢ istuc ὁδε. Κλίνονται δὲ αἱ ἀντωνυμίαι αὗται ὡς ἡ hic haec, hoc. Ε. χρήται ὁμοῦς εἶνε ἐκτός τῆς ὀνομα-

(1) Ἡ ἀντωνυμία αὕτη εἶνε ἐν χρήσει ἐπὶ δ'. προσώπου (τοῦ ἐναρτίου ἢ ἀντιδίου), ὅς (ὁ ῥήτωρ) βέπει (Κ κέρ, Κ κτλ. Α'. α. «sursum este tuus» καὶ γ'. «muta jam istam mentem») ἢ φαντάζεται πᾶντο (Κ κέρ. Κ κτλ. Α'. α. «si, isius furorem ac tela vitemus»).

(2) Ἡ καὶ ἡ λους, τὸ δεκτικὸν μόνον, ὡς. Βιβλιοθήκη Βεροῦ

στικῆς τοῦ ἐνικοῦ μόνον ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἀραιρετικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ ὁ πληθυντικὸς τοῦ οὐδετέρου.

ΣΗΜ. β'. Ἐκ τινος ἀρχαίου τύπου *ollus* ἀντὶ *ille* κεῖται παρὰ Οὐεργιλίῳ ἡ ἐνικὴ δοτικὴ καὶ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ *olli* ἀντὶ *illi*.

ΣΗΜ. γ'. Ἀντὶ *illius*, *istius* κεῖται παρὰ ποιηταῖς καὶ *illtus*, *istius* (πρ. § 49).

107. γ') *Is, ea, id* οὗτος, αὕτη τοῦτο.

Singularis

Pluralis.

Nom.	<i>is, ea id</i>	<i>ii(ei), eae, ea</i>
Gen.	<i>ejus</i>	<i>eorum, earum, eorum</i>
Dat.	<i>ei</i>	<i>iis (eis)</i>
Acc.	<i>eum, eam id</i>	<i>eos, eas, ea</i>
Abi.	<i>eo, ea, eo</i>	<i>iis (eis).</i>

(ΣΗΜ. α'. Ὁ μὲν τύπος τῆς ὀνομ. πληθ. *ei* εἶνε σπάνιος (*eidem* δὲ σχεδὸν ἄχρηστος), ὁ δὲ τῆς δοτ. καὶ ἀραιρ. *eis* σπανιώτερος τοῦ *iis*. Ἀντὶ δὲ τοῦ *iis* (*iisdem*) κεῖται ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ καὶ ὁ συνηρημένος τύπος *is* (*isdem*).

ΣΗΜ. β'. Ἡ ἀντωνυμία *is* εἶνε κυρίως ἐπαναληπτικὴ, ἐν ᾗ ἡ *hic* δεικτικὴ. Μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν οἱ Λατίνοι ἐπὶ ἐπαναλήψεως (ὡς πολλάκις καὶ τὴν *hic*, μετὰ τινος ὅμως ταύτην δείξεως), καὶ πρὸ ἀναφορικῶν λόγων προσδιορίζοντων αὐτήν. Μεταφραστέον μὲν Ἑλληνιστὶ τὰς μὲν ὀνομαστικὰς μόνον διὰ τῆς δεικτικῆς οὗτος αὕτη, τοῦτο, τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐκατέρας, τῆς οὗτος ἡ αὕτος· πότε δὲ ἐπὶ ἐπαναλήψεως πρέπει νὰ μεταχειρίζωμεθα τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς οὗτος, καὶ πότε τὰς τῆς αὐτός, τοῦτο ζητητέον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν.)

108. Ἐκ δὲ τῆς *is, ea, id* γίνεται διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς συλλαβῆς *dem* ἡ ἀντωνυμία *idem, eadem, idem* ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό, ἥτις κλίεται ὡς ἡ *is, ea, id* πλην ὅτι ἀντὶ τῶν *eundem, eandem, eorundem, earundem* λέγεται πάντοτε *eundem, eandem, eorundem, earundem*.

Singularis.

Pluralis.

N	<i>idem, eadem, idem</i>	<i>iidem eadem eadem</i>
G.	<i>eiusdem</i>	<i>eorundem earund. eorund.</i>
D.	<i>eidem</i>	<i>iisdem (eisdem)</i>
A	<i>eundem eandem idem</i>	<i>eōsdem easdem eādē</i>
A	<i>eōdem eadem eōdem</i>	<i>iisdem (eisdem)</i>

109 δ') *Ipsē, ipsa, ipsum* αὐτός, αὐτή, αὐτό

Singularis.

Pluralis.

Nom.	<i>ipse, ipsa, ipsum</i>	<i>ipsi, ipsae, ipsa</i>
Gen.	<i>ipsius</i>	<i>ipsorum, ipsarum, ipsorum</i>
Dat.	<i>ipsi</i>	<i>ipsis</i>
Acc.	<i>ipsum, ipsam, ipsum</i>	<i>ipsos, ipsas, ipsa</i>
Abl.	<i>ipso, ipsa, ipso</i>	<i>ipsis.</i>

ΣΗΜ. Δεικτικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ τὰ ἐπιθετικὰ *tantus, tanta, tantum* τοσοῦτος, τοσοῦτη, τοσοῦτο καὶ *talis, tale* τοιοῦτος, τοιοῦτη, τοιοῦτο, καὶ τὰ ἄλλα τὸτ τοσοῦτοι, τοσαῦται, τοσαῦτα, *tolidem* ἕτεροι τοσοῦτοι, ἴσοι.

Γ') Ἀναφορικὰ pronomina relativa

110. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι διτταί, ἡ ὠρισμένη *qui, quae, quod, ὅς, ἥ, ὅ*, καὶ αἱ ἀόρισται (*pronomina relativa indefinita*) *quisquis (quaequae), quidquid ὅστις, καὶ quicumque, quaecumque, quodcumque ὅστιςοῦν, ὅστιςοῦντοτε*.

111. α.) *Qui, quae, quod ὅς, ἥ, ὅ*.

Singularis.

Pluralis.

Nom.	<i>qui, quae, quod</i>	<i>qui, quae, quae,</i>
Gen.	<i>cujus</i>	<i>quorum, quarum quorum</i>
Dat.	<i>cui (μονοτυλλ.)</i>	<i>quibus</i>
Acc.	<i>quem, quam, quod</i>	<i>quos, quas, quae</i>
Abl.	<i>quo, qua quo</i>	<i>quibus</i>

ΣΗΜ. 2. Ἀντὶ *cum quo (qua, quibus)* λέγεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον *quocum, quacum, quibuscum*. Ἀρχαία δέ τις ἀραιρευτική τοῦ ἐνικοῦ εἶνε ἡ *qui* ἐν συντάξει μετὰ τῆς *cum* ἐπ' ἀόριστων προσώπων, ὡς *quicum=quocum* (ἐνίοτε δὲ καὶ *=quacum*) εἴτι δὲ ὡς οὐδέτερον μετὰ ῥημάτων ἐν τισι φράσεσι μετ' ἀόριστον ἀντωνυμίαν παραλειπμένην ὡς *non habeo qui utar* οὐκ ἔχω ὅτε χρῆσμαι. Ἀντὶ δὲ τοῦ *quibus* ὁ ἀρχαῖος τύπος εἶνε τὸ *quis*.

β.) *Quisquis, (quaequae), quidquid ὅστις, ἥτις, ὅτι*.

112. Ἡ ἀντωνυμία αὕτη εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποτακτική, καὶ ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτῆς κλίνονται κατὰ τὴν *qui, quae, quod*. Ἐν χρῆσει δὲ εἶνε οἱ ἐπόμενοι τύποι.

Nom.	quisquis,	quidquid (quicquid)
Acc.	quemquem,	quidquid
Abl.	quoquo, quaqua	quoquo

ΣΗΜ. Σπάνιοι εἶνε οἱ τύποι quemquem, quaqua καὶ quibus-quibus. Συντεταγμένα δέ τις γενικὴ εἶνε τὸ cuiusmodi θεοῦ δήποτε ἔδου, ὁποῖος οὖν, ἀντὶ τοῦ ἀχρήστου cuiuscujusmodi.)

γ.) Qvicunqve, quaecunqve, quodcunqve ὁστισοῦν κτλ.

113. Ἡ δὲ qvicunqve εἶνε ἐπιθετικὴ καὶ κλίνεται μόνον τὸ πρῶτον μέρος αὐτῆς, τοῦ cunqve μένοντος ἀκλίτου. ὡς gen. eujuscunqve, dat. cuicunqve, acc. qvemcunqve, quameunqve, quodcunqve, abl. quocunqve quacumqve quocumqve.

114 Ἀναφορικὴν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι

uter, utra, utrum ὁτότερος, ὁτότερα, ὁτότερον.

quantus, quanta, quantum ὅσος (πόσος), ὅση, ὅσον

qualis, quale υἷος (οἰοῖος), εἷα, οἷον

gnot (ἔκλιτ.). ὅσοι (οἰόσοι), ὅναι, ὅσα.

Προσέτι δὲ αἱ

utercunqve, utracunqve, utrumcunqve ἀποτεροσοῦν κτλ.

quantuscunqve, quantacunqve, quantumcunquo ὁσοσοῦν

qualiscunqve, quaecunqve, οἰσοῦν, οἰοῦν δήποτε κτλ.

qvotcunqve (ἔκλιτ.)

qvotqvot (ἔκλιτ.) ὅσοιοῦν, ὅσοι δὴ, ὅσοιδήποτε κτλ.

ΣΗΜ. Τῶν utercunqve, quantuscunqve καὶ qualiscunqve κλίνεται κόνον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ cunqve μένοντος ἀκλίτου.

Δ.) Ἑρωτηματικαὶ (pronomina interrogativa)

115 Ἡ μὲν οὐσιαστικὴ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία κλίνεται ὧδε:

Singularis.

Pluralis.

Nom.	quis (ἄνθρωπος καὶ θεός), quid? (ὃ). τί; τί;	quī, quae, quae?
Gen.	cujus?	quorum, quarum, quorum?
Dat.	cui?	quibus?
Acc.	quem, quam, quid?	quos, quas, quae?
Abl.	quo, qua, quo?	quibus?

Ἡ δὲ ἐπιθετικὴ ὡς ἡ ἀναφορικὴ.

ΣΗΜ. Ὁ Qvi εἶνε ἀρχαία τις ἐρωτηματικὴ ἀντὶ quo εἶνε πρῶτον;

πῶς; οἷον qvi fit, ut?—πῶς γίνεται ὥστε—;

ΣΗΜ. β'. Εἰς ἐμφανισμὸν τῆς πλείονος ἐπιτάσεως προσαπατᾶται εἰς ἀμφοτέρωτερας τὰς ἐρωτηματικὰς τὸ μόριον nam· εἰν qvisnam pvidnam? qvinam, quæram, qvodnam? τίς δὴ; τίς οὖν; τίς ποτε; Ἐν δὲ τῇ κλίσει τὸ nam μένει ἄκλιτον.

ΣΗΜ. γ'. Ἐρωτηματικὴν σφραγίσαν ἔχουσι καὶ τὰ προσηρημένα ἐπιθετικά ejus. a, um, τίς; ; ejas? ποδαπός;

uter, utra, utrum? πότερος; α, ον.

qventus, a, um? πόσος, (τήλικος), η, ον.

qvalis, e? ποῖος, α, ο; ;

qvot? (ἄκλιτ.) πόσοι, πόσαι, πόσα;

Ε.) Ἀόριστοι (pronomina indefinita)

115. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι σχηματίζονται ἢ προτιθέμενου τοῦ ali εἰς τοὺς τύπους qvis, qvid καὶ qvi, qvae, qvod· ἢ προσκατόμενων εἰς αὐτοὺς συλλαβῶν τινων. Αἱ προτιθέμεναι δὲ καὶ προσκατόμεναι αὗται συλλαβαὶ μένουσιν ἐν τῇ κλίσει ἀμετάβλητοι καὶ μόνον τὰ qvis, qvid καὶ qvi, qvae, qvod κλίνονται. Εἰς δὲ αἱ ἐπόμεναι·

aliqvis, aliqva, aliqvod τίς, τί. Ἡ ἀντωνυμία αὕτη δὲν ἔχει πληθυντικὸν εἰμὴ ἐν τῷ ἀσθενικῷ γένει. (1)

aliqvi, aliqva, aliqvod τίς, τί. Τὸ οὐδέτερον πληθυντικὸν aliqva.

ΣΗΜ. Ἀντὶ aliqvis, aliqvod καὶ aliqvi, aliqva, aliqvod κλίνονται καὶ οἱ βραχύτεροι τύποι qvis, qvid καὶ qvi, qva (ἢ qvae, qvod τὸ δὲ οὐδέτερον πληθ. ἀμφοτέρων εἶνε qva (ἢ qvae), Οἱ βραχύτεροι δὲ οὗτοι τύποι κεῖνται μετὰ τοῦ si εἰ, ne μή, ita μή· nisi ε, μή, num μῶν; qvo, qvanto καὶ qvum· εἰ δὲ ἐν τῇ συθ. σ. εἰ μετὰ τοῦ ἀχωρίστου μορίου ec· οἷον ecqvis adest? ἢ παρσσι τι;

qvdam, qvaedam, qvoddam καὶ qviddam τίς τί. Ἐν τῇ

(1) Περί τῆς διακρίσεως τῶν συωνύμων ἀντωνυμιῶν aliqvis, qvispiam, qvidam, qvisquam καὶ ullus, ἀνθ' ὧν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐλκτισμένη κατὰ τοῦτο τῆς Λατινικῆς ἔχει μόνον τὴν ἀόριστον εἰς τὴ γενήσεται λέγον ἐν τῇ συντάξει.

αίτιατ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἐν τῇ γενικῇ τοῦ πληθυντικοῦ τὸ in μεταβάλλεται εἰς n, οἷον qvendam, qvandam qvorundam, qvarundam

qvispiam, qvaepiam, qvidpiam καὶ qvodpiam *τις, τί.*

qvisqvam, qvibqvam *τις, τί.* Ἡ ἀντωνυμία αὕτη εἶνε μόνον οὐσιαστικὴ καὶ δὲν ἔχει θηλυκὸν οὐδὲ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

qvivis, qvaevis, bvodvis καὶ qvidvis (*ὅστις βοῦλει,*

qvilibet, qvaelibet qvodlibet καὶ qvidlibet (*ὅστιςοὔν.*

qvísqve, qvaeqve, bvidqve καὶ qvodve *ἐκαστος, η, ον.*

unusqvísqve, unaqvaeqve, unumqvídqve καὶ unumqvodqve *εἷς ἐκαστος, πᾶς.* Ἀμφοτέρω δὲ τὰ μέρη κλίνονται· οἷον αίτιατ. unumqvemqve, unamqvamque, unumcvidqve καὶ unumpvodqve, γεν. uniuſeujusqve, δοτ. unicuique κατλ.

ΣΗΜ. Οἱ τοῦ ἀρσενικοῦ τύποι εἰς qvis εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐσιαστικοί, οἷον aliquis, qvispiam· οἱ δὲ εἰς qvi ἐπιθετικοί· οἷον aliqui, qvidam, qvivis, τοῦ δὲ οὐδετέρου οἱ μὲν εἰς qvid τύποι πάντες οὐσιαστικοί, οἷον aliquid, qviddam οἱ δὲ εἰς qvod πάντες ἐπιθετικοί· ὡς un aliquod, qvoddam.

Προσέτι δὲ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι

ullus, ulla, ullum *τις, τί*

nullus, nulla, nullum *οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν.*

alter, altera, alterum *ἕτερος, α, ον.*

alius, alia, aliud *ἄλλος, η, ον*

alterūter, alterūtra, alterūtrum ἢ altera utra, alterum utrum *ὁπότερος, α, ον.*

uterqve, utraqve, utrumqve *ἐκάτερος, α, ον.*

utervis, utravis, utrumvis (*ἀποτεροσούν, ὁποτε-
uterlibet, utralibet, utrumlibet (*ροσδήποτε.**

neuter, neutra, neutrum *οὐδέτερος, α, ον.*

Περὶ τῆς κλίσεως τούτων προβλ. § 49.

aliquantus, aliquauta, aliquantum *ποσος, τις, τί.*

qvantusvis, qvantavis, qvantumvis (*ὅποσοῦν, (ὁποσοδή-
qvíntuslibet, qvantalibet, qvantumlibet ποτε) ὀηλικοσούν.*

qvalislibet, qvalelibet *ὅποιοςοὔν.*

aliquot (*ὅσκις.*) *εἰς τὰς Βιβλιοθήκη Βέροιας*

ΣΗΜ Τὸ quisquam καὶ ullus κεῖται μόνον ἐν ἀρνητικοῖς λόγοις, τὸ μὲν ὑπιαστικῶς, τὸ δὲ ullus ἐπιθετικῶς.

Β'. ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Τὰ παρεπόμενα τοῖς ῥήμασι.

117. Καὶ τοῖς Λατινικοῖς ῥήμασι παρέπονται ὅσα καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς, ἡ διὰθεσις, ἡ ἐγκλίσις, ὁ χρόνος, ὁ ἀριθμός, τὸ πρόσωπον καὶ ἡ συζυγία.

118. Α'.) Διὰθεσις. Τῶν ῥημάτων τῆς Λατινικῆς γλώσσης αἱ διαθέσεις (genera verbi) εἶνε δύο, ἐνέργεια καὶ πάθος, ὅθεν πᾶν ῥῆμα εἶνε ἢ ἐνεργητικὸν (genus verbi activum ἢ verbum activum), ἢ παθητικὸν (genus verbi passivum ἢ verbum passivum). Τὸ δὲ ἐνεργητικὸν πάλιν ῥῆμα εἶνε ἢ μεταβατικὸν (verbum transitivum), ἢ ἀμετάβατον ἥτοι εὐδέτερον (verbum intransitivum, neutrum). Κλίνονται δὲ ἥτοι μετασχηματίζονται ἄλλως μὲν τὰ ἐνεργητικὰ (forma activa), ἄλλως δὲ τὰ παθητικὰ (forma passiva).

119. Β'.) Ἐγκλίσις (modus). Αἱ δὲ ἐγκλίσεις εἶνε τρεῖς, ὁριστικὴ (indicativus), ὑποτακτικὴ (conjunctivus), προστακτικὴ (imperativus). Καλοῦνται δὲ αἱ τρεῖς αὗται ἐγκλίσεις καὶ verbum finitum (ἐγκλίσεις παρεμφατικά, τὰ παρεμφατικά). Διότι ἐκτὸς τῶν τύπων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἀπαρέμμετοι, μὴ παρεμφακίνοντες δηλαδὴ ὠρισμένως τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος ἥτοι τὸ πρόσωπον (verbum infinitum). Καλοῦνται δὲ οὗτοι ἀπαρέμμετος (infinitivus), μετοχὴ participium, ὑπτιον (supinum) (1),

(1) Ἐκάλεσαν τὸν τύπον τοῦτον οἱ Λατῖνοι γραμματικοὶ supinum, μεταφράσαντες τὸν Ἑλληνικὸν ὄρον ὑπτιον· ἐκάλεον δὲ ὑπτιον οἱ φιλόσοφοι Ἑλλήνες τὸ παθητικὸν ἐκ τῆς τῶν παλαιόντων μεταφορᾶς, ὑπτίαν ὁ ἰάθεσιν τὴν παθητικὴν λέγοντες, τὴν δὲ ἐνεργητικὴν ὁρθήν. Οἱ δὲ Λατῖνοι γραμματικοὶ ἐκάλεσαν τὸν τύπον τοῦτον (οὐχὶ ὁμῶς ὀρθῶς) supinum διότι ἐνόμαζον ὅτι ἐγένετο ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παραικείμενου, ἧς φαίνεται μόνον συγγενῆς, οὐδαμῶς ὁμῶς ὄντως εἶνε οὕτε κατὰ τὴν φύσιν οὐδὲ κατὰ τὴν σημασίαν. Φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἠθέλησαν νῦν καλεῖσθαι αὐτὸν passivum, διότι ἔβλεπον καὶ αὐτοὶ σαφῶς ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ τύπος οὗτος ἔχει ἐνεργητικὴν διάθεσιν, ἐν ᾧ ὁ ὅρος supinum δὲν παρέχει οὕτω περὶ καὶ εἰς πάντα εὐγνώστον τὴν ἀντιλογίαν τοῦ ὀνόματος πρὸς τὸ σημεινόμενον.

θετικόν (gerundium) (1)

ΣΗΜ. α. Τὸ ὕπτιον ἔχει διττὸν τύπον, τὴν τῆς αἰτιατικῆς κατὰ-
ληξιν *um* καὶ τὴν τῆς ἀραιρετικῆς *u*, ὅθεν τὸ μὲν καταλήγον εἰς
um καλεῖται πρῶτον, τὸ δὲ εἰς *u* δεύτερον. (Ἀμρότεροι δὲ οἱ τύποι
οὗτοι κεῖνται σύμῳνα πρὸς τὰς πτωτικὰς αὐτῶν καταλήξεις οὐχὲ
καθ' ἐκτοῦς καὶ ἀπολύτως, ἀλλ' ἀεὶ μόνον ἐν ἐξαρτήσῃ, ἥτοι ἐν
συντάξει μετ' ἄλλων λέξεων, καὶ ὁ μὲν πρῶτος μετὰ ῥημάτων, ἐν οἷς
ἐγκείται ἡ ἔννοια τῆς κινήσεως ἢ γενικιώτερον τῆς πρὸς τινα σκοπὸν
τεινούσης ἐνεργείας, ὅπως τὸν σκοπὸν τοῦτον σχμάνη, οἷον μετὰ τῶν
ῥημάτων *ire, venire, mittere, conducere* καὶ ἐνίοτε καὶ μετὰ
τοῦ *hortari* καὶ *facere* (οἷον *eo spectatum εἶμι θαυμάσιος*).
ὁ δὲ εἰς ἔμψασιν ἥτοι ἡρισμὸν τῶν ἰδιοτήτων αἰτινες κατὰ τιος ἀν-
τικειμένου οὐχὶ ἀπολύτως κατηγοροῦνται, ἀλλ' ἐν ὠρισμένῃ τινὶ
σχέσει, καθ' ἣν δηλαδὴ περίστασιν συμβαίνει ὁ ὑπὸ τοῦ ὑπτίου ση-
μαινομένη ἐνέργεια· εἶν *mirabile visu θαυμαστὸν ἰδεῖν*, οὐχὶ
δὴλ. ἀπολύτως θαυμαστὸν, ἀλλ' ὅταν τις ἴδῃ αὐτό.

ΣΗΜ. β. Τὸ δὲ θετικὸν εἶνε καὶ αὐτὸ διττὸν, τὸ μὲν καταλήγον
ἐν τῇ α καὶ ε' συζ. εἰς *ndum* καὶ ἐν τῇ γ' καὶ δ' εἰς *endum*
(οὐδ.), τὸ δὲ ἐν τῇ α καὶ ε' εἰς *ndus, a, um* καὶ ἐν τῇ γ' καὶ δ'
εἰς *endus, a, um* ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐκλήθη *gerundium*, τὸ
δὲ δεύτερον *gerundivum* (2). Ἀντιστοιχεῦσι δὲ ὁλως κατὰ τε τὴν

(1) Θ ε ε (κα) (ἐπιρρήματα) ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ Ἑλληνες γερμμητικὰ
τὰ εἰς τέ ο ν, οἷον ἱτέον, πιστεύειν κτλ., ὡς προσηκτικὰ, ἥτοι ὡς ση-
μαίνοντα προσταγὴν ἢ τὸ ὀφειλόμενον γενέσθαι.

(2) Τὸ μὲν πρῶτον θετικὸν ὑπὸ τῶν πλείστων τῶν παλαιῶν γραμματικῶν
καὶ ὑπὸ πάντων τῶν νεωτέρων ἐκλήθη *gerundium*, τὸ δὲ δεύτερον ἄλλοτε
ἄλλως, ὀρθότερον ὅμως ὑπὸ τῶν νεωτέρων *gerundivum*. Ἑκλήθη π. χ.
τὸ δεύτερον *participium futuri passivum*, ἀλλ' ἡ ὀνομασία αὕτη οὐδαμῶς
ἀντιστοιχεῖ οὔτε πρὸς τὸν τόπον οὐδὲ πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ δευτέρου θε-
τικοῦ, διότι πρῶτον μὲν δὲν εἶνε κυρίως μέλλοντος χρόνου, ἔπειτα δὲ κυρίως
οὔτε παθητικὸν εἶνε οὔτε ἐνεργητικόν, καθὼς καὶ τὸ πρῶτον θετικόν, φαίνεται
δὲ μόνον ἐκ τῆς ἐπικρατούσης χρήσεως τὸ μὲν πρῶτον θετικὸν ἐνεργητικόν,
τὸ δὲ δεύτερον παθητικόν. ὅθεν καὶ προσετιμήσαμεν τὰ κατὰ τὰς ἡμεῖς
ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων, ὡς συνήθως γίνεται, τὸ μὲν εἰς τοὺς ἐνεργητικοὺς
τόπους, τὸ δὲ εἰς τοὺς παθητικοὺς, προσέτι δὲ μάλιστα διὰ φόβον μὴ προσ-
κρούσωμεν ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὰ συνήθως παραδεδομένα.

σημασίαν καὶ τὴν σύνταξιν τὸ μὲν πρῶτον πρὸς τὰ Ἑλληνικά εἰς τέον τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τὰ Ἑλληνικά εἰς τέος, α, ον* οἷον τὸ μὲν legendum est libros ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἀναγνώστέον ἐστὶ τὰ συγγράμματα, τὸ δὲ legendi sunt libri πρὸς τὸ ἀναγνώστέον ἐστὶ τὰ συγγράμματα. Διαφέρει δὲ τὸ εἰς τέον Ἑλληνικὸν οὐδέτερον θετικὸν τοῦ Λατινικοῦ πρῶτον θετικοῦ πρῶτον μὲν ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔχει μόνον τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν, ἐν ᾗ τὸ Λατινικὸν κλίνεται (ὡς οὐδέτερον) κατὰ πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῆς κλητικῆς (2) ὅ,τι δὲ σημαίνουσιν αἱ λοιπαὶ πτώσεις τοῦ Λατινικοῦ θετικοῦ, ὥς δὲν ἔχει τὸ Ἑλληνικόν, ἀναπληροῦσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ αἱ ἀγέλογοι πτώσεις τῆς συνάρθρου ἀπαρεμφάτου (οἷον *arx amandi ἡ τέχνη τοῦ ἐρᾶν* κτλ.)· ἔπειτα δὲ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν εἶνε ἐν γρήσει καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ (οἷον *ἐκποτέα ἐστὶ τὴν τρύγα*), ἵνα σμάνῃ τὴν ἀνάγκην τῆς πράξεως ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἐννοουμένην, ἐν ᾗ τὸ Λατινικὸν ἔχει μόνον τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν. Καίται δὲ τὸ πρῶτον θετικὸν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μετὰ τοῦ κύπιαστικοῦ μόνον ῥήματος *est, erat* κτλ., ἐν δὲ ταῖς πλαγίαις πτώσεσιν ἐν ἐξαρτήσῃ.

120. Γ) *Χρόνος (tempus)*. Οἱ δὲ χρόνοι τῆς Λατινικῆς γλώσσας εἶνε ἔξ, οἱ ἐπόμενοι· ἐνεστώς (*praesens*), παρτατικὸς (*imperfectum*), παρακείμενος (*perfectum*), ὑπερσυντέλικος (*plusquamperfectum*), μέλλον (*futurum*), μέλλον τετελεσμένος (*futurum exactum*).

ΣΗΜ. α'. Ὁ μέλλον λέγεται καὶ μέλλον α' (*futurum primum*), ἢ ἀπλοῦς μέλλον (*futurum simplex*), ὁ δὲ τετελεσμένος λέγεται καὶ μέλλον β' (*futurum alterum*).

ΣΗΜ. β'. Ὁ παρακείμενος τῆς Λατινικῆς γλώσσας ἀντιστοιχεῖ ἄλλοτε μὲν πρὸς τὸν παρακείμενον, ἄλλοτε δὲ πρὸς τὸν ἀόριστον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, τὴν δὲ διάκρισιν διδάσκει ἡ σύνταξις.

121. Δ') *Ἀριθμὸς (numerus)*. Ἐκκτος δὲ χρόνος ἔχει δύο ἀριθμούς, ἐνικὸν καὶ πληθυντικόν.

122. Ε) *Πρόσωπον (persōna)*. Ἐκάτερος δὲ ἀριθμὸς ἔχει τρία πρόσωπα, πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον.

ΣΗΜ. Αἱ δὲ προσωπικαὶ ἥτοι τῶν προσώπων δηλωτικαὶ καταλήξεις

(2) Ὅτι δὲ οὐχὶ ὁρθῶς ἔνιοι τῶν τε πλαιῶν καὶ τῶν νέων Λατίνων γράμματα δὲν παραδέχονται ὀνομαστικὴν ἐν τῇ πρῶτῃ θετικῇ· εἴη φανερόν.

ἐν τῇ ὀριστικῇ καὶ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ τοῦ τε ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἔχουσιν ὧδε·

A' ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ Ὀριστικὴ καὶ Ὑποτακτικὴ	B ΠΑΘ. Ὀρ. κ. Ὑπ.	A' ΕΝΕΡΓ. Προστακ.	B' ΠΑΘ Προστακ.
ἐν. 1.-ο ἢ -ī ἢ -m	-r		
2.-s ἐν τῷ παρακ.-sti	-rīs (rē)	-ē καὶ -to	-rē κ. -tōr
3.-t	-tūr	-to	-tor
πλ.1.-mūs	-mūr		-mīnī
2.-tīs, ἐν τῷ παρακ.-stīs	-mīnī	-tē καὶ -tōtē	
3.-nt, παρακ.-runt (-rē)	-ntūr	-ntō	-ntōr.

123. στ') Συζυγία (*conjugatio*). Συζυγίας δὲ ἔχει ἡ Λατινικὴ γλῶσσα τέσσαρας, διακρινόμενας ἐκ τοῦ χαρακτηῖρος ἥτοι τοῦ τελικοῦ στοιχείου τοῦ θέματος τῶν ρημάτων.

α') Καὶ ἡ μὲν α' συζυγία περιέχει τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα a, ὅπερ ἐν τῷ α' ἐν.κ. προσώπῳ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος συναίρεται μετὰ τῆς κατὰ κλίσεως ο εἰς ο, οἷον amo (a-ma-o), ἀναφαίνεται δὲ ἐν τῇ λοιπῇ κλίσει, εἰς ὅσον ἄμας (ama-s) κτλ. Τῶν ρημάτων τῆς α' συζυγίας ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος καταλήγει εἰς āre, οἷον amāre ἀγαπᾶν.

β') Ἡ δὲ β' Συζυγία περιέχει τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα e, ἐν δὲ τῷ ἐνεργ. ἀπαρέμφατῳ τοῦ ἐνεστώτος καταλήγοντα εἰς ēre· οἷον monēre (mone-o) παραινῶ· ἀπαρέμφ. monēre παραινέειν.

γ') Ἡ δὲ γ' συζυγία περιέχει τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα σύμφωνον ἢ τὸ φωνῆεν u, ἐν δὲ τῇ ἀπαρέμφατῳ τοῦ ἐνεστώτος καταλήγοντα εἰς ēre· οἷον scribo (scrib-o) γράφω, ἀπαρέμφ. scribere γράφειν. minuo (minu-o) ἐλάττω, ἀπαρέμφ. minuere ἐλάττω.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν ἀνήκουσι καὶ τινὰ ρήματα, ἐν οἷς μετὰ τοῦ χαρακτηῖρος καὶ τῆς κατὰ κλίσεως παρεμβάλλεται ἰ ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ ἐνεστώτος οἷον cap-i-o λαμβάνω, ἀπαρέμφ. capere.

δ') Ἡ δὲ δ' συζυγία περιέχει τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα i, ἐν δὲ τῇ ἀπαρέμφατῳ τοῦ ἐνεστώτος καταλήγοντα εἰς īre· οἷον audīo (audi-o) ἀκούω, ἀπαρέμφ. audire ἀκούειν.

ΣΗΜ. α'. Ἐν τῇ κλίσει τῶν ρημάτων τῆς α' καὶ β' συζυγίας, ὅτινα

εἶνε καθαρὰ (verba pura), ὡς ἔχοντα χαρακτῆρα α καὶ ε, τὰ σύμφωνα τῶν καταλήξεων προσαρτῶνται ἀπλῶς τῷ φωνήεντι τοῦ θέματος· εἶον ama-s, mone-s, ama-nt, mone-nt. Ἐν τῇ κλίσει ὁμως τῶν μὴ καθαρῶν ῥημάτων (verba impūra) τῆς γ' συζυγίας παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν συμφώνων τοῦ θέματος καὶ τῆς καταλήξεως φωνήεν τι συνδετικόν· οἷον leg-i-s, leg-u-nt. Ἡ δὲ δ' συζυγία τὸ μὲν ὁμοιάζει ταῖς δύο πρώταις συζυγαίαις· εἶον ἐν τοῖς τύποις audi-s, audi-re, andi-vi τὸ δὲ τῇ γ' οἷον ἐν τοῖς τύποις audiunt, audi-ebam, audi-am (μέλλ.) Τὰ δὲ τῆς ε' συζυγίας ῥήματα πλὴν ὀλίγων ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπὲρ τὸ ε καὶ κλίνονται ἐνταῦθα ὡς verba impūra

ΣΗΜ. 6'. Οἱ χαρακτῆρες α, ε, ι μακροὶ ὄντες βραχύνονται ὅταν ἐπιρῇται φωνήεν· προσέτι δὲ καὶ ἐν τῷ γ' ἐνικ. προσώπῳ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος· οἷον amāt, monēt, audīt. Ἐν μόνῳ δὲ τῷ ῥήματι dare διδόναι τὸ α εἶνε καὶ διαμένει βραχὺ ἐν ᾧ πᾶσι τοῖς τύποις πλὴν τοῦ dās καὶ dā· εἶον dāmus, dābam κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ῥῆμα οὐσιαστικόν (verbum substantivum).

124. Τὸ οὐσιαστ. ῥῆμα ESSE εἶναι κλίνεται ἀνωμάλως ὡς ἑξῆς·

A. INDICATIVUS.

B. CONJUNCTIVUS.

Praesens.

Sing. sūm
ēś
est
Plur. sūmus
estis
sunt

Sing. sīm
sis
sīt
Plur. simus
sitīs
sint

Imperfectum.

Sing. ēram
eras
erat

Sing. essem
esses
essent

Plur. erāmus
erātis
erant

Plur. essēmus
essetis
essent.

Futurum.

Sing. ēro
eris
erit

Sing. futūrus, sim
futura sis
futurum, sit

Plur. erīmus
erītis
erunt.

Plur. futūri, simus
futurāe, sitis
futura sint.

Perfectum.

Sing. fūi
fuisti
fuit

Sing. fuērim
fueris
fuerit

Plur. fuīmus
fuistis
fuerunt (fuēre).

Plur. fuerīmus
fueritis (1)
fuērint.

Plusquamperfectum.

Sing. fuēram
fueras
fuerat

Sing. fuisset
fuisses
fuisset

Plur. fueramus
fueratis
luērant.

Plur. fuissetmus
fuissetis
fuissent

Futurum exactum.

Sing. fuēro
fueris
fuerit

Plur. fuerīmus
fueritis (1)
fuerint.

ὁμοία τῇ τοῦ παρὰκειμένου

(1) Ἐν τῷ περὶ λόγῳ συνήθως ἐκφράσσεται τὸ πρᾶξαι (fuerīmus fueritis).

C. IMPERATIVUS.

Sing.	2	ēs καὶ esto
	3	esto
Plur.	2.	este καὶ estōte
	3.	sunto

D. INFINITIVUS.

Praesens.

esse

Perfectum.

fuisse.

Futurum.

Sing. futūrum, am, um esse	}	ἢ fore
Plur. futuros, as. a esse		

E. PARTICIPIUM.

Praesens.

(ens)

Futurum

futūrus a um.

Supinum καὶ Gerundium λέπναι.

125. Ὅμοιως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα absum ἀτρεμι, adsum πάρειμι, desum ἐλλέπω, insum ἐνυτάρχω, intersum διαγίγνομαι, παραγίγνομαι, obsum ἐνερτίζομαι, praesum προεστιάμαι, prosum ὡφελέω, subsum ὑπόκειμαι supersum περιγίγνομαι.

ΣΗΜ. α'. Ἀντὶ ἐσsem κατὰ λέγεται καὶ forem fores foret. forent. Εἶνε δὲ ἐν γρήρῃ τὸ forem κατὰ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει (ἀποδόσει) ὑποθετικῶν λόγων καὶ ἐν τελειᾷ, λόγῳ: (ut foret, ne foret, qvi foret) Τὸ δὲ fore τίθεται μετὰ μετοχῶν ἀντὶ futūrum esse ὅθεν μόνον laudatum fore (laudandum fore) καὶ οὐχὶ futurum esse

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῇ κλίσει τοῦ prosum ἐμφανίζεται ὁ πλήρης τύπος τῆς προθέσεως, ταυτέστι prod. ὅτε μετὰ τὸ οὐ λαοῦται οὐ prodes, prodest, prodēram, prodēro

ΣΗΜ. γ'. Ἡ ἀρρητικὴ μετοχὴ ens κεῖται μόνον ἐν ταῖς συνθέταις absens ἀπὸν καὶ praes-ens πρῶτον, ὡς οὐσιαστικὸν δὲ τὸ ens εἶνε φιλοσοφικὸς ὅρος.

ΣΗΜ. δ'. Ἀρσενικοὶ τύποι ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος εἶνε οἱ siem, sies, siet, sient, ὡς καὶ οἱ fuam, fuas, fuat, fuant.

ΣΗΜ. Ε. Οἱ τύποι τοῦ ῥήματος *sum* σχηματίζονται συνήθως ἐκ δύο ριζῶν, τῆς *es* (= Ἑλλ. *εἰμι*), ὅθεν *esum* (ὑπερὸν *sum*) καὶ πέντε οἱ ἐκ τοῦ *e* ἀρχόμενοι τύποι, καὶ τῆς *fu* (*fuo* = Ἑλλ. *φύω*). (1)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Παραδείγματα τῶν τεσσάρων διαλέκτων συγγνωστῶν.

126. FORMA ACTIVA

A. INDICATIVUS.

Praesens.

<i>Conjug. I.</i>	<i>Conjug. II.</i>	<i>Conjug. III.</i>	<i>Conjug. IV.</i>
S <i>amō</i> <i>ἀγαπῶ</i>	<i>mōnē-ō</i> <i>παιρῶ</i>	<i>lēg-ō</i> <i>ἀναγιγνώσκω</i>	<i>audi-ō</i> <i>ἀκούω</i>
<i>amā-s</i>	<i>mone-s</i>	<i>leg-ī-s</i>	<i>audi-s</i>
<i>amā-t</i>	<i>monē-t</i>	<i>leg-ī-t</i>	<i>audi-t</i>
P <i>amā-mūs</i>	<i>monē-mūs</i>	<i>leg-ī-mūs</i>	<i>audi-mūs</i>
<i>amā-tīs</i>	<i>mone-tis</i>	<i>leg-ī-tis</i>	<i>audi-tīs</i>
<i>amā-nt</i>	<i>mone-nt.</i>	<i>leg-u-nt</i>	<i>audi-unt.</i>

(Κατέλκει· ἐν τῇ α' καὶ β' συζ. *bām*, ἐν τῇ γ' καὶ δ' *ebām*)

Imperfectum.

S <i>amā-bām</i>	<i>mo ē-bam</i>	<i>lēg-e-bam</i>	<i>audi-ēbam</i>
<i>amā-bas</i>	<i>mone-bas</i>	<i>leg-e-bas</i>	<i>audi-ēbas</i>
<i>amā-bāt</i>	<i>mone-bat</i>	<i>leg-e-bat</i>	<i>audi-ēbat</i>
P <i>amā-bāmūs</i>	<i>mone-bamus</i>	<i>leg-e-bamus</i>	<i>audi-ēbamus</i>
<i>amā-bātīs</i>	<i>mone-batis</i>	<i>leg-e-batis</i>	<i>audi-ēbatis</i>
<i>amā-bant.</i>	<i>mone-bant.</i>	<i>leg-e-bant.</i>	<i>audi-ēbant.</i>

(Κατέλκει· ἐν τῇ α' καὶ β' συζ. *bō*, ἐν τῇ γ' καὶ δ' *ām*),

Futurum (simplex).

S <i>amā-bō</i>	<i>monē-bo</i>	<i>lēg-ā-m</i>	<i>audi-a-m</i>
<i>amā-bīs</i>	<i>mone-bis</i>	<i>leg-ē-s</i>	<i>audi-e-s</i>

(1) Πρὸ τοῦ *est* προηγούμενου φωνήεντος· ἢ *m* ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις· τὸ *e* παρελείπετο ἐν τῇ ἐκφωνήσει καὶ συνήθως, καὶ ἐν τῇ γραφῇ· ὡς *nata st, natum st, oratio st* παρὰ δὲ τοῖς κωμικοῖς (Πλούτῳ καὶ Τερεντίῳ) πογ-κεράννεται καὶ ἡ κατέλκει *us* μετὰ τοῦ *est*· ὡς *factus est, opus est*).

* ama-bīt	mene-bit	leg-ē-t	audi-e-t
P ama-bīmūs	mone-bimus	leg-e-mus	audi-e-mus
ama-bītis	mone-bitis	leg-e-tis	audi-e-tis
ama-bunt	mone-bunt	leg-e-nt	audi-e-nt

Perfectum.

(Κατάληξις ἐν τῇ α καὶ δ' αἰς. vi, ἐν τῇ ε ui, ἀποβαλλομένου τοῦ χαρακτηῆρος e, ἐν τῇ γ' i ἢ si ἢ ui).

S amā-vī	mon-ui	leg-i	audi-vi
ama-vistī	mon-uisti	leg-isti	audi-visti
ama-vīt	mon-uit	leg-it	audi-vit
P ama-vīmūs	mon-uīmus	leg-īmus	audi-vīmus
ama-vistīs	mon-uistis	leg-istis	audi-vistis
ama-verunt	mon-uerunt	leg-erunt	audi-verunt
(ama-verē).	(mon-uere).	(leg-ere).	(audi vere).

Plusquamperfectum.

(Κατάληξις ērām εἰς τὸν παρακείμενον προσηπρωμένη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

S. amā-vērām	mon-uēram	leg-ēram	audi-vēram
ama-vērās	mon-uēras	leg-ēras	audi-vēras
ama-vērāt	mon-uērat	leg-ērat	audi-vērāt
P ama-vēra-	mon-ueramus	leg-erāmus	audi-verāmus
mus			
ama-vērātis	mon-uerātis	leg-erātis	audi-verātis
ama-vērānt	mon-uērant	leg-ērant.	audi verant

Futurum exactum.

(Κατάληξις ēro εἰς τὸν παρακείμενον προσηπρωμένη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

S. amā-vērō	mon-uerō	leg-ero	audi-vero
ama-vērīs	mon-ueris	leg-eris	audi-veris
ama-vērīt	mon-uerit	leg-erit	audi-verit
P ama-veri-	mon-uerimus	leg-erimus	audi-verimus
mus			
ama-vērītis	mon-ueritis	leg-eritis	audi-veritis
ama-verint	mon-uerint	leg-erint.	audi-verint

B. CONJUNCTIVUS.

Praesens.

(Κατέλκει. *ām* ἐν τῇ ἀ συζ. μετὰ τοῦ α τοῦ θέματος
εἰς *em* μεταβαλλομένη).

S <i>amēm</i>	<i>monē-īm</i>	<i>lēg-a m</i>	<i>audi-a-m</i>
<i>ames</i>	<i>mone-ās</i>	<i>leg-a-s</i>	<i>andi-a-s</i>
<i>amēt</i>	<i>moue-āt</i>	<i>leg-a-t</i>	<i>audi-a-t</i>
P <i>amemūs</i>	<i>mone-amus</i>	<i>leg-a mus</i>	<i>audi-ā-mus</i>
<i>ametīs</i>	<i>mone-ātis</i>	<i>leg-ā-tis</i>	<i>audi-ā-tis</i>
<i>ament</i>	<i>mone-ant</i>	<i>leg-a-nt</i>	<i>andi-a-nt.</i>

Imperfectum.

(Κατέλκει. ἐν τῇ α, β' καὶ δ' συζ. *rēm*, ἐν τῇ γ' *ērēm*).

S <i>ama-rēm</i>	<i>mone=rem</i>	<i>leg ē-rem</i>	<i>audi-rem</i>
<i>ama-res</i>	<i>mone-res</i>	<i>leg e-res</i>	<i>audi-res</i>
<i>ama-rēt</i>	<i>mone-ret</i>	<i>leg-e-ret</i>	<i>audi-ret</i>
P <i>ama-remus</i>	<i>mone-remus</i>	<i>leg-e-remus</i>	<i>audi-remus</i>
<i>ama-retīs</i>	<i>mone-retis</i>	<i>leg=e-retis</i>	<i>audi-retis</i>
<i>ama-rent.</i>	<i>mone-rent</i>	<i>leg-e-rent.</i>	<i>audi-rent.</i>

Perfectum.

(Κατέλ. ξ-ς *ērīm* εἰς τὴν ὀρισιτικὴν τοῦ παρακειμένου προσαρτωμένη
μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ *i*).

S <i>amā-vērīm</i>	<i>mon-uerim</i>	<i>leg-erim</i>	<i>audi verim</i>
<i>amā-vērīs</i>	<i>mon-uerīs</i>	<i>leg-eris</i>	<i>audi veris</i>
<i>amā-vērīt</i>	<i>mon-uerit</i>	<i>leg-erit</i>	<i>audi-verit</i>
P <i>amā-vērimus</i>	<i>mon-uerimus</i>	<i>leg-erimus</i>	<i>audi ver-mus</i>
<i>amā-vērītis</i>	<i>mon-ueritis</i>	<i>leg-eritis</i>	<i>audi-veritis</i>
<i>amā-vērint</i>	<i>mon-uerint</i>	<i>leg-erint</i>	<i>audi-verint.</i>

Plusquamperfectum.

(Κατέλκει. *issēm* εἰς τὴν ἑριστικὴν τοῦ παρακ. προσαρτωμένη
μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ *i*).

S <i>amā-vissem</i>	<i>mon-uissēm</i>	<i>leg-issēm</i>	<i>audi-vissem</i>
<i>amā-visses</i>	<i>mon-uisses</i>	<i>leg-isses</i>	<i>audi-visses</i>
<i>amā-vissēt</i>	<i>mon-uisset</i>	<i>leg-isset</i>	<i>audi-visset</i>

P ama-visse-	mon-uissemus	leg issemus	audi vissemus
mus			
ama vissetis	mon uissetis	leg issetis	audi-vissetis
ama vissent	mon-uissent.	lag issent.	audi-vissent.

Futurum.

ama-	(sim	mon-	(sim	lec-	(sim	audi-	(sim
tūrus,	sis	iturus,	sis	tūrus,	sis	tūrus,	sis
a, um	sit	a, um	sit	a, um	sit	a, um	sit
P. ama-	(simus	mon-	(simus	lec-	(simus	audi-	(simus
turi,	sitis	ituri,	sitis	turi,	sitis	turi,	sitis
ae, a	sint.	ae, a	sint.	ae, a	sint.	ae, a	sint.

Ἡ ὑποτακτ. τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος ἰμοία τῇ τοῦ παρακειμένου.

C. IMPERATIVUS.

(Ἐν τῇ α', ε' καὶ δ' συζ. αὐτὸ τὸ θέμα, ἐν τῇ γ' πρὸς τῷ θέματι ε).

S. 2 amā καὶ	monē- καὶ	lēg ē καὶ	andi καὶ
amā-to	mone-to	leg-ito	audi to
3. am āto	monē-to	leg ito	audi-to
P. 2. amā te	monē te	leg-ite	audi-te
καὶ	καὶ	καὶ	καὶ
amā tōtē	monē-tōtē	leg itōtē	audi tōtē
3. ama nto.	mone nto.	leg u nto.	audi u nto.

D. INFINITIVUS.

Praesens.

(Κατὰ κλησίς ἐν τῇ α', ε' καὶ δ' συζ. rē, ἐν τῇ γ' ērē).

amāre.	monēre.	leg-ēre.	audi-re.
--------	---------	----------	----------

Perfectum.

(Κατὰ κλησίς isse εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ παρακειμένου προσαρτωμένη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ i).

amā-visse.	mon-uisse.	lēg isse.	audi visse.
------------	------------	-----------	-------------

Futurum.

S. ama-	(esse	mon-	(esse	lec-	(esse	audi-	(esse
tūram,		itūram,		tūram,		tūram	
am, um		am, um		am, um		am, um	

P. ama- turos, as, a	{ esse	mon- ituros, as, a	{ esse	lec- turos, as, a	{ esse	audi- turos, as, a	{ esse
----------------------------	--------	--------------------------	--------	-------------------------	--------	--------------------------	--------

E. PARTICIPIUM.

Praesens.

(Κατάληξις ἐν τῇ α' καὶ β' συζ. ns, ἐν τῇ γ' καὶ δ' ens)

ama ns		mone-ns.		leg-ens		audi-ens.
--------	--	----------	--	---------	--	-----------

Futurum.

(Κατάληξις īrus εἰς τὸ ὑπτιον προστατωμένη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ um).

ama-turus, a, um		moni-turus, a, um.		lec-turus, a, um.		audi turus, a, um.
---------------------	--	-----------------------	--	----------------------	--	-----------------------

F. SUPINUM.

(Κατάληξις ἐν τῇ α', γ' καὶ δ' συζ. tūm, ἐν τῇ ε' itūm μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ e).

amā tum		mon itum		lec tum		audi tum
ama-tu		mon itu.		lec-tu		audi-tu.

G. GERUNDIUM.

(Κατάληξις ἐν τῇ α' καὶ β' συζ. ndum. ἐν τῇ γ' καὶ δ' endum).

Nom. Acc. ama-ndum		mone-ndum		lēg-endum		audi-endum
Gen. ama-ndi		mone-ndi		leg-endi		audi-endi
Dat. Abl. ama-ndo		mone-ndo.		leg-endo.		audi-endo.

127. FORMA PASSIVA

A. INDICATIVUS.

Praesens.

Conjug. I.	Conjug. II	Conjug. III.	Conjug. IV.
S. amōr	monē-or	lēg-or ἀρογί- • γνῶσκομαι	audi-or ἀκούομαι
amā-ris (e)	monē-ris	leg-ē-ris	audi-ris
amā-tūr	monē-tur	leg-ī-tur	audi-tur
P. amā-mūr	monē-mur	leg-i-mur	audi-mur
ama-mīnī	mone-mīnī	leg-i-mīnī	audi-mīnī
ama-ntūr	mone-ntur	leg-u-ntur	audi-untur.

Imperfectum.

S. amā-bār	mone-bar	lēg-ē-bar	audi-ēbar
ama bārīs(e)	mone-baris(e)	leg-e-baris(e)	audi-ēbaris(e)
ama-batūr	more-batur	leg-e-batur	audi-ebatur
P. ama-bāmūs	mone-bāmur	leg-e-bāmur	audi-ebāmur
ama-bāmīni	mone-bamini	leg-e-bamīni	audi-ebāmīni
ama-bantūr	mone-bantur	leg-e-bantur	audi-ebantur

Futurum (simplex).

S. amā-bōr	mone-bor	lēg-ā-r	audi-ār
ama-bērīs(e)	mone-bēris(e)	leg-ē-ris (e)	audi-ēris (e)
ama-bītūr	mone-bītur	leg-e-tur	audi-etur
P. ama-bīmūr	mone-bīmur	leg-e-mur	audi-ēmur
ama-bīmīni	mone-bimīni	leg-e-mīni	audi-emīni
ama-buntūr	mone-buntur	leg-e-ntur	audi-entur

Perfectum.

S. amā-(sum	mon-(sum	lec-(sum	audi-(sum
tus, es	ītus es	tus, es	tus, es
a, um(est	a, um est	a, um est	a, um est
P. ama-(sumus	mon-(sumus	lec-(sumus	audi-(sumus
tī, estis	itī estis	tī, estis	tī estis
ae, a(sunt	ae, a(sunt	ae, a(sunt	ae, a(sunt

Plusquamperfectum.

S. amā-(eram	mon-(eram	lec-(eram	audi-(eram
tus, eras	ītus eras	tus, eras	tus, eras
a, um(erat	a, um erat	a, um erat	a, um erat
P. ama-(eramus	mon-(eramus	lec-(eramus	audi-(eramus
tī, eratis	itī, eratis	tī, eratis	tī, eratis
ae, a(erant	ae, a(erant	ae, a(erant	ae, a(erant

Futurum exactum.

S. amā-(ero(ι)	mon-(ero	lec-(ero	audi-(ero
tus, eris	ītus, eris	tus, eris	tus, eris
a, um(erit	a, um erit	a, um erit	a, um erit

(1) Ἀντὶ ἀμᾶτος (μόνιτος κτλ.) ἐρο, ἐρῖς κτλ. λέγεται καὶ ἀμᾶτος μόνι-
τος κτλ. fuerō, fueris κτλ.

ama	(erimus	mon	(erimus	lec-	(erimus	audi	(erimus
ti,	(eritis	iti,	(eritis	ti,	(eritis	ti,	(eritis
ae, a	(erunt	ae, a	(erunt	ae, a	(erant	ae, a	(erant

B. CONJUNCTIVUS.

Praesens.

1. amēr	mone-ār	lēg-ār	audi-ār
amerīs (e)	mone-āris (e)	leg-āris (e)	audi-āris (e)
amētūr	mone-atur	lēg-atur	audi-atur
2. amemur	mone-amur	leg-amur	audi-āmur
amemīni	mone-amini	leg-amini	audi-amini
amentur	mone-antur	leg-antur	audi-antur

Imperfectum.

3. amā-rēr	mone-rer	lēg-ē-rer	audi-rer
amā-rērīs	mone-reris(e)	leg-e-reris(e)	audi-reris
amā-rētūr	mone-retur	leg-e-retur	audi-retur
2. amā-rēmūr	mone-remur	leg-e-remur	audi-rēmur
amā-rēmīni	mone-remini	leg-e-remini	audi-remini
amā-rentur	mone-rentur	leg-e-rentur	audi-rentur

Perfectum.

S. amā-(sim	mon-(sim	lec-(sim	audi-(sim
tus, (sis	ītus, sis	tus, (sis	tus (sis
a um sit	a, um sit	a, um sit	a um sit
P. amā-simur	mon-simus	lec-simus	audi-simus
ti, (sitis	iti (sitis	ti, (sitis	ti, (sitis
ae, a sint	ae, a sint	ae, a sint	ae, a sint

Plusquamperfectum.

S. amā-esset	mon-(esset	lec-(esset	audi-(esset
tus, esses	ītus, esset	tus, esses	tus, esses
a um esset	a, um esset	a, um esset	a, um esset
P. amā-essemus	mon-essemus	lec-essemus	audi-essemus
ti, (essetis	iti, (essetis	ti, (essetis	ti, (essetis
ae, a essent	ae, a essent	ae, a essent	ae, a essent

Ὑποτακτικὴ τοῦ μέλλοντος λείπει.

C. IMPERATIVUS.

S 2 amā-rē καὶ	monē-re καὶ	leg-ē-re καὶ	audi-re καὶ
amā-tōr	monē-tor	leg-ī-tor	audi-tor
3 amā-tor	mone-tor	leg-i-tor	audi-tor
P. 2 amā-mini	mone-mini	leg-i-mīni	audi-mini
3. amā-ntōr	mone-ntor	leg-u-ntor	audi-untor

D. INFINITIVUS.

Κατάληξις ἐν τῇ ς; β' καὶ δ' συζυγίᾳ rī, ἐν τῇ γ' ī
 amari | monē-ri | lēg-i | audi-ri

Perfectum.

S amā-	mon-	lec-	audi-
tum, { esse	itum, { esse	tum { esse	tum { esse
am,um	am,um	am,um	am,um
P. ama-	mon-	lec-	audi-
tos { esse	itos { esse	tos, { esse	tos, { esse
as, a	as, a	as, a	as, a

Futurum

(Σύνθετος ἐκ τοῦ ὑπέρτου καὶ τῆς παθητικῆς ἀπαρσμενῶν τοῦ
 ῥήματος εὐο εἶμι.

ama-tum iri | mon-itum iri | lec-tum iri | audi-tum iri

E. PARTICIPIUM.

Perfectum.

(Κατάληξις ὅτε εἰς τὸ ὑπεριον προσημενῶν μετὰ τὴν
 ἀποβολὴν τοῦ am

ana-tus, a, um. | mon itus, a, um | leci-tus, a, um. | audi-tus, a, um.

F: GERUNDIVUM

(Κατάληξις ἐν τῇ α καὶ β' συζ. ndus. ἐν τῇ γ' δ' endus).

ama-ndus, a, um. | mone-ndus, a, um. | leg-endus, a, um. | audi-endus, a, um.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Ἀποθετικά (deponentia).

128. Τὰ ἀποθετικά ῥήματα (deponentia). παθητικὸς τὸν
 πρῶτον ἔχοντα, δὲν ἔχουσι καὶ διαθεσιν παθητικὴν, ἀλλ' ἐν ἀποσι τοῖς

ρόνοις (1) ἐνεργητικὴν, μεταβατικὴν ἢ ἀμετάβατον. Καὶ ἐκ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν τυπῶν ἔχουσι τὰ ἀπαιθετικά τὸ ὕπτιον, τὸ ἀθετικόν, ἡμιότερως τὸς μετοχὰς εἰς *us* καὶ *urus* καὶ τὴν ὑποτακτικὴν καὶ ἡμιότερως τὸν ἐνεργητικοῦ μέλλοντος· ἐκ δὲ τῶν παθητικῶν δὲν ἔχουσι τὴν ἀπαρέμρατον τοῦ μέλλοντος. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

A. INDICATIVUS.

Praesens.

<i>Conjug. I.</i>	<i>Conjug. II.</i>	<i>Conjug. III.</i>	<i>Conjug. IV.</i>
S. hortor	vere-or	seqv-or	blandi-or
προτρέπω	κιδούμαι	ἐπύμαι	κολακέω
P. hortā-mur	verē-mur	seqv-īmur	blandi-mur

Imperfectum

S. hortā-bar	verē-bar	seqv-ēbar	blandi-ēbar
P. hortā-bamur.	verē-bamur.	seqv-ebāmur.	blandi-ebamur

Futurum.

S. hortā-bor	verē-bor	seqv-ar	blandi-ar
P. hortā-bimur	verē-bimur	seqv-emur	blandi-emur

Perfectum

S. hortā-tus, a	ver-ītus, a,	secū-tus, a,	blandi-tus, a,
um sum	um sum	um sum	um sum
P. hortā-ti, ae	verī-ti, ae,	secu-ti, ae,	blandi-ti, ae,
a sumus	a sumus	a sumus	a sumus

Plusquamperfectum.

S. hortā-tus, a	ver-itus, a	secu-tus, a	blandi-tus, a
um eram	um eram	um eram	um eram
P. hortā-ti, ae	ver-iti, ae,	secu-ti, ae	blandi-ti, ae
a eramus	a eramus	a eramus	a eramus

Futurum exactum.

S. hortā-tus, a	ver-itus, a,	secu-tus, a,	blandi-tus, a
um ero	um ero	um ero	um ero
P. hortā-ti, ae	ver-iti, ae,	secu-ti, ae,	blandi-ti, ae,
a erimus.	a erimus	a erimus.	a erimus.

(1) Περὶ σελ. 62 ὑποσημ. 1.

B. CONJUNCTIVUS.

Praesens,

S. hortor	vere ar	seqv ar	blandi, ar
P. horte mur	vere-amur.	seqv-amur	blandi-amur

Imperfectum.

S.horta-rer	verē-rer	seqv-ērer	blandi rer
P.horta-remur	vere-rēmur	seqv-eremur	blandi-rēmur

Perfectum

S.horta-tus a	ver-itus, a.	secu-tus' a,	blandi-tus, a
um sim	um sim	um sim	um-sim
P.horta-ti ae	ver-iti, ae.	secu-ti ae'	blandi-ti, ae.
a simus.	a simus	a simus.	a simus

Plusquamperfectum.

S.horta-tus a,	ver-itus, a	secu-tus, a,	blandi-tus, a,
um essem	um-essem	um sim	um-essem
P.horta-ti ae.	ver-iti, ae,	secu-ti, ae,	blandi-ti, ae,
a essemus	a essemus	a essemus	a essemus.

Futurum.

S.horta-turus, a,	ver-itūrus, a	secu-tūrus a	blandi-tūrus,
um sim	um sim	um sim	a um sim
P.horta-turi, ae,	ver-ituri, ae,	secu-turi, ae,	blandi-turi ae
a simus	a simus.	a simus	a simus

C. IMPERATIVUS

S.2.horta-re, xai	vere-re xai	seqv-ēre xai	blandi-re xai
hortā-tor	vere-tor	seqv-ītor	blandi-tor
3hortā-tor	vere-tor	seqv-itor	bland-tor
P.2,horta-mini	vere-mini	seqv-imini	blandi-mini
3horta-ntor.	vere-ntor	seqv-untor	blandi-undor

D. INFINITIVUS

Praesens

horta-ri	verē-ri.	seqv-i.	blandi-ri.
----------	----------	---------	------------

Perfectum.

S.horta-tum	ver-utum.	secu-tum,	blandi-tum
am, um esse	am um, esse,	uam, m esse	am um esse

P.horta-tos, as,	ver-itos, as,	secu tos, as,	blandi-tes, as,
a esse.	a esse	a esse.	a esse.

Faturum.

S.horta-turum,	ver-iturum,	secu turum,	blandi turum,
am, um esse	am, um esse	am, um esse	am, um esse
P.horta tuos	ver ituros,	secu tuos,	blandi luos,
as, a esse	as, a esse.	as, a esse.	as, a esse.

E PARTICIPIUM

Praesens

horta ns.	ver ens	seqv-ens.	blandi-ens.
-----------	---------	-----------	-------------

Perfectum

horta tus, a,	ver-itus, a	secū tus, a	blandi tus, a,
um	um	um,	a um,

Futurum.

horta turus, a	ver iturus, a,	secu turus, a,	blandi turus
um	um	um	a, um,

F. SUPINUM

1horta-tum	ver itum	secū tum	blandi tum
2horta tu	ver-itu	secu tu	blandi tu

G. GERUNDIUM

Nom. Acchorta-ndum	vere-ndum	seqv-endum	blandi-endum
Gen.horta-ndi	vere-ndi	seqv-endi	blandi-endi
Dat. Ablhorta-ndo.	vere-ndo.	seqv-endo,	blandi-edo.

F. GERUNDIVUM

horta ndus, a	ver endus, a	seqv-endus a	blandi endus
um	um	um	a um

ΣΗΜ. α. Πῶς τὰ τινος ἐν τῷ ἐνεσθῆναι ἔχοντα ἐνεργητικῶς τύπου, ἐν τῇ μετοχῇ τοῦ παρακειμένου καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα συνθέταις χρόνοις ἔχουσι παθητικῶς μὲν τύπου, ἐνεργητικὴν δὲ διάθεσιν. Καλοῦνται δὲ ταῦτα ἡμιπαθητικὰ (semideponentia) καὶ εἰς τὰ ἐξῆς: audeo ausus sum audere το.λῆναι gaudeo, gavisus sum, gaudere γαπῆν soleo solutus sum, solere εἰδῆναι fido, fisis sum, fidere πιστοῦν.

ΣΗΜ. 6'. Μόνον ἐν τῇ μετοχῇ τοῦ παρκασιμένου ἔχουσιν ἐνεργητικὴν διὰθesis τὰ ῥήματα *coenare* δεῖπναι, *prandere* ἀριστᾶν, ἀριστολοιοῦσθαι, *potare* πίνειν, *jurare* ὀρκίζεσθαι· τοῦτέστι *coenatus* δεδειπνηκώς, *pransus* ἄριστηκώς, *potus* πιπώκως, *juratus* ὀμωμοκώς.

Τούτοις προθετέον τὰ σύνθετα *incoenatus* ἀδεῖπτος, *impransus* ἀἀριστος καὶ *conjuratus* συνωμότης.

ΣΗΜ. γ'. Ῥήματά τινα ἔχουσιν ἐνεργητικούς μὲν τύπους, παθητικὴν δὲ διὰθesis, καὶ ὀνομάζονται *neutralia passiva*. Εἶνε δὲ τὰ ἐπόμενα· *vapulo*, *vapulavi*, *vapulatum*, *vapulare* μαστιγοῦσθαι, οἰκωρίζειν *veneo*, *venii* (ἔνευ ὑπτιόν.) *venire* πωλείσθαι· καὶ ἐν μέρει τὸ *fio* γίγνομαι (πρβλ. ΚΕΦ. Α'. Ζ').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ' ++)

Σχηματισμός τῶν τύπων τῶν τῶν χρόνων καὶ πασῶν τῶν ἑγκλίσεων.

120 *)· ἂν γινώσκῃ τις τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος εἰρίεται τὸ θέμα κορυφαίᾳ τῇ κατὰλῃ τῷ α' πρωτόπῳ ο, ἐν δὲ τῇ α' σύζυγι προσθεῖς καὶ α (πρβλ. § 123)· οἶον *ama* (α' πρωτ. *amo*), *mone* (*monē-o*) *scrib* (*scrib-o*), *audi* (*audi-o*). Ἐκ τοῦ θέματος λαμβάνονται οὕτως οἱ ἑκατὸν ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεστώτος, ἡ ὀριστικὴ καὶ υποτακτικὴ τοῦ παρκασιμένου, ἡ ὀριστικὴ τοῦ μέλλοντος, ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τὸ θετικόν, τῆς ἰδίας ἐκάστου τῶν τύπων τούτων κατὰλῃ τῷ θέματι προτερημένης, ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν παραδείγμασι τῶν τειχῶν ὁμηλῶν σύζυγων ἐξηλώθη.

130 Περὶ δὲ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρκασιμένου σημειωτέον τὰ ἑξῆς·

α) Ἐν μὲν τῇ α' καὶ δ' σύζυγι σχηματίζεται ἡ ὀριστικὴ τοῦ παρκασιμένου, τῆς κατὰλῃ τῷ θέματι προτερημένης· οἶον *amavi*, *audivi* ἐν δὲ τῇ β', προτερημένης τὸ θέματι τῆς κατὰλῃ· οἶον *monui* (*mon ui*). Ἦσαν δὲ ἀκριβῶς κρυότεραι αἱ κατὰλῃς αὗται *ui* καὶ *vi* αἱ οὐταὶ (βλ. § 5 ΣΗΜ. 6')

β) Ἐν δὲ τῇ γ' σύζυγι ἡ ὀριστικὴ τοῦ παρκασιμένου ἐν τῇ μὲν ῥήματι κατὰλῃ μόνον εἰς *i*, ἐν ἄλλοις δὲ εἰς *si*, ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν

εἰς *ui*. Τὸν ἀπλούστατον σχηματισμὸν δέχονται τὰ μετὰ τοῦ χαρ-
κτῆρος *u* ῥήματα. ἐν οἷς προσαρτᾶται τῷ θέματι ἡ κατὰληξις *i* ὡς ὅν
minuo (ῥῆμα *minu*), παρακ. *minui*· εἶτα δὲ πολλὰ ῥήματα μετὰ
τῶν χαρκατῆρων *b, p, c, (qv, h), g (gv)* καὶ *d* ἐν οἷς προσαρτᾶ-
ται ἡ κατὰληξις *si*, πρὸ τῆς καταληξεως δὲ *-a* τῆς ἀποβάλλεται τὸ
d, τὸ δὲ *hsi* μεταβάλλεται εἰς *psi*, καὶ τὸ *gsi* καὶ *csi* εἰς *xi* ὡς ὅν
repsi ἐκ τοῦ *repo* ἔρπω (*rep*), *scripsi* = τοῦ *scribo* γράφω,
dixi ἐκ τοῦ *dico* λέγω, *laesi* ἐκ τοῦ *laedo* βλάπτω.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ῥήματα τὰ εἰς *i* μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ λήγοντα
καὶ χαρκατῆρα ἔχοντα σύμφωνον, ἐκτείνουσι τὸ ἐν τῇ προηγούμενῃ τῆς
καταληξεως συλλαβῇ φωνήεν, ὅταν εἴνε βραγύ· οἷον *jūvi* ἐκ τοῦ *jū-
vare* βοηθεῖν *legi* ἐκ τοῦ *lēgēre* ἀναγιγώσκειν. Ἐξισοῦνται δὲ
αἱ ἐπόμενοι ἐπὶ διούλλαθαι εἰς *i* παρακειμένοι· *bībī dēdī, fidī,
scīdī, stētī sūtī, tūlī*

ΣΗΜ. β'. Ῥήματά τινα μετὰ παρακειμένου εἰς *i* λαμβάνουσιν ἀνα-
διπλασιασμὸν ὡς ὅν *currēre* τρέχειν, παρακ. *cucurri* *mordere*
δάκειν, παρακ. *momordi* *cadēre* πίπτειν παρακ. *cecīdi* *dare*
διδόται, παρακ. *dedi* Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς δὲ οὗτος δὲν γίνεται ἐν
τοῖς συνθέτοις· οἷον *tendēre*, παρακ. *tetendi*, τὸ σύνθετον ὅμως
ostendo ἔχει παρακ. *ostendi* *incīdo*, παρακ. *incīdi* (*in-cado*).
Τηρεῖται δὲ ὁ ἀναδιπλασιασμὸς μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *dare*,
stare, discēre, poscēre καὶ ἐν μέρει τοῦ *currēre*.

131 Ἀπὸ τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου παράγονται

α) ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντελείου, τρεπομένου τοῦ *i* εἰς
eram

β) ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεργ. τετελεσμένου μέλλοντος, τρεπομένου τοῦ
i εἰς *ero*.

γ) ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τετελεσμένου
μέλλοντος, τρεπομένου τοῦ *i* εἰς *erim*.

δ) ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου, τρεπομένου τοῦ *i*
εἰς *isse* Προσθημένου δὲ εἰς ταύτην τοῦ *m*, παράγεται ἡ ὑποτακτι-
κὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ὑπερσυντελείου.

132 Τὰ δὲ ὅττις σχηματίζονται ὡς ἑξῆς·

α) ἐν μὲν τῇ δ', γ' καὶ δ' συζυγίᾳ προσαρτωμένων τῷ θέματι τῶν
καταληξεων *tume* (δ' ὑπτ.) καὶ *tu* (ε' ὑπτ.) καὶ τὰ μὲν προηγού-
μενόν τῶν καταληξεων *b* μεταβάλλεται εἰς *p*, τὸ δὲ *g* (*qv, h, gv*)

εις *c*· εἶον *amātum*, *scriptum* (*minūtum*), *audītum*, *amatu*, *scriptu* (*minu'tu*), *auditu*. Τὰ δὲ ῥήματα τῆς *γ'* συζυγίας τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *d* λαμβάνουσι τὸς καταλήξεις *sum*, *su*, ἀποβάλλουσι δὲ τὸ προηγούμενον *d* εἶον *laesum*, *laesu* ἐκ τοῦ *laedo* βλέπω.

Ε') ἐν δὲ τῇ *ε'* συζυγίᾳ ἀποβαλλομένου τοῦ χαρακτῆρος *θ* καὶ παρουσιαζομένων τῶν καταλήξεων *ītum*, *ītu*, εἶον *monītum*, *monītu*. Ἦντε δὲ τὸ *i* εὐρώνικος χάριν παρεμβεβλημένον συνδετικὸν φωνήεν.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις *ītum* εἶνε ἡ κανονικὴ, ὅταν ὁ παρακείμενος καταλήγη εἰς *ui*, καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ *ε'* συζυγίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ *γ'*, ὡς *gemō* στένω, *gemui*, *minūtum*· προσέτι δὲ καὶ ἐν τύτῃ ἀνω· μάλῳς εἰς *ui* σχηματίζουσι τὸν παρακ. ῥήματι τῆς *α'*· εἶον *crepō* κρησάω, *crepui*, *crepitum*.

133 Ἀπὸ τοῦ ὑπέρτου παράγονται πρῶτον μὲν ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, τρεπομένου τοῦ *um* εἰς *urus*, *a*, *um*· εἶ·α δὲ ἡ μετοχὴ τοῦ παθ. περρακειμένου, τρεπομένου τοῦ *um* εἰς *us*, *a*, *um*.

134 Ἡ δὲ ὀριτική καὶ ὑποτακτικὴ τοῦ παθητ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικού, ὁ παθητικός τετελεσμένος μέλλων καὶ ἡ ἀπαρέμχτος τοῦ παθ. παρακειμένου σχηματίζονται ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ χρόνου τινός τοῦ ῥήματος *esse*· Ἡ δὲ ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεργ. μέλλοντος ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ *sim*, *sis*, *sit*· Ἡ δὲ ἀπαρέμχτος τοῦ παθητ. μέλλοντος ἐξ ἀμεταβλήτου τοῦ εἰς *um* ὑπέρτου καὶ τῆς παθητικῆς ἀπαρεμχτῆς τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος *ire* ἔρμαι, δηλαδή τοῦ *iri*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'

Παρατηρήσεις τινὲς περὶ τῆς κλίσεως τῶν ῥημάτων.

135 Οἱ παρακείμενοι εἰς *avi*, *evi* καὶ *ivi* μετα τῶν ἀπ' αὐτῶν παραγομένων τύπων πάσχουσιν ἐνίοτε συναίρεσιν·

α) οἱ μὲν εἰς *avi*, ἐπομένους *s* ἢ *r*· εἶον *amāsti*, *amāstis* *amā-runt* ἀντὶ *amayisti*, *amayistis*, *amaverunt* *amaram* κτλ. ἀντὶ *amaveram* κτλ. *amaro* κτλ. ἀντὶ *amavero* κτλ., *amā-rim* κτλ. ἀντὶ *amaverim* κτλ., *amāssem* κτλ. ἀντὶ *amavissen* κτλ., *amāsse* ἀντὶ *amavisse*.

β) οἱ δὲ εἰς *evi* ὡσαύτως ἐπομένους *s* ἢ *r*· εἶον *nesti*, *nestis*,

nēcunt ἀντί nevisti, nevistis, neverunt·decesse ἀντί de-
crevisse κτλ.

γ') οἱ δὲ εἰς ivi ὡσαύτως ἐπομένου s' εἶν audisti, audistis, audissem, audisse ἀντί audivisti, audivistis, audivissen, audivisse Ἐπομένου δὲ r, ἀποβάλλεται μόνον τὸ v· εἶν audie-
ram, audiero, audierim, ἀντί audiveram, audivero, audi-
verim.

ΣΗΜ Ἐν τοῖς παρακειμένοις εἰς ovī γίνεται ἡ συναιρέσις μόνον ἐν
τοῖς συνθέτοις τοῦ moveo καὶ ἐν τῷ novī καὶ τοῖς τούτου συνθέτοις·
εἶν commōsse, nōsse, cognosti, mōrim ἀντί commovisse,
novisse, cognovisti, moverim.

136 Ἀντί τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ προσώπου τῆς ὀριστικῆς τοῦ
ἐνεργητικοῦ παρακειμένου εἰς erunt ὑπάρχει ἕτερος τύπος ἥττον εὔ-
χρηστος εἰς ere' οἷον amavere, docuere κτλ. ἀντί amaverunt,
docuerunt κτλ. (1).

137. Τέσσαρα ῥήματα, τὸ dicere λέγειν, ducere ἄγειν, facere
ποιεῖν καὶ ferre φέρειν, ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ ἐνικῷ θ' προσώπῳ τῆς
προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ τὸ e εἶν dic due fac καὶ fer Ὡ-
σαύτως δὲ καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν οἷον benēdic, educ, perfer, ca-
lēfac Τὰ σύνθετα ὅμως τοῦ facere, ἅτινα μεταβάλλουσι τὸ a τοῦ
βέλματος εἰς i, συλλάττονται τὸν κανονικὸν τύπον εἶν τοῦ conficēre ἡ
προστακτικὴ εἶνε conficē, τοῦ perficere perficē (2).

138. Ῥήματά τινα εἰς eo κλίνονται οὐχὶ κατὰ τὴν δευτέραν, ἀλλὰ
κατὰ τὴν πρώτην συζυγίαν· οἷον beo εὐδαμονά τινα ποιῶ, creō
πλάττω, illaquo παριδέω, delineo ὑπογράφω, scriba, meo
εἶμι

139 Πεντεκαίδεκα ῥήματα τῆς τρίτης συζυγίας ἔχοντα πρὸ τῆς
καταλήξεως τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος βραχὺ i ἀποβάλλουσιν αὐ-
τό, ὅταν ἔπηται ἕτερον i ἢ βραχὺ e μετὰ r, δηλ. ēr οἷον ἐνεστώ-
ς τῆς ὀριστικῆς capio, capis, capit, capimus, capitis, capiunt.

(1) Ἐν τῷ δευτέρῳ τύπῳ (e) οὐδέποτε ἀποβάλλεται τὸ v. Περὶ κινέ-
ραν θ' ὁ τύπος οὗτος (erunt) εἶνε σπάνιος. Τὴν δὲ παραλήγουσαν τοῦ erunt
βραχὺ οὐσιν ἐνίοτε αἱ ποιηταὶ· οἷον stelērunt (Οὐεργίλ.).

(2) Face λέγεται πρὸς ποιητῶν, σπανιότερον δὲ πρὸς ducere καὶ dicere. Τοῦ scio
(δ' συζυγ.) ὁ τύπος τῆς προστακτικῆς scī εἶνε ἄχρηστος, scite δὲ σπάνιος·
ἀντί δὲ τούτων χρήσιμοι αἱ τύποι scito, scitote.

ζυγίζ, σῖον dicundus ἀντί dicendus Σονηθέσιον δὲ εἶπε τὸ
potiundus ἀντί potiendus (ἐκ τοῦ potior κρατῶ, ἐγκριτῆς γλ.
γρῆσαι) πάντοτε δὲ repetundarum καὶ de repetundis ἐρεῖα
ἀρόριον ἀργυροδορίας, κακῶς εως ἐπαρχίας, ἀντί repetendarum
(ἐναπ), pecuniarum).

144. Ἐκ τινων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμεταβάτων ῥημάτων ἐνεργη-
τικῶν τε καὶ ἀποθετικῶν σχηματίζεται διὰ προσαρτήσεως εἰς τὸ θεμα-
τοῦ ῥήματος τῆς καταλήξεως bundus (a, um) καὶ ἐν τῇ τρίτῃ συ-
ζυγίᾳ ibundus (a, um) μετοχῇ τις ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς με-
τοχῆς τοῦ ἐνεστώτος μετὰ πλείους ἐμρᾶσεως· εἶν conditionabun-
dus δημιουργῶν, constabundus μέλλων, deliberabun-
dus βουλευόμενος, furibundus μωρόμερος, moribundus θνή-
σκων.

145. Ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ ῥήματος
σχηματίζεται ἡ λεγόμενη περιφραστικὴ συζυγία (conjugatio peri-
phrastica) εἶν scripturus sum μέλλω γράφειν ἢ γράψαι (fu-
turum in presenti), scripturus eram ἐμελλόν γράφειν (futurum
in praeiterio), scripturus ero (futurum in futuro) scripturus
fui (futurum in praeiterio absolutum), scripturus fuero. Ὡς αὖ-
τως καὶ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ scripturus sim καὶ scripturus essem
(ὅπερ ἄλλα χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἀπλᾶ ὑποτακτικὰ τοῦ μέλλοντος
scribam), scripturus fuerim, scripturus fuisset. Καὶ ἐν
τῇ ἀπαρεμρᾷ scripturum esse (ὅπερ ἀρχικῶς=μέλλειν γράφειν
(γράφειν), εἶτα δὲ ἀπλῶς=γράφειν), scripturum fuisse.

ΣΗΜ. Ἡ ἐννοία αὕτη τῆς περιφραστικῆς συζυγίας ἐκφράζεται ἐν
τῷ παθητικῷ διὰ τῆς φράσεως, est (erat) in, eo, ut—futurum
est ut—οἷον erat in eo, ut urbs caperetur ἢ πόλις ἐμελ-
λει ἀλώσεσθαι ἢ ζεῖ ἀλωσομένη.

146. Ἀπηργατωμένοι τύποι.

(α) Ἡ ἀπαρεμρᾷς τοῦ ἐνεστώτος τοῦ παθητικοῦ λέγεται ἐν τῇ πα-
λαιότερᾳ γλώσσῃ καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς εἰς ier ἀντί i· οἷον amarier, scri-
bier. Τοῦτο δὲ λέγεται paragōge παρὰ γω γή.

(β) Ἡ ὀριστικὴ τοῦ παρτατικοῦ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ ἐληγεν ἐν τῇ
παλαιότερᾳ γλώσσῃ ἐνίοτε εἰς ham, har ἀντί eham, ehar· οἷον scibam (ἐκ
τοῦ scio), largibar (ἐκ τοῦ ἀποθετ. largior).

(γ) Ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ μέλλοντος ἐν τῇ τετάρτῃ
βραχυλῇ ἐληγεν ἐνίοτε ἐν τῇ παλαιότερᾳ γλώσσῃ εἰς ibo, ibor, ἀντί iam, iar·

(δ) ἡ ὀριστικὴ τοῦ παρτατικοῦ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ ἐληγεν ἐνίοτε ἐν τῇ παλαιότερᾳ γλώσσῃ εἰς opperibo, opperibor, ἀντί iam, iar·

(ε) ὁ ἀποθετ. ῥήματι
ἀντί δὲ τοῦτε.

δ) Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐστὶν οὐ κατεὰ τίς κατὰ-
 ληξις *im, is, it*, μάλιστα ἐν τῇ ἐνταχοῦ κειμένην *edim ἀντὶ edam* (ἐκ τοῦ
edo ἐσθίω) καὶ τῇ διήνῃ (ἐκ τοῦ ῥήματος *du δίδωμι*, καὶ τοῖς τοῦτου
 συνθέτοις ἐν εὐχῇ: μάλιστα καὶ ἀραις· οἷον *di doint διδοσεν ἢ δοῖε*,
οὐ θέοι, di te perduint ὁλβείαν σε οὐ θέοι (Κικίρ.). Ἡ κτάνη-
 ξις δὲ αὐτῇ διετηρήθη ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ οὐσιαστικοῦ ῥήματος (*sim*) καὶ
 ἐν τοῖς *velim, nolim, malim*, ὡς καὶ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τοῦ παρακειμένου.

ε) Τὸ δευτερον καὶ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον εἰς παθητικῇ προστακτικῇ ἐ-
 σχηματίζοντο προσέτι ἀρχ. ἔκως διὰ προσαρτήσεως τῆς καταλήξεως: *mino*
 (ἐν δὲ τῇ τρίτῃ συζυγίᾳ *imi o*) εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος· οἷον *praefamino*
 (ἐκ τοῦ ἀπολείετο *praefari*), *progredimino* (ἐκ τοῦ *progredior*).

στ) Ἄν. ἡ τοῦ συ γήρους μέλλοντο ἐν τῇ παλαιότερᾳ γλώσσῃ ἐσχηματίζετο
 ἐν τῇ πρώτῃ, δευτέρᾳ (ττανίως), καὶ τρίτῃ συζυγίᾳ μέλλοντι· διὰ προσαρ-
 τήσεως τῆς συλλαβῆς *so* (ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ συζυγίᾳ *isso*) εἰς τὸ θέμα·
 οἷον *levasso* (*levo*), *prohibesso* (*prohibeo*), *axo* (*ago*). Ἐν δὲ τοῖς ἐκ τοῦ
 ῥήματος τῆς τρίτης συζυγίας ἀποβάλλεται τότε τὸ *i*· οἷον *corsso, faxo* (*cario*,
facio· *adempso* (*adimo*), *effexo* (*efficio*)· *jusso* (*jubeo*· παρκκ. *jussi*). Ἐκ
 τοῦ μέλλοντος δὲ τοῦτου σχηματίζεται ὑποτακτικῇ εἰ. *im*· οἷον *levassim*,
prohibessim, faxim. Ἐν δὲ τῇ γλώσσῃ τῶν καλῶν χρόνων διετηρήθη τοῦ
facio ἡ ὁριστικῇ τοῦ μέλλοντος *faxo* (ἐν τῇ πρώτῃ προσώπῳ παρὰ τοῖς ποιη-
 ταῖς ἐν ἀπειραῖς καὶ ὑποσχεσεσι) καὶ ἡ ὑποτακτικῇ τοῦ μέλλοντος *faxim* ἐν
 εὐραῖς· οἷον *faxim, faxis, faxit, faximus, faxitis, faxint*· εἰ δὲ καὶ τοῦ *audeo*
 ἡ ὑποτακτικῇ τοῦ μέλλοντος· *ausim, ausis, aussit, aussint* — τοῦ μὴ σαφ. *μ*
*α*ν, τοῦ μὴ σαφ. *α*ν (μετ' ἐμριβολίας) κτλ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'

Ἀνώμαλοι παρακειμένοι καὶ ὅττια τῆς πρώτης συζυγίας.

117. Α. Ὑποτακτικῇ ἐσχηματίζοντο τὸν παρακειμένον εἰς *ui*, τὸ δὲ
 ὑπτιον εἰς *ium*, ἢ μεταβλλομένου τοῦ *i* εἰς *tum*.

1. *crepo crepui, crepitum, crepare* κροτῶ. Σύνθετα· *discrepo* δυσκροτῶ, διακροτῶ, *incrēpo* ἐπιτιμῶ.

2 *cūbo, cubui, cubitum, cubāre* κειμαι, κατακείμεμαι.
 Σύνθετα· *incūbo* ἐγκοιμῶμαι, ἐπικειμαι, *recūbo* ἀνακείμεμαι. Ὅ-
 των δὲ ἐν τοῖς συνθέτοις εἶνε *m* πρὸ τοῦ *b*, τότε ταῦτα κλίνονται κατὰ
 τὴν τρίτην συζυγίαν (πρβ. § 158).

3. *dōmo, domui, homitum, domāre* δαμάζω. Σύνθετα· *o-*
dōmo, perdōmo καταδαμάζω.

4. *sōne, sonui, sonitum, sonāre* ἤχῳ. Μετοχή τοῦ μέλλοντος
sonaturns Σύνθετα· *consōno* συνήχῳ, συμφωνῶ, *dissōno* δια-
 γωνῶ. Τοῦ *resōno* ὅμως (ἀντηχῶ) ὁ παρκκ. *resonavi*.

5. *tōno, tonui, tonitum, tonāre* βροντῶ. Σύνθετα· *attōno*

ἐμβροτῶ, intōno ἀναβροτῶ=βροτῶ ἰαχυρῶς. Μετοχή τοῦ πα-
ρακειμένου intonatus

6. vēto, vetui, vetitum, vetare κῶλῶ, ἐνέτοιμαι

7. (plīco πλέσσω) μόνον ἐν συνθέτοις κείμενον, ὅπερ ἔχουσι πα-
ρακ. καὶ ὑπτ. avi. atum καὶ σπανιότερον παρὰ τοῖς δοκίμοις uī,
itum· εἶν complīco ἐνπλέσσω explīco ἀ απλέσσω Τὰ ἐπὶ
ὀνομαστικῶν ὅμως εἰς plex παρχόμενα ἔχουσι μόνον avi. atum· ὅσον
duplīco διπ.πλασιάζω, triplico τριπ.πλασιάζω, multiplīco πολ.πλα-
σιάζω, supplico ἐπετεύω

8. frīco, fricui, frictum καὶ fricatum, fricare ψῶ, τρίβω
Σύνθ. defrīco ἀποψῶ, ἀπομάτζω, perfrīco περιψῶ, περιτριβῶ,
refrīco ἀραξάλω, ἀραξερῶ (μετοχή τοῦ μέλλ. refrīcaturus).

9. sēco, secui, sectum, secare τέμνω Μετοχή τοῦ μέλλοντος
secaturus. Σύνθετ. defēco ἀποτέμνω, inseco ἐντέμνω

10. enēco, enecui καὶ enecavi, enectum καὶ enecatum,
enecare ἀποκτείνω ἐν ᾧ τὸ neco ἔχει κανονικῶς āvi, atum.

11. mīco micui, ἔνευ ὑπτίου, micare σπείλω. Σύνθ. emīco·
emicui, emicatum ἀποσπείλω, ἐκλέμπω. Ἄλλ· ὅμως dimīco,
dimīcavi, dimīcatum διαράχομαι.

148. Β'. Τὰ ἐπόμενα ἐκτείνουσιν ἐν τῇ παρακειμένῳ τὸ θεματικὸν
φωνῆεν.

1. jūvo, jūvi, jūtum, juvare βοηθῶ. Μετοχή τοῦ μέλλοντος
juvaturus. Σύνθ. adjūvo ἐπικουρῶ Ἡ μετοχή τοῦ μέλλοντος
βέλτιον adjuturus ἢ adjuvaturus

2. lāvo, lavi, lavatum (lautum, lōtum), lavare λούω.

149. Γ'. Δι' ἀναδιπλασιασμοῦ σχηματίζουσι τὸν παρακειμένον.

4. do, dēdi, dātum, dāre δίδωμι. Σύνθ. circumdo περιβάλλω,
satisdo ἐγγύην παρέχω, pessumdo ἀφηνιάζω, venumdo πω-
λῶ — Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ σύνθετα κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην συζυ-
γίαν (πρβ. § 167, 16)

2. sto, stēti, stātum (stāturus ὅμως), stare ἵσταμαι. Τὰ
μὲν μετὰ δισυλλάβου προθέσεως σχηματίζόμενα σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῇ
παρακειμένῳ ὡσαύτως ēti· εἶν circumsto περιστάμαι, παρακ.
circumstēti· τὰ δὲ μετὰ μονοσυλλάβου, Iti· εἶν adsto παρίσταμαι
adstīti. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα δὲν ἔχουσιν ὑπτιον καὶ μέλλοντα τῆς με-
τοχής· τὰ δὲ δευτέρα, τὰ μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως, δὲν ἔχουσιν

μὲν ὕπτιον, ἔρχουσι δὲ τὴν μετοχὴν τοῦ μέλλοντος· οἷον *adstaturus*·
Τὸ δὲ *disto* διδύχεται οὔτε παρὰ κείμενον οὔτε ὕπτιον ἔ/ει.

ΣΗΜ. Τὸ *potare* πίνειν κλίνεται ὁμαλῶς, ἔ/ει ὅμως ὕπτιον συνη-
θέστερον τὸ *potum* ἢ τὸ *potatum* (πρβλ § 128. ΣΗΜ. 6').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Ἀρώματα παρὰ κείμενοι καὶ ὕπτια τῇ δυνάμει συζυγίας.

150. Α'. Παρὰ κείμενοι εἰς *ēvi*, ὕπτια εἰς *etum*·

1. *deleo*, *delevi*, *deletum* *delere* ἐξολοθίζω, ἐξολοθίζω.

2. *fleo*, *flevi*, *fletum*, *flere* κλαίω.

3. *neo*, *nēvi*, *netum*, *nere* νίθω.

4. (*pleo*, *plēvi*, *pletum*, *plere*) ἐν συνθέσει μόνον κείμενον· τῶν
impleo ἐμπληρύνω, *expleo* ἐκτελεσθῆναι, *compleo* ἀναπληρύνω
συμπληρύνω.

Μετὰ ὕπτιον εἰς *itum*·

5. *aboleo*, *abolevi*, *abolitum*, *abolere* καταλύω, ἀφαιρῶ,
ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου *oleo*, οὐ τὰ λοιπὰ σύνθετα εἰς *esco* σχηματίζο-
μενα κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν (πρβλ. § 176).

154. Β'. Παρὰ κείμενοι εἰς *si* (*xi*), ὕπτια εἰς *sum* (*tum*).

1. *ardeo*, *arsī*, *arsum*, *ardere* καίνομαι.

2. *haereo*, *haesi*, *haesum* *haerere* ἔχομαι τινος. Σύνθετ.
adhareo προσέχομαι, προσκολλώμαι.

3. *jubeo*, *jussi*, *jussum* *jubere* κελεύω.

4. *maneo*, *mansi*, *mansum*, *manere* μένω. Σύνθετ. *permā-*
neo διαμέρω, *remāneo* ὑπομένω (μένω ὀπίσω).

5. *mulceo*, *mulsi*, *mulsum* *mulcere* ψάω, θλίβω.

6. *mulgeo*, *mulsi*, *mulsum* (καὶ *mulctum*), *mulgere* ἀ-
μέλω.

7. *rideo*, *risi* *risum*, *ridere* γελάω. Σύνθετ. *arrideo* προσγελάω,
subrideo ὑπομειδῶ.

8. *suadeo*, *suasi*, *suasum*, *suadere* πείθω, συμβουλεύω.
Σύνθετ. *persuadeo* κομπαιζώ.

9. *tergeo*, *tersi*, *tersum*, *tergere* μάσσω.

Ἦπτια εἰς *tum*·

10. indulgeo indulsi (indultum), indulgere χαρίζομαι, συγχωρῶ.

11. torqveo. torsi, tortum, torqvere στρέφω. Σύνθ. con-torqveo συστρέφω.

"Ανευ ὑπτίου·

12. algeo, alsī, algere ριγῶ.

13. fulgeo, fulsi, fulgere ἀστρίπτω.

14. turgeo, (tursi), turgere οἰδῶ, σφριγῶ.

15. urgeo, ursi, urgere ὠθῶ.

Παρακείμενος εἰς Xi, ὑπτιον εἰς tum·

16. augeo, auxi, auctum, augere αὐξάνω.

"Ανευ ὑπτίου·

17. lūceo, luxi, lucere λάμπω, φέγγω Σύνθ. eluceo ἐκ-λάμπω.

18. lūgeo, luxi, lugere περιθῶ θρηνῶ.

19. frigeo, (frixi), frigere ριγῶ, ψυχρός εἰμι.

152. Γ'. Τὰ ἐξ ἧς ἐκτείνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ τὸ θεματικὸν φωνήεν·

1. cāveo, cāvi, cautum, cavere γυλάττομαι.

2. fāveo, favi, fautum, fāvere ἐνδοῶ.

3. pāveo, pāvi ἄνευ ὑπτ., pavere πειθῶμαι.

4. fōveo, fōvi, fōtum, fovere θεραπεύω.

5. mōveo, mōvi, mōtum, movere κινῶ. Σύνθ. commōveo συγκινῶ, remōveo ἀποκινῶ.

6. vōveo, vōvi, vōtum, vovere εὐχόμεαι τι. Σύνθ. devōveo καθιερῶ, καταρῶμαι.

Τούτοις προσθετέον τὰ συγγενῆ.

7. cōnniveo, (connīvi ἢ connixi), ἄνευ ὑπτίου, cōnnivere συμβιβῶ.

8. ferveo, fervi (ferbui), ἄνευ ὑπτίου, fervere ζέω.

153 Δ'. Δι' ἀναδιπλασιασμοῦ σχηματίζουσι τὸν παρακ. εἰς di, τὸ δὲ ὑπτιον εἰς sum·

1. mordeo, mōmordi, morsum, mordere δάκνω.

2. pendeo, pēpendi, (pensum), pendere κρέμαμαι. Σύνθ. impendeo ἐπικρέμαμαι, ἐπικειμαι (ἄνευ παρακ. καὶ ὑπτ.).

3 spondeo, spōpondi, sponsum, spondere ἡγγνῶ. Σύνθ. respondeo ἀποκρίνομαι.

4. tondeo, tōtondi, tondere *καίρω*.

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς συνθέταις τούτων δὲν γίνεται ἀναδιπλασιασμός.

Ἄνευ δὲ ἀναδιπλασιασμοῦ τὰ ἐξῆς·

5. prandeo, brandi, pransum, prandere *ἀριστῶ* (πρβ § 128).

6. sēdeo, sedi sessum, sedere *κάθημαι*. Σύνθ. assīdee παρακάθημαι obsīdeo πολιορκῶ, possideo *κέκτημαι*. Τὰ δὲ μετὰ δι-
σουλάβου προθέσεως ἔχουσι sēdeo· εἶον circumsēdeo.

7. vīdeo, vidi, visum, videre *ὁρῶ*. Σύνθ. invīdeo *φθορῶ*,
provideo *προορῶ*, *προνοῶ*.

8. strideo, stridi, *ἄνευ ὑπτ.*, stridere *τρίβω*.

154. Ε'. Ημιεπονετικά (semideponendia) (-ροῦ, § 128
ΣΗΜ. 2).

1. audeo, ausus sum, audere *τολμῶ*.

2. gaudeo, gav. sus sum, gaudere *χαίρω*.

3. soleo, solitus sum, solere *εἶωθαι*.

155. σί'. Ομαλοὶ παραλείμενοι εἰς υἷ, ὑπτία δὲ ὀλίγον τι ἀ-
νώμαλα.

1. dōceo, docui, doctum, docere *διδάσκω*. Σύνθ. edōceo
ἐκδιδάσκω.

2. misceo, misceui, mixtum (*μεταγ. mistum*), miscere *μί-
γνυμι*. Σύνθ. admisceo *προσμίγνυμι*, immisceo *συμμίγνυμι*.

3. teneo, tenui, (tentum), tenere *κατέχω*. Σύνθ. abstīneo
ἀπέχομαι, attīneo *προήκω*, obtīneo *κατέχω*, *ἀντέχομαι*, re-
tīneo *ἐπέχω*, *κωλύω*.

4. torreo, torrui, tostum, torrere *φρύγω*.

5. censeo, censui, censum, censere *ἡγοῦμαι δοκεῖ μοι*.
Σύνθ. recenseo *ἀναλογίζομαι*, (ὑπτ. συνθέτερον recensitum ἢ
recensum), *συνέω* *ἀναλογίζομαι* *χαλεπαίνω*.

6. langveo, langvi, *ἄνευ ὑπτ.*, langvere *ἀσθενῶ*, *ἀπείρηκα*.

7. liqveo, licui (liqvi) *ἄνευ ὑπτ.*, liqvere (λείβω) *βρυσθεῖς εἶναι*.

8. cieo, civi, cītum, ciere *κινῶ*. Τὰ σύνθετα σχεδὸν πάντοτε
σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ ἥττον εὐμνήστου cio, cire κατὰ τὴν δ'
συνήθειαν.

156. Ζ'. Πολλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμειβάμενα ῥήματα τῆς δευ-
τέρας συζυγίας δὲν ἔχουσιν ὑπτίον· εἶον calleo *τετεύλωμαι*, ἐμπείρω
ἔχω πρὸς τι *floreo* *ἀνθῶ*. Ἄλλα δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

ἡμετάβητα ῥήματα ὥτε παρακείμενον ὥτε ὑπτιον ἔχουσιν· ὡς he-
beo ἀμβλύνειμι, maereo μύρομαι, ἀνιδῶμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Παρακείμενοι καὶ ὑπτια τῆς τρίτης συζυγίας.

Παρακείμενοι μετὰ τοῦ χαρακτῆρος u ἢ v.

157. A'. Παρακείμενοι εἰς ui, ὑπτια εἰς tum.

1. ālo, alui, altum (alĭtum), alĕre τρέφω.

2. cōlo, colui, coltum, colere γειοργῶ θεραπεύω. Σύνθ. ex-
colo ἐξεργάζομαι incolo κατοικῶ.

3. consūlo, consului, consultum, consulĕre βουλευόμαι,
συμβουλευόμαι.

4. depso, depsum, depstum, depserē deψῶ.

5. occūlo, occului, occultum, occultere κρύπτω.

6. rāpio, rapui, raptum, rapere ἀρπάζω. Σύνθ. (ὑπτ. re-
ptum) abripio ἀγαρπάζω, arripio ἀναρπάζω, δικάζομαι.

7. sĕro, (serui, sertum), serere εἶρω. Παρακείμενος καὶ ὑ-
πτιον κείνται μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις. Σύνθ. desĕre ἀπολεῖω, dis-
sĕro διαλέγωμαι, insero ἐνέλω (πρβλ. § 161, 3).

8. texo, texui, textum, texere ὑφαίνω. Σύνθ. intexo ἐν-
φαίνω, praetexo παρυφαίνω, προφασίζομαι.

*Υπτια εἰς itum.

9. elicio, elicui, elicĭtum, elicere ἐξάγω, ἐπάγω, σύνθετον
τοῦ lacio (πρβλ. § 163, 3).

10. frĕmo, fremui, fremĭtum, fremere βρέμω.

11. gĕmo, gemui, gemĭtum, gemere στέρω.

12. mōlo, molui, molĭtum, molere μύλλω ἀλίσθω.

13. pinso, pinsui (pinsi), pinsĭtum (pinsum, pistum),
pinsere πρίσσω κοπανίζω Μετοχή τοῦ μέλλ. pinsurus.

14. strepo, strepui, (strepĭtum) strepere θροῶ, θορυβῶ.

15. yomo, vomui, vomĭtum, vomere ἐμῶ.

*Ἄνευ ὑπτίου.

16. compesco, compescui, compescere κατέχω.

17. sterto, stertui, stertere ῥέγω.

18. tremo, tremui, tremere τρέμω.

19. vōlo, volui, velle βούλομαι, θέλω (παρβλ. ΚΕΦ. Α', Γ'.) Σύνθ. mālo, malui, malle προτιμῶ, nolo, nolui, nolle οὐ βούλομαι.

158. B'. Hxρακεῖμενοι εἰς ui, ὕπτια εἰς itum, μεταβαλλομένου τοῦ θέματος τοῦ ἐνεπιδότος.

1. (cumbo, cubui, cubitum, humbere ἄλλομαι). Σύνθ. incumbo ἐπικλίβω (ἀμετάξ). ἐγκύπτω, occumbo ὑποκύπτω, ἀποθνήσκω.

2 gigno, gēnuī, genitum, gignere γεννῶ.

3. pōno, posui, positum, ponere τίθημι. Σύνθ. compōno συντίθημι. dispōno διατάττω, expōuo ἐκτίθημι.

159. Γ'. Hxρακεῖμενοι εἰς i, ὕπτια εἰς utum (συννηρημένα ἐκ τοῦ uītam ἢ vitum).

1. acūo acui, acūtum, acuere ἀκονῶ, ὀξύνω.

2. exuo, exui, exūtum, exuere ἐξαιρῶ, ἀποδύω.

3 induo, indui, indūtum, induere ἐνδύω.

4. imbuo, imbui, imbūtum, imbuiere βάπτω.

5. luo, lui, lūtum, luere (λούω), πλύω, τίνω. Μετοχή τοῦ μέλλ. luiturus. Σύνθ. abluo ἀποπλύνω, polluo μόλυνω.

6. minuo, minui, minūtum, minuere ἐλαττώ.

7. (nuo, rui, nūtum, nuere ρεύω). Σύνθ. ἀνευ ὕπτ. abnuo ἀπορεύω (μετοχή τοῦ μέλλ. abnuiturus), adnuo ἐπιτεύω.

8 spuo, spui, spūtum, spuerе πτόω Σύνθ. respuo ἀποπτέω.

9. stātuo, statui, statūtum, statuere ἵστημι, ἰδρύομαι. Σύνθ. constituo, διατάττω, διαγιγνώσκω, instituo καθίστημι, παιδεύω, restituo ἀποκαθίστημι, substituo ἀντικαθίστημι.

10. suo, sui, sūtum, suere κασσώω, ῥάπτω.

11. tribuo, tribui, tribūtum, tribuere νέμω. Σύνθ. attribue προσρίμω distribuo διaréμω.

12. solvo, solvi, solūtum, solvere λύω Σύνθ. absolvo ἀπολύω, dissolvo διαλύω.

13. volvo volvi volūtum, volvere κυλινδῶ, ἑλίσσω. Σύνθ. convolvo συνελίσσω, evolvo ἀνελίσσω involvo ἐνελίσσω.

14. arguo, argui, (argūtum), arguere ἐλέγχω, αἰτιῶμαι. Μετοχή τοῦ μέλλ. arguiturus. Σύνθ. coarguo ἐξελέγχω, ἀνασχευάζω, ἀνευ ὕπτου.

Μετά συνεσταλμένου τοῦ ὕπτου.

15. ruo, rui, rūtum, (ἐν τοῖς συνθ. rūtum) ruere καταρρέω, ἐξελπομαι. Μετοχή του μέλλ. ruiturus. Σύνθ. diruo καταβάλλω, κατασκάπτω, obruo καταχώννυμι.

*Ανευ ὑπτίου.

16. (gruo, grui, gruere). Σύνθ. congruo συνῶδω ingruo ἐμπρίπτω.

17. metuo, metui, metuere δέδια.

18. pluo, plui, (pluvi). pluere ὕω, συνήθως ἀπρόσωπον.

19. sternuo, sternui sternuere πταίρω

20. batuo, (batui), batuere ρόπτω.

160. Δ'. Παρακείμενοι εἰς ἰνι, ὑπτια εἰς ἰtum*

1. arcesso, arcessivi, arcessitum, arcessere μεταπέμπομαι.

2. capesso, capessivi, capessitum, capessere δράττομαι.

3. facesso, (facessivi), facessitum, facessere ποιῶ, παρτίσκενάζω, ἐκποδῶν γιγνομαι.

4. incesso, incessivi, ἀνευ ὑπτ., incessere ὀρμῶ,

5. lacesso, lacessivi, lacessitum, lacessere ἐρεθίζω

6. cūpio, cupivi, cupitum, cupere ἐπεθυμῶ.

7. pēto, petivi, petitum, petere ἐγίγμαι τίνας, μέτειμι τι, Σύνθ. expēto ἐξαιτοῦμαι, repeto ἀπαύω, ἐπαραλαμβάνω.

8 qvaero, qvaesivi, qvaesitum, qvaerere ζητῶ, ἐρωτῶ. Σύνθ. acbviro πτώμαι, πρὸς ἑλθοίαι, disqviro διερευνῶ, inqviro ἀναζητῶ, ἐξετάζω, ἀνακρίνω.

9. rūdo, rudivi, ruditum, rudere μυκῶμαι.

10. tēro, trivi (ἀπεβληθέντος τοῦ e), tritum, tētere τρίβω. Σύνθ. detēro ἀποτριβῶ, contēro συντριβῶ κατάτριβω.

11. sūpio, sapiivi (ui), ἀνευ ὑπτ., sapere χυμόν, γεύσιν ἔχω, συνετός εἰμι Σύνθ. desipio, ἀνευ παρκα., παρηγορῶ, resipio χυμὸν τινός παρέχω.

161. Ε'. Παρακείμενοι εἰς ῑνι, ὑπτια εἰς tum μεταβαλλομένου τοῦ θέματος.

1. līno, lēvi (livi), lītum, linere ἀλλίσσω, χρίω. Σύνθ. oblīno ἐπιχρίω (μετοχή τοῦ παθ. παρκα. oblītus διαφορὸς τοῦ oblitus τοῦ ῥήματος obliviscor ἐπιλαμβάνομαι.

2. sīno, sivi, sītum, sinere ἰῶ. Σύνθ. desīno παύομαι, παρκα. desīvī καὶ desīi. Εντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῦν

3. sēro, sēvi, sātum, serere σπείρω (πρβλ. § 157, 7). Σύνθ. insēro ἐνσπείρω, ἐμψυτεύω, consero κατασπείρω, καταψυτεύω. Ταῦτα ἔχουσιν ἐν τῷ ὑπτίῳ sītum ὡς insitum.

4. cerno (crēvi, cretum), cernere κρίνω, (δρῶ). Ὁ παρακ. crevi καὶ τὸ ὑπτ. cretum οὐδέποτε κεῖνται μετὰ τῆς σημασίας τοῦ δρᾶν, ἀλλὰ τὸ crevi μένον ἐν τῇ ὁράσει hereditatem crevi = adii καὶ ἐνίοτε = decrevi. Σύνθ. decerno διακρίνω, ἀποκρίνω, κρίνω, discerno διακρίνω, secerno διακρίνω ἀποκρίνω.

5 sperno, sprēvi, spērtum, spernere ἀποβάλλω, ὀλιγωρῶ.

6 sterno, strāvī, strātum sternere στρώννυμι. Σύνθ. consterno prosterno καταστορῶννυμι, καταβάλλω.

162. Παρακείμενοι εἰς si, ὑπτια εἰς tum

1 carpo, earpsi, carptum. carpere καρποῦμαι δρέπομαι. Σύνθ. discerpo διασπῶ, ἀποράσσω. excerpo ἐκλέγω, ἐκκρίνω.

2. repo, repsi, reptum, repere ἔρω. Σύνθ. arrepo προσείρω, irrepo εἰσείρω. ὑγέρπω obrepo ἐφείρω, ἐπέρχομαι.

3. serpo, serpsi, (serptum), sarptere ἔρω. ἐκτρέφομαι.

4. scalpo, scalpsi, scalptum, scalpere σκάλλω, γράφω.

5. sculpo, sculpsi, sculptum, sculpere γλύφω.

6 glubo, (glupsi), guptum, glubere ἀπολείπω.

7. nūbo nupsi, nuptum, nubere (viro = γαμῶμαι ἀνδρὶ.)

8. seribo, scripsi, scriptum scribere γράφω. Σύνθετον adseribo προσγράφω, ἀπεγράφω, conscribo συγγράφω, inseribo ἐπιγράφω.

9. cōmo, cōmsi, cōmtum, comere κομῶ, κομῶ.

10. demo, demsi, demtum. demere ἀφαιρῶ.

11. prōmo, prōmsi, prōmtum, promere ἐκείρω.

12 sūmo, sumsi, sumtum. sumere λαμβάνω. Σύνθ. absūmo ἀναλίσκω, ἀπόλινυμι. consūmo καταναλίσκω, διαπαύω. (1)

13 contemno, contemsi, contemptum contemnere καταγρονῶ.

Συνήθως μετὰ τὸ m τοῦ παρακ. καὶ ὑπτ. τῶν ε' τελευταίων ῥημάτων παρεμβάλλεται εὐφωνίας χάριν p ὡς compsi contempsī, sumptum. Εἶνε δὲ ἡ γραφὴ αὕτη τοῦ παρακ. καὶ ὑπτ. ἢ μετὰ τοῦ p ὁμοιότερα παρὰ τὴν ἄνευ τοῦ p.

14 gēro, gessi, gestum, gerere φέρω. Σύνθ. aggēro προσκομίζω, σωρεύω, congēro συσφορῶ, τωρίσκω.

16. stingvo (stīnxi, stinctum), stingvere σθέννυμι Σύνθ. distinguvo χωρίζω, exstingvo ἀποσθέννυμι.

17. sūgo, suxi, suctum, sugere μυζῶ, θηλάζω.

18. tēgo, texi, tectum, tegere στέγω Σύνθ. detēgo ἀποστεγάζω, protego προστατῶ.

19. tingo (tingvo), tīnxi, tinctum, tingere τέγγω βάπτω.

20. ungo (ungvo), unxi, unctum, ungere ἀλείφω, χρίω.

21. trāho, traxi, tractum, trahere ἔλκω Σύνθ. abstraho ἀφελκίω, ἀφαιρῶ, contraho συστέλλω, subtrāho ὑφαιρῶ.

22. vēho, vēxi, veclum, vehere ὀχῶ, φέρω. Σύνθ. adveho προσκομίζω, inveho εἰσκομίζω. Τοῦ ἀποθετικῶν vehor vectus sum, vehi σκαίει μετὰ τοῦ eqvo ἵππευεῖν, μετὰ τοῦ curru ὀχεῖσθαι (ἐπ' ἄρματος), μετὰ τοῦ navi πλεῖν (πρὸ βλ. § 182 β).

23. struo, struxi, structum struere σωρεύω οἰκοδομῶ. Σύνθ. construo κατασκευάζω, destruo καταστρέφω, instruo ἐξαρτῶ, extruo κατασκευάζω.

24. vivo, vixi, vīctum, vivere βιώ.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ τρεῖς σύνθετα τοῦ lego, σχηματίζοντα τὸν περὶ κείμενον ἄλλως ἢ τὸ πρωτότυπον.

25. dilīgo, dilexi, dilectum, diligere φιλῶ, ὠπάδω neg-lego ἀμελῶ καὶ intellego ἐννοῶ (πρὸ βλ. § 16 γ, 7).

Τὰ ἐξῆς δὲ ῥήματα ἀποδύλλουσι ἐν τῷ περ. τὸ π τοῦ θέματος.

26. fingo, finxi, fictum, fidgere πλάττω.

27. mingo, minxi, mictum, mingere οὐρῶ.

28. pingo, pinxi, pictum, pingere γράφω ζωγραφῶ Σύνθ. depingo ἀπεικονίζω.

29. stringo strinxi, strictum, stringere σπράγγω, σφίγγω Σύνθ. constringo συσφίγγω, peastringo διασφίγγω καθάπτομαι, diasourω destringo σπῶμαι (gladium).

164. Ῥήματα, ὧν ἡ τοῦ παρακειμένου κα-ἀλνξίς si καὶ ἡ τοῦ ὑπτιόν sum μετὰ τοῦ γαρκατῆρος μεταβάλλονται εἰς xi καὶ xum.

1. figo, fixi, fixum, figere πήγνυμι Σύνθ. affigo προσπήγνυμι, προσάπτω transfigo διαπεύω, διελαύνω.

2. flecto, flexi, flexum, flectere κάμπτω. Σύνθ. deflecto ἀποκάμπτω, inflecto ἐπικάμπτω, περισπῶ.

3. plecto, πλέω περκα, plexum, plectere πλέκω.

4 necto, nexi (καὶ συνηθέστερον μετὰ τοῦ παρεμβεβλημένου u nexui), nexum, nectere πλέκω, συνάπτω. Τὰ σύνθετα ἔχουσι τὸν παρακκ. μόνον εἰς ui annexo προσπλέκω, ἐπισυνάπτω, connecto συμπλέκω, συνάπτω

5. pecto, pexi, pexum, pectere πικτῶ, κτενίζω.

6. fluo, fluxi, fluxum, fluere ρέω

165. Παρακκείμενοι εἰς si, ὕπτια εἰς sum.

1. claudio, clausi, clausum. claudere κλείω. Σύνθ. conclūdo συγκλείω, κατακλείω exclūdo ἀποκλείω, inclūdo ἐγκλείω, intereclūdo διακλείω, ἀποκλείω, oclūdo κατακλείω.

2 divido, divisi, divisum, dividere διαιρῶ.

3 frendo ἄνευ παρακκείμενου, fresum ἢ fressum, frendere βρύχω καταθλῶ. Ὁ παρακκ. frendui ἐκ τοῦ frendeo.

4 laedo, laesi, laesum laedere λυραίνομαι, βλάπτω, ὑβρίζω. Σύνθ. allido προσκρούω, elido ἐκκρούω.

5. lūdo, lusi, lusum. ludere παίζω. Σύνθ. allūdo προσπαίζω, αἰνίττομαι, illūdo ἐμπαίζω

6. plaudo, plausi, plausum. plaudere κροτῶ, ἐπαινῶ. Σύνθ. applaudo ἐπικροτῶ, explūdo ἐκκροτῶ, πτεροκοπῶ

7. rado, rasi, rasum, radere ξύω, ξυρῶ.

8 rōdo, rosi, rōsum, rōpere τρώγω. Σύνθ. arrōdo περιτρώγω, corrodo διαβιβρώσκω

9. trūdo, trusi, trusum, trudere ὀθῶ. Σύνθ. abstrūdo ἀπώθῶ ἀποκρύπτω, extrūdo ἐξώθῶ.

10. vado ἄνευ παρακκ. καὶ ὑπτ. vadere βοδίζω. Σύνθ. circumvādo περιέρχομαι, invādo ἐμπίπτω, ἄνευ ὑπτίου evado ἐκβαίνω, διοφεύγω.

— 'Αποβαλλομένου τοῦ g'

11. mergo, mersi, mersum, mergere βαπτίζω, καταδύω. Σύνθ. emergo ἀναδύομαι, submergo καταδύω

12 spargo sparsi, sparsum, sbargere σπείρω, πάσσω, Σύνθ. aspergo προσσείνω, conspergo καταπάσσω, dispergo διασπείρω

13 tergo, tersi, tersum, tergere μάσσω (π.βλ. § 151, 9) Τὰ σύνθετα συνήθως κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν συζυγίαν.

14. cēdo, cessi, cessum cedere χωρῶ. Σύνθ. accēdo προ-

Δημοσίου Κεντρικῆς Βιβλιοθηκῆς Θεσσαλονίκης

χωρῶ, antecēdo προβαίνω, προέχω, concēdo συγχωρῶ, incēdo εισέρχομαι, βαδίζω, discedo ἀποχωρῶ.

15 mēto, messui (παραμεληθέντος υ), messum, metere & μῶ, θερίζω. Σύνθ. demēto ἀπαμῶ, ἀποδρέπω.

16. p̄mo, pressi, pressum, premere πιέζω. Σύνθ. comp̄mo συμπιέζω, exprimo ἐκπιέζω, imprimo ἐντυπῶ, opprimo καταπιέζω.

17. qvātio, (qvassi), qvassum quaterere σείω, τινάζω. Τὰ σύνθετα σχηματίζονται εἰς cutio, concūtio, concussi, concussum, concutere κατασείω. Ὡς αὐτως discūtio διατείω, διαρρηγνυμι, excūtio ἐκσείω, ἐκτινάσσω, percūtio, πατάσσω, καταβάλλω.

18. mitto, misi, missum mittere πέμπω. Σύνθ. admitto παρίμι, ἐῶ, amitto ἀποβάλλω, committo συμβάλλω συνάπτω, παραδίδωμι, dimitto διαπέμπω, ἀρίμι, omitto ἀρίμι, παραλείπω, permitto ἐπιτρέπω, promitto ὑπισχοῦμαι.

19. vello, velli (σπανίως vulsi), vulsum, vellere τίλλω. Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ ὡς ἐπὶ τῷ πλείστον μόνον vellidivello διασπῶ, διαλύω, convello ἀποσπῶ.

166 Παρακείμενοι σχηματίζονται δι' ἐκτέσεως τοῦ θεματικοῦ ρωνήεντος, ὑπὲρ εἰς tum

1. āgo, ēgi, actum, agere ἄγω, πράττω. Σύνθ. abigo ἀπάγω, ἀπελαύνω, agigo προσάγω, cogo (coegi, coactum) συνάγω, ἀναγκάζω, dēgo (degi ἄνω ὑπὲρ) δέχομαι (vitam). exigo διαλύω, perago διαπραττομαι, ἐπιτελῶ, redigo ἐπανάγω.—ambigo ἀμφισβητῶ καὶ satāgo πράγματι ἔχω, πάλινπραγμονῶ· οὔτε παρακείμενον ἔχουσιν οὔτε ὑπτιον.

2. cāpio (κάπτω), cepi, captum, capere λαμβάνω. Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ ὑπτίῳ ceptum ὡς accipio, accepi, accepiptum, accipere δέχομαι, incipio ἀρχίζωμι (ινερχ) percipio καταλαμβάνω, praecipio ὑρηγοῦμαι, ἐπιτρέτω, recipio ἀναλαμβάνω, suscipio ἀναδέχομαι, ἐπιχειρῶ. Οὕτω πάντες τὰ σύνθετα πλὴν τοῦ antecapio, antecepi, anteceptum (captum), antecapere προσλαμβάνω.

3. ēmo, ēmi, emptum, emēre ὠνοῦμαι. Σύνθ. adimo ἀφαιρῶ, dirimo διαιρῶ, χωρίζω, eximo ἐξαίρῶ, interimo ἀναιρῶ, διαφθείρω, coēmo συνωνοῦμαι.

4 facio, feci, factum, facere ποιῶ, παθ. fio (πρβ. § 193). Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεων καὶ τοῦ ἀχωρίστου μορίου re μεταβάλλουσι τὸ α εἰς ἱ, ἔχουσιν ἐν τῇ ὑπέρῳ fectum καὶ σχηματίζουσι τὸ παθητικὸν κανονικῶς εἰς ficior· εἶον afficio διατίθηναι, affeci, affectum, afficere, παθητ. afficior. Ὡσαύτως conficio ἀποτελῶ, deficio ἀφίστομαι, απολείπω, efficio καταπράττω, interficio κτείνω, perficio διαπράττω, praeficio προτίθημι, efficitur, sufficio ἐπαρκῶ, reficio ἀνορθῶ. Τὰ δὲ μετ' ἄλλον μερῶν τοῦ λόγου σχηματίζουσα σύνθετα τηροῦσι τὸ α καὶ ἔχουσιν ἐν τῇ παθητικῇ fio· εἶον calefacio θερμαίνω, calefeci, calefactum, calefacere· παθ. calefito. Ὡσαύτως tepescio χλιαίω, patefacio ἀνείγω, satisfacio ικανόν τινα, πυνώ, ἐξοράω.

5 fūgio, fugi, ἀνέυ ὑπτ. (μειοχὴ ὅμως τοῦ μέλλ. fugiturus), fugere φεύγω. Σύνθ. aufugio ἀποφεύγω, confugio καταφεύγω, effugio διαφεύγω.

6. jacio, jeci, jactum, jacere ῥίπτω, βάλλω. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ σύνθετα ἀποβάλλουσι τὸ j, ὅταν ἐπιφέρηται ἱ, καὶ ἔχουσιν ἐν τῇ ὑπέρῳ jectum· εἶον abicio, abjeci, abjectum, abicere ἀποβάλλω, adicio προστίθημι, conicio περιβάλλω, deicio καταβάλλω, eicio ἐκβάλλω, reicio εἰς τοῦπίσω βάλλω. Οὕτω πάντες τὰ σύνθετα πλὴν τοῦ superjacio ὅπερ βάλλω, superjeci, superjectum (jactum), superjacere.

7. lēgo, legi, lectum, legere ἀναγινώσκω. Σύνθ. perlēgo διαναγινώσκω, colligo συλλέγω, deligo ἀνιστάμαι, διαλέγω, eligo, ἐξαίρουμαι, ἐκλέγω. — Περὶ τῶν συνθέτων diligo, intellego; neglego πρβλ. § 113, 25.

8. scābo, scabi, ἀνέυ ὑπτ., scabere κνῶ.

Ἀποβαλλόμενον τοῦ n (m) τοῦ θέματος.

9. frango, fregi, fractum, frangere ῥήγνυμι, θραύω. Σύνθ. confringo κατάρνυμι, infringo κατακλῶ, perfringo διαρρήγνυμι.

10. (linqvo, hqvi, lictum, linqvare λείπω). Σύνθ. relinquo ἀπολείπω, derelinquo ἐγκαταλείπω.

11. pango, pegi ἢ panxi, pactum (panctum) pangere πηγήνυμι. Μετὰ δὲ τῆς συμφοῖας τοῦ συντίθεσθαι (συνήθηκας ποιεῖσθαι) ὁ παρσκειμένος εἶνε πάντοτε popīgi καὶ ὁ ἐνεστικῶς βέλτιον paciscor (πρβλ. § 167, 4 καὶ § 182, 25). Τὰ σύνθετα ἔχουσι μόνον pegi, pactum· εἶον compingo συμπήγνυμι, impingo ἐμπήγνυμι.

12. vinco, vici, victum, vincere νικῶ. Σύνθ. convinco ἐξελέγω, devinco κατανικῶ.

13. rumpo, rūpi, ruptum, rumpere ῥήγνυμι λύω. Σύνθ. cor-rumpo διαρρηθίρω, perrumpo διαρρηγνυμι.

Τούτοις προσθετέον καὶ τὸ

14. ico, (ici), ictum, icere πλήττω (foedus icere ὅρμηκ τέμνειν, σπονδὰς ποιεῖσθαι).

167. Παρακείμενοι σχηματίζόμενοι δι' ἀντιπλασιασμοῦ.

Ὑπτια εἰς tum

1. cano, cecini, cantum, canere ᾄδω. Σύνθ. concino, concinui, concentum, concinere συνᾄδω, σιμῶνῶ, praecino, praecinui, praecentum προσᾄδω· occino, occinui occentum (ἐπὶ ὀνύχων κακὰ οἰωνίζομένων). Τὰ δὲ λοιπὰ σύνθετα, οἷον τὸ accino προσᾄδω, δὲν ἔχουσι παρακείμενον καὶ ὕπτιον.

2. pario, pēperi, partum, parere γεινῶ. Μισογῇ τοῦ μέλλ. pāriturus.

3. tendo, tetendi, tendam (tensum), tendere τείνω. Σύνθ. α) τὰ ἔχοντα ἐν τῷ ὑπτίῳ μόνον tum· attendo προσέχω, contendo διατείνωμαι, αγωνίζομαι, distendo διατείνω, διασπῶ, obtendo προτείνω, portendo προσημίνω, praetendo προτείνω, προρασιζομαι subtendo ὑποτείνω· β') τὰ ἔχοντα ἐν τῷ ὑπτίῳ μόνον sum· detendo καθιζῶ (τετρατεταμένον), γ') τὰ ἔχοντα ἐν τῷ ὑπτίῳ tum καὶ sum· ostendo προτείνω, δείκνυμι, extendo ἐκτείνω, prodento προτείνω, retendo ἀνίστημι, χαλῶ.

4 pango, pēpigi, pactum, pangere συντίθεμαι (πρὸς βλ. § 166, 41).

5. tango, tētigi, tactum, tangere θιγγάνω. Σύνθ. attingo ἐράπτωμαι, contingo ἄπτομαι. Ἀπρόσωπα· obtingit, obtingit καὶ contingit, contigit συμβαίνει, συνέβη.

6. pungo, pūpūgi, punctum, pungere νύττω, κεντῶ, στίζω.

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ punxi compungo κατανύττω, expungo διαγράφω, interpungo διαστιζώ.

Ὑπτια εἰς sum·

7. cado, cecidi, cāsum, cadere πίπτω. Σύνθ. occido, occidei, occāsum, occidere δύνω· recido, recidi, recāsum, recidere ὀπίσω, πίπτω, μεταπίπτω· incido, incidi, incasum (ἵπαν), incidere ἐμπίπτω. — Πάντα τὰ λοιπὰ σύνθετα δὲν ἔχουσιν

ὑπτιον· ὡς accidere προσπίπτειν, συμβαίνειν concidere συμ-
πίπτει.

8 caedo, cēcidi, caesum, caedere κόπτω, καίνω. Σύνθ.
occido, occidi, occisum, occidere κατακόπτω, κατακαίνω.
Ὡσαύτως abscido ἀποκόπτω, incido ἐγκόπτω κτλ.

9. (cello, cēcūli, celsum καὶ culsum, cellere) Σύνθ. per-
cello, percūli, perculsum, percellere κατεβάλλω, καταπλήτ-
τω. — Τὰ δὲ λοιπὰ σύνθετα antecello καὶ praecello προέλω,
καὶ excello ἐξέλω, οὔτε παρακείμενον ἔχουσιν οὔτε ὑπτιον. Τὸ ex-
celsus ἐξέλων, ὑψηλός εἶε ἐπίθετον.

10. curro, cūcurri, cursum, currere τρέχω. Τὰ σύνθετα
σπανίως φυλάττουσι τὸν ἀντιπλάσιασμόν· accurro προστρέχω,
concurro συντρέχω, excurro ἐκτρέχω, occurro ἀπαντῶ, suc-
curro ὑποτρέχω, βοηθῶ.

11. fallo, fēfelli, falsum, fallere σφαλῶ, ἀπατῶ, λανθάνω.
Σύνθ. refello, refelli, ἀνεν ὑπτ., refellere, διελέγχω, ἀναικνεύζω.

12. pello, pēpūli, pulsum, pellere ἐλαύνω ὥθῳ. Σύνθ. ap-
pello προσελαύνω, compello συνελαύνω βιάζομαι, dispello διωθῶ,
διασκεδάνωμι, expello ἐξωθῶ, impello ἐλαύνω, παρορμῶ, repello
ἀπωθῶ.

13. pendo, pēpendi, pesum, pendere σταθμῶμαι. Σύνθ. de-
pendo ἀποτίνω, impendo ἀναλίπω, perpendo ἐπισταθμῶμαι,
διεξετάζω.

14. parco, pēperci (σπανιώτερον parsi), parsum, parcere
τειδομαι.

15. tundo, tūtūdi, tūsum καὶ tunsum, tundere κρούω, ἀράσ-
σω. Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ ὑπτ. μόνον tūsum· οἷον contundo,
contūdi, contūsum συντείδω.

Ἔπτια εἰς tum·

16. credo, credīdi, creditum credere πιστεύω. Κατὰ τὸ
credo κλίνονται πάντα τὰ διτύλλαβα σύνθετα τοῦ do (πρβλ. § 149)
abdo κρύπτω, addo προστίθημι, condo κτίζω, dedo παραδίδωμι,
edo ἐκδίδωμι, pereo ἀπόλλυμι (παθητ. pereo πρβλ. § 189),
prædo προδίδωμι, reddo ἀποδίδωμι, vendo πωλῶ (παθ. venio
πρβλ. § 128 ΣΗΜ. γ').

17. sisto, sisti (καὶ sisti), statum, sistere ἵστημι. Τὰ
σύνθετα ἔχουσιν ἐν τῷ ὑπτίῳ sistum· assisto παρίσταμαι, desisto

ἀρίσταμαι, exsisto γίγνομαι, resisto ἀνθίσταμαι. Τὸ circumsisto περιίσταμαι (ἔνευ ὑπτ.) ἔχει παρακ. circumstēti.

*Αἰεν ὑπτίῳ.

18. disco (διδάσκωμαι), didici, discere μαθάνω. Σύνθ. addisco προσμανθάνω, dedisco ἀπομανθάνω, edisco ἐκμανθάνω, perdisco καταμανθάνω.

19. posco, pōposci, poscere αἰτῶ. Σύνθ. deponco ἀπαιτῶ, exponco ἐξαιτούμαι.

168. Ῥήματα μετὰ χαρακτηῖρος d ἔχοντα ἐν μὲν τῷ παρακειμένῳ di ἐν δὲ τῷ ὑπτίῳ sum.

1. accendo, accendi, accensum, accendere ἀνακαίω, ἀνάπτω (σύνθετον τοῦ ἀγρήστου cando). Ὡς οὕτως incendio ἐνάπτω, ἀνάπτω καὶ succendo ἰφάπτω.

2. eūdo, (eūdi, eūsum), eudere κρούω. Σύνθ. exēūdo ἐκτρίβω, ἐκκολλάπτω, ἐξεγάζομαι. procūdo σφυρηλατῶ, πλάττω.

3. defendo, defendi, defensum, defendere ἀποκρούω, ὑπερασπίζω (σύνθ. τοῦ ἀγρήστου fendo). Ὡς οὕτως offendo προσκρούω.

4. ēdo, edī, esum, edere ἐσθίω. Σύνθ. comēdo καταβιβρώσκω ὑπτ. comēsūm καὶ comestūm (πρβ. § 186).

5. mando, mandi, mansum mandere μασσῶμαι.

6. pando, pandi, passum (σπανιώτερον pansum), pandere πετάννυμι. Σύνθ. dispando, ἄνευ παρακ., dispansum δικπετάννυμι, expando ἐκπετάννυμι, ἀναπτύσσω.

7. prehendo, prehendi, prehensum, prehendere λαμβάνομαι, ὀράττομαι. Σύνθ. comprehendo συλλαμβάνω, reprehendo ἐπιλαμβάνομαι, καθέπτωμαι.

8. scando, scandi, scansum, scandere ἀναβαίνω. Σύνθ. ascendo ἀναβαίνω, conscendo ἐπιβαίνω, descendo καταβαίνω.

9. fundo, fūdi, fūsum, fundere χέω. Σύνθ. confundo συγχέω, effundo ἐκχέω, infundo ἐγχέω, perfundo καταχέω, profundo προχέω.

10. strido, stridi, ἄνευ ὑπτ., stridere τρίζω (πρβλ. § 153, 8).

11. fōdio, fōdi, fōssum, fodere διρύττω. Σύνθ. confōdio διασκάπτω, διακενῶ, effōdio ἐξορύττω, perfōdio διζρύττω.

12. findo, fīdi, fīssum, finbere σγίζω.

13. scindo, scidi, scissum, scindere σχίζω διακτέω. Σύνθ.

abscindo ἀποστέλλω, discindo διαστέλλω, exscindo ἐκκόπτω ἐξο-
λοθεύω, inscindo ἐγκόπτω. Ἀντὶ abscissus, exscissus ὀρθότε-
ρον abscisus, excisus ἀπὸ τοῦ abscido, excido.

14. sīdo, sēdi (σπανιώτερον sidi) sessum, sidere καθίζω, κα-
θεζομαι, Σύνθ. assido παρακαθεζομαι, consido καθέζομαι, insido
ἐγκαθεζομαι, ἐπικαθεζομαι.

139 Ἰδίᾳ δὲ σημειωτέον τὰ ἐπόμενα·

1. bībo, bībi, (bibitum), bibere πίνω. Σύνθ. elībo ἐκπίνω,
imbībo ἐμπίνω.

2. lambo, lambi, λένω ὑπτ., lambere λείγω.

3. viso, visi, λένω ὑπτ., visere ἐπισκέπτομαι.

4. psallo, psalli, λένω ὑπτ., psallere ψάλλω.

5. verro, verri, versum, verrere σκίζω, κορώ. Σύνθ. ever-
ro ἐκταρῶ, ἐκκορώ.

6. verto, verti, versum, vertere στρέφω. Σύνθ. adverto
στρέφω πρὸς, προσέχω, avertō ἀποστρέφω, converto μεταστρέφω
præverto προσθάνω, revertō ὑποστρέφω.

7. Τὸ ῥήμα fero ἔχει παρακείμενον καὶ ὑπτιον ἐξ ἄλλων θεμάτων.
fēro, tūli, latum, ferre φέρω (πρβλ. § 191). Ἐκ τοῦ συνθέτου
suffero δανείζεται τὸ tollo παρακείμενον καὶ ὑπτιον· tollo, sustuli,
sublatum tollere αἶρω. Τὸ δὲ attollo ἐπαίρω καὶ extollo ἐξαιρώ
οὔτε παρακείμενον ἔχουσιν οὔτε ὑπτιον.

*Ἐκ τῶν ῥήματων τῆς τρίτης συζυγίας οὔτε παρακείμενον ἔχουσιν οὔτε
ὑπτιον· εἰς glisco αὐξάνομαι, ἐκτείνομαι, plecto κολάζω, vergo
ρέπω κτ).

Εἰς τὴν τρίτην συζυγίαν ἀνήκει ἔν ἡμισυθετικόν.

fido, fisis sum, fidere πέποιθα (πρβλ. § 128 ΣΗΜ. α'). Σύνθετ.
confico καταπιστεύω, θαρρῶ, diffido δυσπιστῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

Ἀνώμαλοι παρακείμενοι καὶ ὑπτιαί τῆς τετάρτης συζυγίας.

170. Παρακείμενοι εἰς si, ὑπτιαί εἰς tum·

1. farcio, farsī, farsum (σπανιώτερον faretum), farcire
σάττω, φράττω. Σύνθ. confarcio, confarsi, confarctum, con-
farcire στοιβάζω, ἀθροίζω, effarcio ἐκπληρῶ, refarcio ἀναπύ-
πλημι.

2. fulcio, fulsi, fultum, fulcire ἐρείδω.

3. haurio, hausi, haustum, haurire ἀρῶ, ἀντλῶ. Μετοχή τοῦ μέλλοντος hausturus καὶ hausurus Σύνθ. exhaurio ἐξαντλῶ.

4. saepio (sepio), saepsi, saeptum, saepire φράττω, Σύνθ. circumsaepio περιφράττω.

5. sarcio, sarsi, sartum sarcire ἀέσωμαι, ἐπι-κευάζω.

Ἡ τοῦ παρακειμένου κατάληξις σὶ μετὰ τοῦ χαρακτηρισ, συμφώνου ὄντος, μεταβάλλεται εἰς χι ἐν ταῖς ἐπομένοις.

6. sancio, sanxi, sanctum καὶ sancitum, sancire κυρῶ.

7. vincio vinxi, vinctum, vincere δέω. Σύνθ. devincio, κταδέω, revincio ἀναδέω.

8. amicio, (amixi καὶ amicum), amictum, amicare ἐμ-φιέννυμι.

Ἦπτιον εἰς sum.

9. sentio, sensi, sensum sentire αἰσθάνομαι. Σύνθ. consentio συμφωνῶ, dissentio διαφωνῶ, ascentio συνκινῶ, ἐμολογῶ (τυνηθέστερον ὡς ἀποθεματικόν, πρβλ. § 183).

471. Παρακείμενοι εἰς ui, ὕπτια εἰς tum.

1. apērio, aperui, apertum, aperire ἀνοίγω.

2. opērio, operui, opertum, operire καλύπτω.

3. salio, salui (salii σπανίως) saltum, salire ἄλλομαι. Σύνθ. exsilio ἐξ-ἄλλομαι, transsilio δι-ἄλλομαι.

172 Παρακείμενος δι' ἐκτάσεως τοῦ θεματικῦ φωνήεντος, ὕπτιον tum.

vēnio, vēni, ventum, venire ἔρχομαι, ἀρικνοῦμαι. Σύνθ. advenio προσέρχομαι, πρὸς-γίγνομαι, antevenio προλαμβάνω, convenio συνέρχομαι, invenio εὐρίσκω.

compērio, compēri, compertum comperire καταμανθάνω καὶ repērio, repēri (reppēri), repertum, reperire εὐρίσκω, σύνθετα τοῦ pario ὄντα (πρβλ. § 167, 2), μετέβησαν ὕστερον εἰς τὴν τετάρτην συζυγίαν.

173 Πήματα μεθ' ὀμαλοῦ μὲν παρακ., ἀνωμέλου δὲ ὕπτιον.

1. cio, civi, citum, cire κινῶ. Σύνθ. excio ἐκκινῶ, ἐξ-ἄγω, concio συγκαλῶ, accio προσκαλῶ (accitus) (Πρβλ. § 155, 8).

2. eo, ivi, itum, ire εἶμι (πρβλ. § 188).

3. qveo, qvivi, qvītum, qvire δύνωμαι (πρβλ. § 190).

4. sepelio, sepelivi, sepultum, sepelire θάπτω.

174. Ῥήματιά τινα τῆς τετάρτης συζυγίας οὕτε παρακαίμενον ἔχουσιν οὕτε ὑπτιον· εἰν ferio πλήττω τύπτω (-foedus σπένδομαι), superbio ὑπερηφανεύομαι κτλ. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐρωτικά εἰς urio (πρβλ. ΚΕΦ. ΑΖ)· οἷον dormitūrio ὑπνώττω. Ἐκ τοῦ esurio ὁμας βρωσέω, πεινῶ, παρκα. esurivi καὶ μετ. μέλλ. esuriturus (παρὰ Τερεντίω) καὶ ἐκ τοῦ nupturio γαμνσεῖω παρκα. nupturivi.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Παρακείμενοι καὶ ὅττια τῶν ἐναρκτικῶν.

(Verba inchoativa).

175. Τὰ ἐναρκτικά ῥήματα λήγουσιν εἰς τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν SCO καὶ δηλοῦσι πρᾶξιν τινα ἐν τῷ ἄρχεσθαι ἢ γίνεσθαι. Κλίνονται δὲ ἅπαντα κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν καὶ εἶνε τρίτῃ.

α') ἀπ.λοῖ ἐναρκτικοὶ τύποι, ὧν τὸ πρωτότυπον ἢ ἀπώλειτο, ἢ ἄχρηστον ἐγένετο

β') inchoativa verbatia ῥηματικά ἐναρκτικά, παραγόμενα ἀπὸ ῥημάτων.

ΣΗΜ. Τοῦτων διακριτέα τὰ ῥήματα, ἐν οἷς τὸ SCO, ἀνήκει εἰς τὸ θέμα· εἰν disco, posco

γ') inchoativa nominalia ὀνομαστικά ἐναρκτικά, παραγόμενα ἀπὸ ὀνομάτων.

Ἀπ.λοῖ ἐναρκτικοὶ τύποι

176. Ταῦτα ἔχουσιν ἐν μὲν τῷ παρακαίμενῳ VI, ἐν δὲ τῷ ὑπτίῳ turn, αἵτινες καταλήξεις προσαρτῶνται εἰς τὸ θέμα, ἀποβαλλομένης τῆς καταλήξεως SCO.

1. adolesco, adolevi, (adultum), adolescere ἀδρύνομαι, αὐξάνομαι.

2. abolesco, abolevi, (abolitum), abolescere φθίνω. ἀρχνίζομαι.

3. exolesco, exolevi, (exoletum), exolescere φθίνω, ἀπαρχαϊσθῆναι.

ΕΠΙΜΟΡΦΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

4. obsolesco, obsolevi, obsoletum, obsolescere παλαιούμαι, ἀπερχαίνομαι (1).

5. cresco, crevi, cretum, crescere αύξάνομαι. Σύνθ. ad-cresco έπαιύζομαι, decreasco έλαττοῦμαι, φθίνω.

6. nosco, nōvi, nōtum, noscere γινώσκω. Σύνθ. agnosco ὑπ. agnītum άναγνωρίζω, cognosco, ὑπ. cognītum κατόμαθάνω, recognosco, ὑπ. recognītum άναγνωρίζω, εξετάζω, ignosco, ὑπ. ignōtum συγγινώσκω. — Άνευ παρακ. και ὑπ. di-gnosco, internosco διχηγινώσκω, praenosco προγινώσκω.

7. quiesco, qvievi, qvietum, quiescere ήσυχάζω. Σύνθ. acqviesco άναπαύομαι, conqviesco καθήσυχάζω.

8. scisco, scivi, scitum, sciscere ίστωρῶ (πυνθίζομαι) κυρῶ. Σύνθ. adscisco παραδέχομαι, conscisco καταγινώσκω.

9. svesco, sveni, svetum, svescere έθίζομαι. Σύνθ. as-svesco προσηθεύω, mansvesco ήμερῶ, ήμεροῦμαι.

Φυλκτεμένου τοῦ s έν τῷ ὑπτίῳ.

10. pascō, pāvi, pastum, pascere βέσσω, τρέρω. Σύνθ. compasco συμβόσκω, depasco καταβόσκω.

Άνευ παρακειμένου και ὑπτίου.

11. hisco χάσκω.

12. fatisco γαίω, καταπονοῦμαι.

177. ε') Incohativa verbatia μετά παρακειμένου και ὑπτίου τῶν πρωτοτύπων.

1. inveterasco (inveterare), inveteravi, inveteratum, inveterascēre έγγηράττω (inveteratus έρριζωμένος).

2. convalesco (valēre), convalui, (convālītum), conva-lescere άναρώνομαι.

3. exardesco (ardere), exarsi, exarsum, exardescere εκκαίομαι.

4. coalesco (alēre), coalui, coalītum, coalescere συμφύομαι.

5. concupisco (cupēre), concupivi, concupitum, concupiscere όρέγομαι.

(1) Τά πρώτα τέσσαρα έχουν μὲν πρωτότοπα, ἀλλὰ τὰ δευτ. εἶνε διωγ. ἀπορχειωμένα πλην τοῦ ἐνεργητικῶς aboleo (πρόβλ. § 150, 3).

6. revivisco (vivere), revixi, revictum, reviviscere
καθίσω.

7. obdormisco (dormire), obdormivi, obdormitum, obdormiscere καταδαρθάνω, κατακοιμῶμαι.

ΣΗΜ. Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ incohativa verbalia ἔχουσι μόνον τὸν παρακείμενον τοῦ πρωτοτύπου αὐτῶν, λείπει δὲ τὸ ὑπτιον· οἷον ingemisco (gemere), ingemui στενάζω.

178 γ) Incohativa nominalia, ἅπαντα ἄνευ ὑπτίου. Ἐὰ δὲ παρακείμενον, καὶ τοῦτον εἰς υἱ, ἔχουσι μόνον τὰ ἐπόμενα δώδεκα.

1. crebresco (creber), crebrui, crebrascere πυκνός γίνομαι, αὐξάνομαι, θρυλοῦμαι (καὶ crebesco crebui κτλ.). Σύνθ. increbresco καὶ percrebresco ἐπαυξάνομαι, διαθρυλοῦμαι.

2. duresco (durus), durui, durescere σκληροῦμαι. Σύνθ. obduresco ἀποσκληροῦμαι.

3. evanesco (vanus), evanui, evanescere ἀφανίζομαι.

4. innotesco (notus) innotui, innotescere γνωρίζομαι.

5. mauresco (macer), macrui, macrescere ισχναίνεμαι.

6. maturesco (maturus), maturui, maturescere ἀδρoῦμαι, πεπαινόμεαι.

7. nignesco (niger), nigrui, nigrescere μελαίνομαι.

8. obmutesco (mutus), obmutui, obmutescere ἄφωνος γίνομαι.

9. obsurdesco (surdus), obsurui, obsurdescere ἔκκωφοῦμαι.

10. recrudescio (crudus), recruidui, recrudescere πάλιν ἔλκοῦμαι (ἐπὶ τραυματίων), ἀνανεοῦμαι.

11. consanescio (sanus), consanui, consanescere ὑγιάζομαι.

12. vilesco (vilis), vilui, vilescece φαύλος, εὐτελής γίνομαι.

Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ incohativa nominalia οὔτε παρακείμενον ἔχουσιν, οὔτε ὑπτιον· οἷον puerasco (puer) παῖς γίνομαι, μειρακιοῦμαι, ignesco (ignis) πυροῦμαι κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Παρακείμενοι καὶ ὕπτια τῶν ἀποθετικῶν.

179. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀποθετικῶν σχηματίζουνσι τὸν παρακείμενον καὶ τὸ ὕπτιον, ὅπερ σπανίως κεῖται, κανονικῶς κατὰ τὴν συζυγίαν. εἰ ἦν ἀνήκουσι.

Πρώτη συζυγία.

180. Εἰς τὴν πρώτην συζυγίαν ἀνήκουσι πολλὰ ἀποθετικά. Ἐχουσι δὲ κανονικῶς πάντα ἐν τῷ παρακειμένῳ, *atus sum*, ὡς *cunctor cunctatus sum*, *cunctari* ὀνῶ, μέλλω *contemplor*, *contemplatus sum*, *contemplari* θεωρῶ, *miror*, *miratus sum* *mirari* θαυμάζω κτλ. Ἔτι δὲ ἀποθετικά τῆς πρώτης συζυγίης ἔχουσι καὶ ἐνεργητικόν, ὡς *altercor* καὶ *alterco* ἐρίζω, *luctor* καὶ *lueto* παλαίω.

Δευτέρα συζυγία.

181. Εἰς τὴν δευτέραν συζυγίαν ἀνήκουσιν ὅκται ἀποθετικά, πέντε ὁμαλά καὶ τρία ἀνώμαλα.

1. *liceor*, *licitus sum*, *liceri* ὀνεῖσθαι (ἐν δημοπρασίᾳ). Σύνθ. *polliceor* ὑπισχυνοῦμαι.

2. *mëreor*, *meritus sun*, *mereri* ἄξιός τινός εἰμι, καρδύνω. Ὡσαύτως τὰ σύνθετα *commereor*, *demereor*, *promereor*.

3. *misëreor*, *miseritus sum* (σπασιώτερον *misertus sum*), *misereri* οἰκτεῖρω. Περὶ τοῦ ἀπροσώπου *miseret* ἢ *miseretur* με οἰκτεῖρω πρὸς § 207.

4. *tueor*, (*tuitus* καὶ *tutus sum*), *tueri* τηρῶ. Ἀντὶ δὲ τοῦ σπανίου *tuitus sum* τὸ *tutatus sum*. Μετοχὴ τοῦ μέλλ. *tuturus*. Σύνθ. *contueor* καθαρῶ, *intueor* προσβλέπω.

5. *vëreor*, *veritus sum*, *vereri* εὐλαβοῦμαι, δέδια. Σύνθετ. *revereor* εὐλαβοῦμαι.

6. *fäteor*, *fassus sum*, *fateri* ὁμολογῶ. Σύνθ. *confiteor*, *confessus sum*, *confiteri* καθομολογῶ, ἐξομολογῶ, *profiteor*, *professus sum*, *profiteri* ἐξομολογῶ, ἐπαγγέλλομαι, *disfiteor* ἀπαρνοῦμαι, ἄνευ παρακειμένου.

7. *reor*, *ratus sum*, *teri* νομίζω, ἀναιμετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος.

8. medeor, mederi ἰῶμαι, ἄνευ παρακειμένου, ἀνθ' οὗ ἐν χρήσει
 ὁ medicatus sum

Τρίτη συζυγία.

182. 1. fruor, fruius (ἢ fructus) sum, frui καρπαῦμαι.
 Μετοχή τοῦ μέλλ. fruiturus. Σύνθ. perfuor, perfructus sum,
 perfrui ἐκκαρπύουμαι

2. fungor, functus sum, fungi ἐκτελῶ, πράττω ἀρχήν. Σύνθ.
 defungor ἀποτελῶ, ἀπαλλάττομαι, perfungor ἐπιτελῶ, ἀπχλ-
 λᾷτομαι.

3. vehor, vectus sum, vehi ὁρῶμαι (πρβλ. § 163, 22).
 Σύνθ. invēhor ἐπιφέρωμαι (ἐφορῶμαι) καθίσταμαι.

4. loqvor, locutus (loqvutus) sum, loqvi λόγους ποιῶμαι.
 Σύνθ. alloqvor προσαγορεύω, colloqvor διαλέγομαι, elōqvor ἐκ-
 φράζω, ἀγορεύω, oblōqvor ἀντιλέγω

5. mōrior, mortus sum, mori ἀποθνήσκω. Μετοχή τοῦ μέλ-
 λοντος moriturus.

6. pascor, pastus sum, pasci νέλομαι. (οὐδ.) Πλ. § 176, 10.

7. qvērōr, qvestus sum, qveri μέμφομαι. Σύνθ. conqvēror
 καταμέμφομαι.

8. seqvor, secūtnus (seqvutus) sum, seqvi ἔπομαι. Σύνθ.
 assēqvor, conseqvor καθικνύμαι, τυγχάνω, καταλαμβάνω, in-
 seqvor, διώκω, obseqvor πείθομαι, χαρίζομαι, perseqvor διώκω,
 ἐπιτελῶ.

9. ringor, ἄνευ παρακ., ringi σάίρω, γογγύζω.

10. grādiōr, gressus sum, gradi βαδίζω. Σύνθ. aggrēdiōr,
 aggressus sum. aggredi προσβάλλω, congregidior συναπτῶ, συμ-
 βάλλω. egredior ἐκβαίνω, ingredior ἐμβαίνω, transgredior
 ὑπερβαίνω.

11. lābor, lapsus sum, labi ὀλισθαίνω, σπᾶλλομαι, ερείπομαι.
 Σύνθ. collābor συμπέτω, καταρείπομαι, delabor κατολισθαίνω,
 elabor ἐκπίπτω.

12. nitor, nisus ἢ nixus sum, niti ἐρείδομαι. Σύνθ. innitor
 ἐπερείδομαι, obnitor ἀντερείδομαι, διατείνομαι.

13. pātiōr, passus sum, pati πάσχω. Σύνθ. perpētior, per-
 pessus sum, perpeti ἀνέχομαι, ὑπομένω.

14. amplector, amplexus sum, amplecti περιβάλλω καὶ complector περιβάλλω, σύνθετα τοῦ plecto (πρβλ. § 164. 3).

15. ūtor, usus sum, uti χρῶμαι. Σύνθ. abūtor καταχρῶμαι.

16. Τὰ τρία σύνθετα, devertor κατὰγομαι, καταλύω, praevertor προρθάνω, πρὸ πάντων τρέπομαι πρὸς τι, revertor (σπανιώτατα revento) ἐπανέρχομαι, ἐρυσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, deverti, praeverti, reverti. Μόνον δὲ τὸ reversus ἐπανελθὼν, εἶνε ἐν χρήσει ὡς μετοχή (πρβλ. § 169, 6).

Εἰτά δὲ οἱ ἐπόμενοι ἐναρκτικοὶ τύποι.

17. (apiscor, aptus sum, apisci τυγχάνω εἶνε ἀπηρχαιωμένον). Σύνθ. adipiscor, adeptus sum, adipisci ἐξιχνεύωμαι, καταπράττω, indipiscor, indeptus sum, indipisci ἀρικνοῦμαι, ἐπιτυγχάνω.

18. defetiscor, defessus sum, defetisci καταπονοῦμαι (πρβλ. § 176, 12).

19. expergiscor, experrectus sum, expergisci ἐξεγείρομαι.

20. irascor, (iratus sum), irasci ὀργίζομαι = εἰς ὀργὴν πίπτω. Ὁ παρακειμένος (iratus sum) σημαίνει ὀργὴ ἔχει με, ἢ ἐν ὀργῇ (δι' ὀργῆς) ἔχω τινὰ (ἢ ὀργὴν ἔχω πρὸς τινά). Ὀργισθῆν δὲ λέγεται succensui.

21. Τὰ σύνθετα comminiscor, commentus sum, comminisci ἐπινοῶ καὶ reminiscor, reminisci ἀναμνησχομαι, ἄνευ παρακειμένου, ἀνθ' οὗ τοῦ recordatus sum.

22. nanciscor, nactus (καὶ nactus) sum, nancisci τυγχάνω, λαγχάνω.

23. nascor, natus sum, nasci γεννῶμαι. Μετοχὴ τοῦ μέλλοντος nasciturus. Σύνθ. innasci ἐμπεριγενέαι.

24. obliviscor, oblitus sum, oblivisci ἐπιλανθάνομαι.

25. paciscor, pactus sum, pacisci συντίθεμαι. Ὡς παρακειμένος, χρησιμεύει καὶ τὸ pepigi ἐκ τοῦ pango. Σύνθ. compaciscor (compeciscor) συντίθεμαι, depaciscor (depeciscor) διομολογῶμαι.

26. proficiscor, profectus sum, proficisci ἀπέρχομαι, ἔρμῳμαι, πορεύομαι.

27. ulciscor, ultus sum, ulcisci τιμωροῦμαι, ποινὴν λαμβάνω.

28. vescor, vesci ἐσθίω, ἄνευ παρακειμένου, ἀναπληρουμένου διὰ τοῦ edi.

Τετάρτη συζυγία.

183. Εἰς τὴν τετάρτην δὲ συζυγίαν ἀνήκουσι τεσσαράκκιδεκα ἀποθετικά. ὧτ' αὖ μὲν οὐκ ἔχ. ἔξ δὲ ἀνόμαλα.

1. blandior, blanditus sum, blandiri κολακεῖν

2. largior, largitus sum, largiri ἐπιδαψιλεύομαι.

3. mentior, mentitus sum, mentiri ψεύδομαι. Σύνθ. ementior πλάττω, ψεύδομαι.

4. mōlior, molitus sum, moliri βίβ' κινῶ, μηχανοῦμαι. Σύνθ. amōlior ἀποσκευάζομαι, ἐκποδῶν ποιοῦμαι, demolior καθαιρῶ, κατασκάπτω.

5. partior, partitus sum, partiti μερίζω, μερίζομαι, διανέμομαι. Σύνθ. dispertior διανέμω, διανέμομαι, impertior μεταδίδωμι. — Οἱ ἐνεργητικοὶ τύποι dispertio καὶ impertio εἶνε ἐν πλείονι χρήσει.

6. pōtior, potius sum, potiri κ'ρίος γίγνομαι. Ἐνίοτε κένται τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος καὶ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παρατακικοῦ οἱ ἐπόμενοι τύποι κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν: potitur, potimur, poteretur, poteremur.

7. punior, punitus sum, puniri τιμωροῦμαι. Ὁ ἐνεργητικὸς τύπος punio εἶνε ἐν πλείονι χρήσει.

8. sortior, sortitus sum, sortiri κληροῦμαι.

9 assentior, assensus sum assentiri ὁμολογῶ, (συνκινῶ).

10. experior, expertus sum, experiri πειροῦμαι.

11. metior, mensus sum, metiri μετρῶ, Σύνθ. emetior ἐκμετρῶ, permetior διαμετρῶ.

12. opperior, oppertus (καὶ oppertus) sum opperiri περιμένω.

13. ordior, orsus sum, ordiri ἀρχομαι. Σύνθ. exordior ἐξ-ἀρχομαι, κατάρχομαι.

14. orior, ortus sum, oriri ἀνατέλλω φεσμαι. Μετοχὴ τοῦ μέλλοντος oriturus δεύτερον θετικὸν oriundus γεγονώς. — Ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν. orēris oritur, orimur) ἡ δὲ ὑποτακτικὴ τοῦ παρατακικοῦ κανονικῶς orirer κτλ., σπανίως δὲ orērer κτλ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν συνθέτων, καίτοι τὸ adorior ἐν τῷ ἐνεστώτι μόνον adoriris, adoriri-

tur ἔχει. Σύνθ. adiorior προσβάλλω, coorior συνανίσταμαι, ἐκρή-
γνυμαι, exorior ἀνατέλλω, ἐπιφαίνομαι, ἐπέρχομαι. ἀναφαίνομαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἀνώμαλα ῥήματα.

184. Ἀνώμαλα ῥήματα (*verba anomala*) ὀνομαζονται κατ' ἐξο-
χὴν ὅσα δὲν σχηματίζουσι μόνον τὸν παρκαείμενον καὶ τὸ ὑπτιον ἀνω-
μάλως, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τύποις ἀποκλίνουνσι τοῦ ὁμαλοῦ
σχηματισμοῦ. Τοιαῦτα δὲ εἶνε ἐκ τῶν τοῦ sum (βλ. ΚΕΦ. ΙΘ') τὰ
ἐπόμενα. 1. possum δόραμαι. 2. edo ἐσθίω. 3. volo βούλομαι.
nolo οὐ βούλομαι. malo προτιμῶ. 4. eo εἶμι. 5. qveo δόραμαι,
neqveo οὐ δόραμαι. 6. fero φέρω. 7. fio γίγνομαι.

A) Possum δόραμαι

185. Τὸ ῥῆμα possum σύνθετον ὂν ἐκ τοῦ pot (*potis δυνατός*)
καὶ sum, κλίνεται ὡς τὸ sum (εἰς δ' αὖ τῶν ἐπομένων μόνον μεταβολῶν.
α') ἐκ τοῦ potesse ἐγένετο posse· β') ἐκ τοῦ potsum ἐγένετο pos-
sum· καὶ γ') potui ἐκ τοῦ potfui.

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS.

Praesens.

S. pos-sum
pōt-ēs
pot-est
P. pos-sūmus
pot-estis
pos-sunt.

pos-sim
pos-sis
pos-sit
pos-simūs
pos-sitis
pos-sint

Imperfectum.

S. pot-ēram
pot-eras
pot-erat
P. pot-erāmus
pot-eratis
pot-erant.

pos-sem
pos-ses
pos-set
pos-sēmūs
pos-setis
pos-sent.

Futurum.

S.	pot-ēro pot-eris pot-rit
P.	pot-erimus pot-eritis pot-erunt.

λείπει

Perfectum.

S.	pot-ui pot-uisti pot-uit	pot-uērim pot-uēris pot-uērit
P.	pot-uimus pot-uistis pot-uērunt (ere)	pot-uērīmus pot ueritis pot uerit.

Plusquamperfectum.

S.	pot-uēram pot-uēras pot-uērat	pot-uissem pot-uisses pot-uisset
P.	pot-uēramus pot-uēraris pot-uērant.	pot uissemus pot uissetis pot uissent.

Futurum exactum.

S.	pot-uēro pot-uēris pot-uērit
P.	pot-uērimus pot-uēritis pot-uērit

ἡμοῖα τῇ τοῦ παρακειμένου

INFINITIVUS.

Praesens.

pos-se

Perfectum

pot-uisse

Ἡ προστακτικὴ λείπει. Ἡ δὲ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος potens εἶναι χρῆται μόνον ὡς ἐπίθετον = δυνατός (1).

B') Edo (ἐδῶ) ἐσθίω.

186. Τὸ edo, edi, esum, edēre κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν, εἰς ὅλως ἐνικροῦ καὶ δευτέρου τύπου, οὔτινες εἶναι ὅμοιοι πρὸς τοὺς ἀναλόγους τοῦ esse ἐκτὸς τῆς συλλαβικῆς ποσότητος. Εἶνε δὲ οἱ ἐπόμενοι·

	<i>Praes.</i>	<i>Ind</i>	<i>Act.</i>	<i>Imperf.</i>	<i>Conjunct.</i>	<i>Act</i>
S.	ēdo,	ēdis,	ēdit	edērem,	ederes,	ederet
		es,	est	essem,	esses,	esset
P.	edīmus,	edītis,	edunt.	ederemus,	ederētis,	edērent
		estis		essēmus,	ēssetis,	essent.

Imperativus

Infinit. Praes.

S.	edē,	edīto	edere
	es,	esto	esse.
P.	edīde,	editore	
	ēste,	estōte	
	edunto,		

Τοῦ δὲ παθητικοῦ μόνον τοῦ edītur καίται δεύτερος τύπος, τὸ ēstur, καὶ τοῦ ederētur τὸ essetur.

Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα οἷον comēdo κατεσθίω, exedo ἐξέδῶ.

Γ') Volo βούλομαι, nolo οὐ βούλομαι, malo προτιμῶ.

187. Τὸ μὲν volo εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ non καὶ volo, τὸ δὲ malo ἐκ τοῦ magis καὶ volo (mavolo, malo).

(1) Ἀρχαῖοι καὶ ποιητικὰ τύποι εἶναι potis es, est, sunt (τοῦ potis κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν μένοντος ἀμεταβλήτου) ἀντὶ potes, potest, possunt. Ἐν δὲ τῇ κοινῇ ἀμιγείᾳ καὶ pole μόνον ἀντὶ potest. Ἀντὶ δὲ τοῦ possim, possis, possit ἀρχαϊκῶς ἐλέγγο καὶ possiem κτλ. (siem) καὶ potesse ἀντὶ posse.

INDICATIVUS.

Praesens.

S. vōlo	nōlo	mālo
vis	non vis	mavis
vult	non vult	navult
P. volūmus	notūmus	malūmus
vultis.	non vultis	navultis
volunt.	nolunt.	malunt.

Imperfectum.

S. volebam, as, at	noleham. as, at	malebam, as at
P. volebamus κτλ.	nolebamus κτλ.	malebamus κτλ.

Futurum.

S. volam, es, et	(nolam), es, et	(malam), es, et
P. volemus κτλ.	nolemus κτλ.	malēmus κτλ.

Perfectum

S. volui, isti κτλ.	1 nolui, isti κτλ.	1 malui, isti κτλ.
---------------------	--------------------	--------------------

Plusquamperfectum.

S. voluēram, as κτλ	1 noluēram as κτλ.	1 moluēram as κτλ
---------------------	--------------------	-------------------

Futurum exactum

S. veluēro, is κτλ.	1 noluēro, is κτλ.	1 maluēro, is κτλ.
---------------------	--------------------	--------------------

CONJUNCTIVUS.

Praesens.

S. vēlim	nōlim	mālim
velis	notis	malis
velit	nolit	malit
P. velimus	nolimus	malimus
velitis	nolitis	malitis
velint	nolint	malint.

Imperfectum.

S. vellem, es, et	nollem, es, et	mallem, es, et
P. vellemus ētis, ent	nollemus etis, ent	mallemus ētis, ent

Perfectum.

S. voluērim is it	noluērim, is, it	maluērim, is, it
P. voluerimus κλ.	noluerimus κτλ.	maluerimus κτλ.

Plusquamperfectum.

S. voluissē, es et	noluissē, es, et	maluissē, es, et
P. voluissēmus κλ.	noluissēmus κτλ.	maluissēmus κτλ.

IMPERATIVUS

λείπει.	S. 2. noli και	
	nolito	
	3. nolito	
	P. 2. nolite και	λείπει.
	nolitōte	
	3. nclundo.	

INFINITIVUS.

Praesens.

vellē.	1 nolle.	1 malle.
--------	----------	----------

Perfectum.

voluissē.	1 noluisse.	1 maluisse.
-----------	-------------	-------------

PARTICIPIUM

Praesens.

volens.	1 nolens	1 λείπει (1)
---------	----------	--------------

Δ') Eo εἶμι.

488. Τὸ εἶ, ivi, itum, ire κλίνεται τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν· μόνος δὲ ὁ ἐνεστώς· καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ παράγωγοι τύποι εἶνε ἀνώμαλοι·

(1) Ἀπαραχαιωμένοι τόποι εἶνε nevis, nevolt, nevelle ἀντὶ non vis, non vult, nolle· mavolo, mavelim, mavellen ἀντὶ malo, malim, mallem. Ἐκ τῶν si vis, si vultis, προταγῆν τινα ἢ προτροπὴν χολαζόντων, ἐγένοντο ἐν τῇ κοινῇ ὁμιλίᾳ καὶ ἐν τῇ μιμήσει αὐτῇ, τὰ sis, sultis εἰ βούλει, εἰ βούλης τῷ εἶ στον vide sis ne qvo abeas ὁ ρα μαὶ μή ποὶ ἀπέλθῃς (Τερέντ.).

INDICATIVUS.

CONJUNCTIVUS.

Praesens.

S. ēo,	is,	it		eam,	eas	eat
P. imus,	itis,	eunt		eāmus,	eatis,	eant

Imperfectum.

S. ibam	as	at		irem,	ires,	iret
P. ibāmus,	atis,	ant.		iremus,	iretis,	irent.

Futurum.

S. ibo,	ibis,	ibit.		iturus,	a,	um sim κτλ.
P. ibīmus	ibītis,	ibunt				

IMPERATIVUS.

INFINITIVUS.

S	2. i καὶ ito		<i>Praes.</i> ire.
	3. ito		<i>Perf.</i> ivisse ἢ isse.
P.	2. ite καὶ itōte		<i>Fut.</i> S. iturum, am, um esse
	3. eunto.		P. iuros, as, a esse.

PARTICIPIUM.

SUPINUM.

<i>Praes.</i> iens, euntis, euntem κτλ.		itum, itu.
<i>Fut.</i> itūrus, a, um.		

GERUNDIUM

GERUNDIVUM.

eundum κτλ.

I eundus, o, um.

489. Ὡσαύτως δὲ κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα· abeo ἄπειμι, adeo πάρεμι, exeo ἔξειμι, in eo εἰσεμι, pereō ἀπόλλυμαι, praetereo παρέρχομαι, prodeō πρόεμι, redeo ἐπάρεμι, subeo ὑπέρχομαι, ἐπιχειρῶ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ταῦτα ἐν τῇ παρακειμένῃ καὶ τοῖς ἀπὸ τούτου παραγώγοις τύποις ἀποβάλλουσι συνήθως τὸ V ὡς abii, abieram κτλ.—Ἐν αὐτοῖς (adeo, coēo, inea, praetereo) λαμβάνουσιν μεταβατικὴν σημασίαν καὶ σχηματίζουσι πλήρες τὸ παθητικόν. *Indic. praes.* adeor, adiris, aditur, adimur, adimini, adeuntur. *Imperf.* adibar κτλ. *Fut.* adibor, adiberis κτλ. *Conjunctivus praes.* adear κτλ. *Imperf.* adirer κτλ. *Imperat. sing.* adire, aditor. *Plur.* adeuntor. *Infinit. praes.* adiri. *Partic. perf.* aditus. *Gerundivum* adeundus, a, um.—Ἐνταῦθα

ἀνήκει καὶ τὸ *verbum neutrale passivum* *veneo, venii*, ἀνευ ὑπάρχοντος, *venire* πωλεῖσθαι, σύνθετον ἐκ τοῦ *venum* καὶ *eo* (πρὸς § 128 ΣΗΜ. γ'), διὰφορὸν τοῦ *venire* ἐρχεσθαι. Μόνον δὲ τὸ *am-bio* περιέχει κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν τετάρτην αὐζυγίαν.

E) *Queo* δύναι, *nequeo* οὐ δύναμαι.

190. Ἀμφότερα τὰ ῥήματα ταῦτα κλίνονται ὡς τὸ *eo* ἐκτὸς δὲ τῆς ὁριστικῆς καὶ ὑποτ. τοῦ ἐνεστώτος οἱ ἄλλοι τύποι κεῖνται οὐχὶ συγχνά.

INDICATIVUS

Praesens.

S. <i>qveo</i>	<i>qvis,</i>	<i>qvīt</i>		<i>nēqvēo,</i>	<i>neqvīs,</i>	<i>neqvīt.</i>
P. <i>pvīmus,</i>	<i>qvītis,</i>	<i>qveunt.</i>		<i>neqvīmus,</i>	<i>neqvītis,</i>	<i>neqveunt</i>

Imperfectum.

S. <i>qvibam,</i>	<i>as</i> κτλ.		<i>l neqvibam,</i>	<i>as</i> κτλ.
-------------------	----------------	--	--------------------	----------------

Futurum.

S. <i>qvibo,</i>	<i>is</i> κτλ.		<i>l neqvibo,</i>	<i>is</i> κτλ.
------------------	----------------	--	-------------------	----------------

Perfectum.

S. <i>qvīvi -</i>	<i>qvivīt</i>		<i>neqvīvi,</i>	<i>neqvīsti,</i>	<i>neqvivīt(iit)</i>
P. <i>- -</i>	<i>qviverunt.</i>		<i>- -</i>	<i>neqviverunt (ere).</i>	

Plusquamperfectum.

λείπει

S. <i>- -</i>	<i>neqvierat</i>
P. <i>- -</i>	<i>neqvierant</i>

CONJUNCTIVUS.

Praesens.

S. <i>qveam,</i>	<i>qveas,</i>	<i>qveat</i>		<i>neqvēam,</i>	<i>neqveas,</i>	<i>neqveat</i>
P. <i>qveāmus,</i>	<i>qveātis,</i>	<i>bveant</i>		<i>neqvēāmus,</i>	<i>neqveatis,</i>	<i>neqveant</i>

Imperfectum.

S. <i>qvīrem -</i>	<i>qviret</i>		<i>nsqvīrem -</i>	<i>neqviret</i>
P. <i>- -</i>	<i>qvirent.</i>		<i>neqvīremus -</i>	<i>neqvirent.</i>

Perfectum.

S. — — qvirērit	nequivērim — nequivērit
P. — — —	— — — nequivērint

Plusquamperfectum.

S. — — —	— — nequivisset
P. — — — qvissent.	— — nequivissent

INFINITIVUS.

<i>Praes.</i> qvire	neqvire
<i>Perf.</i> qvivisse, qvisse.	nequivisse, neqvisse.

PARTICIPIUM.

<i>Praes.</i> qviens, Gen. qveuntis κλ.	neqviens, Gen. neqveuntis κλ.
---	-------------------------------

ΣΗΜ. α'. Qvis και qvit εν τη οριστικη του ενεστώτος· εινε εν χρήσει μόνον μετά του non (non qvis, non qvit αντί neqvis, neqvīt). Καθ' όλου δέ το qveo εινε εν χρήσει ως επί το πλείστον εν αρνητικοις λόγοις και πολλῶ σπανιώτερον του possum.

ΣΗΜ. β'. 'Εν τη ἀρχαιότερα γλώσση καίται ἐνίοτε και το παθητικόν του qveo, όταν εινε μετά παθητ. ἀπαρεμράτου· οίον forma nosci non qvita est (Τερέντ.) ulcisci (παθ.) neqvitur (Σαλούστ.).

στ'). *Fero, tuli, latum, ferre φέρω.*

491. Το ῥῆμα *fēro* ἔχει παρακ. *tūli* και ὑπ. *lātum* ἐξ ἄλλων θεμάτων· τά δέ ἄλλα κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν ἐκτός ὀλίγων ἐξαιρέσεων· δηλαδὴ τὸ συνδετικὸν φωνήεν *i* και ἐν τῷ ἐνεργητικῷ και ἐν τῷ παθητικῷ ἀποβάλλεται ἐν τῇ οριστικῇ του ἐνεστώτος και ἐν τῇ προστακτικῇ πρὸ του *s* και *t*, ὡς ἐντὶ *feris* — *fers*, ἐντὶ *feritur* — *fertur*, ἐντὶ *farite* — *ferite*, ἐντὶ *feritor* — *fertor*. Ὡσαύτως δέ ἀποβάλλεται τὸ συνδετικὸν φωνήεν *e* ἐν τῇ ἀπαρεμράτῳ *ferre* ἐντὶ *ferēre* και ἐν τοῖς ἀπὸ ταύτης παραγωγικοῖς τύποις, ἐν τῇ προστακτικῇ *fer* ἐντὶ *fēre*, ἐν τοῖς παρατατικοῖς *ferrem* ἐντὶ *fērerem* και *ferrer* ἐντὶ *fērerer*, και ἐν τῷ β' ἐνικῷ του ἐνεστώτος τῆς οριστικῆς *ferris* ἐντὶ *fereris*.

ACTIVUM

Praesens Indicat.

S. fero, fers, fert	fēror, ferris, fertur
P. ferimus, fertis, ferunt.	ferimur, ferimini, feruntur.

Imperfect. Conjunct.

S ferrem, ferres, ferret	ferrer, ferreris, ferretur
P ferremus ferretis ferrent	ferremur, ferremini, ferrentur.

Imperativus.

S. 2. fer καὶ ferto	S 2 ferre καὶ fertor
3. ferto	3. fertor
P. 2. ferte καὶ fertote	P. 2. ferimini
3. ferunto.	3. feruntor.

Infinit. Praes

ferre. I ferri.

Πάντες δὲ οἱ λοιποὶ τύποι παρχόνται κανονικῶς ἀπὸ τῶν πρωτοτύπων καὶ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην συζύγαν. ὣς ἀπὸ τοῦ *fero fut. feram, es ferar, ēris conj. praes. feram, as ferar, aris* ἀπὸ τοῦ *tuli plusquam. tuleram, tulissem* ἀπὸ τοῦ *latum partic. perfecti* καὶ *ful. latus, laturus* (1)

192. Ὡσαύτως δὲ κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα. εἶς *circumfero* περιφέρω ἀντεφέρω προσφέρω. *πιοτινῶ* κτλ. — Τὸ *aufero* ἀφαιρούμαι ἐγενετο ἐκ τοῦ *ab* (*abs*) καὶ *fero* καὶ ἔχει *abstuli, ablatum, auferre* — Τοῦ *suffero* ὑποφέρω, ὑπομένω, γενομένου ἐκ τοῦ *sub* καὶ *fero*, ὁ παρακείμενος καὶ τὸ ὑπίτιον εἶνε σπανίως ἐν γράσει· οἱ δὲ τύποι *sustuli, sublatum* ἀνέγκουσι συνήθως εἰς τὸ *tollo* ὡς παρακείμενος δὲ χρησιμεύει τὸ *sustinui* — Τὸ *differo* διαφέρω (διασκεδάρνυμι), ἀναβάλλομαι. γεόμενον ἐκ τοῦ *dis* καὶ *fero*, ἔχει *distuli, dilatam, differe* μετὰ δὲ τῆς σημασίας εἶναι διάφορος οὔτε παρακείμενος ἔχει οὔτε ὑπίτιον. — Τὸ *offero* προσφέρω, γεόμενον ἐκ τοῦ *ob* καὶ *fero*, ἔχει *obtuli, oblatum, offerre*. — Τὸ *affero* προσφέρω, ἐκ τοῦ *ad* καὶ *fero*, ἔχει *attuli, allatum, afferre*. — *confero, contuli, collatum, conferre* συμπέρω *effero, extuli, elatum, efferre* ἐκφέρω *infero, intuli, illatum, inferre* εἰσφέρω

(1) Τὸ *tuli* εἶνε ἐκ τοῦ ὁματός *tollo*. Παρὰ Πλάτωνα καὶ Τεραντίου *tetuli*

Z'. *Fio γίγνομαι.*

193. Τὸ ῥῆμα *fio*, *factus sum*, *fiēri* εἶνε ὡς ἐκ τῆς σημασίας αὐτοῦ παθητικῶν τοῦ *facio*, *fecī*, *factum*, *facere* ποιῶ

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Praesens

S. <i>fio</i> ,	<i>fis</i> ,	<i>fit</i>		<i>fiam</i> ,	<i>fias</i> ,	<i>fiat</i>
P. <i>sumus</i> ,	<i>ſitis</i> ,	<i>fiunt</i>		<i>fiamus</i> ,	<i>fiātis</i> ,	<i>fiant</i> .

Imperfectum.

S. <i>fiēbam</i> ,	<i>as</i> .	<i>at</i>		<i>fiērem</i>	<i>es</i>	<i>et</i>
P. <i>fiēbamus</i> ,	<i>atis</i> .	<i>ant</i>		<i>fiēremus</i> ,	<i>etis</i> .	<i>ent</i> .

Futurum.

S. <i>fiam</i> ,	<i>fies</i> .	<i>fiet</i>				
P. <i>fiemus</i> ,	<i>fiētis</i> ,	<i>fient</i> .			<i>λείπει.</i>	

IMPERATIVUS

S. 2 *fi*

P. 2 *fite*

INFINITIVUS.

Praes. *fiēri* | *Perf.* *factum am um*, *esse* | *Fut* *factum iri*.

194. Ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου *factus* καὶ τὸ δεύτερον θεματικὸν *faciendus* παρελήθησαν ἐκ τοῦ *facio*. Ἀπὸ τοῦ *factus* δὲ σχηματίζονται αἱ παράγωγοι τύποι ὅλως ὁμαλῶς *factus sum*, *eram*, *ero*, *sim*, *essem*

(ΣΗΜ. α'. Τὸ σύνθετον *confieri*=*confici* (παθητ. τοῦ *conficio* κατεργάζομαι ἀρότω) ἔχει μόνον τοὺς τύπους *confit*, *confient*, *confiat*, *confieret* (3 προσ.) τὸ δὲ *desieri* εἰλείπει ἔχει μόνον *desit*, *desunt*, *desiat*.

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ εἶνε πρὸς τὸν κανόνα (πρλ. § 23 ΣΗΜ.) τὸ φωνῆεν ἰ πρὸ ἄλλου φωνήεντος μακρὸν ἐκτὸς ἐν τῷ *fiēri*, *fiērem*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'.

Ἑλλειπῆ ῥήματα (*Verba defectiva*).

195. Ἑλλειπῆ ῥήματα ἔχει ἡ Λατινικὴ γλῶσσα τὰ ἐπόμενα α) *coe-*
pi ἡρξάμην. β) *memini* μέμνημαι. γ) *nōni oīda*. δ) *ōdi* μισῶ.
ε) *ajō* κατάφηνι, λέγω, ἀντίθετον τοῦ *nego* ἀρνούμαι, στ') *inqvam*

φημι ζ') *īari* ἡπύειν (μὴ ῥήπιον εἶναι) λέγειν. ἢ τὰς προστακτικὰς ἀπαγε ἄπαγε, salve, ave (have) χαῖτε, vale χαῖτε, ὕψαιτε, ἔρρωσο (ἐν ἐπιστολαῖς) θ) *cūdo* δός, εἰπέ. ι) *quæso* τὸ τῇ; συνηθείας παρακαλῶ, ἐν παρενθέσει. ιζ) *fōrem*=*essem*.

Α') *Coepi, meminī, novi, odi*.

136. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε παρκαίμενοι ἔχοντες. (πλὴν τοῦ *coepi*) ἐνέστωτος σημαίνων. Τὸ δὲ *novi* κυρίως εἶνε παρκαίμενος τοῦ *noscō* καὶ σημαίνει ἔγνωνκα οἶδα.

INDICATIVUS.

Perfectum

S. <i>coepi</i> ,	<i>memīni</i> ,	<i>nōvi</i> ,	<i>ōdi</i> ,
<i>coepisti</i> κτλ.	<i>meministi</i> κτλ.	<i>novisti</i> κτλ.	<i>odisti</i> κτλ.
		(<i>nosti</i>)	

Plusquamperfectum

S. <i>coepēram</i>	<i>meminēram</i> ,	<i>novēram</i> ,	<i>odēram</i> ,
<i>coeperas</i> κτλ.	<i>memineras</i> κτλ.	<i>noveras</i> κτλ.	<i>oderas</i> κτλ.

Futurum exactum.

S. <i>coepēro</i> ,	<i>meminēro</i> ,	<i>novēro</i> ,	<i>odēro</i> ,
<i>coeperis</i> κτλ.	<i>memineris</i> κτλ.	<i>noveris</i> κτλ.	<i>oderis</i> κτλ.

CONJUNCTIVUS.

Perfectum.

S. <i>coepērim</i> ,	<i>meminērim</i> ,	<i>novērim</i> ,	<i>odērim</i> ,
<i>coeperis</i> κτλ.	<i>memineris</i> κτλ.	<i>noveris</i> κτλ.	<i>oderis</i> κτλ.

Plusquamperfectum.

S. <i>coepissem</i> ,	<i>meminissē</i> ,	<i>novissem</i> (<i>nossem</i>)	<i>odissem</i> ,
<i>coepisses</i> κτλ.	<i>meminisses</i> κτλ.	<i>novisses</i> κτλ.	<i>odisses</i> κτλ.

IMPERATIVUS

λείπει.	S.2 <i>memento</i>	λείπει.	λείπει.
	P.2. <i>mementote</i>		

INFINITIVUS.

Perf. <i>coepisse</i> .	<i>meminisse</i> .	<i>novisse</i> (<i>nosse</i>)	<i>odisse</i> ,
Fut. <i>coepturum</i>	λείπει.	λείπει.	<i>osurum</i> , am
am, um <i>esse</i>			um <i>esse</i> .

E. PARTICIPIUM

<i>Perf. coeptus,</i> a, um.	λείπει.	λείπει.	(osus, a, um)
<i>Fut. coepturus,</i> a, um.			osurus, a, um.

(ΣΗΜ. Τὸ ἀπὴρχαιωμένον OSUS εἶνε ἐν χρήσει ἐν τοῖς συνθέτοις ἐ-
κόςus καὶ perόςus σφοδρὰ μισῶν μετ' ἐνεργητ. διαθέσεως. —Τοῦ δὲ
coepti ὡς ἐνεστώως χρησιμεύει τὸ incipio (incipi, inceptum) καὶ
(σπανιώτερον) τὸ ocepio (ocepi, oceptum) εἰς incipio fa-
cere ἄρχομαι ποιεῖν, coepti facere (σπανιώτερον incipi). Συντάσσ-
εται δὲ τὸ coepti ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ ταύτης
ἐνεργητικῆς εἰς coepti scribere ἡρξάμην γράζειν (1) Μετὰ δὲ παθ.
ἀπαρεμφάτου εἶνε ἐν χρήσει κλιονικῶς τὸ παθητ. coeptus sum, λίαν
δὲ σπανίως τὸ coepti εἰς urbs aedificari coepta est ἡ πόλις ἡρξα-
το οἰκοδομεῖσθαι. Ωσαύτως συντάσσεται καὶ τοῦ ῥήματος decinere
παύσθαι ὁ παρακείμενος, δηλ. μετὰ παθητ. ἀπαρεμ. λέγεται desitus
sum καὶ οὐχὶ desii· εἰς veteres orationes legi non desitae sunt οἱ
παλαιοὶ οὐκ ἐπαύσαντο ἀναγινώσκόμενοι.)

B) Ajo κατάφημι, λέγω.

197. Τοῦ ajo καθεύονται μόνον οἱ ἐπόμενοι τύποι·

<i>Praes. Indic.</i>			<i>Praes. Conjunct.</i>	
S. ajo,	ais,	ait	—	ājas, ājat
P. —	—	ājunt.	—	— ājant.
<i>Imperf. Indic.</i>			<i>Perf. Indic.</i>	
S. ājebam,	as,	at	—	— āit
P. ājebāmus,	ātis,	ant.	—	— —
<i>Imperat.</i>			<i>Particip. Praes.</i>	
S. 2. ai.			ājens.	

(198. Ἀντί αιnse? λέγεις; νομίζεις; τί δας; ἐν συγχρῇ χρήσει
εἶνε τὸ ain. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ μὲν προστακτικὴ αἰ εἶνε ἀπὴρχαιωμένη,
ἡ δὲ μετοχὴ ajens καταφὰς ἐγένετο ἐπίθετον, ὁ δὲ παρατατικὸς τῆς
ὀριστικῆς παρὰ Πλάτωνα καὶ Τερέντιον εἶνε aibam.)

(1) Σπανίως δὲ καί ταις τὸ coepti μετ' αἰτιατ. συντεταγμένον, συγχρᾶ δὲ τὸ
incipio οἷον incipere oppugnationem proelium incipitur (Σαλλούστ.) Ὅθεν
φρασεῖται τὴν τοιαύτην τοῦ coepti σύνταξιν. Βιβλιοθήκη Βεροῦν

Γ' Inquam ζημι.

199. Τοῦ inquam καίονται οἱ ἐπόμενοι τύποι·

<i>Praes Indic.</i>	<i>Imperf. Indic</i>
S. inquam, inquis, inquit	- - inqviēbat (inqvibat)
P. inqvinus, inqvītis, inqvīunt	- - -
<i>Futurum.</i>	<i>Perf. Indic.</i>
S. - inqvies, inqviet.	- inqvisti, inqvīt.

Imperat.

S. 2. inque (σπαν.) 2. 3. inqvīto (σπαν.).

200. Το ῥῆμα τοῦτο μεταχειρίζονται οἱ Λατίνοι παρεμβάλλοντες εἰς ὁρθὸν λόγον, ὡς οἱ Ἕλληνες τὸ ἐφη· ἢ τὸ ἦν δ' ἐγὼ κτλ. οἶον· *tum ille, «nego», inqvīt, «verum esse» εἶτα ἐκείνος, «οὐ ζημι», ἐφη, ἀληθὲς εἶναι.* (1).

Δ' Fari λέγειν.

201. Το ῥῆμα fari εἶνε ἀρχαῖόν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τοῖς ποιηταῖς μόνον ἐν χρήσει. Οἱ δὲ ἐντὸς τῶν παρενθέσεων τύποι καίονται μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις, affari προσαγορεύειν, praefari προλέγειν, effari ἐκφωνεῖν, ἐκπιεῖν, profari ἀπογογγεῖσθαι (ἐκπιεῖν), prolēγειν (προσητεύειν). Καίονται δὲ οἱ ἐπόμενοι τύποι·

Praes. Indic.

S. - - fātur
P. (fāmur, fāmini, fāntur).

Futurum.

S. fābor (faberis), tabitur.

Imperat.

S. 2. fāre.

*Particip.**Praes.* fāns.*Perf.* fātus.*Gerundium.**Gen.* fādi.*Abi.* fādo.*Imperfect.**Indic.* *Conjunct*

(fābar) (fārer)

Perf. καὶ *Plusquamperf.*

(πλήρη).

fātus sum, sim, eram, essem.

Infinit.

fāri.

Supinum.

fātu.

Gerundium.

fāndus, a, um.

(1) Ἀρχαῖόν καὶ ποιητικόν εἶνε τὸ ῥῆμα fari, ἐν χρήσει ὅν μόνον ἐν τῷ γ' ἐν. προσ. τῆς ὁριετ. τοῦ ἐνεστώτος. Καίεται δὲ ἡ μόνον μετὰ τῆς σημασίας ἀρχεῖται λέγειν ἢ μετὰ τῆς ἀπαρρηγμένου λεκτικοῦ εἶνος βλάπτειν (laudare, percontari) καὶ τότε ἰσοδυναμεῖ τῷ ἀρχεῖται.

ΣΗΜ. Συνήθως εἶνε ἡ φράσις *sando audire ἀκοῇ εἰδέναι*.—*sanda atqve nefanda ῥητά καὶ ἄρρητα*.

E) Αἱ προστακτικαὶ *apage, ave, (have), salve, vale*.

202. Τὸ μὲν *apage* συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, οἷον *apage te ἀπαγε σεαυτὸν*, ἢ καί τινι μόνον ἄνευ αἰτιατικῆς· τῶν δὲ *ave (have), salve* χαῖρε καὶ *vale* χαῖρε, ὄψ' αἰρε. Ἐρωσο (ἐν ἐπιστολαῖς) κεῖνται οἱ ἐπόμενοι τύποι·

Imperativus.

S. 2. ave καὶ	salve καὶ	vale καὶ
aveto	salveto	valeto
P. 2 avete	salvete	valete

Indicativ. Fut.

λείπει	1 <i>salvebis.</i>	1 <i>valebis.</i>
--------	--------------------	-------------------

Infinitivus.

<i>avere.</i>	1 <i>salvere.</i>	1 <i>valere.</i>
---------------	-------------------	------------------

203. Αἱ ἀπαρέμματα κεῖται μόνον μετὰ τοῦ ῥήματος *jubeo*· οἷον *jubeo vos salvere, valere te jubeo* κελεύω ὑμᾶς (σε) χαῖρειν, ἄγω ὑμῖν (σοι) χαῖρειν.

στ.) *Cedo* δός, εἰπέ.

204. Ὁ μοναδικὸς τύπος *cēdo* μετὰ σημασίας προστακτ. ἢ κεῖται μετ' αἰτιατικῆς· οἷον *cedo tuum consilium* εἰπέ τὴν σὴν βουλήν, *cedo dextram* δός τὴν δεξιάν· ἢ μόνως. Ὁ δὲ πληθυντικὸς *cette* εἶνε ἀπρηχαιωμένος.

Z) *Quaeso.*

205. Πλὴν τοῦ *quaeso* κεῖται ἔτι μόνον τὸ τοῦ πληθυντ., *quaesumus*. Ἐκάτερον δὲ παρεμβάλλεται εἰς τὸν λόγον τοῦ λέγοντος· οἷον *tu, quaeso, scribe sū μοι γράγε* (=τῷ τῆς συνηθείας γράγε σὺ, παρακαλῶ).

H) *Forem*

206 Πλὴν τοῦ πρώτου προσώπου *forem* (=essem κεῖται ἔτι τὸ *fores, foret, forent*. Τὸ δὲ *fore*=*futurum*, *am, um, os, as, a esse* (πρβλ. § 125, ΣΗΜ, α').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'

Ἀπρόσωπα ῥήματα (*verba impersonalia*)

207 Τῶν ἀπρόσωπων ῥημάτων τὰ συνθέστατα εἶνε τὰ ἐπόμενα·

Α') Τὰ κατὰστασιν τοῦ περὶ τινος ἑτέρως ὑμαινόμενα εἶον *pluit* βρέχει, *ningit* χιονίζει, *grandinat* πλάττει χάλαρα, *fulgurat*, *fulminat* ἀστράπτει, *tonat* βροντᾷ.Β') Ῥήματα τινὰ τῆς διανοίας πυνύχια· *libet* ἀρέσκει, *libuit* καὶ *libitum* est licet ἔξεστι *licuit* καὶ *licitum* est.*miseret* καὶ *miseretur* (ἰὸν *mem* = οἰκτεῖρω), *miseritum* est, oportet δεῖ, oportuit.*piget* (ἰὸν *me p.* = *duoche* αἰσθάνομαι) *piguit* καὶ *pigitum* est.*poenitet* (ἰὸν *me p.* = *meta* ἐλπίς) *poenituit*.*pudet* (ἰὸν *me p.* = *aïdoûmai*), *pudivit* καὶ *pudivitum* est.*taedet* (ἰὸν *me t.* = *doûmai* ἀνδρίζομαι), *pertaesum* est.*deceat* πρέπει, *deceit*.*dedecet* οὐ πρέπει *dedecuit*.(ΣΗΜ. Α'. Πλὴν ταῦτα πλὴν τῶν *taedet*, *miseret* καὶ *oportet* δύνανται γὰρ εἶναι ὑποκείμενον τὸ οὐκ εἶναι ἑαυτὸν ἀντιφωνίας τινος· εἶον *hoc me piget* ταῦτα *duoche* αἰσθάνομαι + Τοῦ *libet* καὶ *licet* καίτοι καὶ τὸ τρίτον πληθυντὶ πρός τὸν μὴ ἐκ τοῦ πληθυντὶ οὐδετέρου ἀντιφωνίας ἢ ἐπιθέτου τινός· εἶον *haec libent* ταῦτα ἀρέσκει *non omnia licent* οὐ πάντα ἔξεστι. Τὸ δὲ *deceat* καὶ *dedecet* συγκαταλέγονται ἐν ταῖς ἀπρόσωποις, διότι καὶ ἐν ἑαυτῷ ἐν τῷ τρίτῳ προσώπῳ, πᾶν ὅμως ὄντα οὐχὶ προσώπου ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον.ΣΗΜ. Β'. Τὰ ἀπρόσωπα καίγονται κανονικῶς καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου παρονομασίου τύποις, δὲν ἔχουσι δὲ οὔτε προστακτικὴν, οὔτε ὑποτον, οὔτε μετοχήν. Αἱ δὲ μετοχαὶ τινων ῥημάτων, *libens* πρόθυμος, *licens* ἐλεύθερος, ἀχαλνῶτος, *pu dens* αἰδέσμων, *pu dibundus* αἰσχυρτηλός, κτλ. ἐγένοντο ἐπιθέτα. Ἡ δὲ προστακτικὴ τῶν ἀπρόσωπων ἀναπληροῦναι διὰ τῆς ὑποτακτικῆς εἶον *pudeat* τέ αἰδέσθαι.)Γ') Ῥήματα τινὰ ἐν ὀρισμένῃ τινὶ σημασίᾳ εἶνε ἀπρόσωπα ἄλλως προσωπικά· εἶον *interest* καὶ *refert* μέλει μοι διαφέρει μοι, *apparet* δηλὸν ἐστι, *constat* ὁμοδογεῖται, *expedit* συμφέρει,

condūcit συντελεῖ, praestat κρατερόν δοτι, restat υπολείπεται
accēdit προστίθεται προστι, και δῆ, juvat και delectat εὐ-
φραζει, liquet σαφές δοτι

Δ') Ω: ἀπρόσωπον χρησιμεύει και τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον και
ἡ παθητικὴ ἀπαρέμφατος ἀμεταβάτων ῥημάτων, ἅπερ ἄλλως ἔνεκα τῆς
σημασίας αὐτῶν δὲν ἔχουσι παθητικοὺς τύπους· ὡς ἰtur πορεύεται
τις. itum est ἐπορεύθη τις, eundum est χι ἢ (δεῖ) πορεύεσθαι·
vivitur ζῇ τις, vivi ζῆν τινα. Ὡσαύτως δὲ και τὸ τρίτον ἐνικὸν
πρόσωπον τοῦ παθητ. ῥημάτων μεταβατικῶν ὡς clamatur βοᾷ τις.

ΜΕΡΟΣ Γ'. 1702

Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

208. Τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς τὸ καλούμενον *ετυμολογία* ἀπο-
λείται κυρίως περὶ τὴν ἀνέυρεσιν τῶν ἐτύμων ἢ τοι τῶν πρωτοτύπων ρι-
ζῶν τῶν λέξεων. Ἐνταῦθα ὡς ἐξετάζομεν μόνον πῶς τὸ μὲν διὰ
παραγωγῆς, τὸ δὲ διὰ συνθέσεως ἐξ ὑπαρχουσῶν λέξεων σχηματίζονται
νέαι και μάλιστα οὐσιαστικά, ἐπίθετα και ῥήματα· διότι περὶ τοῦ σχη-
ματισμοῦ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου μέρος μὲν πραγματευόμεθα ἄλ-
λαχού τοῦ βιβλίου τοῦτου, μέρος δὲ παραλείπομεν, διότι κεῖται ἐκτὸς
τῶν ὁρίων τῆς γραμματικῆς. Καὶ ἡ μὲν παραγωγή γίνεται διὰ προσαρ-
τήσεως παραγωγικῶν τινῶν συλλαβῶν εἰς τὸ θέμα τῶν πρωτοτύπων
λέξεων, και αἱ μὲν πρωτότυποι λέγονται Λατινιστὶ *vocabula deri-
vata*· ἡ δὲ σύνθεσις γίνεται δι' ἐνώσεως δύο λέξεων εἰς μίαν, και ἡ
μὲν ἀπλὴ λέγεται Λατινιστὶ (*vocabulum*) *simplex*, ἡ δὲ σύνθετος
compositum.

Α'. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΓ'

Παραγωγή τῶν οὐσιαστικῶν.

209. Τὰ οὐσιαστικά παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (*substantiva
verbalia*), ἢ ἀπὸ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων (*substantiva
nominalia*).

Α') *Substantiva verbalia*

210 Καταλήξεις τῶν οὐσιαστικῶν τῶν ἀπὸ ῥημάτων παραγομένων
ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε αἱ ἐπομέναι.

1. Ἡ κατάληξις *or* εἰς ἀμετάβλητον τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προσαρτωμένη παράγει οὐσιαστικά σημαίνοντα πρᾶξιν ἢ κατάστασιν· οἷον *amor* ἔρως, *clamor* κραυγή, *timor* φόβος, *splendor* λάμψις.

2. Ἡ *or* εἰς τὸ ὑπτιον προσαρτωμένη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως *um* σημαίνει τὸ δρῶν π. ὁσωπον· οἷον *amator* ὁ ἐραστής, *adjutor* ὁ βοηθός, *fautor* ὁ σπουδαστής τινος, ὁ εὖρους τιπλ. — *victor* ὁ νικητής, *auditor* ὁ ἀκουστής, *largitor* ὁ χορηγός, δωρητής. Ἐκ τούτων σχηματίζονται θηλυκά εἰς *trix*· οἷον *victrix* ἡ νικήτρια (προβλ. § 36, 8').

ΣΗΜ. Σπανιότερον δὲ παράγονται οὐσιαστικά εἰς *tor* ἀπὸ οὐσιαστικῶν οἷον *viator* ὁ ὁδοιπόρος ἀπὸ τοῦ *via* ὁδός, *janitor* ὁ θυρωρός ἀπὸ τοῦ *janua* θύρα, *funditor* ὁ σφριζομένης ἀπὸ τοῦ *funda* σφινδόρη.

3. Ἡ *io* καὶ *us* (γεν. *ūs*) εἰς τὸ ὑπτιον προσαρτῶμεναι μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως, σημαίνουναι πρᾶξιν ἢ κατάστασιν· οἷον *acclamatio* ἐπιφώνημα, εὐφημία, *comitatus* ἀκολουθία, ὁπάδοι, *cautio* προνομή, *fletus* κλυθμός, *divisio* διαίρεσις, *cultus* θρησκεία, *sortitio* κλήρωσις, *vestitus* ἱματισμός.

Ἔτι δὲ ἔχουσιν ἀερωτέρους τοὺς τύπους οἷον *tractatio* καὶ *tractatus* μεταγείρισις, *πραγματεία* — *motio* καὶ *motus* κίνησις, *actio* καὶ *actus* πράξις, *consensio* καὶ *consensus* συμφωνία.

ΣΗΜ. Σπανιότεροι δὲ κατάληξις τῆς αὐτῆς σημασίας εἶναι.

1. *ura*, εἰς τὸ ὑπτιον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως *um* προσαρτωμένη· οἷον *pictura* γραφή, *jactura* ἐκβολή, ἀπόβλητα, *conjectura* ἱκασία, *mercatura* ἐμπορία, *sepultura* ταφή.

2. *ela*, εἰς τὸ ὑπτιον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως *um* ἢ εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προσαρτωμένη· οἷον *corruptela* διασθορά, *qvereia* μέριμνα.

3. *igo* καὶ *ido*, εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προσαρτῶμεναι· οἷον *origo* ἀρχή, *cupito* ἐπιθυμία, ἔρως.

4. *ium*, εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος ἢ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ *um* εἰς τὸ ὑπτιον προσαρτωμένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τῆς αὐτῆς σημασίας· οἷον *gaudium* τὸ γῆθος, χιρά, *odium* μίσος, *obsequium* θεραπεία, *solatium* παραμυθία.

4. Ἡ κατάληξις *men* εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος προσαρτωμένη σημαίνει τὴν ἐνέγκειν τοῦ ῥήματος ὡς πρᾶγμα ἢ ὡς μέσον· οἷον *solamen* παραμύθιον, *fulmen* ἀστραπὴ ἀπὸ τοῦ *fulgere*, ποίημα.

flōma ἀπὸ τοῦ *noscere*, *flumen* ῥεῖμα ἀπὸ τοῦ *fluere*, *volūmen* βιβλίον.

Ἐν αὐτῇ σηματοῖαν ἔχει ἡ κατάληξις *mentum* εἶν ὀρνα-
mentum κόσμημα· *monumentum* μνημεῖον ἀπὸ τοῦ *monere*·
instrumentum ἔργαλ. ἴον ἀπὸ τοῦ *instruere*· *blandimentum*
καλινελα ἀπὸ τοῦ *blandiri*.

Ἐνίστε δὲ προστινται ἀμρότεσαι αἱ κατάληξεις αὐταὶ εἰς τὸ
αὐτὸ ῥήμα· ἴον *tegūmen* καὶ *tegumentum* στέγασμα ἀπὸ τοῦ
tegere, *velamen* καὶ *velamentum* κάλυμμα.

5 Αἱ κατάληξεις *ūlum būlum cūlum* εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήμα-
τος προσφύονται σημαίνουσαι τὸ ὕψος· ἡ δὲ ἑκταὴ πρῶτον
δὲ τὴν τέτιον οἷον *vinculum* ὁ δεσμός (*vincire*) *vehiculum* ὁ
χημα (*vehere*) *cingulum* ζώνη (*cingere*, *stabulum* σταβλός
(*stare*) *operculum* πῶμα (*operire*).

ΣΗΜ. α'. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ αἱ κατάληξεις *crum* καὶ
brum (ἀντὶ *cūlum* καὶ *būlum*)· ἡ δὲ ἑκταὴ πρῶτον
τοῦ ὕψους οἷον *labacrum* ἡντρόν *involverum* εἰλημα κά-
λυμμα, *flabrum* πνέον (flare) *ventilabrum* πνέον. *Alacrum*
(*vertilare*).

ΣΗΜ. β'. Μέλιον σημαίνει καὶ ἡ ἑκταὴ πρῶτον *aratum*
ἀρότρον, *claustrum* κλειθρόν (*claudere*), *rostrum* ἔμβολον (*ro-
dere*), *rastrum* ῥάστρον, *radella* (*radere*).

B) Substantiva nominalia.

α) Ἀπὸ οὐσιαστικῶν.

211. 1. Ὑποκοριστικά (deminutiva), ἃ ἵνα φησὶται τοῖς ἑνὸς
τῶν παλαιότερων καὶ νεώτερων.

α) ἵς *ūlus*, *a um* γινόμενα ἀπὸ οὐτικῶν καὶ τῆς πρῆτης καὶ
δευτέρας κλίσεως, τὰ ὡς ἑξῆς· ἡ δὲ ἑκταὴ πρῶτον *hortulus* κηπί-
διον, *puerulus* παιδίον, *regulus* βασιλίσκος· *virgula* ῥαβδίον,
μικρὰ γραμμή· *mensula* τραπέζιον, *portula* πόλις· *oppidulum*
πολιχὴν, *scutulum* μικρὸς θυρεός, *capitulum* κεφάλις, κεφάλαιον.
βιβλίον.

ΣΗΜ. α'. Ὅταν δὲ τὸ οὐσιαστικὸν ἔχη πρὸ τῆς κατάληξεως ὡ-
νῆεν, τὸ ὑποκοριστικὸν λήγει εἰς *ūlus a um* οἷον *filiolus* βίδιον,
gladiolus μάχαιρον· *filiola* θηλέριον· *lineola* μικρὰ γραμμή·
atriolus μικρὸς πύλορος *horreolum* μικρὸν σιτοθῆλον.

ΣΗΜ. β'. Οὐχὶ συζήν ὑποκοριστικὴ κατάληξις εἶνε ἡ *ellus a, um*, προσαρτωμένη μόνον εἰς ὀνόματα τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως οἷον *agellus ἀγρίδιον*, *libellus βιβλίδιον*, *syngellus συγγράμματιον*, *cultellus μοχαιρίδιον* - *catella αἰθυσίον* (*catena*) *pagella σελιδίον*, (*pagina*), *lamella ἐλασματίον* (*lamina*) - *sacellum μικρὸν ἱερόν*, (*sacrum*, *labellum χεῖλιδίον* (*labrum*), *flagellum μαστίγιον* (*flagrum*).

ε) Εἰς *culus, a, um*, γινόμενα ἀπὸ οὐσιαστικῶν τοῦ πρώτου γένους ἐκτετακτοῦν δὲ τῆς τελευτῆς καὶ πέμπτης κλίσεως οἷον *fraterculus ἀδελφίδιον*, *fosculus ἀνθράκιδιον*, *ponticulus γερρόριον*, *versiculus στιχίδιον* - *matercula μητράριον*, *avicula ἀρρίθιον*, *uxorcula γυναικίον*, *diccula βραχὺς χρόνος*, *braiē προθεσμία* - *osculum στόμιον*, *qlēma, opusculum πορνήματιον*, *syngellus συγγράμματιον*, *corniculum κεράτιον*, *vasculum (vas) μικρὸν ἀγγεῖον*.

ΣΗΜ. α'. Τὰ γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς *o* (γεν. *inis* ἢ *onis*) ὑπὸντων ὀνοματικῶν τῆς τρίτης κλίσεως ὑποκοριστικὰ ληγουμένης εἰς *unculus, a, um* οἷον *sermunculus sermo λόγιον*, *logunculus λογόδιον*, *virguncula (virgo) παρθένος*, *homunculus homo ἀνθρώπος*.

ΣΗΜ. ε'. Μόνον λίαν ὀλίγα ὀνόματα ἔχουσι τὴν ὑποκοριστικὴν κατάληξιν *illus, a, um* οἷον *lapillus λίθιον* (*lapis*, *angvilla ἡ ἔργχλος* (*angvis*), *tigillum δοκίδιον* (*tignum*).

ΣΗΜ. γ'. Ἀπὸ ὑποκοριστικῶν σχηματίζονται καὶ ἡ *cistella μικρὰ κίστη*, *cibātiōn (cista)*, *cistellula puella κορίσκη*, *κοράριον*, *puellula*.

2 *ium* εἰς τὸ θέμα ὀνοματικῶν πρώτης προσαρτωμένη σημαίνει συνάφειαν ἢ τὴν σχέσιν αὐτῶν οἷον *collegium ταῖρια* (*collega*), *convivium συμπόσιον* (*conviva*), *consortium κοινωρία* (*consors*) - *sacerdotium ἱερατεία*, *servitium δουλεία*, *ministerium ἐποικυα*, *exilium φυγή*.

Ἡ κατάληξις *ium* εἰς ὀνόματα προσώπων εἰς τὸν προσαρτωμένη σημαίνει τὸν τόπον τῆς πράξεως οἷον *auditorium ἀκροατήριον*.

3, *atus* (γεν. *ūs*) καὶ *ura* εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη σημαίνει τὸ ἐπὶ τῷ ἐλάτῳ ἢ τῷ ἀξίωματι οἷον *consulatus*, *tribunatus*, *pontificatus* - *praetura*, *censura*, *quaestura*, *dictatura*.

4. Ἡ κατάληξις *arium* σημαίνει τόπον ἀποθήσεως ἢ ταμίον οἷον *columbarium περιστέρων*, *plantarium φυτοθήριον*, *granarium*.

αιτοβολών (granum), pomarium ὡρωοθήκη, aviarius ὄρνιθών, seminarium σπυρίων (semen).

5. etum εἰς ὀνόματα φυτῶν προσαρτωμένη σημαίνει τόπον περιέχοντα πλὴν αὐτῶν· εἶν qvercetum δρυῶν, vinetum ἀμπελῶν, fruticetum λόχμη (strutex), myrtetum μυρσινῶν, olivetum ἐλαιῶν.

6. ile εἰς ὀνόματα κτηνῶν προσαρτωμένη σημαίνει τὸν σπυθμὸν αὐτῶν εἶν ovile αἰλίων, μῆνδρα οἰῶν, suile ὁ κυγέος, τὸ βοφορείον, bubile (bovine) βοουτάσιον, eqvile ἵππῶν.

7. ina εἰς πρόσωπα προσαρτωμένη σημαίνει ἐνέργειαν· οἶον disciplina παιδευσίς, μάθησις, doctrina διδασκαλία.

8. τὰ πατρωνυμικά (patronymica), ὧν τῶν μὲν ἄρτενικῶν τὰ πλείστα λήγουσιν εἰς ides, τῶν δὲ θυληκῶν εἰς is· οἶον Priamides Πριάμιδης, Atlantis Ἀτλαντίς.

ΣΗΜ. Ἑτέραι καταλήξεις τῶν πατρωνυμικῶν εἶνε

α' τῶν ἄρτενικῶν

ides, προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα λήγοντα εἰς eus καὶ es· εἶν Atrides Ἀτρείδης, Heraclides Ἡρακλείδης.

ades, προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα τῆς α' κλίσεως εἰς as· οἶον Aeneades (Aeneas) Αἰνείδης.

iades, προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα εἰς ius καὶ ἄλλα εἶν Thestias (Thestius), Menoetiades (Menoetius), Atlantiades (Atlas), Anchisiades (Anchises).

β' τῶν δὲ θυληκῶν

eis, προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα εἰς eus καὶ ἄλλα οἶον Nereis, Priameis

ias· εἶν Thestias, Abantias (Abas) Atlantias καὶ Atlantis (Atlas)

β') Ἀπὸ ἐπιθέτων.

212. Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσιν ιδιότητα, οἱ δὲ καταλήξεις αὐτῶν εἶνε αἱ ἐπόμεναι·

1. ias μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ἴε εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου προσαρτωμένη εἶν bonitas ἀγαθότης, veritas ἀλήθεια—asperitas τραχύτης—crudelitas σκληρότης—Aνευ συνδετικοῦ φωνήεντος libertas ἐλευθερία, paupertas περία.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ins ἐπιθέτων οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς ietas

οἶον *varietas* ποικιλία, *pietas* εὐσεβεία· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν εἰς *stus* εἰς *stas*· οἶον *venustas* χάρις, *vetustas* παλαιότης, τὸ πολυχρόνιον.

2. *tudo* μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος Ἰ εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου προσαρτωμένη· οἶον *magnitudo* μέγθος, *beatitudo* εὐδαιμονία.

3. *ia*, ἀμέσως εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου προσαρτωμένη· εἶναι *concordia* ὁμόνοια, *audacia* τόλμα, *elegantia* κομψότης.

4. *itia*, ἀμέσως εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου προσαρτωμένη· εἶναι δὲ σπανιωτέρα κατὰ λήξιν· εἶναι *justitia* δικαιοσύνη, *laetitia* εὐθυμία.

ΣΗΜ. Δίαν σπάνιαι καταλήξεις εἶναι ἡ *edo* καὶ *monia*· εἶναι *dulcedo* γλυκύτης, *acrimonia* δριμύτης, *sanctimonia* ἀγνωσύνη. — Τὰ δὲ οὐσιαστικὰ *parsimonia* φειδῶ καὶ *qverimonia* μομφῇ παράγονται ἀπὸ τῶν ῥημάτων *parcere* καὶ *qverere*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

Παραγωγή τῶν ἐπιθέτων.

213. Τὰ ἐπιθέτα παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (*adjectiva verbalia*), ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (*adjectiva nominalia*).

Α') *Adjectiva verbalia*.

214. Αἱ καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀπὸ ῥημάτων παραγόμενων εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1. *idus*, δηλοῦσα ἐπιθετικῶς τὴν τοῦ ῥήματος πημασίαν· οἶον *calidus* θερμός, *madidus* βεβρεγμένος, ὑγρός, *sordidus* ρυπαρός, *avidus* ὀψιῆς, *avidus* ἐπιθυμητικός, πλεονέκτης· — *rapidus* ὁρμητικός.

2. *ilis* καὶ *bilis* συνήθως σημαίνουσαι τὸ δυνατόν γενέσθαι· οἶον *amabilis* ἀγαπητός, *exorabilis* εὐεξήλαστος· — *flebilis* δακρυτός, ἀξιοδάκρυτος, *docilis* εὐδίδακτος, εὐμαθής· — *fragilis* (*frangere*) εύθραυστος, *credibilis* πιστευτός.

3. *ax*, σημαίνουσα κλίαιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἄγαν σφοδρῶν, πλημμελῇ· οἶον *pugnax* φιλόμαχος, μάχιμος, *vorax* ἀδηφάγος· — *andax* θρασύς, *mordax* δεικτικός· — *fallax* ἀπατηλός, *loquax* φλύαρος.

4. Σπανιωτέραι δὲ καταλήξεις εἶναι·

α') ἡ *uus*, σημαίνουσα τὸ δυνατόν γενέσθαι· οἶον *conspiciuus* (*conspicio*) καταρνήτης, *individuus* (*divido*) ἀδιαίρετος· ἢ ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος, ἢ τῆς πρῆ-

πικρὸς τοῦ παρακειμένου ὡς assiduus (assideo) ἐνδελεχής, ἐπιμελής, congruus (congruo) σύμφωνας, vacuus (vacuo) κενός, irriguus (irriguo) ἀρδευτός, κατάρρυτος.

6) ἡ ūlus, ἔχουσα τὴν σμακτίαν τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος, ἡ σημαίνοντα κλίνει ὡς pendulus κρεμάμενος, credulus εὐπιστός, patulus ἀνοικτός, εύρύς, bibulus πλεπότης.

B) Adje. livra nominativu.

α') Ἀπὸ προσηγορικῶν.

215. Αἱ καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀπὸ προσηγορικῶν παραγομένων εἶνε αἱ ἐπόμεναι·

1. ūus, σμακίνουσα συνήθως τὴν ὕλην, ἐξ ἧς πρᾶγμα τε συνέστηκεν· ὡς aureus χρυσοῦς, argenteus ἀργυρεὺς, ferreus σιδηροῦς, plumbeus μολυβδός, ligneus ξύλινος, vitreus ὕαλινος, ὕαλινος, piceus πισσοειδής, igneus πύρινος, cinereus τερρώδης.

Ὁμοίαν σμακτίαν ἔχουσι καὶ αἱ καταλήξεις aceus καὶ iceus· ὡς chartaceus ἐκ χαρτῶν, membranaceus ὑμῆνινος, latericius πλίνθινος. Προσέτι δὲ καὶ ἡ ūus φυτῶν μόνον καὶ ὀρυκτῶν ὀνόμασιν αὕτη προσκρωμένη· ὡς cedrinus κέδρινος, sagīnus φηγίνος, adamantinus ἀδαμάντινος, crystallīnus κρυστάλλινος.

2. ūus, σημαίνοντα τὸ ἀνήκον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον ὡς asinīnus ὄνοιος, eqvīnus ἵππειος, taurīnus ταύρειος, hœdīnus ἐρίφειος, anserīnus χήνειος, anatinus νηροσαῖος (μάλιστα μετὰ τοῦ caro συναπτόμενα· ὡς caro anserina κρέας χήναιον), divīnus θεοῦ, masculīnus ἄρσιν, ἀρσενιαῖος, femīnīnus θηλυαῖος.

ΣΗΜ. Εἰς ūus δὲ λήγουσι τὰ χρονικά ἐπίθετα, τὰ μὲν ἀπὸ ὀνομάτων, τὰ δὲ ἀπὸ ἐπιρρημάτων παραγόμενα· ὡς annotīnus πέρυσινός, hornotīnus τήτινος, τοῦδε τοῦ ἔτους, diutīnus χρόνιος, πολυχρόνιος, crastīnus ὁ αὔριον. Τὸ δὲ matutīnus (matūrus) ἑωθινός, vespertīnus ἐσπερινός καὶ repentinus (repente) οἰφιδίος ἔχουσι μακρὸν τὸ i. Ὡσαύτως ἔχει μακρὸν i τὸ clandestīnus (clām) λαθραῖος καὶ intestinū (intus) ὁ ἐνδον.

3. αἱ καταλήξεις ūus, ūeus, ilis, ālis, καὶ āris, atīlis, ivus, ānus, ensis, σημαίνονται ὡσαύτως τὸ ἀνήκον εἰς τι ὡς

ūus patrius πατρίος, regiū βασιλείος, nugatorīus ληρώδης.

ūeus bellicus πολεμικός, aulicus αὐλικός, civicus πολιτικός, æsticus, hosticus πολέμιος. Μακρὸν δὲ i ἔχουσι τὰ ἀπὸ ἐρημάτων καὶ

προθέσεων παραγόμενα εἶναι amicus φίλος, amicus εὐχέλεις, pudicus αἰδέμενος anticus πρόσθεν, posteus ὑπὸσθιος.

ilis puerilis παιδικός, virilis ἀνδρικός, civilis πολιτικός, hostilis πολεμικός. Μόνον δὲ τὸ humilis ταπεινός καὶ parilis ἴσος ἔχουν τὸ ἰ τῆς παραλήγουσας βραχέως. Τα δὲ ἀπὸ βραχέων παραγόμενα ἐπιθέτα εἰς ilis ἔχουσι πάντα τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν (πρὸς § 214, 2).

alis καὶ aris regalis βασιλικός, mortalis θνητός, popularis δημοτικός, puellaris κορασιώδης.

alitis ἀετῶν, aquatilis ἑνὸς ὕδατος, fluviatilis ποταμῶν.

ivus aestivus θερινός, tempestivus ὥραιος (αἰρίος), ποιόμενος.

anus montanus ὄρεινός, urbanus ἀγρικός, ἀγροτικός, humanus ἀνθρωπίνος, rusticanus ἀγροδικτός, ἀγροτικός.

ensis castrensis στρατοπεδευτικός, forensis ἀγορῆς, διακονικός.

4. Ἡ κατ'ἀλλήλους arius, σημαίνοντα ὡς ἐκείναις τὸ ἀνῆκον εἰς τι. εἶναι δὲ χρήσιμα τὰ μετὰ τῆς καταλήξεως· τῆς ἐπιθέτου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντὶ οὐκ αἰτιατῶν καὶ σημαίνουσι ἐπ' ἄγγελμα· οἷον coriarius βουτοδέλης, argentarius τραπεζίτης, carbonarius ἀνθρακῆς, ostiarius θυρωρός.

5. osus καὶ lentus, σημαίνονται τὴν πλησμονή· οἷον lapidosus ἰθώδης, λίθων πλήρης, periculosus κινδυνώδης, aerumnosus πολυμυθός, fraudulentus ἀπτηλός, somnolentus ὑπνακτικός, pulverulentus κονιορτώδης.

6. atus καὶ αἰσπίνικι itus, καὶ utus σημαίνονται τὸν ἔχοντά τι εἶναι barbatus πωγωνοφόρος, falcatus δρετανηφόρος, calecatus ὑποδεδεμένος—auratus ὠτώεις, pellitus δερματοφόρων, cornutus κερασφόρος.

β') Ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων.

216. Τὰ κύρια ὀνόματα, ἀφ' ὧν παράγονται τὰ ἐπιθέτα, εἶναι ὀνόματα ἀνδρῶν, θηρῶν, τόπων (πόλεων) καὶ χωρῶν. Τὰ ἀπὸ τούτων λοιπὸν παραγόμενα ἐπιθέτα λήγουσιν ὡς ἐξῆς·

1. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων ἀνδρῶν (δηλαδὴ ἐπωνυμῶν) παραγόμενα ἐπιθέτα λήγουσι τὰ πλεῖστα εἰς ianus οἷον ἀπὸ τοῦ Cicero Ciceronianus, ἀπὸ τοῦ Cato Catonianus.

ΣΗΜ. α. Σπανιώτεροι εἶε αἱ κατάληξεις anus καὶ inus εἶν
Sulla Sullanus, Verres Verrinus

ΣΗΜ. β'. Επὶ δὲ τῶν εἰς ιος Ἑλληνικῶν ἐπιθέτων, τῶν παρα-
γομένων ἀπὸ Ἑλληνικῶν κυρίων ὀνομάτων, μεταχειρίζονται οἱ Λατῖ-
νοι τοὺς εἰς eus (ius) καὶ ius Ἑλλήν. τύπους, ἐπὶ τινῶν μὲν ἀμ-
φοτέρους, ἐπὶ τῶν πλείων δὲ τὸν ἕτερον μόνον ἢ ὡς ἐπὶ τῷ πρῶ-
τῳ Aristotelius, Epicureus, Platoniceus, Demostheniceus.

2 Τὰ ἀπὸ ἑθνικῶν ὀνομάτων παραγόμενα ἐπιθέτα ὡς ἐπὶ τῷ πλεί-
στον λήγουσιν εἰς ius, σπανιώτερον δὲ εἰς ius* ὡς Afer Africus,
Britannus Britannicus, Persa Persicus, Celta Celticus,
Syrus Syrius, Thrax Thracius

ΣΗΜ. Μετ' ὀνομάτων προσώπων τίθεται κανονικῶς τὸ ὑπαρκτικὸν
ἑθνικὸν ὄνομα εἶν miles Gallus καὶ οὐ, ὡς Gallicus, poeta Hi-
spanus, Numidae et Cretes sagittarii.

3. Τὰ ἀπὸ τοπικῶν (πόλεων) ὀνομάτων παραγόμενα ἐπιθέτα λή-
γουσιν εἰς ensis, inus. anus καὶ as. εἶν Cannae Cannensis,
Florentia Florentinus, Roma Romanus, Arpinum Arpinas.

ΣΗΜ. α. Τὰ ἀπὸ πόλεων Ἑλληνικὰ ἐπιθέτα εἰς ιος (ius) σχηματί-
ζουσιν οἱ Λατῖνοι εἰς ensis (iensis) εἶν Patrensis, Chalciden-
sis, Thespiensis — Πρὸς τοῦτοις δὲ Atheniensis Ἀθηναῖος, εἰ
καὶ δὲν λήγει εἰς ens — Σπανίως δὲ φυλάττουσιν οἱ Λατῖνοι τὴν κατά-
ληξιν eus (eus) εἶν Cittiueus ἀντὶ τοῦ Cittiensis, Halicarnas-
seus ἀντὶ Halicarnassensis

ΣΗΜ. β'. Τὴν ιος (ius) κατάληξιν τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀπὸ πόλεων
καὶ νήτων Ἑλληνικῶν εἰς os, on καὶ us, um καὶ on παραγο-
μένων φυλάττουσι καὶ οἱ Λατῖνοι εἶν Corinthius, Rhodius,
Byzantius, Lacedaemonius, Clazomenius (Clazomenae).
Ἰσχυρώς τὴν ηρος ἔνυς εἶν Cyzicenus. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν αιος
(aeus) εἶν Smyrnaeus, Erythraeus

ΣΗΜ. γ'. Οἱ Λατῖνοι συγγραφεῖς φυλάττουσιν ἐνίοτε καὶ τὴν τῶν
Ἑλληνικῶν τοπικῶν ἐπιθέτων κατάληξιν tes ates, ites, otes εἶν
Abderites, Spartiates (ἐπιθ. Spartanus), Tegeates (ἐπιθ.
Tegeaeus), Heracleotes.

4. Τὰ χωρῶν ὀνόματα ἐκτὸς τοῦ Lutium, Samnium καὶ τῶν
Ἑλληνικῶν Aegyptus, Epirus, Persis κτλ. παράγονται καὶ
αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἑθνικῶν ὀνομάτων, ὡς Britannia ἀπὸ τοῦ Bri-

tannus, Cilicia ἀπὸ τοῦ Cilix Sardinia ἀπὸ τοῦ Sardus (1).
 Ἀπὸ τινων λοιπὸν τούτων τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν παράγονται ἐπι-
 θετα εἰς ensis καὶ anus (εἶδον Hispaniensis Siciliensis, Afri-
 canus Gallicanus), σημαίνοντα τί ὑπάρχει ἐν τῇ χώρῃ ἢ τί προ-
 ἔρχεται ἐξ αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἀνήκη εἰς τὸ ἔθνος τὸ αἰκοῦν τὴν χώραν.
 εἶδον exercitus Hispaniensis εἶνε Ῥωμαῖος στρατός ἐν Ἰβηρίᾳ
 διατρίβων, legatus Hispaniensis εἶνε Ῥωμαῖος πρεσβευτὴς ἐν Ἰ-
 βηρίᾳ, bellum Hispaniense ἢ bellum Africanum εἶνε πόλεμος,
 ὃν εἰ Ῥωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν ἐν Ἰβηρίᾳ ἢ ἐν Αἰθίᾳ (Ἀφρι-
 κῇ), ἀπ' ἐναντίας δὲ bellum Hispanicum ἢ Africum εἶνε πόλε-
 μος Ῥωμαίων πρὸς τοὺς Ἰβηρους ἢ Αἰθίους (Αφρικανούς).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ'.

Παραγωγή τῶν ῥημάτων.

217. Τὰ ῥήματα παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (verba verbalia),
 ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (verba nominalia).

Α) Verba verbalia.

218. Τὰ verba verbalia διακρίνεται εἰς θαμιστικά (frequentativa),
 ἐναρπτικά (incohativa), ἐφελκτικά (desiderativa) καὶ
 ὀνομαστικά (deminutiva)

1. Τὰ μὲν θαμιστικά (frequentativa) παράγονται ἀπὸ τοῦ ὑπρίου
 μεταβολῇ τῆς καταλήξεως um εἰς o, ἀλλ' οὕτως ὥστε τὸ a τοῦ ὑ-
 πρίου τῆς πρώτης συζυγίας μεταβάλλεται εἰς ī. Πάντα δὲ τὰ θαμι-
 στικά κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην συζυγίαν καὶ δηλοῦσιν ἐπανάληψιν
 ἢ ἐπίτασιν τῆς πράξεως οἷον

clamo	-clamatum-clamāto	κραυγάζω
rogo	-rogatum -rogāto	διρωτῶ, πολλῶς δέομαι
volo	-volatum -volāto	περιπέτομαι
jacio	-jactum -jacto	βιπτάζω
curro	-cursum -curso	περιτρέχω

(1) Ἀπὸ τινων ὁμοῦ ἔθνικων ὀνομάτων δὲν σχηματίζονται χωρὶς ὁδὸν αἰετ
 ἀλλὰ τὸ ἔθνικόν σχημαίνει καὶ τὸν τόπον οἷον in Aeqvis, Sabinis habitare,
 hiemare in Bruttios ire ex Sequanis exercitum educere.

dico -dictum -dicto παλλάξαι λέγω, ὑπαγορεύω
 defendo -defensum -peseuso μετὰ σπουδῆς ἀποκρούω,
 ἀμύνω (-μα).

ΣΗΜ. α'. Ἀπὸ τινων θομιστικῶν παράγονται ἑτέρα αὖτις θομιστικὰ εἶν ἀπὸ τοῦ dicto-dictio, ἀπὸ τοῦ curso-cursito Ἑ-ια δὲ θομιστικὰ παράγονται ἀμέσως ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ῥήματος· οἷον ago-agito, quaero-quaerito, nosco-nosco

ΣΗΜ. β'. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ θομιστικὰ μετ' ἀποθετικῷ τύπου· εἶν minitari (minari), licitari (liceri), tutari (tueri), ample-xari (amplecti), seiscitari (seiscere).

2. Τὰ δὲ ἐνερῶντι ἃ ῥήματα (verba incohativa) λήγουσιν εἰς sco, καὶ ἐν μὲν τοῖς παραγομένοις ἀπὸ ῥημάτων τῆς πρώτης συζυγίας προσαρτᾶται ἡ κατὰλῃσις asco εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ ῥημάτων τῆς δευτέρας συζυγίας ἡ esco, ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ ῥημάτων τῆς τρίτης καὶ τετάρτης ἡ isco. Δηλοῦσι δὲ τὰ ἐνερῶντι πρᾶξιν τινα ἐν τῷ ἄρχεσθαι ἢ γίνεσθαι (πρβλ. ΚΕΦ. ΚΙΓ.) καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν· εἶν laba-re—labasco, pallē-re—pallesco, gem-ere—gemisco, domi-re—obdormisco.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ incohativa nominalia (πρβλ. § 178).

3. Τὰ δὲ ἐρετικὰ (verba desiderativa) παράγονται ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ μεταβολῆς τῆς καταλῃσις um εἰς urio. Δηλοῦσι δὲ ἐρετιν καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν· οἷον edo, esum—esurio βρωσεῖω, πεινῶ· emo, emptum—empturio ὠνησεῖω.

4. Τὰ δὲ ὑποκοριστικὰ ῥήματα (verba deminutiva) λήγουσιν εἰς illo, ἥπερ καταλῃσις προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος. Δη-λοῦσι δὲ τὰ ὑποκοριστικὰ μείωσιν καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν πρώ-την συζυγίαν· εἶν canto-cantillo ᾄδω ἡσύχως· conscribo-con-scribillo συγγράφω μικρά τινα καὶ εὐτελῆ.

Β') Verba nominalia.

219. Τὰ ἀπὸ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων παραγόμενα ῥήματα κλί-νονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν συζυγίαν, καὶ τὰ μὲν εἰς are εἶν μεταβατικά, τὰ δὲ εἰς ere ἀμετάβατα.

Ῥήματα μεταβ. τῆς α' συζ.

fraudare (fraus) ἀπατῶν

vulnerare (vulnus) τετραύσκειν

Ῥήματα ἀμετάβ. τῆς β' συζ.

frondere (frons) φυλλοφορεῖν

florere (flos) ἀνθεῖν

laudare	(laus)	ἐπαινεῖν	lucere	(lux)	λάμπειν
signare	(signum)	σημειοῦν	virere	πρατίζειν, ἀμύλλειν	
sanare	(sanus)	ἰατρίαι	calvere	φλακκρὸν εἶναι	
durare	(durus)	σκληρύνειν	flavere	(flavus)	ξανθὸν εἶναι
liberare	(liber)	ἐλευθεροῦν	canere	(canus)	πολιὸν εἶναι.

ΣΗΜ. α'. Μόνον λίαν ὀλίγα verba nominalia τῆς πρώτης συζυγίας ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν· οἷον concordare (concoors) ὁμονοεῖν.

ΣΗΜ. β'. Καὶ κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν κλίνονται τινὰ verba nominalia, ποτὲ μὲν ἔχοντα μεταβατικὴν διάθεσιν, ποτὲ δὲ ἀμετάβατον· οἷον servire δουλεῖν, saevire (saevus) μαινέσθαι, vestire (vestis) ἀμφιεννῆναι, finire (finis) τελευτᾶν.

2. Τὰ πολλὰ τῶν ἀποθετικῶν τῆς πρώτης συζυγίας εἶνε verba nominalia ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' ἀμεταβάτου διαθέσεως· οἷον

piscari	(piscis)	ἀλιεῖν	tristari	(tristis)	δυσθυμεῖν
dominari	(dominus)	δεσπόζειν	laetari	(laetus)	εὐθυμεῖν
furari	(for ὁ φῶρ)	κλέπτειν	lucrari	(lucrum)	κερδαίνειν.

ΣΗΜ. Ὅρα κατὰ τινὰ μεταβάλλοντα συζυγίαν μεταβάλλουσι καὶ διαθεσιν· οἷον

alba re	λευκαίνειν	albā re	λευκὸν εἶναι
clara re	λαμπρύνειν	clare-re	λάμπειν
liqua-re	τήκειν	lique-re	ρευστὸν εἶναι
placa-re	ἰλάσκεισθαι, πράττειν	plāce-re	ἀρέσκειν
sēda-re	παῖειν, πράττειν	sēde-re	καθῆσθαι
fuga-re	φυγαδεύειν	fug-ēre	φεύγειν
pend-ēre	σταθμᾶν	pendē-re	κρέμασθαι.

Β'. ΣΥΝΘΕΣΙΣ

220. Ἐν τῇ συνθέσει σημειωτέον τέσσαρας περιπτώσεις· καὶ α'. Μόνη ἡ πρώτη λέξις μεταβάλλεται· οἷον magnanimus (ἐκ τοῦ magnus καὶ animus).

β'. Μόνη ἡ δευτέρα λέξις μεταβάλλεται· οἷον inculco (ἐκ τοῦ in καὶ calco), exsul (ex-solum), extorris (ex-terra).

γ'. Ἀμφοτέραι αἱ λέξεις μεταβάλλονται· οἷον armiger (ἐκ τοῦ arma καὶ gero).

δ'. Ἀμφότεραι αἱ λέξεις μένουσιν ἀμετάβληται· εἶον *interrex* (*inter rex*), *permaneo* (*per maneo*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΣΤ'.

Substantiva composita.

221. Τῶν *synthē on* οὐσιαστικῶν, τὸ μὲν πρῶτον συνθετικὸν μέρος συνήθως εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δευτερον ῥῆμα. Τὸ θέμα δὲ τοῦ ῥήματος προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ οὐσιαστικοῦ μεταβάλλουτος τοῦ συνθετικοῦ Ἰ, καὶ ἀμφότερα τὰ μέρη μεταβάλλονται· εἶον

artiflex τεχνίτης (*ars facio*)

opifex δημιουργός (*opus-facio*)

aurifex χρυσοχός (*aurum-facio*)

carnifex δῆμιος (*caro-facio*)

parricida πατροκτόνος (*pater caedo*)

fratricida ἀδελφοκτόνος (*frater-caedo*)

terrigēna γηγενής (*terra-gigno*)

coelicōla οὐρανίων (*coelum-colo*)

fidicen ψάλτης (*fides-cano*)

tubicen σαλπιγκτής (*tuba-cano*)

foenisex χορτοκόπος (*foenum seco*)

aquilex ὕδροκόπος (*aqua lego*)

stillicidium σταλαγμός, στοξίς (*stilla-cado*)

gallicinium ἀλεκτορωνίς (*gallus-cano*)

vaticinium χρητισμός (*vates-cano*).

ΣΗΜ. Ἐν τῷ *tibicen* αὐλητής εἶνε τὸ ἰ μακρόν, διότι εἶνε συνηρμένον ἐκ τοῦ *tibiicen* (*tibia-cano*).

222. Καὶ ἐξ ἄλλων δὲ συνθετικῶν μερῶν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον γίνονται *substantiva composita* οἷον *rupicapra* ἀγρία αἰξ (*rupes-capra*), ἐν ᾧ τὸ πρῶτον μόνον μέρος μεταβάλλεται, *ladifundium* εὐρύχωρον κτῆμα (*latus fundus*) *triennium* τριετία (*tres-annus*), *biduum* δύο ἡμέραι (*bis-dies*). Ἐν δὲ τῷ *proavus* πρόπαππος, *pronēpos* ἐπέγγονος, καὶ τοῖς ὁμοίοις μένουσιν ἀμφοτέρω τὰ μέρη ἀμετάβλητα.

ΣΗΜ. Ἀπλᾷ παραθέσεις εἶνε τὰ *senatusconsultum*, *jusjurandum*, *respublica* καὶ *quidam*. Τὰ ἰ 23/3ν ὀνόματα *pro-*

praetor ὑποστράτηγος καὶ proconsul ἀνθύπατος ἐγένοντο ἐκ τῶ pro praetore καὶ pro consule.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ.

Adjectiva composita.

223. Αἱ συνθέσεις, ἐξ ὧν γίνονται ἐπίθετα, εἶνε ποικίλαι. Γίνονται δὲ ἐπίθετα ὡς ἐξ ἧς·

α') Διὰ συνθέσεως ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, τοῦ θέματος τοῦ ῥήματος, εἰς τὸ θέμα τοῦ ὀνόματος προσαρτωμένου καὶ μεταξὺ τοῦ συνδυατικοῦ φωνήεντος Ἰ παρεντιθεμένου, ἀμφοτέρων δὲ τῶν μερῶν μεταβαλλομένων· οἷον

fatidicus γρησπολόγος (fatum dico)

juridicus δικαιοδότης (jus-dico)

veridicus ἀληθόμυθος (verus dico)

particeps καὶ κοινοῦς (pars-capio)

lucifugus φωξήλιος (lux fugio)

ignivomus πυρεβόλος (ignis vomo)

grandiloquus μεγαλορρημων (grandis-loquor)

vaniloquus κενολόγος (vanus loquor)

svaviloquus ἡδυεπής (svavis-loquor)

carnivorus σαρκοβόρος (caro-voro)

pedisequus ὀπαδός (pes-sequor)

foedifragus πρᾶκτοπόρος (foedus-frango).

Adjectiva composita ἐξ ὀνομάτων καὶ τοῦ facio ἰδὲ § 87, δ'.

Adjectiva composita ἐξ ὀνομάτων καὶ τοῦ fero καὶ gero ἰδὲ § 45

ε') Διὰ συνθέσεως μορίων καὶ ὀνομάτων, ὅτε ἡ ἀμφοτέρα τὰ μέρη μεταβάλλονται, ἢ ἀμφοτέρα μένουσιν ἀμετάβλητα, ἢ τὸ ἕτερον μόνον μεταβάλλεται· οἷον

ingratus ἀηδής

infelix δυστυχής

impius ἀσεβής.

concolor ἐμόχρονος

consors σύγκληρος, κοινωνός

concors ὁμόνους.

perbōnus πανάγαθος

perbrēvis πένυ βραχύς

perdignus πανάξιος.

inermis ἄοπλος (in-arma)

imberbis ἀγένεεος (in-barba)

imbellis ἀπόλεμος

inanimus ἄψυχος.

submolestus ὑπό τι ὀχληρὸς
 subamārus ὑπόπικρος
 subabsurdus ὑπάτοπος.
 concāvus κῶτος
 condignus καταξίος.

praeclārus μάλα κλεινός, ὑπέρ-
 λαμπρός
 praedives μάλα πλούσιος, ὑπέρ-
 πλούτος
 praefērox μάλα θρασύς.

Σύνθετα δὲ μετὰ τῶν ἀχωρίστων μορίων dis, se καὶ ve (πρὸς βλ. § 229, Δ'). ἀξιομνημόνευτα εἶνε τὰ ἐπομένα*

dissimilis ἀνόμιος
 dispar) ἄνιστος
 disparilis)
 difficilis (dis-facilis) χαλεπὸς
 discors διάφωνος
 discolor ἐτερόχρους, ποικίλος.
 securus ἄφροντις (se cura)

socors (se-cor) ἄφρων, ῥέθυμος
 sobrius νηφάλιος (se-ebrius).
 vecors) ἄφρων, παράφρων
 vesanus)
 vegrandis οὐ πάνυ τι μέγας
 vepallidus κατωγριῶν πάνυ ὠ-
 χρὸς.

γ') Διὰ συνθέσεως ὀνομάτων μετ' ὀνομάτων, ὅτε ἡ μόνον τὸ ἑτέρον τῶν συνθετικῶν μερῶν. ἢ ἀμείτερα μεταβάλλονται, καὶ ὡς ἐπὶ τῷ πλείστον τὸ συνθετικὸν ἴσως ἐντίθεται ὡς

angvīpes ὀφίοπους
 capripes αἰγίπους
 sonipes ἡχοπούς
 longipes μακρόπους
 angvimānus ὀριόχειρ
 angvicomus (coma) ὀριόπλο-
 κομος
 ignicolor πυρίχρους.

multijugis (jugum) πολλῶν
 ζυγῶν
 multifōris (foris) πολλύθυρος,
 πολύτρητος
 multiformis πολυειδής
 crassivenius (vena) ὁ παχέας
 φλέβας ἔχων
 magnanimus μεγάλθυμος.

Τούτοις δὲ προσθετέον καὶ τὰ unānimus ἐμόθυμος, triformis τρισόματος, centimānus ἑκατόγχειρ, καὶ τὰ παραπλήσια.

δ') Διὰ τῆς συνθέσεως τῶν ἐπιρρημάτων bene καὶ male μετὰ τῶν ῥημάτων dico, facio καὶ volo γίνονται τὰ ἐπίθετα maledi-
 cus, maleficus, malevolus, beneficus καὶ benevolus (l).
 (Πρὸς βλ. § 87, δ').

(1) Ἐκ τοῦ ὀχρήστου benedicus ἐγένετο τὸ ἐπιρρημα benedico, βέροιος

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς *misericors δακτύλων* καὶ *versicolor ποικίλος* τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέσεως εἶνε ῥῆμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΗ'

Verba composita.

224. Ἡ σύνθεσις, ἐξ ἧς γίνονται ῥήματα σύνθετα (*verba composita*), εἶνε τριττὴ·

α) Ῥήματα συντίθενται μετὰ ῥημάτων, ὅτε μόνον τὸ πρῶτον μέρος μεταβάλλεται καὶ τὴ δεύτερον εἶνε πάντοτε τὸ *facio*· οἷον *arefacio* ξηραίνω, *labefacio* σφάλλω, *patefacio* ἀνοίγω, *δηλώ* κτλ. (πρβλ. § 166 καὶ 193).

β) Οὐσιαστικὰ συντίθενται μετὰ ῥημάτων, ὅτε συνήθως τὸ ῥῆμα προσαρτᾶται εἰς τὸ οὐσιαστικὸν μεσολαβούντος τοῦ συνδετικοῦ Ἰ, ἀμφοτέρω δὲ τὰ μέρη μεταβάλλονται· οἷον

aedificare (*aedes-facere*) οἰκοδομεῖν

ludificare (*ludus-facere*) ἐμπιζεῖν

significare (*signum-facere*) σημαίνειν

belligerare (*bellum-gerere*) πολεμεῖν

morigerari (*mos-gerere*) χαρίζεσθαι

tergiversari (*torgum-vertere*) διαδίδεσθαι, μέλλειν

lucrifacere (*lucrum-facere*) κερδαίνειν

animadvertere (*animus-advertere*) προσέχειν, αἰσθάνεσθαι

vendere (*venum* σιτ. - *dare*) πωλεῖν

venire | *veneo* | (*venum* αἷτ - *ire*) πωλεῖσθαι.

ΣΗΜ *Venumdare*, *satisdare*, *satisfacere* *pessumire*, *pessumdare*, *benefacere*, *maledicere*, *satagere*, καὶ πολλὰ ὅμοια εἶνε ἀπλοῦ παραθέσεις.

γ) Πόμπωλκα εἶνε τὰ ῥήματα τὰ γινόμενα ἐκ συνθέσεως προθέσεων καὶ ῥημάτων. Ἡ σύνθεσις δὲ αὕτη γίνεται καὶ κατὰ τοὺς τέσσαρας τρόπους τῆς συνθέσεως τοῦς ἑλπροσθεν μνημονευθέντας (§ 226).

Τῶν ῥημάτων ἄλλα μὲν μένουσιν ἀμετάβλητα· οἷον *adducere*,

adscribere, excolere κτλ. Ἰστων δὲ μεταβάλλεται τὸ θεματικόν φωνήεν. Γίνεται δὲ ἡ μεταβολὴ ὡς ἑξῆς:

1. Τὸ βραχὺ α μεταβάλλεται εἰς β. α ὁ ἰ οἶον

statuo-instituo	facio-allicio	salio-desilio
cado-concideo	ago-abigo	jacio disicio.

ΣΗΜ. Τὸ βραχὺ α μένει μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ caveo. maneo καὶ traho μεταβάλλεται δὲ εἰς ε ἐν οἷς συνθέτοις τοῦ scando, spargo, farcio, fallo. partior κτλ ἰστων.

2. Τὸ βραχὺ ε μεταβάλλεται εἰς ρ. ε ὁ ἰ ἰον

rego-corrigo	teneo-contineo	egeο indigeο
premo-comprimo	sedeο assideο	emo-rēdimo.

ΣΗΜ. Τὸ βραχὺ ε μένει ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ peto tego gero, tero. Εἰ δὲ τοῖς συνθέτοις τοῦ lego καί-τι ο διπλοῦς τύπος· οἶον perlego, diligo.

3 Ἡ δίρθογος αε μεταβάλλεται εἰς ι. α καὶ ὁ ἰ οἶον

caedo-incido	l puaere-inqviro l laedo-illido.
--------------	----------------------------------

ΣΗΜ. Μόνον τὰ σύνθετα το haereo ηροῦσι τὸ αε οἶον cohaereo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'.

Ἐπιρρήματα (*Adverbia*)

225. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε οὗτοι·

Α'. Πρωτότυπα (*adverbia primitiva*)· ἴσιν cur διὰ τί; fere σχεδόν, vix μόλις. satis ἢ sat ὅλις, sic καὶ ita οὕτω tum τότε, nunc νῦν. saepe πολλάκις, eras αὔριον.

Β'. Παράγωγα (*adverbia derivata*), σχηματιζόμενα ἀπὸ ἄλλων λέξεων διὰ τινων ὠρισμένων καταλήξεων ὡς ἑξῆς·

α) Ἐπιρρήματα εἰς θ σχηματίζονται ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν εἰς us, a, um καὶ ἀπὸ ἐπιθέτων εἰς er, a, um τιθεμένων μικροῦ θ ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς ἰ· οἶον

altus-alte	doctus-docte	miser-misere
longus-longe	ornatus-ornate	liber-libere
molestus-molēste	emendatus-emendate	aeger-aegre
beatus-beate	enixus-enixe ἐστὼς	pulcher-pulchre.

ΣΗΜ. Μόνον τί benē (bonus) εἶναι καὶ male καὶ ὡς ἐχρῆται βλά-
χῃ τὸ e.

6) Ἐπιρρήματα εἰς iter καὶ ter σχηματίζονται ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ
μετοχῶν τῆς τρίτης κλίσεως, τῶν καταλήξεων -itum, -itum, -itum ἀντὶ
τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς is — Μόνον δὲ αἱ εἰς ns καὶ rs (γεν.
rtis) λήγοντα σχηματίζουσι τὰ ἐπιρρήματα οὕτως εἰς ter, πλὴν δὲ
τὰ λοιπὰ εἰς iter — εἶναι

par-pariter	simplex simpliciter	elegans eleganter
utilis-utiliter	concors concorditer	amans-amanter
ferox-ferociter	celer-celeriter	conveniens ienter
saluber-salubriter	fortis fortiter	solers-solenter

ΣΗΜ. Τὸ ἐπιρρῆμα τοῦ difficilis εἶναι difficulter καὶ ἀπὸ τοῦ
audax συνθετέον τὸ audacter ἢ audaciter. Καὶ ἀπὸ τινῶν εἰς
us ἐπιθέτων σχηματίζονται πρὸς τοὺς εἰς e — ἡμακαὶ καὶ ἑ-εκα εἰς
ter οἷον navus-nave καὶ naviter, durus-dure καὶ duriter,
firmus-firme καὶ firmiter

γ) Ἐπιρρήματα εἰς im σχηματίζονται ἀπὸ ἐπιθέτων, ἀντὶ τῆς τοῦ
ὑπτιοῦ καταλήξεως um τιθεμένης τῆς καταλήξεως im — οὖν

caedo	(caesum)	caesim μετὰ κοπῆς, ἐκ καταπορεύσεως
pungo	(punctum)	punctim νύχθην
carpo	(carptum)	carptim ἀποθιγῆς, κατὰ μέρος
rapio	(raptum)	raptim ἀπ' ἀγῆνης, ταχέως
traho	(tractum)	tractim μεθ' ἑλξεως, ἡρέμα
pando	(passum)	pussim πορεύσθην, ἐνθ' αὖ καὶ ἐνθ' αὖ
sto	(statum)	statim ταχῶς, εὐθὺς
eito	(citatum)	citatim μετὰ σπουδῆς
nomino	(nominatum)	nominatim ὀνομαστικῶς
privo	(privatum)	privatim ἰδιῶς.

ΣΗΜ. Καὶ ἀπὸ ὀνομάτων σχηματίζονται ἐπιρρήματα εἰς tim, καὶ
μάλιστα εἰς atim οἷον fur furtim κλεπτικῶς, grex-gre-
gatim ἀγέληδον, vicus-vicatim κωμηδόν, κατὰ τὰς τῆς πολεως
ῥυθμῶν uber ubertim ἐξυμνῶν, gradus gradatim ἀσθηνῶν, op-

pidum oppidatim κατὰ πόλεις. — tribus tribūtim κατὰ φυλάς· vir-viritim κατ' ἄνδρας καθ' ἑαστον.

δ') Ἐπιρρήματα εἰς ἴtus σχηματίζονται ἀπὸ ὀνημάτων τῆς καταλήξεως ταύτης ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς τιθεμένης. Σημαίνονται δὲ κίνησιν ἀπὸ τοῦ δηλωμένου ὑπὸ τοῦ θέματος· εἶον

coelum	coelitus	οὐρανόθεν
penum	penitus	ἐνδοθεν
fundus	funditus	θεμελιόθεν
radix	radicitus	(ρίζοθεν)
stirps	stirpitis	(βιζόθεν)
antiquus	antiquitus	παιαίόθεν
divinus	divinitus	θεόθεν
humanus	humanitus	ἀνθρωπίνως.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἐπιρρήματα ἐγένοντο δι' ἐπιρρηματικῆς χρήσεως τινων πρὸς ἢ διὰ συνθέσεως μετὰ τινων τοῦ λόγου οἷον recens νεωστί, sublime διὰ τοῦ ἄερος, facile ῥαδίως (1), impune νηποινί, ceterum ἄλλα ἄλλῃ, plerumque καὶ plurimum ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, potissimum μάλιστα εἰς τὰ οὐδέ εἰς τιν ἐπιθέτων recens sublimis, facilis καὶ μετ' ἐπιρρηματικῆς σημασίας.

Ἀσινεϊκῇ δὲ ἐπιρρηματικῇ εἰς αἱ ἐπόμεναι· noctu νύκτωρ, recta εὐρώ (ἀναπλ., viā), tempore ἢ tempori καὶ temperi ἐγκρίτως, paucis λίγα λεγούσιν (ἀπὸ ὀλίγων verbis), gratis δωρεάν (ἀπὸ τοῦ gratiis) crebro συχνά, subito αἰφνίς, merito ἀξίως, falso ψευδώς, sedūlo σπουδῇ, tuto ἄκωως, manifesto προδήλως καὶ ἄλλαι.

Αἰτιατικῇ δὲ ἐπιρρηματικῇ εἰς αἱ ἐπόμεναι· partim μέρος ἢ κατὰ μέρος (ἕκτι partem), alias ἄλλοτε (ἀναπληρωτέον, vices) καὶ ἄλλαι.

Διὰ συνθέσεως δὲ μετὰ τινων τοῦ λόγου ἐγένοντο τὰ ἐπόμενα· denuo ἐκ νέου, αὖ (ἀπὸ τοῦ de-novo, quemadmodum καθ' ὃν τρόπον, ὅπως, imprimis ἐν πρώτοις μάλιστα (in primis), hactenus μέχρις ἐνταῦθα (hac parte tenus, obviam εἰς ὀπινύτην, αντίον, magnopere μεγάλως καὶ.

Γ' Ἐπιρρήματα ἀνταποδιδόμενα ἢ ἀνταποδοτινὰ (adverbia correlativa) Ἦν μὲν τούτων εἰς πρῶτον, τα δὲ παραγωγὰ, καὶ

(1) Το ἐπιρρημα· facilliter κατὰ σπάνιός.

διακρίνονται εἰς ἐρωτηματικά (interrogativa) ἀναφορικά (relativa),
δεικτικά (demonstrativa), καὶ ἀόριστα (indefinita).

Interrog.	Relativa	Demonstrat.	Indefinita
ubi ? ποῦ;	ubi οὗ, ὅπου ubiubi { ὅπου- { ὁῖποτε ubicunqve, ὅπουοῦν	ibi ἐνταῦθα ibidem ἐν τῷ αὐτῷ	alicubi ποῦ ub que { ἄμοῦ γέ ubvis { ποῦ, παν- ubilbet { ταχοῦ
unde? πόθεν;	undeθεν, ὅπουθεν { ὁθεν- { ὁῖπο- undeunde { τε, ὅ- undecunqve, ποθεν- { ὁῖποτε	inde ἐντεῦθεν indidem ἐκ τοῦ αὐ- του (ἐκ τοῦ)	alicunde ποθεν undiqve { ἄπόθεν undevis { γέ ποθεν, undelbet { παντα- { χόθεν
quo ? ποῦ;	quo οἷ, ὅποι { ὁποιδῇ- quoque, ὅ- quocunqve, ποιδῇ- { ποτοῦν	eo αὐτόσε (ταύτῃ) eodem εἰς τὸ αὐτό	aliquo ποῦ quovis { ἄμοι γέ quolibet { ποῖ, παν- { ταχόσε
qua ? πῇ;	qua ῃ, ὅπῃ { ὁπιδῇ- quaque, ὅ- quacunqve, πιδῇ- { ποτοῦν	ea τῇ, ταύτῃ eadem τὴν αὐτὴν ἁδόν, τὸν αὐ- τόν τρόπον	aliqua πῇ quavis { ἅμῃ γέ quolibet { πῇ, παν- { ταχῇ.

Σύγκρισις τῶν ἐπιρρημάτων.

226 Σύγκρισιν ἐπιδέχονται μόνον τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν
παραγόμενα ἐπιρρήματα εἰς ε καὶ τορ. Καὶ τὸ μὲν συγκριτικὸν ἐπιρ-
ρημα εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ οὐδετέρῳ συγκριτικῷ ἐπιθέτῳ· τὸ δὲ ὑπερθετικὸν
σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἐπιθέτου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως
us εἰς e οἶον

alte	altius	altissime
docte	doctus	doctissime
eleganter	elegantius	elegantissima

prudenter	prudentius	prudenterissime.
acriter	acrius	acerrime
pulchre	pulchrius	pulcherrime
humiliter	humilius	humillime
similiter	similius	simillime
bene	melius	optime
male	pejus	pessime.

ΣΗΜ. Ὅταν δὲ τὰ ἐπίθετα ἢ ἂν ἔχῃσι συγκριτικὸν ἢ ὑπερθετικὸν ἢ μὴδέτερον τούτων, τότε καὶ τὰ ἐπιρρηματὰ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἑλλειψίν· οὐκ οὖν τοῦ *pie* τὸ συγκριτικόν καὶ ὑπερθετικόν ἐκφράζεται περιφραστικῶς, *magis, pie, maxime pie* ὅτι δὲ τῶν εἰς οὗ ἐπιρρηματῶν (πρὸς βλ. § 225· Β' δ' ΣΗΜ.) προῦσι ἐν τῷ ὑπερθετικῷ τὸ οὐκ τὸ *meritis-simo* καὶ *tutissimo* μόνον, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἔχουσιν οὐκ.

227. Πάντων τῶν λοιπῶν ἐπιρρηματῶν ἐπιδέχονται σύγκρισιν μόνον τὰ ἐπόμενα·

diu πολὺν χρόνον	diutius	diutissime
saepe πολλάκις	saepius	saepissime
nuper νεωστὶ	ἄνωγ. συγκριτικοῦ	nuperrime
satis ἄλλος	satius	ἄνωγ. ὑπερθετικοῦ.
temperi ἐγκρατῶς	temperius	ἄνωγ. ὑπερθετικοῦ.

228. Τῶν δὲ μὴ ἐπόμενων ὑπερθετικῶν τὰ συνθησικτὰ εἶνε τὰ ἐπόμενα· *deterius deterime, potius potissimum (potissime), ocius ocissime, prius primum, magis maxime* (πρὸς βλ. § 92, 6').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'.

Προθέσεις (Praepositiones).

229. Τῶν προθέσεων αἱ μὲν συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, αἱ δὲ μετ' ἀραιρετικῆς. αἱ δὲ μετ' αἰτιατικῆς ἄλλα καὶ ἀραιρετικῆς.

Α') Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς

ante apud, ad, edversus,
circum circa, citra, cis,
erga contra, inter, extra,
infra intra, juxta, ob.

Δημόσια πενεσ, πενε, post καὶ praeter, βέροισ

prope propter, per, secundum,
supra, versus, ultra, trans

ad παρ', πρὸς (μετ' αἰτιαν).

apud παρὰ (μετὰ δοτ.).

ante πρό,

adversus καὶ adversum πρὸς
(μετ' αἰτιαν), ἐναντίον.

cis καὶ citra ἐπὶ τὰδε, ἐντός.

circa καὶ circum περί (μετ' αἰτ.).

contra ἐπὶ ἢ πρὸς (μετ' αἰτιαν),
ἀντικρῶ.

erga εἰς, πρὸς (μετ' αἰτιαν), ἐπὶ
ἐιλικῆς κινήσεως.

extra ἐκτός.

infra ὑπό, ὑποκάτω.

inter ἐν, μεταξύ.

intra ἐντός.

iuxta πρὸς (μετὰ δοτ.), πλησίον.

obj διὰ (μετ' αἰτιαν), ἐνεκα.

penes παρὰ (μετὰ δοτ.), ἐπὶ (μετὰ ultra πέραν).

ΣΗΜ. Τὸ circiter περί (μετ' αἰτ.) ἐπὶ χρόνου καὶ ἀριθμοῦ κεῖται
μὲν καὶ μετ' αἰτ. συντεταγμένον, συνηθέστερον ὁμως ὡς ἐπίρρημα.

Β') Προθέσεις μετ' ἀφαιρετικῆς

absqve, a, ab, abs καὶ de,

coram, cum καὶ ex ἢ e,

tenu, sine, pro καὶ prae.

a, ab καὶ abs ἀπό, ἀπὸ α πρὸ συμφώνων, ab πρὸ φωνηέντων καὶ
τοῦ h, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸ συμφώνων (συνδέποτε ὁμως πρὸ τοῦ m καὶ
v), abs μόνον πρὸ τῆς ἀντωνυμίας te, ἀντὶ ταύτης δὲ καὶ a te.
absqve χωρὶς (ἡπὲρ χωριμένη).

coram ἐνώπιον

cum σύν (πρὸλ. § 102. ΣΗΜ. εἰ καὶ 111. ΣΗΜ.).

de ἀπό, ἐκ (ἐκδοθέν), περί (μετὰ γεν.).

e καὶ ex ἐκ (ἐκδοθέν ἐκείθεν). e πρὸ συμφώνων, ex πρὸ φωνηέντων
καὶ συμφώνων.

δοτ.) ἐν (ἐπὶ δυνάμεως, οἶον

penes me est ἔστιν ἐν ἐμοί).

per διὰ (μετὰ γεν.)

pone ὀπίσθεν, ὀπίτω.

post μετὰ (μετ' αἰτ.), ὀπίσθεν.

praeter πλὴν, παρὰ (μετ' αἰτ.).

prope παρὰ (μετὰ δοτ.), πλησίον.

propter ἐνεκα.

secundum κατὰ (μετ' αἰτιαν),

supra ὑπέρ, ὑπερθεν.

trans πέραν.

versus πρὸς (μετ' αἰτιαν), Αὕτη

ἐπιτάσσεται καὶ μόνον μετὰ ὁ-

νοματίων πόλεων συντάσσεται

οἶον Romam versus ἄλλως

δὲ αἰεὶ μετὰ τῆς προθ. ad in

οἶον in Italiam versus.

prae ἔμπροσθεν, ἔνεκα, πρὸς (μετ' οἷτ.=ἐν συγκρίσει πρὸς).
 pro πρὸ, ἀντί, ὑπέρ (μετὰ γεν.) κατὰ (μετ' αἰτιατ.).
 sine ἄνευ

tenuς μέχρι Αὐτὴ ἐπιτάσσεται· οἷον Taro tenuς μέχρι Ταύρου.

ΣΗΜ. Τὸ clam κεῖται μὲν σπανάως καὶ μετ' ἀφαιρετικῆς συντεταγμένον, συνηθέτερον ὅμως ὥς ἐπίρρημα.

Γ) Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς ἤμα καὶ ἀφαιρετικῆς.

in μετ' αἰτιατικῆς μὲν=εἰς, μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ=ἐν

sub ὑπὸ, ἐπὶ χρόνου δι=περὶ, ὑπὸ οἷον sub vesperum περὶ τὴν ἐσπέραν.

super συνήθως μὲν μετ' αἰτιατικῆς ἐπὶ τε στάσεως=ὑπὲρ (μετὰ γεν.) καὶ ἐπὶ κινήσεως=ὑπὲρ (μετ' αἰτ.)· μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ συντασσομένη=περὶ (μετὰ γεν.).

subter ὑπὸ, συνηθέτερον μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἐπὶ στάσεως καὶ ἐπὶ κινήσεως ἢ μετ' ἀφαιρετικῆς.

Δ) Προθέσεις ἀχώριστοι (Praepositiones inseparabiles).

Praepositiones inseparabiles, ἦται προθέσεις ἀχώριστοι, λέγονται μὲν τινα οὐδέποτε καθ' ἑαυτῶ, ἀλλ' αἰεὶ ἐν συνθέσει κείμενα. Εἶνε δὲ τὰ ἑπόμενα:

1. amb ἀμφί, περί· οἷον ambire περιπορεύεσθαι, ambedere περιτρώγειν. Καὶ πρὸ μὲν τοῦ p ἀποβάλλεται τὸ b οἷον amplecti περιβάλλειν, ἀσπάζεσθαι, amputare περιτέμνειν· πρὸ ἄλλων δὲ συμφώνων ἀποβάλλεται ὡσαύτως τὸ b, τὸ δὲ m μεταβάλλεται εἰς n· οἷον anceps ἀμφικέφαλος, δικέφαλος, ἀμφίβολος, anqvirere ἀνακρίνειν, anfractus περίκλασις.

2. dis ἢ di διά· οἷον dividere διαίρειν, divellere δικοπῶν, disicere διασκοδανύνειν, dissecare διζτέμνειν. Πρὸ τοῦ f τὸ dis μεταβάλλεται εἰς dif, οἷον differre διαφέρειν, διασκοδανύνειν.

ΣΗΜ. α'. Ἐν τοῖς distaedere δυσχαιράειν καὶ dispūdēre ισχυρῶς αἰσχύνεσθαι τὸ dis εἶνε ἐπιτατικόν.

ΣΗΜ. β'. Ἐν τοῖς ἐπιθέτοις τὸ dis ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχει ἀρνητικὴν σημασίαν (πρὸ βλ. § 223, β').

3. re πάλιν, οἷον remittere πάλιν πέμπειν, ἀποπέμπειν, reverti ἐπὶ ἀρχεσθαι. Χωρισμὸν δὲ σημαίνει τὸ re ἐν τοῖς revellerē

ἀποσπᾶν, *resecare* ἀποτέμνειν, *refringere* ἀπορρηγνύναι κτλ. Ἐπανόληψιν δὲ ἐν τοῖς *rebellare* ἀπολειμᾶν, *relegere* αὐτὴς ἀναγινώσκειν. — Ὅταν δὲ τὸ *re* εἴνε πρὸ φωνήεντος καὶ τοῦ *h* ἀναγράφεται ὁ πλήρης τύπος τῆς προθέσεως ταύτης, ἦτοι *red* εἰς *redire* ἐπανιέναι, *redigere* ἐπανάγειν, *redhibere* ἀποδιδόναι.

4. *se* χωρὶς εἰς *seducere* ἀπαγεῖν, *sevocare* ἀποκαλεῖν, γωρίζειν. Ἐν τῷ *seditio* στάσις παρεμβλήθη τὸ *d* Ἐν συνθέσει δὲ μετ' ἐπιθέτων εὐρίσκομεν τὸ *se* μόνον ἐν τῷ *securus*, *socors* καὶ *sobrius*, ὅπου μετεβλήθη εἰς *so* καὶ ἐν τῷ *sudus* ἄδροχος (*se-udus*). ἔχει δὲ ἀρνητικὴν σημασίαν (πρὸ βλ. § 223, 6').

5. Τὸ ἀρνητικὸν *in* (τερητητικὸν α) εἰς *indoctus*, *insanus* κτλ. Συγγενὲς τούτου εἶνε τὸ σπανιώτερον ἀρνητικὸν *ne* ἢ *nec* εἰς *nefas*, *nequeo*, *nescio*, *necopinatus* ἀπροσδόκητος, *negligo* (*nec-lego*) *negotium* (*nec-otium*).

ΣΗΜ. Λίαν σπάνιον εἶνε τὸ *ne*, ὅπερ ὅτε μὲν ἐπιτείνει, ὅτε δὲ μειοῖ (πρὸ βλ. § 223, 6').

Ε'. Ἐν τῇ συνθέσει πολλαχῶς μεταβάλλονται αἱ προθέσεις, τοῦ τελικοῦ μάλιστα συμμύνον τῆς προθέσεως μεταβάλλομένου εἰς τὸ ἀρνητικὸν τῆς ἐπομένης λέξεως (*assimulatio*) εἰς *affero* (*ad-fero*), *appōno* (*ad-pono*), *assideo* (*ad-sedeo*), *intellego* (*inter-lego*), *occurro* (*ob-curro*), *offero* (*ob fero*), *oppono* (*ob-pono*) κτλ. Ἡ δὲ πρόθεσις *cum* ἐν τῇ συνθέσει ἀεὶ μεταβάλλεται εἰς *co*, *con*, *com*, *col*, *cor* εἰς *coalesco*, *confero*, *committo*, *coligo*, *corrōdo* (διαβιβρώσκω). Τὰς μεταβολὰς δὲ ταύτας μανθάνει τις μάλιστα ἐκ τῆς χρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ'.

Σύνδεσμοι (*Conjunctiones*).

230. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε διττοί, παρατακτικοὶ καὶ ὑποτακτικοί. Καὶ οἱ μὲν παρατακτικοὶ συνδέουσι προτάσεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων, οἱ δὲ ὑποτακτικοὶ προσθέτουσιν εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ἄλλην ὡς ἀπὸ ταύτης ἐξηρητημένην.

Α) Παρατακτικοὶ σύνδεσμοι.

1. Σορπλεκτικοὶ (*conjunctiones copulativae*)· *et*, *ac*, *atque* καὶ, *que* *te* *etiam*, *quoque* (ὁ ἐπιδοτικός) καὶ, *nec*, *neque* καὶ

ΣΗΜ. α'. et-et καί-καί et-que καί-τε, que et τε-καί
quum-tum καί-καί tam-quam τοιοῦτοι-ῶτον.

ΣΗΜ. β'. Ο μὲν ac εὐδέποτε κεῖται πρὸ φωνηέντων ἢ τοῦ h ὁ δὲ
atque κεῖται πρὸ φωνηέντων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸ συμφώνων.

ΣΗΜ. γ'. Ὁ μὲν etiam τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸ τῆς λέ-
ξεως, εἰς ἣν ἀνήκει, ἐνίοτε δὲ καὶ μετ' αὐτήν, ὁ δὲ quoque πάντοτε
μετ' αὐτήν.

ΣΗΜ. δ'. neque-neque, nec-nec οὔτε-οὔτε et-neque καί-
καί οὐ neque-et οὔτε-καί (τε).

2. *Διαζευκτικοὶ (conjunctiones disjunctivae)* aut, vel καὶ τὸ
ἐγκλιτικὸν ve ἢ sive, seu εἴτε, ἢ

ΣΗΜ. α'. Ὁ μὲν aut σφραλίζει διαφορὰν τοῦ πράγματις, ὁ δὲ vel
διαφορὰν τῆς ἐκφράσεως.

ΣΗΜ. β'. aut-aut, vel-vel ἢ (ἥτοι)-ἢ sive-sive εἴτε-εἴτε,
ἢ-ἢ.

3. *Ἐναντιωματικοὶ (conjunctiones adversativae)* sed, verum.
ceterum ἀλλὰ, autem, vero δὲ (οὐτε) at ἀλλὰ (ἀντὶ) atque
(ἀπὸ τοῦ at-qvoui = cui) ἀλλὰ τοί tamen μὴν, ὅμως attamen,
verumtamen ἀλλ' ὅμως non solum (non modo, non tan-
tum)-sed etiam οὐ μόνον (οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι)-ἀλλὰ καί.

ΣΗΜ. Οἱ σύνδεσμοι sed, verum καὶ at κεῖνται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ
λόγου, οἱ δὲ autem καὶ vero μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις.

4. *Αἰτιολογικοὶ (conjunctiones causales)* nam, enim γάρ
namque, etenim καὶ γάρ.

ΣΗΜ. Οἱ μὲν σύνδεσμοι nam, namque καὶ etenim κεῖνται ἐν
τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ δὲ enim μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις.

5. *Συλλογιστικοὶ (conjunctiones conclusivae)* itaque ὅθεν,
igitur οὖν, ergo ἄρα eo, idēo, ideirco, propterea, proinde
τόθεν (τότων) ἔρεκα.

ΣΗΜ. Ὁ μὲν itaque κεῖται σχεδὸν πάντοτε ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λό-
γου, ὁ δὲ ergo καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου καὶ μετὰ μίαν λέξιν, ὁ δὲ
igitur συνήθως μὲν μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις, ἐνίοτε δὲ καὶ
ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου.

B) Ὑποτακτικὶ σύνδεσμοι.

1. *Συγκριτικοὶ (conjunctiones comparativae)* ut, uti ὥς si-
cut, sicut, velut, veluti καθὼς, ὡς, ut, prout καθάπερ, quā-

ὅσος quomadmōdum, qvōmodo ὡς τρόπον ὅπως - tamqvam, qvasi, ac si, ut si ὥσπερ, ὡςπερavel.

ΣΗΜ. Τοῦ ut καταποδοτικὸν εἶνε τὸ sic ἢ ita αὐτῶ, τοῦ δὲ qvam τὸ tam τοσούτων. Τὸ δὲ ceu ὥσπερ κεῖται παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεύσι.

2. Συλλογιστικοὶ (conjunctiones conclusivæ) qvare, qvamobrem, qva de causa, qvapropter, qvocirca ἢ, οὐ ἔρεκα

3. Conjunctiones consecutivæ ut ὥστε ut non quin ὥστε μή.

4. Τελικοὶ (conjunctiones finales) ut ὥς, ἔρα, ne ἔρα μή neve, neu καὶ ἔρα μή, ἔρα μή qvō ὅπως ὥς qvomīnus ἔρα μή

5. Χρονικοὶ (conjunctiones temporales) qvando ὅτε qvum ἐπεὶ ut, uti, ubi ὥς ut primum, qvum primum, (simul), simulac simulatqve ὡς πρῶτον. ἅμα (μετὰ μεταρῆς) anteqvam priusqvam πρὶν, πρὶν ἢ postqvam, posteaqvam ἐπεὶ (τὸ τῆς συνθεσὶς ἀπ' αὐτοῦ) quamdiu ὅσον χρόνον, ἐφ' ὅσον, dum ἐν ᾧ, ἕως, ἐφ' ὅσον dum, donec, qvoad ἕως ἄρ, μέχρις ἄρ. qvoties ὅσαςκις

6. Αἰτιολογικοὶ (conjunctiones causales) qvia, qvod διότι, ἐπεὶ qvum ἐπεὶ qvoniam ἐπειδὴ qvando ἐπεὶ ποτε qvando qvīdem ἐπειδὴ ποτε, ἐπεὶ γὰρ ποτε siqvīdem εἴ γε.

7. Ὑποθετικοὶ (conjunctiones conditionales) si εἰ ἐὰν sin εἰ δὲ ἐὰν ὅπως nisi (nī) πληρ εἰ, εἰ μή ὅτι μή ἢ si non εἰ μή dum modo dummodo εἴγε, εἰ μόνον, μόνον εἰ dumne, modone dummodone εἴγε μή, εἰ μή μόνον, μόνον si μή

8. Ουλογοιτικοὶ (conjunctiones concessivæ) etsi, etiamsi, tametsi καὶ εἰ, καὶ ἐὰν (ἂ), εἰ καὶ qvamqvam εἰ καὶ, καίτοι licet, qvamvis, qvantumvis, qvamlibet, qvam καίτοι ut θῶμεν.

9. Ερωτηματικοὶ (conjunctiones interrogativæ) utrum, utrumne, an, anne τὸ ἐγκλιτικὸν ne, an non, necne num, numne, nonne. Περὶ τῆς σημασίας καὶ χρήσεως τῶν μορίων τούτων γενήσεται λόγος ἐν τῇ συντάξει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΒ'.

Ἐπιφωνήματα (*Interjectiones*).

231. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε ἢ ἀρχικαὶ τινες τοιχῶται λέξεις, ἢ ἄλλαι λέξεις ἢ φράσεις λαβοῦνται καὶ ἐπιφωνημάτων σημασίαν.

Α'. Κυρίως ἐπιφωνήματα παραστατικά

1 γάρῃς· io, iu, ha, he, hahahe, euoe, euax

2 λίπηρς· vae, heu, eheu, ohe, au, hei, pro.

3. θαυμασμοῦ· o, eu, ecce, hem, hui, aha, atat, papae

4. ἀποτρόφῃς· phui.

5 εὐρημίας· eia, euge

6 κλητικὰ· heus, o, cho, ehodum.

Β'. Τοῦ δευτέρου δὲ εἴδους εἰς τὰ ἐπόμενα· τὰ μὲν pax σῆχ, in dignum αἰσχος, nefas miserum εἶνε ὀνόματα· τὰ δὲ quaeso, oro, precor, odsēcro, age, agite, apage εἶνε ῥήματα. Συχνὰ δὲ ὀνόματα θεῶν εἰς ἐν γράσσει ὡς ἐπιφωνήματα· οἷον hercūles hercūle, hercle, mehercules, mehercule, mehercle Ἡράκλεις, πρὸς Ἡρακλέους, per deum, per deos πρὸς θεοῦ, πρὸς θεῶν, per Jovem pro Juppiter, medius fidius, mecastor, ecastor, pol, edepol, eccēre (ecēre) πρὸς Διμήτρος, νῆ τὴν Δημήτρα, eqvirine (=per Qvirinum) πρὸς Κυρίνου, pro deum atqve hominum fidem, pro deum immortalium (ἐκκληρωτέον fidem)

ΣΗΜ. Τὸ μὲν mehercules ἐγένετο ἐκ τοῦ (ita) me Hercules (juvet), τὸ δὲ mehercule ἐκ τοῦ me Hercule (juva) Ἐ. δὲ τῷ edepol καὶ ecastor το μὲν e ἢ ἐγένετο ἐκ τοῦ me, ἢ εἶνε ἀπλοῦν ἐπιφώνημα, τὸ δὲ de ἐγένετο ἐκ τοῦ deus, τὸ δὲ pol καὶ castor εἶνε ὁ Πολυδεύκης (Pollux) καὶ Κάστωρ.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Α'. Περὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἡμερολογίου.

1 Οἱ Ῥωμαῖκοὶ μῆνες ὠνομάζοντο ὡς ἐξῆς·

Januarius Ἰανουάριος	Julius Ἰούλιος
Februarius Φεβρουάριος	Augustus Αὐγούστος
Martius Μάρτιος	September Σεπτέμβριος
Aprilis Ἀπρίλιος	October Ὀκτώβριος
Majus Μάιος	November Νοέμβριος
Junius Ἰούνιος.	December Δεκέμβριος.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ὀνόματα ταῦτα τῶν μηνῶν εἶνε κυρίως ἐπίθετα, ὑπονοεῖται δὲ καὶ δύνανται νὰ προστεθῇ τὸ mensis μῆν· ὡς ὡς mense Aprili τῷ Ἀπρίλιῳ μηνί. Ὁ δὲ Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος ἐλέγοντο μέχρι τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου Quinctilis (ὁ πέμπτος διὰ τὴν μὲν) καὶ Sextilis (ὁ ἕκτος).

ΣΗΜ. β'. Κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον τὸ ὑπὸ τοῦ Γαίου Ἰουλίου Κεῖσαρος τῷ 45 π. Χ. ἔγει διορθωθέν, ὅπερ καὶ εἰς ἡμᾶς μέχρι τοῦδε παρεδόθη, καὶ περὶ οὗ ἐνταῦθα πραγματευόμεθα, παραλείποντες τὰ περὶ τοῦ προτέρου παρὰ ταῖς Ῥωμαῖαίς ἡμερολογίῳ καὶ τῆς προτέρας διαίρεσεως τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὃ μὲν Φεβρουάριος εἶχεν ὡς καὶ παρ' ἡμῶν 28 ἡμέρας, καὶ ἐν ταῖς περιτοῖς ἐνιαυτοῖς, ἦτοι ταῖς ἔχουσι τὴν ἐμβόλιμον ἡμέραν (ἐνὰ πάντα τέταρτον ἢ κατ' ἀρχαίαν φράσιν ἀνὰ πάντα πέμπτον), 29, ὃ δὲ Ἀπρίλιος, Ἰούνιος, Σεπτέμβριος καὶ Νοέμβριος 30, καὶ αἱ λοιποὶ 31.

2. Διεφώνουν δὲ ἡμῶν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τοῦτο, ὅτι πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν διήρουν τοὺς μῆνας εἰς ἐβδομάδας, οὐδὲ ἡριθμοῦν τὰς τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ προχωροῦντες ἐξῆς μέχρι τῆς τελευταίας, ἀλλ' εἶχον ἴδιον τοῦ ἀριθμοῦν τρόπον τὸν ἐξῆς.

Α') τρεῖς ἡμέρας ἐκάστου μηνός (τρεῖς κυρίως ἡμέρας) ἐξέγραζον δι' ἰδίων ὀνομάτων Ἦσαν δὲ αὗται

α') αἱ Καλάνδαι (Calendæ), ἡ πρώτη τοῦ μηνός.

β') αἱ Νῶναι ἢ Νόναι (Nonæ), ἡ πέμπτη τοῦ μηνός.

γ') αἱ Εἰδοὶ (Idus), ἡ τρίτη καὶ δεκάτη (ἐπὶ δέκα) τοῦ μηνός. Τῶν Μαρτίου ὅμως, Μαΐου, Ιουλίου καὶ Ὀκτωβρίου, αἱ μὲν Νῶναι εἶνε ἡ ἐξόδομη, αἱ δὲ Εἰδοὶ ἡ πέμπτη καὶ δεκάτη. Λοιπὸν μετὰ τῶν τριῶν τούτων ὀνομασιῶν συνηθίζοντο τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα ἐπιθετικῶς οἷον Nonæ Januarias ἡ πέμπτη τοῦ Ἰανουαρίου, Nonis Januariis τῇ πέμπτῃ τοῦ Ἰανουαρίου (1). Idus Octobres ἡ πέμπτη καὶ δεκάτη τοῦ Ὀκτωβρίου, Idibus Octobribus τῇ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ Ὀκτωβρίου.

Β') Τὴν προτεραίαν τῶν τριῶν τούτων κυρίων ἡμερῶν ἐξέγραζον διὰ τοῦ pridie τῇ προτεραίᾳ καὶ τῆς αἰτιατικῆς τῆς κυρίας ἡμέρας οἷον pridie Nonas Januarius, pridie Idus Januarius, pridie Calendas Februarius = τῇ προτεραίᾳ τῶν Νῶνων ἢ τῇ προμυῖς Νῶνων τοῦ Ἰανουαρίου, τῇ προτεραίᾳ τῶν Εἰδῶν ἢ τῇ προμυῖς Εἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου (Ἰανουαρίων), τῇ προτεραίᾳ τῶν Καλάνδων ἢ τῇ προμυῖς Καλάνδων τοῦ Φεβρουαρίου (Φεβρουαρίων), ἢ τῇ ἑνῇ καὶ εἰς τοῦ Ἰανουαρίου (= τῇ 4ῃ, 12ῃ, 31ῃ τοῦ Ἰανουαρίου).

Γ') Τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας ἐξέγραζον δι' ἀραιρέσεως ἀπὸ τῶν τριῶν κυρίων ἡμερῶν ὀπισθοδρομοῦντες. Ἄλλ' οἱ Ρωμαῖοι χρονολογοῦντες ἀπὸ τινος ὅρου (terminus) προσελογίζοντο καὶ τοῦτο· εἴτε ἡ τρίτη ἡμέρα πρὸ τῶν Νῶνων, ἢτοι πρὸ τῆς πέμπτης τοῦ μηνός, δὲν εἶνε ἡ δευτέρα τοῦ μηνός, ὥς ἡμεῖς ἀραιροῦντες λέγομεν, ἀλλ' ἡ τρίτη. Ὅθεν γενῆται ὁ πρακτικὸς κανὼν, λογιζόμενοι τὰς τοῦ μηνός ἡμέρας καὶ προσθέτωμεν μίαν μονάδα εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἀπ' οὗ ἀραιροῦμεν εἰς die quarto ante Nonas Januarias = ἡ τετάρτη ἡμέρα πρὸ Νῶνων Ἰανουαρίων = τῇ δευτέρᾳ πρὸ Ἰανουαρίου διότι αἱ Νῶναι τοῦ Ἰανουαρίου εἶνε ἡ πέμπτη· εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον προσθέτοντες μίαν μονάδα, ἔχομεν 6, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀραιροῦντες, τέσσαρες, ἔχομεν 2 Die sexto ante Nonas Martias = τῇ δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου διότι $7 + 1 = 8 - 6 = 2$. Die octavo ante Idus Januarias = τῇ ἑκτῇ τοῦ Ἰανουαρίου διότι $13 + 1 = 14 - 8 = 6$. Die tertio ante Idus Majas = τῇ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ Μαΐου.

(1) Ἦσαν δὲ ὁρθοὶ τὸ Nonæ (Nonis) Januarii.

διότι $15+1=6-3=13$ Ὅταν δὲ ὁ ἄρος, ἀρ' οὗ ὀπισθοδρομοῦν-
τες λογιζόμεθα, εἶνε αἱ Καλάνδαι, ἦτοι ἡ πρώτη τοῦ ἐπομένου μην-
νός, τότε δὲν ἀρκεῖ νὰ προσθέσωμεν μίαν μονάδα εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ
τρέχοντος μηνός, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσλογισθῶσι καὶ αἱ Καλάνδαι τοῦ
ἐπομένου μηνός, διλκεδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ τρέχοντος μ. νός
πρέπει νὰ αὐξηθῇ κατὰ δύο μονάδας. ὅθεν *dies tertius ante Ca-*
lendas Julias εἶνε ἡ εἰκοστὴ ἐνάτη τοῦ Ἰουνίου διότι $30+2=$
 $32-3=29$ *Die tertio ante Calendas Apriles* = τῇ τριακοστῇ
τοῦ Μαρτίου· διότι $31+2=33-3=30$.

Λοιπὸν ὅταν τανάπαλιν θέλωμεν νὰ μεταγέρωμεν χρονολογῶν τινὰ
ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου εἰς τὸ Ρωμαϊκόν, νὰ ἐκφράσωμεν δηλα-
δὴ αὐτὴν Λατινιστί, τότε πρῶτον μὲν πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν τίς
τῶν κυρίων ἡμερῶν εὐθύς ἔπεται μετὰ ταύτην τὴν χρονολογίαν, εἴτα
δὲ νὰ προσθέσωμεν εἰς μὲν τὰς Νῶας καὶ Εἰσούς, ἐν αὐταὶ εὐθύς ἔ-
παινται, μίαν μονάδα, εἰς δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ τρέχοντος μηνός, ἐν
κυρία ἡμέρᾳ ἢ εὐθύς ἐπομένη εἶνε αἱ Καλάνδαι τοῦ ἐπομένου μηνός,
δύο, καὶ ἔπειτα νὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τὴν ἡμετέ-
ραν χρονολογίαν, καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἶνε ἡ Λατινικὴ χρονολογία· οἷον τῇ
δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου = *die sexto ante Nonas Martias* διότι ἡ
εὐθύς μετὰ τὴν δευτέραν Μαρτίου ἐπομένη κυρία ἡμέρα εἶνε αἱ Νῶαι
ἦτοι ἡ ἐξδόμη τοῦ Μαρτίου. Λοιπὸν $7+1=8-2=6$ - Τῇ ἐξδόμῃ
τοῦ Ἰανουαρίου = *die septimo ante Idus Januariarum* διότι 13
 $+1=14-7=7$ - Τῇ ἐνάτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ Ἰουλίου = *die quarto*
decimo ante Calendas Augustas διότι $31+2=33-19=14$.

3. *Die tertio ante Calendas Martias* ὅς ἦτο ἡ γεωμετρι-
κὸς ὁρθὴ ἑξαράσις, ἀλλ' οἱ Λατῖνοι παραλείποντες καὶ τὸ *die* καὶ
τὸ *ante* θέλουν *tertio Calendas Martias*, ἢ συντομώτερον *III*
Cal Mart

Ἀντὶ ὅμως τῆς ὀυαλῆς ταύτης ἐκφράσεως εἶνε ἐτέρα τις ἀνόμολος
ἐν πολλῷ μείζονι χρήσει· ἢ πρὸς τὴν δηλαδὴ *ante* προστίθεται πάντων
τῶν λοιπῶν ἐπισυναένων κατ' αἰτιατικὴν· οἷον *ante diem tertium*
Calendas Apriles τῇ πρὸ τριῶν Καλκιδῶν Ἀπριλίου, ἢ τῇ τρίτῃ
πρὸ τῶν Καλκιδῶν τοῦ Ἀπριλίου, ἢ συντομώτερον *a d. III. Cal.*
Apr (= τῇ τριακοστῇ τοῦ Μαρτίου).

ΣΗΜ. Ἡ ἑξαράσις αὐτὴ *ante diem* θεωρεῖται ὡς ἀμετάβλητον
ὀυιαστικὸν καὶ συντάσσεται καὶ μετὰ προθέτων (*in ex*)· οἷον *in ex*

ego idem in senatu, caedem te optimatum contulisse in ante diem V Cal. Novembres» (Κικ. Κικτ. Α'. 3). «Supplicatio indicta est ex ante diem qvintum Idus Octobres cum eo die in qvinque dies» (Αίουιος-Μ Ε'. 2).

Ὡς αὐτῶς δὲ καὶ τὸ pridie συντάσσεται ὡς ἀμετάβλητον οὐσιαστικὸν μετὰ προθέσεων αἶον «Nos in Formiano esse volumus usque ad pridie Nonas Majas» (Κικ. Ἀττ. Β' 11)

4. Τὴν δὲ ἐμβόλιμον ἡμέραν (diem intercalarem) ἐνέβαλλον οἱ Ῥωμαῖοι οὐκ ὡς ἡμεῖς μετὰ τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην, ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ Φεβρουαρίου, οὕτω δὲ ὥστε τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ Φεβρουαρίου, ἢ κατὰ τὴν Λατινικὴν ἔκφρασιν τὴν πρὸ ἐξ Καλανδῶν (τὴν ἕκτην πρὸ τῶν Καλανδῶν) τοῦ Μαρτίου, ἔγκεινον δις, καὶ ἡ ἐμβόλιμος πρὸς διάκρισιν ἐλέγετο bis sextus. Ὡς a d VI. Cal Mart = ἡ πέμπτη καὶ εἰκοστὴ τοῦ Φεβρουαρίου. a d bis, sextum Cal Mart = ἡ πέμπτη καὶ Εἰκοστὴ τοῦ Φεβρουαρίου. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ περιττὸς ἐνικυτός, ἥτοι ὁ ἔχων τὴν ἐμβόλιμον (ἐπικυτός) ἡμέραν ἐλέγετο annus bis sextus ἢ bisextus (βίσεκτος)

B' Συνοπταὶ Λέξεων (Notae ἢ compendia scripturae).

α'. Συνοπταὶ τῶν προνομίων.

A Aulus	M. Manius
App. Appius	Mam. Mamercus
D. Decimus	N. ἢ Num Numerius
G. ἢ C. Gajus ἢ (ἥτιον ὀνομαζόμενον) Cajus	P. Publius
Gn ἢ Cn. Gnaeus ἢ (ἥτιον ὀνομαζόμενον) Cnejus	Q. Qvintus
K Kaeso	S. ἢ Sex. Sextus
L Lucius	Ser. Servius
M Marcus	Sp Spurius
	T Titus
	Ti. Tiberius.

6. Συνοπτικὴ ἁπλῶς λέξεων

Aed Aedilis	L S Loco Sigilli
Cal ꝫ Kal Calendæ	MS Manuscriptus
Cos Consul	Ps Postscriptum
Coss Consules	Q D. B. V. Qvod deus be ne vertat
D Divus (D Cæsar)	P C Patres conscripti
Des Designatus	Pl Plebis
Eq Rom Eqves Romanus	Pont Max. Pontifex Ma- ximus
F. Filius	Pop. Populus
Id. Idus	P R Populus Romanus
Imp Imperator	Pr Prætor
Leg Legatus ꝫ Legio	Praef Praefectus
N Nepos (P. Mucius P F Q N = Publii filius Qvinti nepos)	Proc Proconsul
Non Nonæ	Resp Respublica
O M Optimus Maximus (τὸ πῶν μὲν τοῦ Διὸς)	S Senatus
A. Anno	SC Senatusconsultum
A. c Anno currente	S P. Q R Senatus popu- lusqve Romanus
A pr. Anno præterito	Tr Tribunus
A M Anno mundi	Tr Pl Tribunus plebis
A. u c Anno urbis conditæ	Qvir. Qvirates
A Chr. Annò Christi	Q. F F Q. S Qvod felix faustumqve sit
a Chr. ante Christum	Q B F F Q S Qvod bonum felix faustumqve sit
B M Bene merenti	S. V. B. E. E V. Si vales bene est, ego valeo (τὸ ἀρχὴ τῶν ἐπιστολῶν.
Dn Dominus	c caput
D. D. Dono dedit	cf. confer ꝫ conferatur
D D. D. Dono dedit dicavit	i e. id est
D. M. Diis manibus	l. loco ꝫ lege h. l. hoc loco ꝫ hac lege
D. S. De suo	l. e. ꝫ l. l. loco citato ꝫ
D. S P. P. De sua pecunia posuit	
F. C Faciendum curavit	
Jetus Jureconsultus	
L M Libens merito	

ego idem
in ante di
plicatio ir
cum eo di

Ὡς αὐτῶς
κὺν μετὰ π
usque ad
4. Τὴν δ
Ῥωμαῖοι εὐ
εἰκυστήν τε
τάρτην τοῦ
Καλανδῶν (
καὶ ἡ ἐμὲ
Cal Mart
sextum C
Ἐντεῦθεν δὲ
παχτὸν) ἡμ

B' Σ

A Aulus
App. App
D. Decim
G. ἡ C. G

Gn ἡ Cn.

K Kaes
L Luciu
M Marc

loco laudato
pag m pagina mea
scil scilicet
seq seqvens, seqq (ἐν τῷ
πληθυντικῷ)

v versus
vid vide ἢ videatur
S Salutem
S. D. P Salutem di
plurimam

Και εἶδε οὐ τοῦ ἀνδρός
 μικροῦ τε καὶ μεγάλου
 ἔχοντος ἡμῶν καὶ ἡμῶν
 καὶ μικροῦ καὶ μεγάλου
 ὁ δὲ μοι εὐχαρίστησε
 ἢ μάλλον μὲν εὐχαρίστησε.

ἐν Βεροῦν τῆς 22^{ης} Σεπτεμβρίου
 1902

Nicolas. Panopoulos.

Αρ. Εἰς. 10629

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ.....

[illegible]

No 3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4000,000

παρ
50000,000
πατήρ πατήρ

πατήρ
πατήρ υδός

και άριος πνῦρα . τριάς ε κοινόν

ἀριθ. χρ.

Ημερομηνία
επιστροφής

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

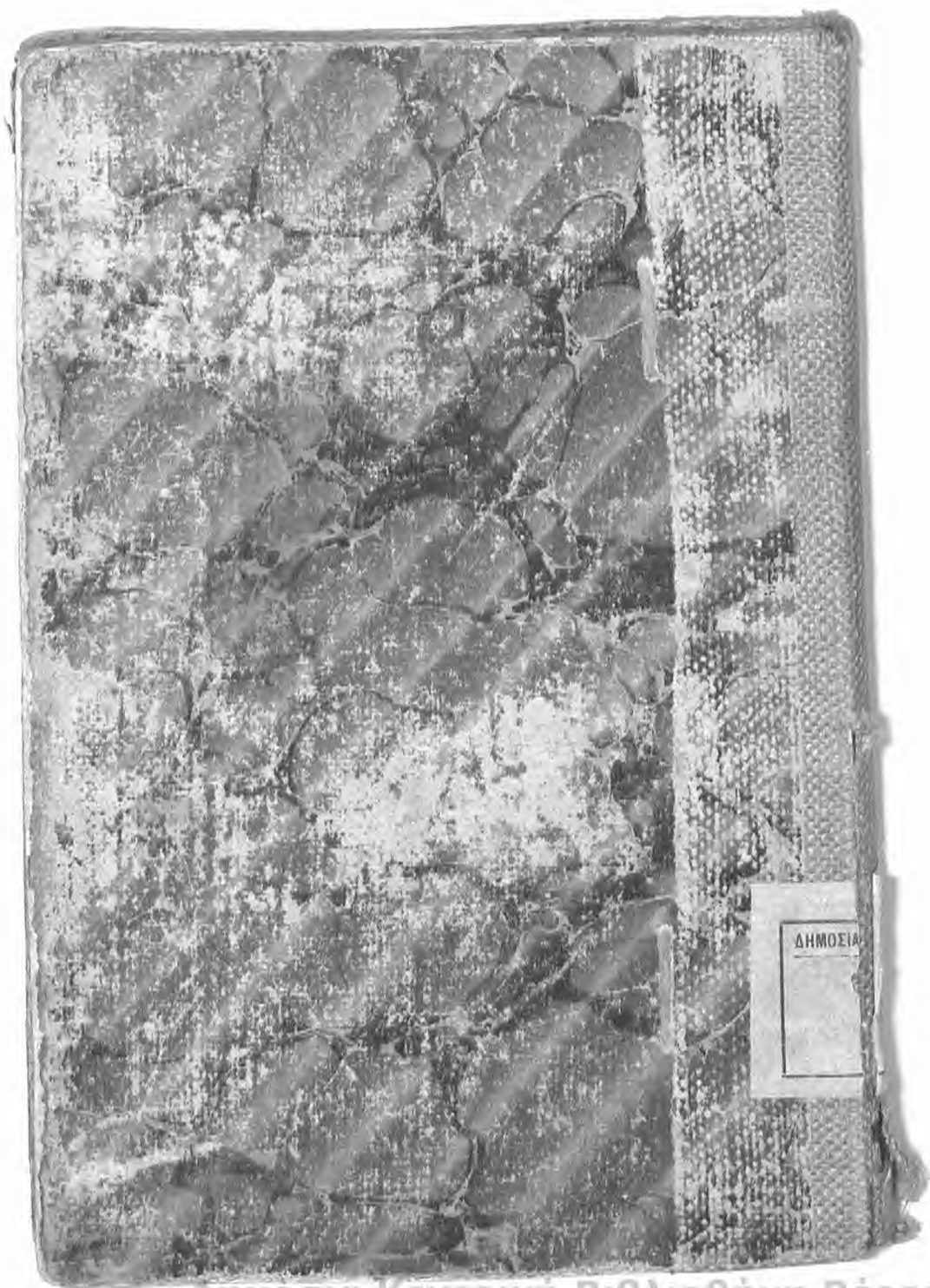

ειν
ινε
11
w

Ανα

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εξοφληθείσα από βιβλίου —

ΔΗΜΟΣΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας